

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนเพื่อนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

สารนิพนธ์

ของ

พระมหาพิชิต เชษฐรัมย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนเพื่อนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

บทคัดย่อ

ของ

พระมหาพิชิต เชษฐรัมย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2549

พระมหาพิชิต เชษฐรัมย์ (2549) *คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2*.
สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย (1) เพื่อสร้างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 (2) เพื่อหาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ที่สร้างขึ้น (3) เพื่อเปรียบเทียบความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้
คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียน
วัดเขาพนมนาง สปอ.สองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 58 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน เป็นนักเรียนชาย 10 คน เป็นนักเรียนหญิง 8 คน นักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน เป็นนักเรียนชาย 14 คน เป็นนักเรียนหญิง 7 คน และนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน เป็นนักเรียนชาย 11 คน เป็นนักเรียนหญิง 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
แบบฝึกหัดก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แบบวัด
ความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
และแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วง
ชั้นที่ 2

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาประสิทธิภาพคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วง
ชั้น ที่ 2 แต่ละชุดตามเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพคู่มือพัฒนา
 E_1/E_2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test for
Dependent Samples

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ประกอบด้วย
กิจกรรมพัฒนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.65, 82.07,
และ 83.22 ตามลำดับ

2. ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ผู้วิจัยได้
สร้างขึ้นจำนวน 6 ด้าน ได้แก่ (1) กระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน (2) ตั้งใจฟัง
ครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน (3) ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมาย
ให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง (4) การใช้เวลาวางของบนทำงานที่เป็นประโยชน์ (5) ช่วย
ทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ (6) ช่วยเหลือกิจกรรมของ
หมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียร
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละระดับชั้น แยกแต่ละด้านและรวมทุกด้าน โดยใช้สถิติ T-test for Dependent Samples พบว่า หลังการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรสูงกว่าก่อนการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีความขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้น

เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างระดับชั้น โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบค่า T-test พบว่า คะแนนเฉลี่ยความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.000 แสดงว่ามีความแตกต่างกันระหว่างชั้นปี เมื่อหาค่าพหุคูณเปรียบเทียบแต่ละชั้นปี โดยวิธีของเซฟเฟ่ จะพบคู่ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ได้แก่ คู่ระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิเคราะห์แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แต่ละด้านและรวมทุกด้านของแต่ละระดับชั้น โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เมื่อหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทุกด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.43 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด

A HANDBOOK FOR DILIGENCE DEVELOPMENT OF THE SECOND LEVEL- PRIMARY
EDUCATION STUDENTS.

AN ABSTRACT
BY
PRAMAHA PICHIT CHETTHARAM

Presented in Partial Fulfillment of the Fequirements
for the Master of Education Degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University.

May 2006

Pramaha Pichit Chettharam. (2005) *A Handbook For Diligence Development Of The Second Level – Primary Education Students*. Master Project, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Project Advisor : Anusorn Atthasiri.

The objectives of this research are: (1) to develop the guidance handbook for the students in the second level (4th-6th grade); (2) to find the effectiveness of using this handbook; and (3) to compare the outcome before and after using such handbook.

The population in this research is the elementary students from fourth grade to sixth grade of WatkhaoPhanomnang Elementary School located in the Suphanburi province. The total population is 58; 18 students in fourth grade, 21 students in fifth grade and 19 students in sixth grade with a total of 35 boys and 23 girls who participated in the study.

The set of exercises was given to the students before and after using the handbook to measure their ability relating to self- motivation, self-discipline and social development. Using the results of the exercises, I analyzed the feedback from the students about the effectiveness outlined in the handbook.

The efficiency of each package was analyzed by E_1/E_2 the data were analyzed by mean, standard deviation, and t-test for dependent samples.

The results of the study were as follows:

1. A handbook of developing diligence for the Second level-primary education students were Prathom Suksa IV, V and VI. The efficiencies E_1/E_2 of the packages of Prathom Suksa IV, V and VI were 84.65, 82.07, and 83.22 respectively.

2. The findings showed the effectiveness of using the handbook in relation to the six predictor variables- (1) Initiative, (2) Motivation, (3) Discipline, (4) Dependability, (5) Helping parents, and (6) Helping others to be significantly different. The 4th grade measured 84.65%, the 5th grade measured 82.07%, and the 6th grade measured 83.22%.

The result from testing hypothesis; t-test for Dependent Samples, showed a significant difference before and after using the handbook with a mean difference at .01 level. The behavior of the students was improved after using the handbook.

The result from testing hypothesis by using One-Way ANOVA and Scheffe' (Ferguson. 1981:190-308), t-test showed a significant difference between the grade level; between 4th grade and 5th grade, and between 4th grade and 6th grade of the students with

social developments, self-motivation and self-discipline before and after using the handbook with a mean difference at .01 level.

The result from feedback from the students showed the scores to be above average with a mean of $\bar{X} = 2.73$ and S.D = 0.43. The students have benefits in using the handbook.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง คู่มือพัฒนาความยั่งยืนเพื่อนำของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของ
พระมหาพิชิต ชาญชัย ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ชูชาติ)
วันที่ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจาก อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้เมตตาแนะนำให้ความรู้ ให้คำปรึกษา และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอเจริญพรขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพรขอบคุณ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศวรร มณีศรีขำ กรรมการสอบสารนิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ของสารนิพนธ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอเจริญพรขอบคุณ คณาจารย์ในภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่กรุณา ประสิทธิ์ประสาทความรู้ประสบการณ์อันมีค่ามาให้

ขอเจริญพรขอบคุณ อาจารย์ประสงค์ พวงวรินทร์ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ ประภักดิ์ กันหาชิน ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคู่มือพร้อมทั้งให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ ต่าง ๆ

ขอเจริญพรขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพรสวรรค์ สปอ.สองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย อาจารย์ประสงค์ พวงวรินทร์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวัดเขาพนมนาง สปอ.สองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่เพื่อทำการวิจัย และครูอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและ อำนวยความสะดวกด้วยดี

ขอเจริญพรขอบคุณ ดร.ปราโมทย์ นาครทรรพ ประธานบริหารมูลนิธิมหาวิทยาลัย แห่งประเทศไทย ที่กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของบทคัดย่อภาษาอังกฤษ

ขอบคุณ พี่ น้อง และเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ และกำลังใจในการทำวิจัย ครั้งนี้ เหนืออื่นใด ขอขอบพระคุณพ่อแม่ที่คอยให้ความเกื้อกูลและห่วงใย ซึ่งเป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่ ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ หลวงพ่อตรีคุณ จิตตปญโญ พระอาจารย์มหาอุทัย จนโทโย ผู้ซึ่งได้อบรมเลี้ยงดูและให้การสนับสนุนต่อบิตามารดา พระเทพปัญญามุนี เจ้าอาวาสวัดปทุมวนาราม ที่เมตตาอนุญาตให้โอกาสศึกษาต่อในครั้งนี้ กราบขอบพระคุณอย่างสูง

คุณค่า ความดี และประโยชน์ใด ๆ อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ทุกท่านผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์แก่ผู้วิจัย

พระมหาพิชิต เชษฐรัมย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.....	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียร.....	11
ความหมายของความขยันหมั่นเพียร.....	11
ประเภทของความขยันหมั่นเพียร.....	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียร.....	15
งานวิจัยในประเทศไทย.....	15
งานวิจัยต่างประเทศ.....	16
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม.....	16
ความหมายของคุณธรรม.....	16
ความหมายของจริยธรรม.....	17
องค์ประกอบทางจริยธรรม.....	19
ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม.....	21
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม.....	22
ทฤษฎีของโคลเบอร์ก.....	22
ทฤษฎีของแคโรล บลูม และมาเซีย.....	25
ทฤษฎีของเพียเจต์.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ทฤษฎีของแบนคูรา.....	27
ทฤษฎีพัฒนาการของอิริค อีริคสัน.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม.....	30
งานวิจัยในประเทศไทย.....	30
งานวิจัยต่างประเทศ.....	30
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคู่มือ.....	31
ความหมายของคู่มือ.....	31
ประเภทของคู่มือ.....	32
องค์ประกอบของคู่มือ.....	33
ลักษณะที่ดีของคู่มือ.....	35
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2.....	37
ความหมายของพัฒนาการ.....	37
พัฒนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2.....	38
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคที่นำมาใช้ในการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร.....	41
นิทาน.....	41
ความหมายของนิทาน.....	41
คุณค่าของนิทาน.....	42
ประเภทของนิทาน.....	42
ลักษณะนิทานที่เด็กสนใจ.....	43
การเลือกนิทาน.....	43
กลวิธีและขั้นตอนการเล่านิทาน.....	44
กรณีตัวอย่าง.....	45
ความหมายของกรณีตัวอย่าง.....	45
แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบกรณีตัวอย่าง.....	45
ขั้นตอนการสอนแบบกรณีตัวอย่าง.....	46
ข้อควรพิจารณาในการใช้กรณีตัวอย่าง.....	46
บทบาทสมมติ.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ความหมายของบทบาทสมมติ.....	47
วัตถุประสงค์การใช้บทบาทสมมติ.....	48
ประเภทของบทบาทสมมติ.....	48
ขั้นตอนในการใช้บทบาทสมมติ.....	48
ข้อดีและข้อจำกัดของการใช้บทบาทสมมติ.....	50
เกม.....	51
ความหมายของเกม.....	51
วัตถุประสงค์ของเกม.....	51
ประเภทของเกม.....	52
ขั้นตอนการจัดกิจกรรมด้วยเกม.....	53
ข้อดีและข้อจำกัดของการเล่นเกม.....	55
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	57
แหล่งข้อมูล.....	57
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
แบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2.....	58
คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2.....	64
แบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2.....	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
สถิติพื้นฐาน.....	79
สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	79
สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน.....	81

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	102
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	102
ความสำคัญของการวิจัย.....	102
ขอบเขตของการวิจัย.....	102
สมมติฐานในการวิจัย.....	103
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	103
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	103
สรุปผลการวิจัย.....	104
อภิปรายผล.....	107
ข้อเสนอแนะ.....	111
บรรณานุกรม.....	113
ภาคผนวก	122
ภาคผนวก ก.....	123
ภาคผนวก ข.....	429
ภาคผนวก ค.....	499
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	507

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนแหล่งข้อมูล.....	57
2 แสดงพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียร และเวลาที่จะดำเนินการพัฒนา.....	64
3 แสดงระยะเวลาในการดำเนินการทดลองทุกระดับชั้น.....	76
4 ค่าประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แต่ละด้าน และรวมทุกด้าน.....	85
5 เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4).....	89
6 เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5).....	90
7 เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6).....	91
8 เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างชั้น.....	93
9 เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัด ความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) โดยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเฉลี่ย.....	94
10 หาค่าพหุคูณเปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัด ความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 โดยวิธีของเซฟเฟ.....	94
11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4).....	95
12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5).....	96
13 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 แต่ละด้าน (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6).....	97

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 รวมทุกด้าน (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4).....	99
15 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 รวมทุกด้าน (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5).....	99
16 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 รวมทุกด้าน (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6).....	100
17 โปรแกรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้น 2 (ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6).....	131
18 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบฝึกหัด ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2.....	433
19 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบวัด ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2.....	437
20 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient).....	440
21 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2.....	454
22 คะแนนของแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เพื่อนำมาหาค่าอำนาจจำแนก.....	459
23 ประสิทธิภาพของแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2.....	469
24 ประสิทธิภาพของแบบวัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2.....	471
25 เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างชั้น.....	472
26 เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างชั้น.....	475

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
27	เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัด ความขยันหมั่นเพียร ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ของคะแนนเฉลี่ย.....	476
28	หาค่าพหุคูณเปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัด ความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยวิธีของเซฟเฟ.....	476
29	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แยกแต่ละระดับชั้น.....	477
30	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 รวมทุกระดับชั้น.....	479
31	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความ ขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน.....	481
32	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความ ขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่น ในขณะที่ครูสอน.....	482
33	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด ให้ทุกครั้ง.....	483
34	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ด้านการใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์.....	484
35	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความ ขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ.....	485

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
36 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคม ตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ.....	486
37 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน.....	487
38 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะครูสอน.....	488
39 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด ให้ทุกครั้ง.....	489
40 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ด้านการใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์.....	490
41 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ.....	491
42 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยัน หมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถ ของตนอย่างสม่ำเสมอ.....	492
43 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน.....	493

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
44 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่น ในขณะที่ครูสอน.....	494
45 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความ ขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ ทุกครั้ง.....	495
46 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน ด้านการใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์.....	496
47 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ.....	497
49 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะ และสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ.....	498

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบการสร้างแบบวัดความยั่งยืนเพื่อนิรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2.....	61
2 กรอบขั้นตอนการสร้างคู่มือพัฒนาความยั่งยืนเพื่อนิรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2.....	67
3 ภาพจาก กองวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.....	270
4 ภาพจาก กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.....	335

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

คนเป็นกุญแจสำคัญที่สุดในการกำหนดอนาคตของประเทศ การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องพัฒนาคนให้กลายเป็น “กุญแจดอกสำคัญ” ที่สามารถไขประตูสู่ความรู้โรจน์ได้ในอนาคต และเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวส่งผลให้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการพัฒนาคนในประเทศได้ฝากไว้กับคุณภาพทางการศึกษาเป็นสำคัญตามที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวด 1 มาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม หากพิจารณาตามตัวบทนี้ จะเห็นว่าเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนในประเทศมี 6 ประการ คือ

1. มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ
2. มีสติปัญญา คิดได้ คิดเป็น ประยุกต์ได้
3. มีความรู้
4. มีคุณธรรมจริยธรรม
5. มีวัฒนธรรม
6. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

เป้าหมายดังกล่าว เมื่อพิจารณาร่วมกับบริบทความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ อาจกล่าวได้ว่ายังไม่เพียงพอในการเป็นเครื่องยืนยันว่าจะสามารถพัฒนาคนไทยให้เป็นคนที่กำหนดอนาคตของประเทศได้ เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมจากเดิมในหลายๆ เรื่อง เราจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ก้าวที่หนึ่ง นั่นคือ การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันก่อนว่า “คนที่พึงประสงค์ควรมีคุณลักษณะเช่นไร” เพื่อทำให้เรามั่นใจว่าอนาคตของประเทศชาติจะมีทั้งความมั่นคงและมั่งคั่ง มิใช่ความอ่อนแอและยากไร้ เราจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคนให้ชัดเจน มิฉะนั้นการพัฒนาคนอาจหลงทิศผิดทาง ไม่ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวัง (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546 : 5-7)

จากผลการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการประชุมสัมมนา ซึ่งจัดโดยกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ร่วมกันกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ 3 ประการหลัก โดยมีคุณลักษณะในด้านความขยันหมั่นเพียร เป็นหนึ่งในคุณลักษณะที่ควรจะต้องให้การศึกษาค้นคว้าพัฒนาเยาวชนของชาติในระดับประถม (กองวิชาการ. 2542 : 64) สอดคล้องกับสมพงษ์ จิตระดับ สุธงศาตินิก (2547 : 119) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์ที่สำคัญข้อหนึ่ง คือ ตั้งใจทำงานด้วยความอดทน

ขยันหมั่นเพียร นอกจากนี้ สุนน อมรวิวัฒน์ (2546 : 43-45) ได้ดำเนินการวิจัยเอกสารเพื่อสังเคราะห์ ลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ของชีวิตแต่ละช่วงวัย ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กวัยประถม อายุ 7-12 ปี ซึ่งเป็นฐานสืบเนื่องต่อจากปฐมวัยและสืบเนื่องไปถึงช่วงวัย 13-18 ปี โดยบูรณาการตามแนวพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง “พระมหาชนก” ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนจากหนังสือเฉลิมพระเกียรติ “คำสอนพ่อ” ผสมกับรวมปรากฏการณ์ด้านการศึกษาในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี “รัตนพิณี นิเทศการศึกษา” สรุปได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย คือ ข้อความพระราชทานว่า “**ขอจงมีความเพียรที่บริสุทธิ์ ปัญญาที่เฉียบแหลม กำลังกายที่สมบูรณ์**” ความเพียรที่บริสุทธิ์ (Pure Perseverance) คือความขยันหมั่นเพียร ไม่ทอดทิ้งในกิจการงานที่ตนทำ คุณสมบัตินี้แยกออกได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ คือ

1. ความสามารถในการกระทำ (Performance and skill) เริ่มจากความรักความสนใจ ใส่ใจในหน้าที่การงาน ทักษะความสามารถที่ช่วยให้ชีวิตเจริญได้

2. คุณธรรม จิตสำนึกในการกระทำ (Morality and conscience) เป็นคุณธรรมที่เกิดขึ้นจากกระบวนการฝึกหัดอบรม และกิจกรรมการเรียนรู้ คุณธรรมสำคัญประการหนึ่ง ที่ระบุไว้ในแหล่งข้อมูลทางการศึกษาหลายแห่งสอดคล้องกันว่าเป็นคุณธรรมพื้นฐาน คือ ความขยันหมั่นเพียร เป็นคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานที่เยาวชนไทยต้องได้รับการปลูกฝัง สอดคล้องกับไกรยุทธ ธีรตยาสินทร์ (2531: 80-81) ได้กล่าวถึงคุณธรรมด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เรียบเรียงจากระบบพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแก่บุคคลในโอกาสต่างๆ เกี่ยวกับคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จ สรุปได้ 4 ประการ ซึ่งคุณธรรมประการที่ 1 คือ คุณธรรมซุติปัจจัยแรงผลักดัน ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความสามารถพึ่งตนเอง และการมีวินัย คุณธรรมซุตินี้ทำหน้าที่เปรียบเสมือนปัจจัยแรงผลักดันให้บุคคลมีความพยายามที่จะกระทำการใดๆ ให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งความหวังไว้ โดยไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคใดๆ ที่เกิดขึ้น มีความเพียร วิจารณ์ อุตสาหะ อันเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความพยายามและความชำนาญในทักษะ มีขันติหรือความอดทน ทำให้ไม่เกิดความท้อใจได้ง่าย ทั้งความขยันหมั่นเพียรและความอดทนเป็นคุณสมบัตินี้สื่อการบังคับตัวเองให้ต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่ต้องการ สอดคล้องกับแนวทางในพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าได้ทรงชี้แนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้ถึงซึ่งความสำเร็จที่เรียกว่า อิทธิบาท 4 (ที.ปา.2545:11/231/233) แปลความว่า หนทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จอันได้แก่

1. จันทะ มีใจรัก คือ พอใจที่จะทำสิ่งนั้นและทำด้วยใจรักต้องการให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทำ

2. วิริยะ พากเพียรทำ คือ ขยันหมั่นประกอบ หมั่นกระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็งอดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดทิ้ง ก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ

3. จิตตะ เอาจิตฝึกไฟ คือ ความมีใจเป็นสมาธิ มีใจจดจ่อ เอาใจใส่ดูแลในสิ่งที่ทำ ไม่ปล่อยจิตใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย ใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อย ๆ เสมอ ๆ

4. วิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวน คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนเกินเลยบกพร่องขัดข้องเป็นต้น ในสิ่งที่ทำนั้น โดยรู้จักทดลอง วางแผน วัตถุประสงค์วิธีแก้ไขปรับปรุงเป็นต้น เพื่อจัดการและดำเนินการนั้นให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป (พระพรหมคุณาภรณ์. 2547 : 40)

จากรายงานการวิจัยและพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยของกองวิจัยทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 123) สรุปผลที่ได้ คือ ระดับประถมศึกษา นักเรียนมีศักยภาพที่ผ่านเกณฑ์ 3 ด้าน ได้แก่ การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการสื่อสาร ส่วนศักยภาพที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 6 ด้าน ได้แก่ ความขยัน อดทน ประหยัดและอดออม การควบคุมตนเองได้ ความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา ทักษะการคิด และทักษะการจัดการ ตามลำดับ

เห็นได้ว่า คุณธรรมด้านความขยันหมั่นเพียร เป็นคุณธรรมและคุณลักษณะสำคัญที่จะต้องหาแนวทางปลูกฝังพัฒนาให้กับเด็กและเยาวชนเพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพต่อไป การสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีประสิทธิภาพในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นระบบการเมืองที่มีประสิทธิภาพ การบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ การบริหารองค์กรต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพก็ตาม จำเป็นที่จะต้องสร้างคนที่มีประสิทธิภาพด้วยเช่นเดียวกัน โดยลักษณะชีวิตแห่งความขยันหมั่นเพียร อดทน และทุ่มเททำงานหนักนับได้ว่าเป็นลักษณะชีวิตที่สำคัญที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นกับคนไทยทุกคน โดยเฉพาะเริ่มจากวัยเด็ก เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต ด้วยความขยันหมั่นเพียรเป็นลักษณะคุณธรรมที่พึงประสงค์ที่ควรได้รับการส่งเสริมให้เด็กไทยเห็นคุณค่าและนำมาประพฤติปฏิบัติ เนื่องจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบันยังมีค่านิยมในการทำงานหนักไม่มากเพียงพอ ซึ่งเป็นจุดอ่อนสำคัญของคนไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 42) อันจะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต คนไทยในอนาคตควรต้องมีความมุ่งมั่น ตั้งใจจริง การอดทนพากเพียรอย่างไม่ย่อท้อ และการลงแรงทำงานหนักเพื่อทำงานที่รับผิดชอบให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย คนที่จะสามารถประสบความสำเร็จได้ในสภาพอนาคตจะต้องเป็นคนขยัน อดทน และทำงานหนักมากขึ้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546 : 93-94)

ความขยันหมั่นเพียร เกิดขึ้นได้จากการจัดวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของเด็กประถมศึกษา ซึ่งเอื้อต่อการเชื่อมโยงบูรณาการ ทั้งนี้นักเรียนระดับประถมศึกษายังต้องการความรู้ความสามารถที่กว้าง ผสมผสาน สอดคล้องกับประสบการณ์ที่มี หลักสูตรและการสอนระดับประถมศึกษาจึงต้องบูรณาการทั้งเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ จุดหมาย และการทดสอบประเมินบรรยากาศของการเรียนจึงแจ่มใส มีความสุข เปิดกว้างสู่ธรรมชาติและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เน้นทักษะที่เป็นเครื่องแสวงหาต้นแบบความรู้ ฝึกการคิด และปลูกฝังคุณธรรม ถ้าจะเปรียบชีวิตคนเหมือนต้นไม้ พ่อแม่ ครู ผู้ใหญ่ที่แวดล้อมเหมือนคนทำสวน เด็กปฐมวัย คือ ต้นกล้าหรือต้นอ่อนที่

ถูกเพาะจากเมล็ดพันธุ์ในเรือนเพาะชำ คนทำสวน ต้องเฝ้าระดับประคองบำรุงดิน น้ำ แสงสว่าง ให้ต้นกล้าอรากและต้นอ่อนแข็งแรงพร้อมที่จะเติบโตต่อไป เราสามารถถอนต้นอ่อนที่ไม่สมบูรณ์ทิ้งไปได้ เพื่อถนอมเครื่องปลูกไว้หล่อเลี้ยงต้นที่แข็งแรง แต่ถ้าเป็นคน เราไม่สามารถทอดทิ้งเด็กที่อ่อนแอ หรือบกพร่อง หากแต่ต้องทุ่มเทเลี้ยงดูเขาเป็นพิเศษ เด็กวัย 7-12 ปี เหมือนต้นกล้าที่เติบโตหยั่งรากเพียงพอและถูกย้ายมาปลูกในกระถาง เขาต้องได้รับการดูแลให้น้ำพรวนดิน ใส่ปุ๋ย กำจัดแมลง และระมัดระวังมิให้ดินในกระถางแห้งแล้งบีบรัดปิดกั้นความเจริญเติบโต เราต้องพยายามให้ต้นไม้ในกระถางได้รับ แสงสว่าง เติบโตขึ้นมาทุกๆ ต้น เตรียมพร้อมที่จะย้ายลงปลูกในไร่นา มิฉะนั้นจะโตเกินที่จะอยู่ในกระถางได้ (สุนน อมรวิวัฒน์. 2546 : 47 - 85)

วิธีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมขั้นพื้นฐานให้แก่เด็ก (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2547? : ถ่ายเอกสาร) จะต้องคำนึงถึงวัยวุฒิ คุณวุฒิและความพร้อมของเด็ก ตลอดทั้งทฤษฎี หลักการ และแนวคิดในการทำงานประกอบด้วย โดยวิธีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมควรใช้เทคนิคหรือวิธีการที่หลากหลาย ประกอบกับการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อให้บรรยากาศในการพัฒนาเราใจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และเห็นคุณค่าที่จะนำคุณธรรมและจริยธรรมไปปฏิบัติจนเป็นลักษณะนิสัยและวิถีชีวิตของตนเอง

จากเหตุผลเอกสารของผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าคุณธรรมและจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับเยาวชนไทย โดยเฉพาะในนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งเป็นฐานสืบเนื่องถึงวัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ จึงได้ดำเนินการวิจัยสร้างคู่มือพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ขึ้น โดยนำเทคนิคต่างๆ ได้แก่ การเล่านิทาน เกม กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง และตัวแบบ มาช่วยในการจัดกิจกรรมพัฒนา ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ให้เป็นคนไทยที่มีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดำรงอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างคู่มือพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่สร้างขึ้น
3. เพื่อเปรียบเทียบความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริต

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6) ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารการศึกษา ครู ครูแนะแนว บิฑามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องที่จะนำคู่มือไปใช้พัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียน วัดเขาพนมนาง สบอ.สองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 58 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน เป็นนักเรียนชาย 10 คน เป็นนักเรียนหญิง 8 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน เป็นนักเรียนชาย 14 คน เป็นนักเรียนหญิง 7 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน เป็นนักเรียนชาย 11 คน เป็นนักเรียนหญิง 8 คน ดังแสดงข้อมูลในตาราง 1

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้
 - 1.1 คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
2. ตัวแปรตาม แบ่งเป็นดังนี้
 - 2.1 ความขยันหมั่นเพียร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกอย่างมีประโยชน์ของนักเรียน โดยแสดงความตั้งใจ เต็มใจ กระตือรือร้น บากบั่น พยายาม ไม่ทอดถอย และสม่ำเสมอ ในการศึกษาเล่าเรียน ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ส่วนตน ในการช่วยเหลืองานของครอบครัว และในการช่วยงานเพื่อสังคมส่วนรวม โดยมีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้

- 1.1 กระตือรือร้นมาโรงเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน
- 1.2 ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน
- 1.3 ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
- 1.4 ใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์
- 1.5 ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ
- 1.6 ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

2. คู่มือพัฒนาความชำนาญหัตถ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 หมายถึง คู่มือที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบโดยใช้สื่อประสม ที่สอดคล้องกับวิชา หน่วยการสอน และหัวข้อเรื่อง เพื่อช่วยให้เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมาย และเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 หมายถึง นักเรียนชายหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5-6 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดเขาพนมนาง สปอ.สองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

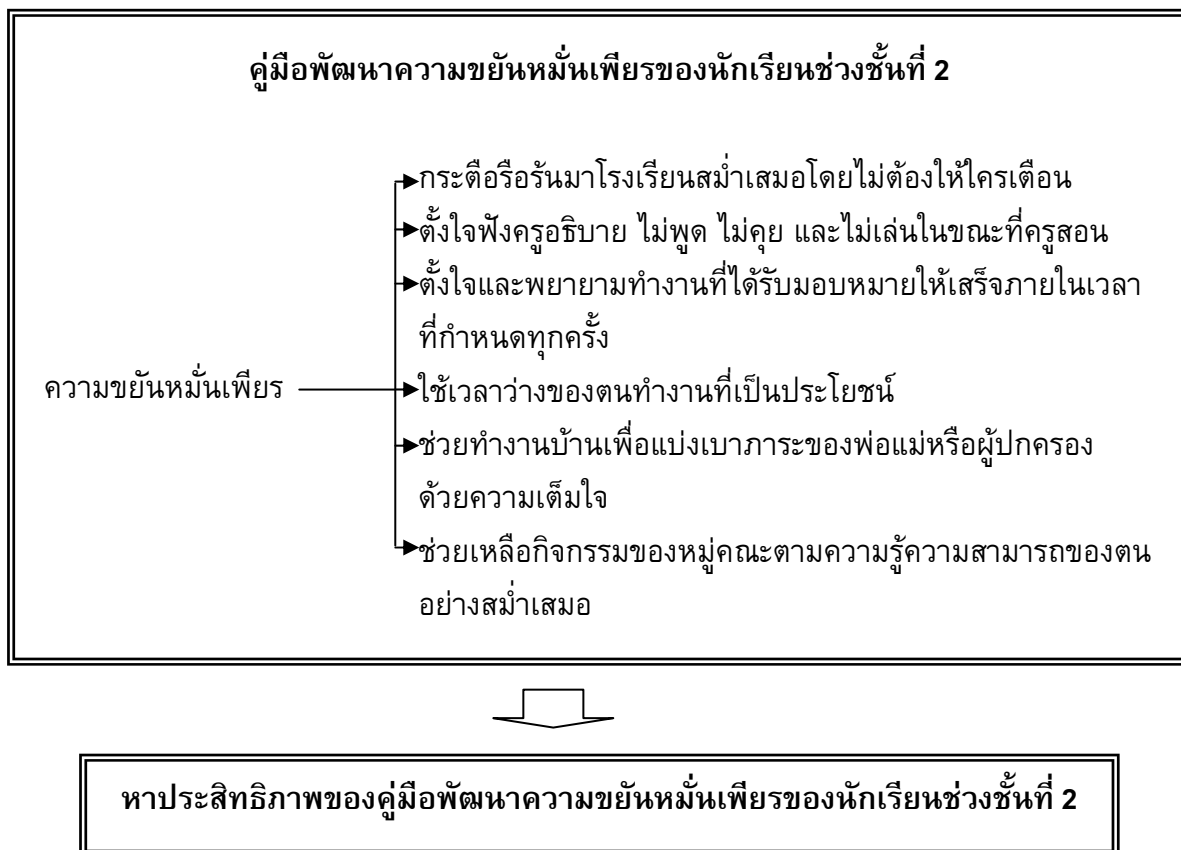
4. เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความชำนาญหัตถ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ 60/60 ซึ่งเกณฑ์ 60/60 หมายถึง เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความชำนาญหัตถ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นเกณฑ์ในการสร้างเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ ดังนี้

60 จำนวนแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนใช้คู่มือพัฒนาความชำนาญหัตถ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 60 ขึ้นไป

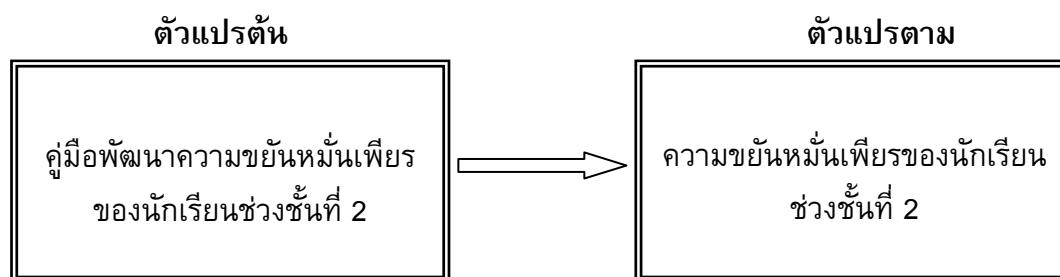
60 จำนวนหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังใช้คู่มือพัฒนาความชำนาญหัตถ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 60 ขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. การสร้างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และหาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

2. เพื่อพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

สมมติฐานในการวิจัย

ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียร
 - 2.1 ความหมายของความขยันหมั่นเพียร
 - 2.2 ประเภทของความขยันหมั่นเพียร
 - 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียร
 - 2.3.1 งานวิจัยในประเทศไทย
 - 2.3.2 งานวิจัยต่างประเทศ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม
 - 3.1 ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม
 - 3.2 องค์ประกอบทางจริยธรรม
 - 3.3 ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
 - 3.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม
 - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
 - 3.5.1 งานวิจัยในประเทศไทย
 - 3.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคู่มือ
 - 4.1 ความหมายของคู่มือ
 - 4.2 ประเภทของคู่มือ
 - 4.3 องค์ประกอบของคู่มือ
 - 4.4 ลักษณะที่ดีของคู่มือ
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
 - 5.1 ความหมายของพัฒนาการ
 - 5.2 พัฒนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคที่นำมาใช้ในการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร
 - 6.1 การเล่านิทาน
 - 6.2 การใช้กรณีตัวอย่าง
 - 6.3 การใช้บทบาทสมมติ
 - 6.4 การใช้เกม

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 5) บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 มีผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา อันเป็นวาระสำคัญแห่งชาติ มีสาระสำคัญทั้งสิ้น 9 หมวด โดยเฉพาะหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งทุกหมวดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

การจัดการศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด เป็นจุดปรับเปลี่ยนที่สำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ มีสาระสำคัญ ดังนี้

หมวดที่ 1 บททั่วไป ความหมายและหลักการ หมวดนี้ มีสาระที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ ดังนี้

มาตรา 6 : ลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 : เป้าหมาย กระบวนการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 : **การจัดการศึกษา** เป็นการศึกษาตลอดชีวิต สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา

สาระของหมวดนี้ครอบคลุมหลัก สาระ และกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างให้แนวทางการมีส่วนร่วมสรรค์สร้างวิสัยทัศน์ใหม่ทางการเรียนการสอนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน สาระเกี่ยวกับการเรียนที่ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุดตามหมวดนี้เริ่มตั้งแต่ มาตรา 22 ถึงมาตรา 30 มีสาระสำคัญ 8 เรื่องใหญ่ ๆ ดังนี้

มาตรา 22 : **หลักการจัดการศึกษา** ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

มาตรา 23 : **สาระการเรียนรู้** เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ตลอดจนประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย การเมืองและการปกครอง

ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งเรื่องการจัดการด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษา การประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การใช้และการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้

มาตรา 24 : กระบวนการเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ใช้ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึก การปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ ในทุกวิชา ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่

มาตรา 25 : บทบาทรัฐในการส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ โดยส่งเสริมการดำเนินการและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 : การประเมินผลการเรียนรู้ พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ สังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่กันไปตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา และให้นำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้ในการประกอบการพิจารณาในการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

มาตรา 27 และ 28 : การพัฒนาหลักสูตรแต่ละระดับ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

หลักสูตรต้องมีลักษณะหลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยสาระของหลักสูตร ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

หลักสูตรระดับอุดมศึกษาเพิ่มการพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง การค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 29 : บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น จัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งหาวิธีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 : กาวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

พระราชนิพนธ์การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นบทบัญญัติที่ให้ทิศทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ชัดเจน แม้ว่าการปฏิรูปการศึกษาของชาติเป็นงานที่ยาก แต่เป็นภารกิจที่ยิ่งใหญ่ที่มุ่งสัมฤทธิ์ผล ทั้งนี้ ทุกส่วนของสังคมไม่ว่าฝ่ายนโยบาย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน ผู้บริหาร ชุมชน ต้องมีความเข้าใจตรงกันและเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูปครั้งนี้ โดยมุ่งหวังที่จะได้เห็นคนไทยที่พึงประสงค์เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และมีความสุข

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียร

2.1 ความหมายของความขยันหมั่นเพียร

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต. 2546 : 844) ได้อธิบายศัพท์ภาษาบาลีที่มีความหมายเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร ไว้ว่า วิริยะ (ในอิทธิบาท 4) ความเพียร ได้แก่ ความอาจหาญ แก้วกล้า บากบั่น ก้าวไป ใจสู้ ไม่ย่อท้อ ไม่หวั่นกลัวต่ออุปสรรคและความยากลำบาก เมื่อคนรู้อะไรสิ่งใดมีคุณค่าควรแก่การบรรลุถึง ถ้าวิริยะเกิดขึ้นแก่เขาแล้ว แม้ได้ยืนวาจุดหมายนั้นจะลู่ถึงได้ยากนัก มีอุปสรรคมาก หรืออาจใช้เวลายาวนานเท่าหนึ่งปีเท่าหนึ่งเดือน เขาก็ไม่ท้อถอย กลับเห็นเป็นสิ่งที่ท้าทายที่เขาจะเอาชนะให้ได้ทำให้สำเร็จ

รุจิร ภูสาระ; และ คนอื่นๆ (2543 : 4) ได้ให้ความหมายของ ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง การตั้งใจทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอยู่เป็นประจำ หรือทำหลายสิ่งหลายอย่างติดต่อกันตามกำลังความสามารถที่มีอยู่ เพื่อประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

วินัย พัฒนรัฐ; และ คนอื่นๆ (2543 : 4) ให้ความหมายไว้ว่า ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความขยันขันแข็ง เอาการเอางาน มีความกระตือรือร้น รับผิดชอบ อดทน และมานะ บากบั่นไม่ท้อถอย

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 166) ขยัน ทำงานอย่างแข็งขัน ไม่ปล่อยปละละเลย ทำหรือประพฤติเป็นปกติสม่ำเสมอ ไม่เกียจคร้าน แข็งแรง เข้าที่

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 802) เพียร ความบากบั่น ความกล้าแข็ง พยายามจนกว่าจะสำเร็จ บากบั่น

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 1257) หมั่น ขยัน ทำหรือประพฤติบ่อย ๆ อย่างเป็นปกติสม่ำเสมอ เช่น หมั่นทำการบ้าน หมั่นมาหา

ไสว มาลาทอง (2542 : 128) ผู้มีความขยันหมั่นเพียรต่อหน้าที่การงาน มีความมุ่งมั่นเพื่อให้งานที่ทำประสบความสำเร็จ มีความพยายามทำงานนั้น ๆ ด้วยความตั้งใจจริง โดยมีได้คำนึงถึงความเหนื่อยยากลำบาก ความหิวกระหาย อุปสรรคต่าง ๆ หรือแม้แต่ดินฟ้าอากาศจะบีบคั้นด้วยความหนาว ความร้อน แม้ฝนจะตก แดดจะกล้าแผดเผาสักเพียงไรก็ไม่ย่อท้อ อดทนทำ

ไปโดยไม่เห็นแก่เหนื่อยหรือโดยการอ้างเอาอุปสรรคขึ้นมาอ้าง หวังแต่ความสำเร็จของงานเป็นสำคัญ

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (2541 : 3) ให้ความหมายของความขยันหมั่นเพียรว่า หมายถึง ความตั้งใจที่ปฏิบัติหน้าที่และกระทำการของตนให้สำเร็จด้วยความมานะ อุตสาหะ ไม่ย่อท้อ และปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอจนหน้าที่การงานนั้นสำเร็จลุล่วงไป

กองวิจัยการศึกษา (2540 : 29 - 30) ให้ความหมายความขยันว่า ขยัน หมายถึง ความตั้งใจและกระตือรือร้น มุ่งมั่นในการทำงานโดยไม่ผัดวันประกันพรุ่ง โดยมีพฤติกรรมที่แสดงออก ได้แก่

ตอบรับการทำงาน พุด หรือแสดงกิริยาท่าทางว่ายอมรับ เต็มใจ พึงพอใจ ที่จะทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย

อาสาทำงาน พุด หรือแสดงกิริยาท่าทางว่าต้องการจะทำงานหนึ่งงานใด แม้จะไม่ใช่งานที่ได้รับมอบหมายโดยตรง

ทำทันที ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง ลงมือทำงานทันที โดยไม่ปล่อยให้วันเวลาผ่านไปอย่างไรประโยชน์

ทำงานอย่างต่อเนื่อง ทำงานที่ได้เริ่มต้นไว้แล้วอย่างต่อเนื่องและสำเร็จตามเป้าหมาย

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การงานด้วยความกระตือรือร้น ตั้งใจ เต็มใจ มุ่งมั่น พยายาม ไม่ย่อท้อ และสม่ำเสมอ เพื่อให้งานที่ทำประสบความสำเร็จ

2.2 ประเภทของความขยันหมั่นเพียร

หน่วยศึกษานิเทศก์ กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 3) ได้กำหนดขอบข่ายของความขยันหมั่นเพียรไว้ 3 ประเภท คือ

1. ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนมีความรักความตั้งใจมุ่งมั่นศึกษาเล่าเรียน ไม่ย่อท้อแม้บางครั้งบทเรียนนั้นจะยาก หรือมีอุปสรรคต่าง ๆ บางอย่าง ก็มานะทำจนกระทั่งสำเร็จ เมื่อมีเวลาว่างก็ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเล่าเรียนของตน โดยอ่านหนังสือค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพิ่มเติม ทบทวนบทเรียนที่เรียนไปทุกวันและเตรียมตัวศึกษาบทเรียนมาล่วงหน้าทุกครั้ง เมื่อมีปัญหาหรือสงสัยด้านการเรียน ก็พยายามศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีการที่ ถูกต้อง เพื่อคลี่คลายปัญหาของตนอยู่เสมอ

2. ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานของตนเอง หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจที่จะทำงาน ศึกษางาน ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถ ความชำนาญในงานที่เกี่ยวข้องกับตนเองในด้านอาหาร (เช่น พยายามฝึกหัดปรุงอาหารรับประทานเอง) ที่อยู่อาศัย (เช่น พยายามจัด ตกแต่งซ่อมแซมรักษาความสะอาดเป็นประจำ) เครื่องนุ่งห่ม (เช่น พยายามซ่อมแซม

ดัดแปลง และชักจูงอยู่เสมอ) ใช้เวลาว่างศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในงานดังกล่าวอยู่เสมอ และคิดสร้างสรรค์งานอันเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

3. ความขยันหมั่นเพียรในงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือชุมชน หมายถึง การที่นักเรียนมีความรักความตั้งใจร่วมทำงานสุจริต และเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีความกระตือรือร้นที่จะทำงานดังกล่าว มาร่วมงานทุกครั้งด้วยความเต็มใจและปรารถนาดี ไม่เลือกงานหรือรังเกียจงานโดยยึดถือวัตถุ (เงิน สถานที่ ฯลฯ) หรือตัวบุคคล พยายามคิด ศึกษา และสร้างสรรค์งานที่ส่งผลประโยชน์ต่อสังคมหรือชุมชนอยู่เสมอ

กรมวิชาการ (2523 : 61 – 63) กล่าวถึงความขยันหมั่นเพียรว่าเป็นธรรมที่ช่วยเสริมสร้างความสำเร็จในชีวิต ควรใช้ร่วมกับ “ปัญญา” และจริยธรรมหมวดอิทธิบาท 4 ที่เน้นความพอใจ ความมีน้ำใจ จดจ่อและไตร่ตรอง การฝึกปฏิบัติควรเน้นการควบคุมตนเองอันเป็นที่มาของระเบียบวินัยด้วย และระบุลักษณะพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียร ไว้ดังนี้

1. มาโรงเรียนสม่ำเสมอ ไม่ขาดถ้าไม่จำเป็น
2. กระตือรือร้นและรักที่จะมาโรงเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน
3. ตั้งใจทำงานที่ครูอาจารย์กำหนดให้และทำเสร็จภายในเวลาทุกครั้ง
4. อ่านหนังสือทุกครั้งที่มีเวลาว่าง
5. จัดของใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบอยู่เสมอ
6. เข้าเรียนทุกวิชา ไม่ขาดถ้าไม่จำเป็น
7. พยายามแก้ข้อบกพร่องของตนเกี่ยวกับการเรียน
8. ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเข้มแข็ง อดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง
9. มีความมานะ บากบั่น ที่จะทำงานให้ผิดน้อยที่สุด
10. ชอบศึกษาค้นคว้า สอบถาม หาความรู้ความจริงอยู่เสมอ
11. ไม่ละเลยหรือทอดทิ้งธุรการงานของตน
12. ทำงานต่าง ๆ เช่น อ่าน-เขียนหนังสือ คิดคำนวณ สังเกตสิ่งแวดล้อม เป็นกิจวัตรหรือสม่ำเสมอ
13. ควบคุมตนเองให้ใช้เวลาในการทำงานได้ตามกำหนดเสมอ
14. มีความตื่นตัวและสม่ำเสมอในการทำงานทุกอย่าง
15. ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ ไม่ละทิ้งหน้าที่ของตนเองและพยายามทำงานสำเร็จ
16. ตรวจสอบวิธี ปรับปรุงวิธีทำงานให้มีประสิทธิภาพและก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา
17. แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยเฉพาะในสายวิชางานของตน
18. ใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์
19. แนะนำเพื่อนหรือผู้ใกล้ชิดให้ขยันในการเรียน
20. ทำงานกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ

21. ช่วยเหลืองานของครูอาจารย์หรือเพื่อนเท่าที่จะช่วยได้ด้วยความเต็มใจและพยายามทำให้ดีที่สุด

22. ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

23. เข้าร่วมทำงานกับหมู่คณะด้วยความเต็มใจและตั้งใจทำให้ดีที่สุด

24. ช่วยเหลือในกิจการงานของบ้านและทางโรงเรียนด้วยความเต็มใจและตั้งใจทำให้ดีที่สุด

25. ช่วยแนะนำถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อนด้วยความเต็มใจ

26. ให้ความคิดเห็นและความร่วมมือในการทำงานของหมู่คณะด้วยความเต็มใจ

27. ให้ความเอาใจใส่ คอยชวนช่วยเหลือกิจการงานของเพื่อนอย่างใกล้ชิดให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคใด ๆ

28. หมั่นตักเตือนเพื่อนร่วมงานให้ทำด้วยความตั้งใจและอดทน

29. ช่วยดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนให้สะอาดเสมอ

30. ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

31. ไม่เกี่ยงหรือเลี่ยงงานของส่วนรวม

32. ช่วยดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม

33. พร้อมเพรียงกันทำกิจกรรมทั้งหลายที่พึงกระทำร่วมกัน

34. สนใจและตั้งใจทำงานเพื่อส่วนรวมอย่างสม่ำเสมอ

35. มีความเพียรพยายามที่จะนำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน

36. มีความกระตือรือร้นในการทำงานส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

37. อาสาสมัครทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและชุมชน

38. มีความพยายามอุตสาหะในการทำงานที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

39. เสียสละและไม่ทอดทิ้งเพื่อนของส่วนรวมและชุมชน

40. เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชน

41. มีความรับผิดชอบไม่ทอดทิ้งธุระหรือหน้าที่ของตนที่มีต่อส่วนรวม

42. ไม่เพิกเฉย ละเลยงานที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมและชุมชน

43. ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งของตนและสังคม

44. ให้มีความร่วมมือและความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อที่ประชุมหรือส่วนรวมทุกครั้งที่มีโอกาส เพื่อให้การทำงานของส่วนรวมนั้นมีอุปสรรคน้อยที่สุด

45. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ เพื่อปรึกษาหารือกิจการงานโดยสม่ำเสมอ

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียร

2.3.1 งานวิจัยในประเทศ

ยุพดี ปิตตะคุ (2537) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ สังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมีจุดมุ่งหมายในการทำวิจัยคือ เพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2536 สังกัดโรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ จำนวน 16 คน แยกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างละ 8 คน เหตุผลที่ใช้กลุ่มตัวอย่างน้อยเพราะว่าในการศึกษาต้องมีการสังเกตในรายละเอียดของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่เรียนเป็นรายบุคคล ผลการศึกษาได้ข้อค้นพบดังนี้

นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนในการเรียนสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

กษมา จันทรผลแต่ง (2535) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช สังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมีจุดมุ่งหมายของการวิจัย คือ เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช ปีการศึกษา 2534 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนวิชาภาษาไทยต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 จำนวน 16 คน เหตุผลที่ใช้กลุ่มตัวอย่างน้อย เพราะในการดำเนินการทดลอง มีการวัดผลโดยใช้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบ กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการสอนโดยใช้ชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ผลการทดลองได้ผลดังนี้

นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนในการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ภายหลังการใช้เทคนิคแม่แบบ

นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ภายหลังใช้ชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในการเรียน

นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในการเรียนที่ระดับ 0.01

2.3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แมดดอกซ์ (Maddox. 1965 : 9) ได้ศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางสติปัญญา ร้อยละ 50-60 ขึ้นอยู่กับความพยายามและวิธีการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ร้อยละ 30-40 และขึ้นอยู่กับโอกาสและสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 10-15 นอกจากนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนยังมีความสัมพันธ์กับนิสัยในการเรียน ความขยันหมั่นเพียร และวิธีการเรียนด้วย

ริงเนสส์ (เสาวรัตน์ จุลรัตน์. 2535 : 23; อ้างอิงจาก Ringness. 1968 : 141) ได้ศึกษา พบว่า นักเรียนเกรด 9 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีความรับผิดชอบ มีความขยันหมั่นเพียร ควบคุมตนเองได้ เข้าสังคมได้ดี มีความอดทนทางด้านอารมณ์และจิตใจ ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะมีความวิตกกังวล ท้อถอย เบื่อเรียน ตี้อ ขัดขืน มีความพลุ่งพล่านทางอารมณ์ และมีอาการทางประสาท

โอโนดา (พวงสร้อย วรกุล. 2522 : 19; อ้างอิงจาก Onoda. 1975 : 7726-A) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะมีความรับผิดชอบ ขยันหมั่นเพียร ควบคุมตนเองได้ และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครู ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะขี้เกียจ มีความสัมพันธ์กับคนอื่นไม่ดี และมีความสับสนวุ่นวายใจ

บลูม (Bloom. 1982 : 166 - 175) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า พฤติกรรมทางด้านการรู้ความคิดของนักเรียนและลักษณะจิตพิสัยของนักเรียน ซึ่งได้แก่ ความสนใจ ความมานะตั้งใจ ความขยัน รวมทั้งเจตคติต่อรายวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถึงร้อยละ 65

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกอย่างมีประโยชน์ของนักเรียน โดยแสดงความตั้งใจ เต็มใจ กระตือรือร้น บากบั่น พยายาม ไม่ท้อถอย และสม่ำเสมอ ในการศึกษาเล่าเรียน ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ส่วนตน ในการช่วยเหลืองานของครอบครัว และในการช่วยงานเพื่อสังคมส่วนรวม

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม

3.1. ความหมายของคุณธรรม

เชียรชัย เอี่ยมวรเมธ (2545 : 205) ให้ความหมายของคุณธรรม ว่า หมายถึง คุณงามความดี ธรรมแห่งความดี เช่น เพียบพร้อมด้วยความสามารถและคุณธรรม

จินตนา บุญบงการ (2544 : 13) กล่าวว่า คุณธรรม เป็นคุณสมบัติที่ดีหรือคุณสมบัติที่เป็นธรรมของบุคคล อันเกิดจากการสั่งสมของปิตามารดา ครูอาจารย์หรือเกิดจากขนบธรรมเนียมประเพณีที่ถ่ายทอดกันมา

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2544 : 115 - 116) ได้อธิบายเกี่ยวกับคุณธรรมว่า คือสิ่งที่บุคคลยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม มีประโยชน์มาก และมีโทษน้อย คุณธรรมในแต่ละสังคมอาจแตกต่างกัน

กัน เพราะการเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเป็นสิ่งดีหรือไม่ดีนั้น ขึ้นอยู่กับ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และศาสนา ตลอดจนการศึกษาของคนในสังคม

ประกาศี สีหอำไพ (2543 : 17 - 21) ให้ความหมายคุณธรรมและจริยธรรม ดังนี้ คุณธรรม (Moral) หมายถึง หลักธรรมจริยาที่สร้างความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดีในทางศีลธรรม มีคุณงามความดีภายในจิตใจอยู่ในขั้นสมบูรณ์จนเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข ความยินดี การกระทำที่ดีย่อมมีผลผลิตของความดี คือ ความชื่นชมยกย่องในขณะที่การกระทำชั่วย่อมนำความเจ็บปวดมาให้ การเป็นผู้มีคุณธรรม คือ การปฏิบัติตนอยู่ในกรอบที่ดีงาม ความเข้าใจ เรื่องการกระทำดีมีคุณธรรม เป็นกฎเกณฑ์สากลที่ตรงกัน เช่น การไม่ฆ่าสัตว์ ไม่เบียดเบียน ไม่ลักขโมย ไม่ประพฤติผิดในกาม เป็นต้น

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 253) ได้ให้ความหมายของคำว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี

นลิน เรื่องบุตร (2542 : 32 - 33) ให้ความหมายของคุณธรรมว่า เป็นความดีเลิศ เฉพาะอย่างในเรื่องเกี่ยวกับ ศีลธรรม เช่น ความยุติธรรม ความกรุณา

สมพร เทพสิทธา (2542 : 1) ให้ความหมายของคุณธรรมว่า เป็นกุศลธรรม เป็นธรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์และความสุข เป็นธรรมอันพึงเจริญ คอทำให้เกิดมีขึ้น ตรงกันข้ามกับ อกุศลธรรมซึ่งเป็นธรรมฝ่ายชั่ว ทำให้เกิดความทุกข์ความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น เป็นธรรมที่ควรละ และระวังอย่าให้เกิดขึ้น

วศิน อินทสระ (2541 : 106 - 107) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมตามหลักจริยศาสตร์ไว้ว่า คุณธรรม คือ อุปนิสัยอันดีงามซึ่งสั่งสมอยู่ในดวงจิต อุปนิสัยอันนี้ได้มาจาก ความพยายามและความประพฤติติดต่อกันมาเป็นเวลานาน

พระมหาอดิสร ธีรสีโล (2540 : 50) ได้อธิบายเกี่ยวกับคุณธรรมว่า เป็นความดี สูงสุด ปลูกฝังอยู่ในอุปนิสัยอันดีงาม อยู่ในจิตสำนึก อยู่ในความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี อันเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้ง ควบคุมพฤติกรรมที่แสดงออกตามความปรารถนา

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี หรือธรรมแห่งความดี ความชอบธรรม ที่สั่งสมอยู่ในจิตใจของแต่ละบุคคล ซึ่งถือเป็นแนวในการประพฤติปฏิบัติเป็นเวลานานจนบังเกิด เป็นอุปนิสัยทั้งทางกาย วาจา ใจ เป็นที่ยอมรับว่าเป็นสิ่งถูกต้องตามมาตรฐานของสังคม อันก่อให้เกิดคุณประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

3.2 ความหมายของจริยธรรม

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต. 2546 : 32) ให้ความหมายของคำว่า จริยธรรม หมายถึง ธรรมคือความประพฤติ ธรรมคือการดำเนินชีวิต หลักความประพฤติ หลักการดำเนินชีวิต คำจริยธรรม นี้นักปราชญ์ประเทศไทยได้บัญญัติให้ใช้สำหรับคำภาษาอังกฤษ ethics หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม หรือกฎศีลธรรม จริยะ (หรือจริยธรรม) อันประเสริฐ เรียกว่า

พรหมจริยะ (พรหมจริยธรรม หรือ พรหมจรรย์) แปลว่า ความประพฤติ อันประเสริฐ หรือ การดำเนินชีวิตอย่างประเสริฐ หรือ การดำเนินชีวิตอย่างประเสริฐ หมายถึง มรรคมีองค์ 8 หรือ ศีลสมาธิ ปัญญา เทียบศีลธรรม

พรนพ พุกกะพันธ์ (2545 : 6) กล่าวว่า จริยธรรม เป็นสิ่งที่ควรประพฤติและประพฤติ อย่างเหมาะสมในสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งสังคมยอมรับ เพื่อการร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

จินตนา บุญบงการ (2544 : 13) กล่าวว่า จริยธรรม เป็นสิ่งที่ดีที่ยอมรับกันโดยคนทั่วไปให้เป็นแบบการคิดและการปฏิบัติ จนกลายเป็นพฤติกรรมที่ดีของบุคคล

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2544 : 2) ให้ความหมายของจริยธรรม ว่าเป็นลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วยลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม จะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมนั้น คือ เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ ให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วนอีกประเภทหนึ่งคือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้ มีอยู่ในสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามกำจัดและผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกรู้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร ฉะนั้นผู้ที่มีจริยธรรมสูงคือ ผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมากและประเภทหลังน้อย

สุนทร โคตรบรรเทา (2544 : 106) ให้ความหมายของ จริยธรรมว่า เป็นศีลธรรมประการหนึ่ง และเป็นคุณธรรมอีกประการหนึ่งประกอบด้วยกัน เป็นการละเว้นการฆ่า การเบียดเบียน เป็นศีลธรรม หรือ เรียกว่า ศีล

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 291) ได้ให้ความหมายของคำว่า จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม.

ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ (2543 : 164) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง การพิจารณาตัดสินใจประพฤติหรือกระทำโดยอาศัยหลักของค่านิยมและหลักศีลธรรม เมื่อพบกับสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใด ซึ่งแต่ละคนจะแสดงพฤติกรรมแตกต่างกัน ค่าจริยธรรม แต่ละคนจึงไม่เท่ากัน

สมพร เทพสิทธา (2542 : 2) กล่าวว่า จริยธรรม เป็นการประพฤติในทางที่ดีงาม ที่แสดงออกจากคุณธรรมที่อยู่ในใจ เห็น และวัดได้

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2542 : 6) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่ตั้งอยู่ในแนวทางแห่งความดี ความถูกต้อง

พระมหาอดิสร ธีรสีโล (2540 : 50) ได้อธิบายเกี่ยวกับจริยธรรมว่าเป็น ความประพฤติ การกระทำ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดอันถูกต้องดีงามที่ควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเองและบุคคลทั่วไป

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง หลักความประพฤติ การกระทำ ความคิดและการดำเนินชีวิต ที่ตั้งอยู่ในแนวทางแห่งคุณงามความดี ถูกต้องเหมาะสมสมบูรณ์

เว้นสิ่งที่ควรเว้น กระทำสิ่งที่ควรกระทำ ด้วยสติปัญญา อย่างรอบคอบ รู้เหตุ รู้ผล เพื่อยุติในสังคมอย่างสงบเรียบร้อย และเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

3.3 องค์ประกอบทางจริยธรรม

กรมวิชาการ (2541 : 119) ได้สรุปว่า จริยธรรมของบุคคลมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. ด้านความรู้ (Moral Reasoning) คือ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้อง ดีงาม สามารถตัดสินแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยความคิด
2. ด้านอารมณ์ความรู้สึก (Moral Attitude and Belief) คือ ความพึงพอใจ ศรัทธา เลื่อมใส ความนิยมยินดีที่จะรับจริยธรรมมาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตน
3. ด้านพฤติกรรม (Moral Conduct) คือ การกระทำหรือการแสดงออกของบุคคล ในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเชื่อว่าเกิดจากอิทธิพลของทั้งสององค์ประกอบข้างต้น

บราวน์ (กรมวิชาการ. 2541 : 120; อ้างอิงจาก Brown. 1965 : 411) ได้จำแนก จริยธรรมออกเป็น 3 มิติ ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge)
2. ความประพฤติ (Conduct)
3. ความรู้สึก (Feeling)

ฮอฟแมน (Holfman. 1979 : 958 - 966) ได้จำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมไว้ใกล้เคียงกับบราวน์ กล่าวคือ เขาเชื่อว่าการซึมซาบของจริยธรรม (Moral Internalization) ประกอบไปด้วย 3 กระบวนการที่อิสระจากกัน และต่างก็มีพื้นฐานเชิงประสบการณ์ต่างกัน กระบวนการทั้ง 3 นี้ ได้แก่

1. ความคิดทางจริยธรรม (Moral Thought)
2. ความรู้สึกทางจริยธรรม (Moral Feeling)
3. พฤติกรรมทางจริยธรรม (Moral Behavior)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538 : 2 - 3) ได้แบ่งลักษณะทางจริยธรรมของมนุษย์ไว้ 4 ลักษณะ ได้แก่

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายความว่า การมีความรู้ในสังคมของตนนั้นถือว่าการกระทำชนิดใดดีควรกระทำ และการกระทำชนิดใดเลวควรงดเว้น ลักษณะพฤติกรรม ประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมหรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมนี้ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วย
2. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิง จริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุนมีหลายประเภท เช่น การเสียสละ

เพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น นอกจากนี้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมอีกพวกหนึ่งคือพฤติกรรมในสถานที่เข้ายวนใจ หรือในสถานภาพที่ยั่วยุให้บุคคลกระทำผิดกฎเกณฑ์เพื่อประโยชน์ส่วนตนบางประการ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ยั่ว เช่น การโกงสิ่งของเงินทอง หรือคะแนนและการกล่าวเท็จ เป็นต้น ซึ่งอาจรวมเรียกว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งผู้มีจริยธรรมสูงย่อมงดเว้นการกระทำพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดี และเลวของบุคคลนั้น ส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ ของสังคม การศึกษาด้านอื่นๆ ของ จริยธรรมจึงเป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่างๆ ของบุคคลเท่านั้น

3. ทักษคติเชิงจริยธรรม คือ ความรู้สึกรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่างๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้นๆ เพียงใด ทักษคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมไทย แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติอาจมีทัศนคติต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทักษคติเชิงจริยธรรมของบุคคลมีความกว้างขวางกว่าความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคล เพราะทัศนคตินั้นรวมทั้งความรู้ และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน ฉะนั้นทัศนคติเชิงจริยธรรมจึงสามารถใช้ทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้แม่นยำ กว่าการใช้ความรู้เชิงจริยธรรมเพียงอย่างเดียว ทักษคติ เชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นในเวลาหนึ่งยังอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

4. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่างๆ ของบุคคล การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำให้ทราบว่าบุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับแตกต่างกันอาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้ นักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมคือ เพียเจต์ และโคลเบอร์ก ได้ใช้การอ้างเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการด้านอื่นๆ ของบุคคลด้วย คือ พัฒนาการทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่างๆ ของบุคคลด้วย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534 : 242) แบ่งองค์ประกอบทางจริยธรรมว่า จริยธรรมประกอบด้วยลักษณะ 4 อย่าง คือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ว่าการกระทำใด ดี เลว ควร ไม่ควร ปฏิบัติในทัศนะของสังคม เป็นความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ ค่านิยม หลักธรรมคำสอนที่เป็นปทัสถานของสังคม

2. เจตคติทางจริยธรรม เป็นความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้นเพียงใด เจตคติเชิงจริยธรรมของบุคคลจะสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมได้ เจตคติเชิงจริยธรรมจะรวมความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้นเข้าด้วยกัน

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง และจะแสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจในการกระทำนั้น ๆ

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ขัดต่อกฎเกณฑ์และค่านิยมของสังคม

สมบุรณ์ ศาลยาชีวิติน; และ คนอื่น ๆ (2526 : 17) ได้อธิบายว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลก็เหมือนกับพฤติกรรมทั่วไป ประกอบด้วย

1. องค์ประกอบด้านความคิดปัญญา (Cognitive) คือ ความสามารถในการตัดสินใจพิจารณาว่าอะไรถูกต้อง ไม่ถูกต้อง อะไรดี อะไรชั่ว ด้วยการใช้ปัญญาและเหตุผล

2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Affective) คือความนิยม ศรัทธา พอใจที่จะทำความดี ความศรัทธาในธรรมะซึ่งเกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เคยปฏิบัติมา

3. องค์ประกอบด้านการกระทำ การแสดงออก (Moral Conduct) เช่น การปฏิบัติตามศีล 5 ซึ่งเชื่อว่าโดยปกติแล้วการปฏิบัติจะสืบเนื่องจากอิทธิพลขององค์ประกอบทั้ง 2 ประการที่กล่าวมา แต่อาจมีการกระทำบางอย่างซึ่งตกอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่ยั่วยุบีบคั้นให้บุคคลต้องกระทำและตกอยู่ภายใต้พลังจิตของบุคคลด้วย ผู้มีพลังจิตที่เข้มแข็งย่อมจะเอาชนะ สิ่งยั่วยุได้

3.4 ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

จริยธรรมถือได้ว่ามีความสำคัญมากไม่ว่าจะพิจารณาในลักษณะใด กล่าวคือถ้าพิจารณาว่าจริยธรรม หมายถึง คุณสมบัติของจิตใจคน พฤติกรรมของบุคคลก็ย่อมเป็นไปตามแนวคิดเชิงจริยธรรมของเขา ถ้าพิจารณาว่าจริยธรรมหมายถึง กฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของสังคม พฤติกรรมของบุคคลก็ย่อมเป็นไปตามจริยธรรมของสังคมอยู่นั่นเอง ดังนั้นเราจึงให้ความสำคัญแก่จริยธรรมเสมอ เมื่อเราต้องการสังคมที่สงบสุข (ชาญชัย อินทรประวัติ. 2535 : 10 - 11)

นักการศึกษาให้ความสนใจแก่จริยศึกษามากขึ้นเพราะนักการศึกษาเริ่มตระหนักว่าการพัฒนามนุษย์ให้เกิดความเฉลียวฉลาดในเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Intelligence) แต่เพียงอย่างเดียวอาจทำให้สังคมมนุษย์เจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและทางวัตถุ แต่ไม่สามารถทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดสันติสุขโดยอาศัยจริยธรรมให้มากขึ้น (สาโรช บัวศรี. 2527 : 7)

ดังนั้นการปลูกฝังลักษณะเป็นผู้มีจริยธรรมสูงให้แก่เยาวชนนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้ คือ ผู้ใหญ่ที่จะต้องรับผิดชอบอนาคตของชาติต่อไปในวันข้างหน้า ถ้าเด็กในวันนี้ได้รับการอบรม สั่งสอน แนะนำให้มีศีลธรรม จริยธรรมในจิตใจเสียตั้งแต่ยังเด็ก เมื่อเขาเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดี เป็นพลเมืองดีของชาติบ้านเมือง มีศีลธรรม จริยธรรมภายในจิตใจ ซึ่งเป็นลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศชาติเป็นอย่างมาก (เกศศิริ บุญญะอดิชาติ. 2541 : 44)

3.5 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้เสนอทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมไว้หลายทฤษฎี สามารถแบ่งแนวคิดในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมมีแนวคิดที่สำคัญๆ ได้ 3 แนวทางใหญ่ๆ ดังนี้ (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. 2542 : 14 - 20)

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของบุคคล (Psycho – analytic Theory) กล่าวถึง จริยธรรมกับมโนธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มนุษย์อยู่ในสังคมกลุ่มใดก็จะเรียนรู้ความรับผิดชอบชีวิตจากสิ่งแวดล้อมในสังคมนั้นจนมีลักษณะพิเศษของแต่ละสังคมที่เรียกว่า เอกลักษณ์เป็นกฎเกณฑ์ให้ประพฤติปฏิบัติตามข้อกำหนดโดยอัตโนมัติ คนที่ทำชั่วแล้วรู้สึกเกิดหิริโอตตปละอายใจตนเองถือว่าได้รับการลงโทษด้วยตนเอง เมื่อสำนึกแล้วพึงละเว้นไม่ปฏิบัติอีก โดยไม่ต้องมีสิ่งควบคุมจากภายนอก เป็นการสร้างมโนธรรมขึ้นมาโดยไม่จำเป็นต้องสนใจองค์ประกอบของลำดับขั้นพัฒนาการทางจริยธรรม

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) อธิบายการเกิดของจริยธรรมว่าเป็นกระบวนการสังคมประกิต (Socialization) โดยการซึมซาบกเกณฑ์ต่างๆ จากสังคมที่เติบโตมารับเอาหลักการเรียนรู้เชื่อมโยงกัน หลักการเสริมแรงและการทดแทนสิ่งเร้า (Stimulus Substitution) รับแนวคิดของทฤษฎีจิตวิเคราะห์เป็นรูปแบบ โดยยึดถือว่าการเรียนรู้คือการสังเกตเลียนแบบจากผู้อื่นใกล้ชิดเพื่อแรงจูงใจ คือเป็นที่ยอมรับในกลุ่มพวกเดียวกับกลุ่มต้นแบบเพื่อเป็นพวกเดียวกัน

3. ทฤษฎีการพัฒนาการทางปัญญา (Cognitive Theory) จริยธรรมเกิดจากแรงจูงใจในการปฏิบัติตนสัมพันธ์กับสังคม การพัฒนาจริยธรรมจึงต้องมีการพิจารณาเหตุผลเชิงจริยธรรมตามระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคล ซึ่งมีวุฒิภาวะสูงขึ้น การพัฒนาจริยธรรมก็พัฒนาขึ้นตามลำดับ

นอกจากนี้ ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม มีทฤษฎีต่าง ๆ ที่ปรากฏขึ้นเพื่อการจัดค่าของการพัฒนาทางคุณธรรมและจริยธรรม ดังนี้

3.5.1 ทฤษฎีของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

ขัตติยา กรรณสูต; และคนอื่นๆ (2547 : 20 - 1) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ ลอว์เรนซ์ โคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg) ที่เชื่อว่า การบรรลุนิติภาวะเชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นจะแสดงออกในทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้อย่างเด่นชัดที่สุด เนื่องจากเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะเหตุผลเชิงจริยธรรมมิใช่การประเมินค่าการกระทำไปในทำนองที่ว่า “ดี” หรือ “เลว” แต่จะเป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งยากแก่การเข้าใจยิ่งขึ้นไปเป็นลำดับ เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงสุดคือ ขั้นที่หกของโคลเบอร์ก ตรงกับสิ่งที่นักปราชญ์ยอมรับว่าเป็นเหตุผลเชิงจริยธรรมที่บริสุทธิ์ มิได้เจือเหตุผลประเภทอื่นๆ เลย

ฉะนั้น เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงจึงมีลักษณะเป็นเหตุผลสากลกว้างขวาง ไม่ขัดแย้ง และมีรากฐานจากควมมีหลักการไม่เข้าข้างตนเองและเป็นอุดมคติ

โคลเบอร์ก ได้จำแนกพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ มี 6 ขั้น มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Pre-Conventional Level) หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ไม่คำนึงถึงผู้อื่น ในระดับนี้บุคคลจะขึ้นอยู่กับผู้มีอำนาจเหนือตน ระดับนี้พบในเด็กอายุ 1-10 ปี โดยแบ่งเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นหลักการหลบหลีกมิให้ตนเองถูกลงโทษ (The Punishment and Obedience Orientation) บุคคลจะเลือกกระทำหรือไม่กระทำให้เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ตนเองถูกลงโทษทางกาย จะยอมทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจเหนือตนโดยไม่มีเงื่อนไข ไม่พิจารณาถึงความหมายในคุณค่าของมนุษย์ เช่น ไม่กล้ายกยอกทรัพย์เพราะกลัวถูกตำรวจจับ หรือไม่กล้าหนีเรียนเพราะกลัวถูกครูตักเตือน เป็นต้น ในขั้นนี้พบในเด็กอายุ 2-7 ปี

ขั้นที่ 2 ในหลักการแสวงหารางวัล (The Instrumental Relativist Orientation) เป็นขั้นที่บุคคลเลือกกระทำในสิ่งที่จะนำความพอใจมาให้ตนเองเท่านั้น ต้องการแลกเปลี่ยนจากสิ่งที่ตนกระทำโดยมุ่งการตอบแทนทางกายและวัตถุมากกว่านามธรรม และไม่คำนึงถึงความถูกต้อง ของสังคม พบในเด็กที่มีอายุ 7-10 ปี

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level) ในระดับนี้บุคคลจะกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยๆ ของตน เช่น ทำตามความคาดหวังของครอบครัว กลุ่มเชื้อชาติ หรือทำตามกฎหมายและศาสนา บุคคลจะเลียนแบบหรือคล้อยตามบุคคลในกลุ่มเพื่อปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของสังคม แต่ไม่คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นในขณะนั้น และผลที่ตามมาภายหลังในระดับนี้บุคคลยังต้องการการควบคุมจากภายนอกอยู่ แต่ก็ยังนึกถึงจิตใจของผู้อื่นด้วย รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา พบในผู้ที่มีอายุ 10-16 ปี ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 3 ขั้นใช้หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (The Enter Personal) ในขั้นนี้บุคคลมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตน ในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคมจึงถือว่าตนมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวังอย่างเคร่งครัด พบในผู้ที่มีอายุ 13-16 ปี

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม (The Law and Order Orientation) ในขั้นนี้บุคคลมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตน ในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคมจึงถือว่าตนมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวังอย่างเคร่งครัด พบในผู้ที่มีอายุ 13-16 ปี

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post Conventional Level) เป็นระดับที่ต้องตัดสินใจขัดแย้งต่างๆ ด้วยการนำมาพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบด้วยตนเอง

เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า สิ่งใดสำคัญมากกว่ากันก็จะปฏิบัติตามนั้น มีหลักการของตนเองที่ถูกต้อง และหลุดพ้นจากกฎเกณฑ์ของสังคม ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 5 ชั้นใช้หลักการทำตามข้อตกลงของสังคมและคำมั่นสัญญา (Social Contract Legalistic Orientation) บุคคลจะเห็นความสำคัญของชนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ละเมิดผู้อื่น สามารถควบคุมใจตนเองได้เคารพตนเอง สามารถให้รางวัลและลงโทษตนเองได้ เช่น เกิดความละอายใจหรือภาคภูมิใจในการกระทำของตนเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับการควบคุมจากภายนอกหรือบุคคลอื่นมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเป็นไปตามค่านิยมส่วนตัว ผสมผสานมาตรฐานการยอมรับจากสังคม ถือว่ากฎเกณฑ์ต่างๆ อาจเปลี่ยนแปลงได้โดยพิจารณาถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นใหญ่ พบในบุคคลที่มีอายุ 16 ปีขึ้นไป ได้แก่ วัยรุ่นตอนปลายและผู้ใหญ่

ชั้นที่ 6 ชั้นยึดหลักอุดมคติสากล (The Universal Ethical Principle Orientation) เป็นจริยธรรมขั้นสูงสุดแสดงถึงการมีความรู้สากลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตน และมีความยึดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุดมุ่งหมายในอันปลาย อันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ เคารพในความเป็นมนุษย์ของแต่ละคน และความเกรงกลัวต่อบาปเป็นคติประจำใจ

ในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้น 3 ระดับ ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก สามารถสรุปสาระสังเขปเป็นตาราง ดังนี้

ชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ชั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกมิให้ตนเองถูกลงโทษ (อายุ 2-7 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (อายุ 2-10 ปี)
ชั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (อายุ 7-10 ปี)	
ชั้นที่ 3 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (อายุ 10-13 ปี)	
ชั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม (อายุ 13-16 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (อายุ 10-16 ปี)
ชั้นที่ 5 หลักการทำตามข้อตกลงของสังคมและ คำมั่นสัญญา (อายุ 16 ปีขึ้นไป)	
ชั้นที่ 6 ยึดหลักอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (อายุ 16 ปีขึ้นไป)

โคลเบอร์ก เชื่อว่า พัฒนาการจริยธรรมนั้น ไม่ใช้การรับรู้จากการพร่ำสอนของผู้อื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนเองต่อผู้อื่นและบทบาทของผู้อื่นด้วย รวมทั้งข้อเรียกร้องและกฎเกณฑ์ของกลุ่มต่างๆ ซึ่งอาจจะขัดแย้งกัน ไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็ตาม การพัฒนาทางด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นเป็นไปตามขั้น จากขั้นที่หนึ่งผ่านไปแต่ละขั้นถึงขั้นที่หก บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

จะพัฒนาจากขั้นที่ต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว ต่อมาบุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ๆ ได้ดีขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและเหตุผล ทำให้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นสูงขึ้นไป ส่วนเหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าก็จะใช้น้อยลงทุกที และถูกละทิ้งไปในที่สุด

3.5.2 ทฤษฎีของแครธวอล บลูม และมาเซีย (Krathwohl, Bloom and Masia)

แครธวอล บลูม; และมาเซีย (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. 2542 : 14 - 20; อ้างอิงจาก Krathwohl; Bloom; and Masia. 1994) ได้กำหนดทฤษฎีจำแนกระดับคุณภาพของการเรียนรู้ด้านจิตใจ (Affective Domain) ที่ครอบคลุมความสนใจ ทศนคติ ค่านิยม และลักษณะนิสัย โดยจัดลำดับขั้นตอนคุณลักษณะด้านความรู้สึกไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การรับรู้ (Receiving) เป็นจุดเริ่มต้นที่บุคคลจะเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ และเกิดความรู้สึกต่อสถานการณ์หรือสิ่งเร้าที่ปรากฏ การรับรู้นี้แบ่งเป็น 3 ขั้นย่อย โดยถือปริมาณการรับรู้เป็นเกณฑ์ดังนี้

1.1 การสำนึก เป็นการเริ่มรู้สึกหรือสำนึกเกี่ยวกับลักษณะหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่มาเร้า

1.2 การตั้งใจรับรู้ เป็นการใส่ใจสิ่งเร้านานพอสมควร แต่ยังไม่มีความคิดเห็นหรือประเมินตัดสินใด ๆ เป็นเพียงการสังเกตเห็น

1.3 การเลือกรับรู้ เป็นการรับรู้สิ่งเร้าโดยมีการจำแนกความแตกต่างยังไม่มีมีการประเมินใด ๆ

2. การตอบสนอง (Responding) เมื่อบุคคลรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ แล้วจะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ตนรับรู้ ขั้นการตอบสนองแบ่งออกเป็น 3 ขั้นย่อย ดังนี้

2.1 ยินยอมตอบสนอง เป็นการยอมรับหรือยอมปฏิบัติตาม

2.2 สนใจตอบสนอง เป็นความรู้สึกที่จะทำกิจกรรมนั้นด้วยความสนใจ

2.3 พอใจตอบสนอง เป็นการตอบสนองด้วยความรู้สึกเต็มใจ พอใจ มีความเพลิดเพลินสนุกสนานรื่นเริง

3. การเห็นคุณค่า (Valuing) เป็นความรู้สึกที่เกิดจากการประเมินสถานการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ว่ามีประโยชน์หรือไม่อย่างไร การเห็นคุณค่าจะเกิดขึ้นช้า ๆ โดยมีการสะสมไว้อย่างช้า ๆ พฤติกรรมการเห็นคุณค่าจะดูได้จากความแน่นอน ความคงเส้นคงวา สม่าเสมอของการกระทำในขั้นนี้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นย่อย ดังนี้

3.1 การยอมรับคุณค่า เป็นการยอมรับด้วยความเชื่อที่ยังไม่ถาวร อาจเปลี่ยนแปลงได้ในคุณค่าของสถานการณ์หรือเรื่องราว

3.2 ชื่นชมในคุณค่า เป็นการยอมรับในคุณค่าของสถานการณ์หรือเรื่องราวถึงระดับที่แสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น อยากติดตาม อยากเข้าไปร่วมผูกพัน

3.3 ยึดมั่นในคุณค่า เป็นความเชื่อมั่นความแน่วแน่มั่นคงเกิดศรัทธาในเรื่องราวหรือเหตุการณ์ว่าควรทำตาม และพยายามหาโอกาสแสดงออก

4. การจัดระบบ (Organization) เป็นความรู้สึกที่เกิดจากบุคคลได้รวบรวมเรื่องราวหรือสิ่งมีคุณค่าไว้จิตใจหลายอย่าง แล้วจัดคุณค่าเข้าเป็นระบบ มีความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าของเรื่องราวหรือสิ่งต่าง ๆ ของจุดเด่นและจุดร่วมของคุณค่าเหล่านั้น ในขั้นนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

4.1 การสร้างแบบคุณค่า เป็นการสรุปรวบยอดระหว่างคุณค่าของเรื่องราวต่าง ๆ ที่บุคคลยึดมั่นเข้าด้วยกัน

4.2 การจัดระบบคุณค่า เป็นการเรียงลำดับความสำคัญของสิ่งที่มีคุณค่าต่าง ๆ และจัดคุณค่าต่าง ๆ ให้ผสมกลมกลืนเข้าด้วยกัน

5. การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) เป็นการพัฒนา เป็นอุดมคติที่ฝังลึกถึงจิตวิญญาณ ยึดถือ เทิดทูนโดยจิตในมิติสังเคราะห์เป็นแบบแผนกฎเกณฑ์ขึ้นใหม่ให้ตนเองมีการกระทำที่คงเส้นคงวาโดยมีการจัดระบบของตนเองและยึดถือจนเป็นการกระทำอัตโนมัติ คือ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด เขาก็จะแสดงพฤติกรรมแบบเดิมซึ่งเป็นลักษณะของตนเองแล้วรณรงค์ให้ผู้อื่นร่วมยึดถือและปฏิบัติด้วย ในขั้นนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

5.1 สร้างข้อสรุป เป็นการที่บุคคลพยายามปรับปรุงระบบตนเองให้สมบูรณ์ตามแนวที่ตนต้องการ

5.2 กิจนิสัย เป็นการที่บุคคลแสดงออกตามแนวที่ตนเองต้องการอย่างสม่ำเสมอเป็นลักษณะของตนเอง

3.5.3 ทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538 : 27 - 31) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ (Piaget) ว่าเป็นผู้ริเริ่มทางความคิดว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความฉลาดในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่างๆ ทางสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับการพัฒนาทางสติปัญญาของบุคคลนั้น เขาพบว่าเด็กจะมีพัฒนาการทางสติปัญญาได้ถึงขั้นสูงสุด (formal operation) เมื่ออายุประมาณ 8-10 ปี ฉะนั้น พัฒนาการทางด้านจริยธรรมของเด็กจึงบรรลุขั้นสูงสุดได้เมื่ออายุ 8-10 ปีเช่นกัน เพียเจต์ ได้แบ่งขั้นของการพัฒนาจริยธรรมของมนุษย์เป็น 3 ขั้น มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนจริยธรรม เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบ เด็กยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด มีแต่ความอยากรู้อยากเห็นความต้องการทางกาย ซึ่งต้องการที่จะได้รับการบำบัด โดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใดๆ เมื่อเด็กมีความสามารถในการพูด ก็จะเริ่มรับรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองต่อบุคคลอื่นๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นยึดคำสั่ง ระหว่างอายุ 2-8 ขวบ เด็กจะมีความเกรงกลัวผู้ใหญ่ และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่คือประกาศิตที่ตนต้องกระทำตาม

ขั้นที่ 3 ขั้นยึดหลักแห่งตน ความเกรงกลัวอำนาจภายนอกที่ปรากฏในขั้นที่ 2 จะกลายเป็นหลักภายในจิตใจของเด็กเกี่ยวกับความยุติธรรม ประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อนทำให้เด็กรู้จักการมีการ แลกเปลี่ยนกันและกันและมีความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคล

3.5.4 ทฤษฎีของแบนดูรา (Bandura)

แบนดูรา (กรมวิชาการ. 254 : 22; อ้างอิงจาก Bandura. 1986 : 47) เสนอ ทฤษฎีนี้ว่า พฤติกรรมที่มนุษย์แต่ละคนแสดงออกมานั้นแท้จริงแล้วเกิดจากการที่บุคคลนั้น สังเกตเห็นบุคคลอื่นกระทำก่อน แล้วตนเอง ก็นำเอาแนวการกระทำพฤติกรรมดังกล่าวนั้นมาเป็น ต้นแบบในการกระทำของตนบ้าง แบนดูราเรียนพฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งกระทำ แล้วส่งผลให้บุคคล อื่นนำไปเป็นแนวทางการกระทำว่าเป็นพฤติกรรมตัวแบบหรือพฤติกรรมแบบแม่แบบ (Modeling) โดยกระบวนการของการเกิดพฤติกรรมการกระทำตามแบบนั้น แบนดูราได้แบ่งออกเป็น 4 กระบวนการ คือ

1. กระบวนการของการให้ความสนใจในตัวแบบ (Attention Processes) กระบวนการนี้ เป็นขั้นตอนที่บุคคลสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่นหรือ คือ การสังเกตพฤติกรรม ตัวแบบของบุคคลในสังคม

2. กระบวนการจดจำจัดเก็บ (Retention Processes) กระบวนการนี้จะเป็น กระบวนการที่จดจำจัดเก็บพฤติกรรมแม่แบบที่ตนสังเกตได้ไว้ในความทรงจำของตน

3. กระบวนการกระทำพฤติกรรมตามพฤติกรรมแม่แบบ (Production Processes) เป็นกระบวนการที่บุคคลแสดงออกเป็นพฤติกรรม โดยการกระทำนั้นเป็นผลมาจาก พฤติกรรมแม่แบบที่ตนจำไว้

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Processes) ในส่วนนี้ แบนดูรา หมายความว่าพฤติกรรมแม่แบบที่ตนจดจำได้นั้น คนจะยังไม่แสดงออก จนกว่าจะมีภาระ หรือเกิด เงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งมาเป็นตัวจูงใจ (Incentive) กระตุ้นให้คนประสงค์ที่จะแสดงพฤติกรรม นั้น ๆ ออกมา เงื่อนไขหรือสิ่งจูงใจที่ว่านี้ แบนดูราจัดออกเป็น 3 ลักษณะหลัก คือ

สิ่งจูงใจที่เป็นปัจจัยภายนอก (External Incentive)

สิ่งจูงใจที่เป็นปัจจัยจากผลการกระทำ (Vicarious Incentive)

สิ่งจูงใจที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคล (Self Incentive)

ซึ่งหลักการของการใช้ตัวแบบ ต้นแบบ หรือ แม่แบบ นี้เป็นแนวทางหลักที่มีการ นำมาใช้เพื่อพัฒนานักเรียนในพฤติกรรมทางด้านจิตพิสัยมากแนวทางหนึ่งในประเทศไทย

3.5.5 ทฤษฎีพัฒนาการของอีริก อีริกสัน (Erik Erikson)

อีริกสัน แบ่งพัฒนาการออกเป็น 8 ขั้น ดังนี้ (พรรณี ช.เจนจิต. 2538 : 106 - 109)

1. Trust VS. Mistrust (0-1 ปี) ความไว้วางใจ-ความไม่ไว้วางใจ วัยนี้

เป็นวัยที่เด็กยังช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ยังต้องคอยพึ่งพาผู้อื่น โดยเฉพาะแม่พ่อ ดังนั้นขั้นนี้จึงเป็นขั้นที่เด็กจะพัฒนาความไว้วางใจ เชื่อใจ ความไว้วางใจทั้งต่อตนเองและต่อบุคคลอื่น ซึ่งความรู้สึกนี้จะพัฒนาขึ้นมาได้เนื่องจาก “ความคงเส้นคงวาของพ่อ แม่ในการสนองตอบความต้องการพื้นฐานของเด็ก” ประสบการณ์ในช่วงนี้เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนา “ความไว้วางใจ” ต่อไป ซึ่งสิ่งสำคัญที่จำเป็นต้องคำนึงถึง คือ สัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ลูกเป็นสิ่งสำคัญยิ่งกว่าปริมาณอาหารหรือการแสดงความรักใคร่ ซึ่งเป็นไปโดยผิวเผิน ดังนั้นในช่วงถ้าความต้องการของเด็กได้รับการสนองตอบอย่างเหมาะสม ประกอบกับความรักใคร่ผูกพันที่เป็นไปอย่างจริงใจพ่อแม่ย่อมทำให้เด็กคิดว่าโลกนี้ปลอดภัย น่าอยู่สามารถไว้วางใจได้ ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูอย่างไม่เหมาะสม ไม่มีความคงเส้นคงวา เด็กจะคิดว่าโลกนี้เต็มไปด้วยอันตรายไม่น่าอยู่ มีความหวาดระแวงซึ่งจะพัฒนาความไม่ไว้วางใจทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่นต่อไป

อีริกสันกล่าวว่า “พัฒนาการของความไว้วางใจจะเป็นรากฐานของความ เป็นเอกลักษณ์ของการที่จะรู้สึกว่าเป็นผู้มีความสามารถ เป็นตัวของตัวเอง พึ่งพาตนเองและ นำตนเองได้ ตลอดจนการที่จะกลายเป็นคนได้ตามที่ผู้อื่นวางใจว่าเขาสามารถที่จะเป็นไปได้”

2. Autonomy VS. Doubt (2-3 ปี) ความเป็นตัวของตัวเอง-ความไม่

มั่นใจในตัวเอง วัยนี้เป็นวัยที่มีการพัฒนาทางด้านกล้ามเนื้อแข็งแรงขึ้น เป็นวัยแห่งการทดลองใช้ กล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ของร่างกาย เป็นวัยที่ควรให้เกิดความสมดุลระหว่างการเลี้ยงดูแบบปกป้อง ทะนุถนอม กับการเลี้ยงดูแบบไม่เอาใจใส่ ถ้าเด็กได้รับอนุญาตให้ทำสิ่งต่างๆ ได้รับการกระตุ้นให้ กำลังใจให้ลองทำในสิ่งที่เด็กทำได้ตามความสามารถและวิธีการของเด็กแต่ละคนแล้วก็จะพัฒนา ความเป็นตัวของตัวเอง ถ้าพ่อแม่ไม่มีความอดทน ไม่ให้โอกาสเด็ก หรือทำทุกๆ สิ่งแทนเด็กเสีย หมด เด็กก็จะเกิดความเคลือบแคลงสงสัยในความสามารถของตนในการทำสิ่งต่างๆ

3. Initiative VS. Guilt (4-5 ปี) ความคิดริเริ่ม – ความรู้สึกผิด หมายถึง

ความสามารถในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนการใช้ภาษา ซึ่งจะสนับสนุนขั้น autonomy ในแง่ของการดำเนินการวางแผน และริเริ่มทำกิจกรรมต่างอันตรายสำหรับขั้นนี้คือ ความรู้สึกผิด ว่าตนเองไม่มีความสามารถในการทำสิ่งใหม่ๆ ถ้าเด็กได้รับอิสระในการที่จะคิดทำ กิจกรรมต่างๆ และถ้าพ่อแม่มีเวลาให้กับเด็กในการตอบคำถาม ไม่เอ็ดหรือตดบท เพราะความเบื่ อรำคาญ ก็ย่อมจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีแนวโน้มที่จะค้นคว้าศึกษาสำรวจ แต่ถ้าเด็กรู้สึกว่ามีผู้ใหญ่ เข้มงวดกับการกระทำไม่เปิดโอกาสให้ได้ซักถามสิ่งที่สนใจอยากรู้ เข้าใจว่าการกระทำของเด็กเป็น สิ่งที่ก่อความรำคาญใจ พูดเรื่องไร้สาระเด็กจะรู้สึกผิด ในการที่จะคิดทำสิ่งต่างๆ ด้วย ตนเอง

4. Industry VS. Inferiority (6-11 ปี) ความขยันหมั่นเพียร - ความรู้สึก

ต่ำต้อย เป็นวัยที่เด็กเริ่มเข้าเรียนมีความต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น โดยการพยายามคิดทำ คิดผลิตสิ่งต่างๆ ซึ่งจะไปช่วยพัฒนาความขยันขันแข็ง อันตรายสำหรับการพัฒนาของเด็กในขั้นนี้ คือ ความรู้สึกต่ำต้อย ช่วยตนเองไม่ได้ ถ้าเด็กได้รับการกระตุ้นให้ทำสิ่งต่างๆ ให้กำลังใจในการทำ จนสำเร็จ และให้คำชมเชยในความพยายามของเด็ก จะเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กเกิดความมานะ พยายาม แต่ถ้าเด็กทำสิ่งใดขึ้นมาแล้วผู้ใหญ่ไม่ให้ความสนใจเห็นว่าน่าเบื่อ เด็กจะพัฒนาความรู้สึก ต่ำต้อย

5. Identity VS. Role confusion (12-18 ปี) ความเป็นเอกลักษณ์ -

ความสับสนในบทบาท วัยรุ่นเป็นวัยที่เด็กควรจะสรรหาเอกลักษณ์ (identity) ของตนเองได้ ถ้าวัยนี้ยังหาเอกลักษณ์ของตนไม่ได้จะเกิดความสับสนในบทบาทของตนเอง ช่วงนี้เด็กโตพอที่จะ วิเคราะห์ตนเอง หาเอกลักษณ์ของตนเองได้ รู้ว่าตนเองคือใคร ต้องการอะไร มีความเชื่อหรือมีทัศนคติอย่างไรตลอดจนมีเป้าหมายอะไรในอนาคต ซึ่งถ้าเด็กค้นพบก็จะสามารถแสดงบทบาทของ ตนเองได้อย่างถูกต้อง แต่ถ้าเด็กหาตนเองไม่พบไม่ทราบว่าจะตนเองมีเอกลักษณ์เช่นใด จะรับ บทบาทของคนอื่นๆ ในสังคมมาเป็นของตนเอง ซึ่งไม่สอดคล้องเหมาะสมกับตนเอง ทำให้เกิดความ สับสน

เด็กซึ่งผ่านขั้นทั้งสี่มาด้วยดีจะพัฒนาความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองใน ทางบวกแต่ในขณะเดียวกันก็ไม่มีอะไรเป็นเครื่องยืนยันว่าเด็กจะประสบความสำเร็จในขั้นต่อไป ทั้งนี้เพราะเนื่องมาจากเด็กต้องเผชิญปัญหาทั้งจากตนเองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและ ทั้งจากสังคมเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ใหญ่ ซึ่งทำให้เด็กปรับตัวลำบาก แต่ถ้าเด็กมีพื้นฐานของ การพัฒนาการขั้นทั้งสี่มาดี เด็กจะประสบปัญหาเพียงนิดหน่อยก็สามารถหาจุดยืนของตนเองได้ เพราะรู้ถึงความสามารถของตนเอง รู้ถึงความสนใจและความต้องการของตน แต่สำหรับเด็กซึ่งมี พื้นฐานของการพัฒนาการมาไม่ดี จะมีปัญหาในการปรับตัวยิ่งขึ้น เพราะไม่สามารถหาความสนใจและ ความต้องการของตนเองได้ถูก จะทำอะไรตามเพื่อน เพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีกลุ่มพวก

6. Intimacy VS. Isolation (young adult) ความผูกพัน - การแยกตัว

หลังจากเด็กผ่านขั้นที่ 5 มาแล้ว สามารถหาเอกลักษณ์ของตนเองได้ รู้ว่าตนเองคือใคร มีความเชื่อ อยากรู้ ต้องการอะไรในชีวิต เด็กจะเกิดความรู้สึกต้องการมีเพื่อนสนิทที่จะสามารถรับรู้รับฟังสิ่ง ต่างๆ ที่ตนเองมีอยู่ ต้องการที่จะแบ่งปันประสบการณ์ที่ตนเองมี อันตรายของวัยนี้คือการที่เด็กไม่ สามารถสร้างความรู้สึกผูกพันใกล้ชิดกับบุคคลอื่นได้ แต่กลับมีความรู้สึกแข่งขันชิงดีชิงเด่น ชอบมี เรื่องทะเลาะเบาะแว้งกับคน ซึ่งจะนำไปสู่การต้องแยกตัวอยู่ตามลำพัง

วัยนี้เป็นวัยของการแต่งงาน ถ้าทั้งคู่มีความรู้สึกผูกพัน (sense of intimacy) ก็จะอยู่ร่วมกันได้ดี รู้สึกการถ้อยทีถ้อยอาศัย แต่ทั้งคู่ยังหาเอกลักษณ์ของตนเองไม่พบ ก็ยังไม่สามารถมี sense of intimacy ได้ เพราะต่างคนต่างก็ไม่มีอะไรจะแบ่งปันและแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ก็จะเกิดการหย่าร้างแยกจากกันไป

7. Generativity VS. Self absorption (Middle age) การทำประโยชน์

ให้สังคม – การคิดถึงแต่ตนเอง วัยกลางคนเป็นวัยที่สร้างประโยชน์ให้กับสังคม ถ้าพัฒนาการของบุคคลใดในขั้นที่ 5 และ 6 เป็นไปด้วยดี รู้ว่าตนเองมีเอกลักษณ์เช่นไร มีความต้องการอย่างไรในชีวิต ตลอดจนสามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นได้ เมื่อมาถึงขั้นที่ 7 ก็พร้อมที่จะทำประโยชน์ต่างๆ ให้กับสังคม รู้จักที่จะอบรมสั่งสอนลูกหลานให้เป็นคนดีต่อไป แต่ถ้าบุคคลใดไม่พัฒนามาถึงขั้นนี้ จะเกิดความรู้สึกท้อถอยเหนื่อยหน่ายในชีวิต คิดถึงแต่ตนเองไม่สร้างประโยชน์ให้สังคม สำหรับบางคนที่ยังบ้านออกไปทำประโยชน์ให้กับสังคม โดยที่ปล่อยให้ลูกหลานภายในบ้านมีปัญหาต่างๆ นานานั้น ไม่เรียกว่าเป็นการทำประโยชน์ให้กับสังคมอย่างแท้จริง แต่เป็นการทำประโยชน์ให้แก่ตนเองโดยอาศัยสังคมบังหน้า

8. Integrity VS. Despair (Old age) บุรณภาพ – ความสิ้นหวัง วัยชรา

ซึ่งเป็นวัยสุดท้ายของชีวิตนั้น ถ้าบุคคลผ่านขั้นตอนของการพัฒนามาด้วยดี จะบังเกิดความพึงพอใจในชีวิตของตน รู้จักหาความสุข ความสงบ พึงพอใจกับการมีชีวิตอยู่ของตน แต่ขั้นพัฒนาตอนต้นไม่เหมาะสม เมื่อมาถึงขั้นนี้จะรู้สึกสิ้นหวัง รู้สึกว่าเวลาเหลือน้อยเหลือเกิน สิ้นเกินไปกว่าที่จะแสวงหาวิธีต่างๆ มาใช้เพื่อให้ชีวิตมีความสุข จะรู้สึกเสียดายเวลาที่ผ่านมามีไม่ยอมรับสภาพความเป็นอยู่ของตน หากความสุขความสงบให้กับตนเองไม่ได้

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

3.6.1 งานวิจัยในประเทศไทย

ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2520 : 210) ได้ศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทย โดยมีกลุ่มตัวอย่างอายุ 11-25 ปี จำนวน 1,400 คน ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคตนั้นควรจะได้มีการปลูกฝังก่อนที่เด็กจะมีอายุ 10 ปี เพราะเริ่มวัยรุ่นลักษณะทางจริยธรรมสองประการนี้จะเริ่มคงที่ ผู้ที่มาจากครอบครัวยากจน จะมีพัฒนาการช้ากว่ากลุ่มอื่นในช่วงวัยอายุตอนต้น แต่จะทันกลุ่มอื่นในวัยรุ่นตอนปลาย ในด้านอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก ใช้เหตุผลมากมีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ถูกศึกษาทุกระดับอายุ และพบว่าในครอบครัวยากจนบิดามารดา มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะช่วยให้ลูกมีจริยธรรมสูงได้

3.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

โรมานซ์ (วรวรรธนี ราชสงฆ์. 2541 : 54; อ้างอิงจาก Romane. 1985 : 24 - 42) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการทางจริยธรรมที่มีต่อการพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 มี 3 กลุ่ม จำนวน 32 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ทำการทดลอง 8 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า โปรแกรมการส่งเสริมพัฒนาการทางจริยธรรมสามารถพัฒนาการให้เหตุผลจริยธรรมของนักเรียนได้

ริชาร์ด; และคนอื่น ๆ (วรวรรณนี้ ราชสงฆ์. 2541 : 54; อ้างอิงจาก Richards and others. 1984 : 24 - 28) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์กและพฤติกรรมก่อนในห้องเรียน พบว่า นักเรียนที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับต่ำ (ขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2) มีพฤติกรรมก่อนในห้องเรียนมากกว่านักเรียนที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 3 และ 4 และยังพบว่า ระดับการให้พัฒนาเชิงจริยธรรมเพิ่มขึ้นตามอายุ และสถานภาพทางสังคม เพศ มีผลต่อพฤติกรรมก่อนในห้องเรียน อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมก่อนในห้องเรียนสามารถทำนายได้ดีในเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคู่มือ

การเรียนการสอนในแต่ละวิชา หรือการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม จำเป็นจะต้องมีคู่มือสำหรับปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางช่วยให้ผู้ใช้ปฏิบัติได้ถูกต้อง และจะช่วยให้การเรียนการสอนหรือการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคู่มือ ดังมีสาระสำคัญโดยสังเขป ดังนี้

4.1 ความหมายของคู่มือ

ศิริบุรณ์ จงวุฒิเวศย์; และคนอื่น ๆ (2543 : 14) ได้ให้ความหมายในการจัดคู่มือครูว่า ต้องคำนึงถึงคู่มือที่สร้างขึ้นมานั้น มีความจำเป็นอย่างไร โดยคู่มือเป็นแหล่งของความรู้ของผู้ศึกษาและที่สำคัญ คือ จะเป็นตัวช่วยให้มีความเข้าใจมากขึ้น และสามารถที่จะนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องมากขึ้น ในการเขียนคู่มือนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องอาศัยแต่ผู้เชี่ยวชาญเท่านั้นที่จะเป็นผู้สร้างและผู้ใช้คู่มือก็ไม่จำเป็นอีกต่อไป ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญจะมีส่วนร่วมอย่างมากในการให้คำแนะนำต่าง ๆ เช่น แกไขการยกตัวอย่าง เป็นต้น

อำนาจ เถาตระกูล (2541 : 22) ให้ความหมายของคู่มือว่า เป็นเอกสารที่มีรายละเอียดเสนอแนะแก่ผู้ใช้ให้สามารถเข้าใจแนวทางการใช้ และข้อพึงปฏิบัติที่จะช่วยให้การนำเรื่องนั้นไปใช้ตรงตามเจตนารมณ์

ปรีชา ช่างขวัญยืน; และ คนอื่น ๆ (2539 : 127) ให้ความหมายของคู่มือว่า เป็นหนังสือที่ใช้ควบคู่ไปกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นหนังสือที่ให้แนวทางการปฏิบัติให้กับผู้ใช้ให้สามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ ให้บรรลุสำเร็จตามเป้าหมาย

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ (2535 : 77) ได้ให้ความหมายของคู่มือว่า หมายถึง เอกสารหรือหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้สอนสามารถสามารถเป็นไปตามทางของหลักสูตรหรืออาจเป็นคู่มือครูในการใช้หนังสือเล่มใดเล่มหนึ่ง

พริ้มเพรา คงชนะ (2537 : 9) ได้อธิบายความหมายของคู่มือครูว่า ทำให้ครูทราบถึงจุดประสงค์ วิธีการจัดกิจกรรม ข้อเสนอแนะ ความรู้สำหรับครู หนังสืออ้างอิง ฯลฯ ซึ่งถือเป็นแนวทางสำหรับครูในอันที่จะนำไปให้นักเรียนปฏิบัติ คู่มือครูจะมีรายละเอียดเพื่อช่วยให้ครูได้ดำเนินการสอนตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

4.2 ประเภทของคู่มือ

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์; และ คนอื่น ๆ (2535 : 77) แบ่งคู่มือออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. คู่มือการสอน หรือคู่มือการจัดกิจกรรม เป็นคู่มือที่ให้ความรู้และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียน เช่น คู่มือการจัดประชาธิปไตยในโรงเรียน คู่มือปฏิบัติกิจกรรมสร้างนิสัยสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา คู่มือการอบรมนักเรียนหน้าเสาธง คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน เป็นต้น

2. คู่มือนักเรียน เป็นคู่มือที่จัดขึ้นควบคู่กับหนังสือเรียนที่เราต้องการอธิบายให้ใช้หนังสือนั้นให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือเรียน จึงมีลักษณะกึ่งแผนการสอนกึ่งคู่มือนักเรียน

ปรีชา ช้างขวัญยืน; และคนอื่น ๆ (2539 : 127) กล่าวว่า โดยทั่ว ๆ ไป หนังสือคู่มือที่พบกันมีอยู่ 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. คู่มือครู เป็นหนังสือที่ให้แนวทางและคำแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับสาระ วิธีการ กิจกรรม สื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งข้อมูลอ้างอิงต่าง ๆ ปกติใช้ควบคู่กับตำราเรียน เช่น คู่มือจัดกิจกรรมบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย คู่มือปฏิบัตินิเวศวิทยา เป็นต้น

2. คู่มือเรียน คือ หนังสือที่ผู้เรียนใช้ควบคู่ไปกับตำราที่เรียน ปกติประกอบด้วย สาระ คำสั่ง แบบฝึกหัด ปัญหา หรือ คำถาม ที่ว่างสำหรับเขียนคำตอบและการทดสอบ ปัจจุบันคู่มือผู้เรียนไม่เพียงแต่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับหนังสือตำราเท่านั้น แต่อาจใช้เป็นคู่มือสำหรับการศึกษาค้นคว้าไปพร้อมกับหนังสืออื่น ๆ ที่ทำหน้าที่แทนครูหรือตำรา เช่น บทเรียน วิดีทัศน์ บทเรียนทางไกล ภาพยนตร์ หรือบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น

3. คู่มือทั่วไป เป็นหนังสือที่ให้ข้อความรู้เกี่ยวกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้อ่าน โดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้เข้าใจและสามารถดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ประดับ เรืองมัลย์ (2524 : 98) แบ่งคู่มือออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. คู่มือการสอน หรือคู่มือการจัดกิจกรรม เป็นคู่มือที่ให้เนื้อหาสาระ ความรู้ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการสอน เช่น คู่มือการจัดกิจกรรม

ส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน คู่มือการอบรมเสาธง คู่มือการจัดกิจกรรมประชาธิปไตย ในโรงเรียน เป็นต้น

2. คู่มือหนังสือเรียน เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้นควบคู่กับหนังสือเรียน
3. คู่มือการใช้สื่อหรือนวัตกรรม เป็นการเผยแพร่ผลงานของครูเพื่อให้เพื่อนนำไปใช้ให้ถูกต้อง จึงต้องจัดทำคู่มือการใช้ การจัดทำสื่อชุดการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นต้น

4.3 องค์ประกอบของคู่มือ

ในการจัดทำคู่มือที่สามารถนำไปปฏิบัติงานได้นั้น ต้องมีองค์ประกอบของคู่มือที่สำคัญ ๆ ดังแนวคิดและข้อสรุปของนักวิชาการ ดังต่อไปนี้

เริงชัย จงพิพัฒน์สุข (2542 : 6 - 7) อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดทำคู่มือว่าต้องประกอบด้วย

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือ
2. วิธีการเรียนการสอน
3. การวัดผลและประเมินผล
4. ข้อเสนอแนะ

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์; และคนอื่น ๆ (2535 : 89) ได้สรุปองค์ประกอบของการจัดทำคู่มือไว้ 6 ส่วน ได้แก่

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือ
2. เนื้อหาสาระและกระบวนการหรือขั้นตอน
3. คำชี้แจงเกี่ยวกับการเตรียมการที่จำเป็นต่าง ๆ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ เป็นต้น
4. ความรู้เสริม หรือแบบฝึกหัด หรือแบบฝึกปฏิบัติ
5. ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา
6. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ

ปรีชา ช่างขวัญยืน; และคนอื่น ๆ (2539 : 154 - 156) ได้สรุปองค์ประกอบการจัดทำคู่มือครูไว้ 8 ส่วน ได้แก่

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือ โดยปกติจะครอบคลุมถึง
 - 1.1 วัตถุประสงค์ของคู่มือ
 - 1.2 ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการใช้คู่มือ
 - 1.3 วิธีการใช้
 - 1.4 คำแนะนำ
2. เนื้อหาสาระที่จะสอน ปกติจะมีการให้เนื้อหาสาระที่จะสอน โดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายประกอบและอาจมีการวิเคราะห์เนื้อหาสาระให้ผู้อ่านเกิดความรู้ความเข้าใจที่กระจ่าง
3. การเตรียมการสอน ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

3.1 การเตรียมสถานที่ วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่จำเป็น

3.2 การเตรียมวัสดุ เอกสารประกอบการสอน แบบฝึกหัดและแบบปฏิบัติ

ข้อสอบ คำเฉลย

3.3 การติดต่อประสานงานที่จำเป็น

4. กระบวนการ วิธีการ กิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนนี้จำเป็นเป็นส่วนสำคัญของคู่มือ คู่มือครูจำเป็นต้องให้ข้อมูล หรือรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1 คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีดำเนินการสอน

4.2 คำแนะนำและตัวอย่างเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนที่ช่วยให้การสอนบรรลุผล

4.3 คำถาม ตัวอย่าง แบบฝึกหัด แบบฝึกปฏิบัติ และสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอน

4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งที่ควรทำ ไม่ควรทำ ซึ่งมาจากประสบการณ์

ของผู้เขียน

5. การวัดผลประเมินผล คู่มือที่ดีควรจะให้คำแนะนำที่เกี่ยวกับการสอนอย่างครบถ้วน การวัดและการประเมินผลการสอนนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการสอนอีกองค์ประกอบหนึ่งที่คู่มือจำเป็นต้องให้รายละเอียดต่าง ๆ เช่น เครื่องมือวัดผล วิธีวัดผล เกณฑ์การประเมินผล

6. ความรู้เสริม คู่มือครูที่ดี จะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้ และสามารถคาดคะเนได้ว่าผู้ใช่มักประสบปัญหาในเรื่องใด และจัดหาหรือจัดทำข้อมูลที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ของครู อันจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้เขียนคู่มือควรจะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในเรื่องที่เขียนมามากพอสมควร ซึ่งจะช่วยให้รู้ว่าการดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ มักจะมีปัญหาอะไรเกิดขึ้น และจุดอ่อนในเรื่องนั้นมีอะไรบ้าง การเป็นผู้มีประสบการณ์และสามารถนำเอาประสบการณ์เหล่านั้นมาช่วยผู้หรือผู้อื่นให้สามารถกระทำสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างราบรื่นไม่เกิดอุปสรรค ปัญหา นับว่าเป็นจุดเด่นของคู่มือ ผู้เขียนคู่มือครูที่สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาก็อาจจะเกิดขึ้นกับผู้อ่านหรือผู้ใช้คู่มือ จึงถือได้ว่าได้ทำหน้าที่ของผู้เขียนหนังสือที่ดี

8. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ หนังสือที่ดีไม่ควรขาดการให้แหล่งอ้างอิงหรือแหล่งข้อมูล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการศึกษาค้นคว้าต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งคู่มือครูนั้นเป็นหนังสือที่ใช้เป็นแนวทางในการสอน หากครูได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการสอน

4.4 ลักษณะที่ดีของคู่มือ

ในการสร้างคู่มือขึ้นมา นั้น จำเป็นจะต้องคำนึงถึงลักษณะของคู่มือเป็นสำคัญ เพราะผู้ที่ใช้หรือศึกษาคู่มือนั้น จะให้ความสนใจหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของคู่มือที่ดี มีนักวิชาการได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของคู่มือ ไว้ ดังนี้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2542 : 77) ได้กล่าวถึงลักษณะของคู่มือไว้ ดังนี้

1. ใช้ภาษาชัดเจน เข้าใจง่าย
2. ใคร่ครวญถึงปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างทะลุปรุโปร่งเพื่อให้ผู้ใช้คู่มือใช้ได้เป็นอย่างดี
3. ควรออกแบบคู่มือให้สวยงามน่าหยิบอ่าน
4. ควรมีภาพหรือการ์ตูนประกอบ เพื่อให้น่าสนใจ
5. หากเป็นเล่ม ควรทำปกให้สวยงามและทนทานต่อการใช้งาน เขียนหน้าปกให้เด่นชัด คู่มือวิชาเดียวกันสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ควรใช้สีเดียวกัน เพื่อง่ายต่อการบ่งชี้ในภายหลัง
6. แม้จะกำหนดหัวข้อไว้ตามองค์ประกอบข้างต้นก็ตาม ผู้ทำคู่มืออาจตัดหรือเพิ่มหัวข้อใดตามความเหมาะสม

ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์; และมาเรียม นิลพันธ์ (2542 : 17 - 18) ได้แยกลักษณะของคู่มือที่ดีเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา

1.1 เนื้อหาสาระหรือรายละเอียดในคู่มือตรงกับเรื่องที่ศึกษาและไม่ยากจนเกินไปจนทำให้ไม่มีผู้สนใจหยิบอ่าน

1.2 การนำเสนอเนื้อหาสาระควรเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้ที่จะศึกษา

1.3 ข้อมูลที่มีอยู่ในคู่มือ ผู้อ่านสามารถประยุกต์ใช้ได้

1.4 เนื้อหาสาระควรเหมาะสมที่จะนำไปอ้างอิงได้

1.5 ควรมีตัวอย่างประกอบในบางเรื่อง เพื่อจะได้ทำความเข้าใจที่ง่ายขึ้น

1.6 ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาของคู่มือให้ทันสมัย

2. ด้านรูปแบบ

2.1 ตัวอักษรที่ใช้ควรมีตัวโตและมีรูปแบบที่ชัดเจน อ่านง่ายเหมาะสมกับผู้ใช้คู่มือ

2.2 ควรมีภาพหรือตัวอย่างประกอบเนื้อหา

2.3 ลักษณะการจัดรูปเล่มควรทำให้น่าสนใจ

2.4 การใช้ภาษาควรเข้าใจง่ายเหมาะสมกับผู้ใช้คู่มือ

2.5 ระบบนำเสนอควรเป็นระบบที่จากง่ายไปยาก หรือเป็นเรื่อง ๆ ให้ชัดเจน

3. ด้านการนำไปใช้

3.1 ควรระบุขั้นตอน วิธีการใช้คู่มือให้ชัดเจน

3.2 มีแผนภูมิ ตาราง ตัวอย่างประกอบให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

3.3 มีข้อมูลเพื่อสามารถใช้เพื่อประสานงานต่าง ๆ ได้สะดวกรวดเร็ว

3.4 บอกสิทธิประโยชน์ และข้อควรปฏิบัติให้เข้าใจง่าย

ปรีชา ช่างขวัญยืน; และคนอื่น ๆ (2539 : 125) ให้ทัศนะเกี่ยวกับลักษณะการเขียนคู่มือที่ดีว่า คู่มือที่ดีจะต้องมีความชัดเจน ให้อ่านละเอียดครอบคลุม เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง การเขียนคู่มือต้องครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ควรระบุให้ชัดเจนว่า คู่มือนั้นเป็นคู่มือสำหรับใคร ใครเป็นผู้ใช้

2. กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ต้องการให้ผู้ใช้ได้อะไรบ้าง

3. ควรมีส่วนที่น่าสนใจผู้ใช้ว่าคู่มือนี้ช่วยผู้ใช้ได้อย่างไร ผู้ใช้จะได้ประโยชน์อะไรบ้าง

4. ควรมีส่วนที่ให้หลักการหรือความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้ใช้ในการใช้เครื่องมือเพื่อให้การใช้คู่มือเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5. ควรมีส่วนที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับการเตรียมตัว การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งจำเป็นในการดำเนินการตามคู่มือแนะนำ

6. ควรมีส่วนที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับขั้นตอน กระบวนการในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

7. เนื้อหาสาระที่ให้นั้นควรมีความถูกต้อง สามารถช่วยให้ผู้ใช้คู่มือทำสิ่งนั้นได้สำเร็จ

7.1 ให้ข้อมูลรายละเอียดที่เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้ใช้คู่มือสามารถทำสิ่งนั้น ๆ ได้สำเร็จ

7.2 ขั้นตอนการทำจะต้องเรียงลำดับอย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้อ่านทำสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และประหยัด

7.3 ภาษาที่ใช้ต้องสามารถสื่อให้ผู้ใช้เข้าใจตรงกับผู้เขียน ไม่คลุมเครือหรือทำให้ผู้ใช้เกิดความเข้าใจผิด และภาษาที่ใช้จะต้องช่วยให้ผู้ใช้เกิดความเข้าใจได้ง่าย หากสิ่งใดมีความยากและซับซ้อน ควรเขียนให้เข้าใจง่าย โดยใช้เทคนิคอื่น ๆ ประกอบ เช่น ภาพ ตาราง การเปรียบเทียบ อุปมาอุปไมย การยกตัวอย่าง การใช้สีจำแนกเป็นต้น

7.4 ควรให้คำแนะนำและชี้แจงเหตุผลเกี่ยวกับสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ เช่น เกล็ดลับหรือเทคนิคต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การกระทำนั้น ๆ ข้อมูลนี้มักจะมาจากความรู้และประสบการณ์ของผู้เขียน ซึ่งจะมีคุณค่าต่อผู้ใช่มาก

7.5 ควรมีคำถาม หรือกิจกรรมให้ผู้ใช้คู่มือทำ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ การอ่านหรือการปฏิบัติตามขั้นตอนที่เสนอแนะ และเว้นที่ว่างสำหรับผู้ใช้อ่านคู่มือในการเขียนคำตอบ ควรทั้งมีคำถามหรือแนวในการตอบหรือคำแนะนำไว้ด้วย และถ้าหากผู้เขียนสามารถคาดคะเน

คำตอบของผู้ใช้คู่มือได้ ก็ควรจะอธิบายไว้ด้วยว่า คำตอบอะไร ถูกผิดด้วยเหตุใด ก็จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้คู่มือ

8. การใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการช่วยให้ผู้ใช้คู่มือได้โดยสะดวก เช่น การจัดทำรูปเล่ม ขนาดการเลือกตัวอักษร ขนาดของตัวอักษร การใช้ตัวดำ การใช้สี การใช้ภาพ การเน้นข้อความบางตอน เป็นต้น

9. ควรใช้แหล่งอ้างอิงที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ซึ่งอาจเป็นบรรณานุกรม รายชื่อชมรม รายชื่อสื่อ รายชื่อสถาบัน รายชื่อบุคคลสำคัญ เป็นต้น

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการ

5.1 ความหมายของการพัฒนาการ

สุชา จันทรเอม (2542 : 1) ได้ให้ความหมายคำว่าพัฒนาการ (development) คำนี้ในทางจิตวิทยานั้น หมายถึง ลำดับของการเปลี่ยนแปลงหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลง (process of change) ของมนุษย์ทุกส่วนที่ต่อเนื่องกันไปในระยะเวลาหนึ่ง ๆ ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต การเปลี่ยนแปลงนี้จะก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ เป็นขั้น ๆ จากระยะหนึ่งไปสู่ระยะหนึ่งเพื่อที่จะไปสู่วุฒิภาวะ ทำให้มีลักษณะและความสามารถใหม่ ๆ เกิดขึ้น ซึ่งมีผลทำให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นตามลำดับ

การเปลี่ยนแปลงนี้อาจจะเป็นไปในด้านโครงสร้างของร่างกาย อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นไปได้ทั้งขนาดรูปร่างอย่างมีระบบ ซึ่งมีความซับซ้อนเกี่ยวข้องกันทุกส่วน และมีความสัมพันธ์กันทุกส่วน

ประสาธ อิศรปริดา (2533 : 27) กล่าวว่า พัฒนาการ (Development) ในทางจิตวิทยา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทั้งหมดของบุคคล นับตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิ จนกระทั่งสิ้นสุดแห่งชีวิต การเปลี่ยนแปลงนี้จะ เป็นไปตามขั้นตอนและมีการคงอยู่ การเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ไม่ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นเพียงชั่วขณะ

ประสาน ทิพย์ธารา (2521 : 6) ได้ให้ความหมายคำว่าพัฒนาการ หมายถึง ความเปลี่ยนแปลงทางด้านที่เกี่ยวกับคุณภาพเป็นใหญ่ ความจริงคำว่า ความเจริญเติบโต กับคำว่า พัฒนาการนั้น มีความหมายใกล้เคียงกันมาก บางครั้งเราใช้สับสน แต่ถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วก็จะพบว่ามีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ความเจริญเติบโตนั้น หมายถึง การเปลี่ยนแปลงซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ในทุกด้านที่ประกอบเป็นอินทรีย์เป็นไปโดยธรรมชาติ ส่วนพัฒนานั้น หมายถึง ความเจริญเติบโตดังกล่าวแล้วทั้งหมดประการหนึ่ง และอีก ประการหนึ่ง ความเจริญเติบโตจะเปลี่ยนแปลงความหมายเป็นพัฒนาการได้ก็ต่อเมื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ ในทุกด้านที่ประกอบเป็นอินทรีย์นั้น เป็นไปโดยการเรียนรู้หรือโดยการศึกษาอบรม

ฮอฟฟ์แมน; และคนอื่น ๆ (Hoffman; and others. 1988 : 4) อธิบายว่าพัฒนาการเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงภายในของแต่ละบุคคลตลอดชีวิต ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้มีลักษณะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความต่อเนื่อง การสะสมประสบการณ์ การมีทิศทางความสามารถใน

การจำแนกความแตกต่าง ความสามารถในการจัดระบบและควบคุมพฤติกรรมพัฒนาการทุกด้านจะมีปฏิสัมพันธ์กัน และสร้างภาพรวมของบุคคลขึ้น

คลาร์ก-สจวร์ต; และฟรีดแมน (Clarke-Stewart; and Friedman. 1987 : 25 - 26) อธิบายว่า พัฒนาการเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระบบ ถาวร ก้าวหน้าและมีความมั่นคง ซึ่งจะเกิดขึ้นกับทุกคนในบางช่วงระยะเวลาของชีวิตตลอดเวลาของการดำรงชีวิตและการเปลี่ยนแปลงนี้จะมีปฏิสัมพันธ์กับอายุ และประสบการณ์ด้วย

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1978 : 23) อธิบายว่า พัฒนาการหมายถึง การเปลี่ยนแปลงทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ ที่ก้าวหน้าไปอย่างมีทิศทาง เป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง และมีความสัมพันธ์กัน เป้าหมายของพัฒนาการคือ บุคคลมีความสุข และสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี

5.2 พัฒนาการเด็กช่วงชั้นที่ 2

สุชา จันท์ธอม (2542 : 130) กล่าวว่า โดยทั่วไปเด็กตอนปลายมีอายุระหว่าง 10-12 ปี แต่เราไม่อาจกำหนดตายตัวลงไปได้แน่นอน วัยนี้เป็นวัยคาบเกี่ยวกับระยะก่อนวัยรุ่น หรือวัยเริ่มแตกเนื้อสาว ซึ่งไม่แตกต่างจากเด็กวัยตอนกลางมากนัก แต่เกิดการเปลี่ยนแปลงในร่างกายเนื่องจากการทำงานของต่อมต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงของโครงกระดูกและสัดส่วนของร่างกายเพื่อเตรียมเข้าสู่วัยรุ่น

พัฒนาการทางร่างกาย การเจริญเติบโตในวันนี้เนื่องจากร่างกายได้รับ อาหาร อากาศ แสงแดด เด็กที่มีอายุ 10 ปีเป็นต้นไป จะเริ่มเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งส่วนสูง และน้ำหนัก เด็กหญิงจะเติบโตเร็วกว่าเด็กชายประมาณ 1-2 ปี ทั้งทางด้านร่างกายและวุฒิภาวะ พบว่าเด็กหญิงลักษณะเพศชั้นที่สองปรากฏขึ้นเรื่อย ๆ ตะโพกผาย ทรวงอกเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงไป และมักจะจดจ่อกับทรวงอกของตัวที่เจริญขึ้น รู้สึกกังวลว่าตะโพกของตัวเองจะใหญ่เกินไป จึงมักทำอะไรรุ่มร่าม เก้งก้าง นอกจากนี้ เด็กหญิงจะเริ่มมีประจำเดือนระหว่างอายุ 11-12 ปี เด็กชาย ใหญ่กว้างขึ้น มือและเท้าใหญ่ขึ้น เริ่มมีการหลั่งอสุจิระหว่าง อายุ 12-16 ปี แสดงว่าวุฒิภาวะทางเพศเริ่มเจริญเต็มที่

พัฒนาการทางอารมณ์ อารมณ์ของเด็กวัยนี้จัดอยู่ในระดับปานกลาง คือ ไม่ดีหรือร้ายจนเกินไป ซึ่งจะแบ่งกล่าวเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. เด็กวัยนี้สามารถรักษาอารมณ์ไว้ได้ดีพอสมควร คือ ไม่โกรธง่ายและหายเร็วนัก
2. เวลาโกรธจะหาทางออกโดยใช้เสียง ไม่มีพฤติกรรมแบบต่อสู้อย่างรุนแรง บางทีวางแผนแก้แค้นเงียบ ๆ แต่ไม่ทำจริง ชอบพูดรำพันกับสัตว์เลี้ยง
3. จะระมัดระวังไม่กระทำใ้ผู้อื่นกระทบกระเทือนใจ
4. สิ่ง que เด็กวัยนี้กลัวที่สุด คือ การไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ไม่ชอบแข่งขัน ไม่ต้องการเด่นกว่าหรือด้อยกว่าเพื่อนฝูง

5. ชอบการยกย่องแต่ไม่ชอบเปรียบเทียบ

6. ต้องการความอบอุ่นมั่นคงในหมู่คณะและครอบครัว

7. เปลี่ยนแปลงความรู้สึกเร็วและง่าย เช่น ตอนเช้าอยากทำการบ้าน ตอนบ่ายอยากนอนหรือเล่น หรือตอนเช้าอยากเที่ยวเล่นให้ชีวิตชีวาสดชื่นแจ่มใส พอตกบ่ายอยากนอนเสียแล้ว

8. บางครั้งทำตัวเป็นผู้ใหญ่ แต่บางครั้งก็ไม่กล้าทั้งความเป็นเด็ก

เด็กวัยนี้จึงมีความขัดแย้งกันทางด้านอารมณ์ จนบางครั้งเด็กเกิดปัญหา ครอบครัวกับสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญมาก พ่อแม่เอาใจใส่คอยให้ความกระจ่างและฝึกความสามารถเฉพาะตัว เช่น เล่นกีฬาให้เก่งเพื่อให้เป็นที่ชื่นชมของกลุ่ม รับฟังความคิดเห็นให้ความไว้วางใจและให้อิสระแก่เด็กที่จะทำอะไรได้ตามใจเด็กบ้าง เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ที่จะเลือกคิด ตัดสินใจถูกต้องขึ้น

ความกลัวของเด็กที่มีอยู่ในวัยต้น ๆ ก็เริ่มลดน้อยลง เปลี่ยนมาเป็นความกังวลใจกังวลเกี่ยวกับเรื่องรูปร่างของตนเอง อยากให้แข็งแรงสวยงาม กลัวอันตรายที่จะเกิดกับครอบครัวและตนเอง

ความต้องการ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เด็กจึงมีความต้องการมากขึ้น คือ ต้องการอาหารที่คุณค่าต่อร่างกาย เล่นกีฬา พักผ่อนอย่างเพียงพอ เป็นที่รับรองในความสามารถและการได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความรัก ความอบอุ่น และความยกย่องจากผู้ใหญ่ เพื่อนฝูงและครูอาจารย์ เงิน เครื่องมือเครื่องใช้ และหนังสือที่ช่วยให้ความคิดในการทำกิจกรรมริเริ่มสร้างสรรค์หรือใช้กำลังโดยผู้ใหญ่ไม่บังคับ

พัฒนาการทางสังคม กลุ่มเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับเด็กวัยนี้ เด็กจะรู้สึกเป็นเจ้าของและซื่อสัตย์ต่อกลุ่ม มีพฤติกรรมที่เหมือนกลุ่ม ทั้งการแสดงออกทางกาย วาจา และการแต่งกาย ซึ่งเด็กชายจะรักษาความสนใจที่มีต่อกลุ่มได้มากกว่าเด็กหญิง เด็กวัยนี้ต้องการเพื่อนมาก และต้องการเพื่อนประเภทที่ไวใจได้ มีอารมณ์คล้ายคลึงกัน ไม่ยอมอยู่คนเดียว ไม่ชอบเล่นกับวัตถุเหมือนเมื่อสมัยยังเด็ก ๆ อยู่ ชอบเล่นกับตัวบุคคลเป็นหมู่ เด็กชายชอบเล่นใช้กำลังกล้ามเนื้อและมีกีฬา มีกฎเกณฑ์ เด็กหญิงชอบเล่นกับเพื่อนสนิทเพียง 2-3 คน

ในด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว พบว่าเด็กชายไม่มีใครใกล้ชิดพ่อ ผิดกับเด็กหญิงซึ่งจะใกล้ชิดพ่อกว่าเดิม และสามารถทำตัวเข้ากับพี่น้องได้ดีกว่า

เนื่องจากเด็กหญิงมีการเจริญเติบโตทางด้านวุฒิภาวะได้เร็วกว่าเด็กชาย ทำให้เด็กหญิงเริ่มสนใจเด็กชายเร็วกว่า รู้จักแต่งตัวมากขึ้น และเอาใจใส่เรื่องราวของเด็กชาย แต่เด็กชายยังไม่สนใจ ซึ่งทำให้เด็กหญิงคิดว่าตนเองมีการสังคมไม่ดีพอ จังหวะนี้ผู้ใหญ่ควรให้ความกระจ่างแก่เด็กและหาเด็กชายที่มีอายุมากกว่า 1-2 ปี มาทำกิจกรรมด้วยกันก็จะช่วยแก้ปัญหา นี้ได้

พัฒนาการทางสติปัญญา เด็กเริ่มมีสติปัญญากว้างขวางขึ้น จึงมีความสามารถคิดแก้ปัญหาได้มากขึ้น เริ่มสนใจอ่านหนังสือต่าง ๆ เพื่อที่จะร่วมอภิปราย หรือพูดคุยกับเพื่อนฝูงได้

มีความคิดริเริ่มที่จะทำสิ่งใหม่ ๆ ทำให้เกิดความมั่นคงและเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งช่วยสร้างบุคลิกภาพให้ดีขึ้น

วัยนี้เด็กจะสนใจเรื่องที่เป็นจริง รักธรรมชาติ และการท่องเที่ยวไปในที่ต่าง ๆ เด็กหญิงสนใจอ่านเรื่องประเภทรักเร็วกว่าชาย

เด็กเริ่มคิดและตัดสินใจเอง รู้จักรับผิดชอบ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นรู้จักใช้เหตุผล มีความอยากรู้อยากเห็นและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้เร็ว

ลักษณะเด่นทางสติปัญญาของเด็กวัยนี้ คือ มีความกระตือรือร้น รู้จักให้เหตุผลและรับฟังความคิดของผู้อื่น มีการวางแผนโครงการไวล่วงหน้า รักษาความลับได้ และรักษาสัญญาที่ให้ไว้

ความสนใจ ทั้ง 2 เพศมีความสนใจที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คือ ชายสนใจเรื่องวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ดาราศาสตร์ หญิง สนใจเรื่อง กรรไกร ตัดเย็บ เพราะมีรากฐานจากการสนใจรูปร่างของตนเอง ทั้ง 2 เพศ จะสนใจ เลี้ยงสัตว์ ดูภาพยนตร์ เทียวไกล ๆ และน้อยรายที่จะสนใจเรื่องอาชีพ

อรนุช ลิมตสิริ (2542 : 57 - 64) กล่าวว่า พัฒนาการทุกด้านของเด็กวัยนี้มีผลต่อบุคลิกภาพของเด็กโดยตรง ดังนั้น เด็กควรได้รับการพัฒนาในทุกด้าน ๆ เพื่อช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ วัยนี้จึงควรได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษเช่นเดียวกับเด็กวัยอื่น ๆ

พัฒนาการทางร่างกาย ในช่วงเด็กตอนปลาย (อายุ 11 – 13 ปี) เป็นช่วงคาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็กกับวัยรุ่น เด็กหญิงจะเข้าสู่วัยแรกรุ่นเร็วกว่าเด็กชายประมาณ 1-2 ปี เด็กหญิงจะเป็นวัยแรกรุ่นตั้งแต่อายุ 11 ปี และ 12 ปีในเด็กชาย เด็กวัยนี้มีความเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงหลายประการทั้งทางร่างกายและจิตใจ เด็กเริ่มมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย เช่น การเปลี่ยนแปลงทางเพศและการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่ช้าหรือเร็วกว่าเพื่อนรุ่นเดียวกัน ทำให้รู้สึกวุ่นวายไม่เหมือนกับเพื่อน

ความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายช่วงวัยเด็กตอนปลาย (11-13 ปี) มีผลต่อความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ ดังนั้น เด็กจึงควรได้รับความช่วยเหลือให้สามารถควบคุมอารมณ์และปรับปรุงแก้ไขตนเองอยู่เสมอ

พัฒนาการทางอารมณ์ เมื่อเด็กเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมจากบ้านมาสู่โรงเรียน เด็กต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ เช่น ครู เพื่อน และสถานที่ เป็นต้น สิ่งแวดล้อมใหม่นี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ของเด็ก อย่างไรก็ตาม เด็กที่มาจากครอบครัวที่อบอุ่นจะมีอารมณ์มั่นคง ปรับตัวได้ง่าย ส่วนเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีปัญหาก็อาจมีปัญหาด้านอารมณ์ด้วย พัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กอายุ 10 -12 ปี มีความกังวลห่วงใยสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนเอง เช่น สุขภาพของคนในครอบครัว ยังคงกลัวบางสิ่งที่ลึกลับ เช่น ผี หรือความมืด เป็นต้น เด็กหญิงมักกลัวมากกว่าเด็กชาย

พัฒนาการทางสติปัญญา เป็นสิ่งที่คู่ไปกับการพัฒนาทางภาษาและความคิด เมื่อเด็กอายุมากขึ้นพัฒนาการทางภาษาจะดีขึ้น จำคำศัพท์ได้มากขึ้น พูดเป็นประโยคยาวขึ้น ถูกหลักภาษา

มากขึ้น พัฒนาการทางภาษาของเด็กขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ ทักษะคิดของพ่อแม่และลักษณะนิสัยของบุคคลในครอบครัวมีความสำคัญต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็กด้วย เด็กอายุ 9-10 ปี เริ่มทำงานได้ดี ทำงานเป็นระบบระเบียบขั้นตอนสามารถแก้ปัญหาได้ ขอบคิดอย่างมีเหตุผล มีความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น จึงไม่ชอบที่จะให้ผู้ใหญ่มายุ่งกับมากเกินไป ความจำดี สนใจเลขที่เป็นโจทย์ปัญหาในชีวิตประจำวัน เด็กอายุ 11-13 ปี เริ่มอธิบายสิ่งที่เห็นนามธรรมได้ เช่น ความดี ความชั่ว สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ความสามารถทางสมองเพิ่มมากขึ้น เช่น การใช้เหตุผล ความจำ สมาธิ การแก้ปัญหาและการตัดสินใจ เป็นต้น มีความอยากรู้อยากเห็น ชอบแสวงหาความจริงเกี่ยวกับตนเอง สนใจทำงานเพื่อค้นหาความสามารถและประสบการณ์ใหม่ ๆ สนใจปัญหาสังคม ชอบอภิปราย แสดงความคิดเห็น มีความคิดริเริ่ม เข้าใจเรื่องเวลา ลำดับวัน เดือน ปี ได้ถูกต้อง

พัฒนาการทางสังคม มีผลสืบเนื่องมาจากหลายสาเหตุ รวมทั้งพัฒนาการทางร่างกาย พัฒนาการทางสติปัญญา และอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม นั่นคือ ถ้าเด็กได้รับการตอบสนองจากสังคม สิ่งแวดล้อมในทางที่ดีจะทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง รู้จักนับถือตนเอง แต่ถ้าเด็กไม่พร้อมสำหรับการเผชิญปัญหาก็จะนำไปสู่ความผิดปกติทางจิตใจได้ ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและสิ่งแวดล้อมจะทำให้เด็กงอกงามทางด้านสังคมได้ช้าหรือเร็ว เด็กอายุ 10 – 13 ปี เริ่มมองโลกในแง่ดีมากขึ้น เพื่อนมีอิทธิพลมากเพราะกำลังเข้าสู่วัยรุ่น เริ่มมีพฤติกรรมที่เป็น ของตัวเอง ตัดสินใจเอง ชอบอิสระ ยอมรับกฎเกณฑ์และระเบียบของกลุ่ม เช่น การพูด การแต่งกาย เป็นต้น เด็กหญิงและเด็กชายจะเล่นด้วยกันน้อยลง ในช่วงปลายของวัยนี้ เด็กเริ่มสนใจเพื่อนต่างเพศโดนระยะแรกจะสนใจเป็นกลุ่มรวม ๆ ก่อน ต่อมาจึงเลือกสนใจเฉพาะคน

6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคที่นำมาใช้ในการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

6.1 การเล่านิทาน

6.1.1 ความหมายของนิทาน

ทิสนา แคมมณี (2546 : 69) กล่าวว่า การเล่านิทาน เป็นการสอนที่ใช้นิทานเป็นสื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระที่ต้องการ ซึ่งครูอาจใช้สื่ออื่น ๆ ประกอบได้ เช่น หุ่น ภาพ แผ่นป้ายสาส์น การ์ตูน เป็นต้น นิทานที่ใช้ มีหลากหลายประเภท เช่น นิทานปรัมปรา (Fairy Tale) นิทานท้องถิ่น (Legend) นิทานเทพนิยาย (Myth) นิทานเกี่ยวกับสัตว์ (Animal Tales) นิทานคติธรรม (Fable) นิทานไม่รู้จักจบ (Cumulative Tales) และนิทานตลก (Humorous) นิทานใช้ได้ดีกับเด็กเล็ก และเด็กระดับประถมศึกษา สำหรับเด็กโตและเด็กเยาวชนนิทานก็ยังใช้ได้ แต่เนื้อหาของนิทานต้องเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 137) กล่าวว่า นิทานคือ สิ่งที่ทำให้ความสนุกสนาน เป็นที่ชื่นชอบของเด็กและผู้ใหญ่ นิทานบางเรื่องเป็นเรื่องราวที่เล่าสืบเนื่องต่อกันมาเป็นทอด ๆ จนกระทั่งปัจจุบัน และเนื้อเรื่องของนิทานที่นำมาเล่านั้นเหมาะสมกับ

วัยและความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กได้ฟังนิทานทำให้เกิดการเรียนรู้ นิทานสำหรับเด็กควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีงาม นอกจากนี้นิทานยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ความใกล้ชิดระหว่างผู้เล่ากับเด็ก ทำให้ผู้เล่าเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของเด็ก ขณะที่เล่า เด็กจะจินตนาการ เข้าใจ ซึมซับ รับรู้ แยกแยะในสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

กิ่งแก้ว อุตถากร (2534 : 448) กล่าวว่า นิทาน คือ เรื่องเล่าทั่วไป มิได้ตั้งใจแสดงประวัติความเป็นมาอะไร จุดใหญ่ต้องการเล่าเพื่อความสนุกสนาน แต่บางครั้งก็สอดแทรกคติเพื่อสอนใจ

ไพพรรณ อินทนิล (2534 : 11) ได้ให้ความหมายของนิทานไว้ว่า นิทาน คือ เรื่องราวที่เล่ากันมาแต่สมัยโบราณ ซึ่งตรงกับคำว่า นิทานกถา ในภาษาบาลี ส่วนคำว่า นิทานของภาษาบาลี แปลว่า เรื่องเดิม เรื่องที่ผูกขึ้น และเรื่องที่ยำอึง

6.1.2 คุณค่าของนิทาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2541 : 137) นิทานจะมีคุณค่าเมื่อใช้ตามวัตถุประสงค์ คือ เพื่อสนองความต้องการตามธรรมชาติของเด็ก เพราะโดยธรรมชาติ เด็กชอบฟังนิทานมาก เพื่อผ่อนคลายความคับข้องใจของเด็กหรือคลายอารมณ์เครียด ทำให้เด็กมีสมาธิในการฟัง ทำให้ช่วงความสนใจมีมากขึ้น ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และมีพฤติกรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวที่เหมาะสมกับวัย ส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาและสร้างสรรค์จินตนาการ ส่งเสริมความกล้าพูด กล้าแสดงออก เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ช่วยให้ผู้ใหญ่และเด็กมีความใกล้ชิดกัน เข้าใจซึ่งกันและกัน

6.1.3 ประเภทของนิทาน

วรรณิ ศิริสุนทร (2534 : 13 - 19) ได้แบ่งประเภทของนิทานสำหรับเด็กออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. นิทานพื้นบ้าน (Folk Tales)
2. นิทานสอนคติธรรม (Fables)
3. เทพปกรณัม (Myth)
4. มหาकाพย์ และนิทานวีรบุรุษ (Epic and Hero Tales)
5. หนังสือภาพที่เป็นเรื่องอ่านเล่นสมัยใหม่สำหรับเด็กที่มีตัวเอกเป็นสัตว์

(Animal Stories)

ไพพรรณ อินทนิล (2534 : 42) ได้แบ่งประเภทของนิทานโดยสรุป ดังนี้

1. แบ่งตามรูปแบบทฤษฎีวิวัฒนาการของนิทาน
2. แบ่งตามระดับชั้นและระดับความสามารถของตัวละคร
3. แบ่งประเภทตามยุคสมัย

4. การแบ่งนิทานตามรูปแบบ
5. การแบ่งนิทานตามชนิดของนิทาน
6. การแบ่งนิทานตามเขตพื้นที่ทางภูมิศาสตร์
7. การแบ่งนิทานตามชนิดของการเล่า

6.1.4 ลักษณะนิทานที่เด็กสนใจ

วรรณิ ศิริสุนทร (2534 : 24 - 30) ได้สรุปลักษณะของนิทานที่เด็กสนใจและเหมาะสมแก่เด็กไว้ ดังนี้

ระหว่างอายุ 4-6 ปี เด็กจะมีความสนใจในตัวเองน้อยลง และหันมาสนใจต่อสิ่งภายนอกมากขึ้น อารมณ์ขัน รักสนุก ชอบฟังนิทานต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับสัตว์พูดได้ ชอบพูดซ้ำ ๆ

ระหว่างอายุ 6-7 ปี เด็กจะสนใจเรื่องเกี่ยวกับนางฟ้าเทวดา เรื่องลึกลับ ธรรมชาติ เรื่องเกี่ยวกับคน ชอบที่เป็นเรื่องจริง ชอบดูภาพประกอบสวย ๆ

ระหว่างอายุ 7-8 ปี ชอบนิยายปรัมปรานางฟ้าเทวดาอยู่ แต่เริ่มสนใจเกี่ยวกับชีวิตจริง แล้วมีความสนใจเด็กอื่น ๆ ชอบเรื่องที่มีแง่ชวนสงสัย ชอบคิดสั้น ๆ เด็กผู้ชายชอบการผจญภัย เด็กผู้หญิงชอบเรื่องเกี่ยวกับตุ๊กตา

ระหว่างอายุ 9 ปี เด็กหญิงยังสนใจเรื่องนางฟ้า แต่เด็กชายหันไปสนใจเรื่องเกี่ยวกับชีวิตจริง และเรื่องเกี่ยวกับวีรบุรุษ

ระหว่างอายุ 10 ปี เด็กสนใจเกี่ยวกับประเทศอื่น ๆ สนใจทางประวัติศาสตร์ ชีวิตประวัติ และเรื่องเกี่ยวกับวีรบุรุษ

อายุระหว่าง 11 ปี เด็กชายชอบการผจญภัยลึกลับ สนใจวิทยาศาสตร์มากขึ้น ส่วนเด็กหญิงสนใจเรื่องบ้าน สัตว์เลี้ยง ธรรมชาติ เรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ บางคนก็ชอบผจญภัยเหมือนกัน

อายุระหว่าง 12 ปี เด็กชายชอบนิทานเกี่ยวกับเรื่องที่จบลงอย่างขมวดปมให้คิด ชอบเรื่องผจญภัย ประวัติศาสตร์ ส่วนเด็กหญิงยังคงสนใจเรื่องบ้าน และเริ่มสนใจเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ มากขึ้น

6.1.5 การเลือกนิทาน

กาเลือกนิทานมาเล่าให้เด็กฟังต้องย้อนกลับไปมองดูว่าจะจัดกิจกรรมให้กับเด็กระดับใด อายุใด เลือกนิทานตรงตามที่เด็กชอบหรือไม่ ลักษณะของเนื้อเรื่องนิทานที่จะเลือกต้องเป็น เรื่องที่เกิดกับชีวิตประจำวันหรือครอบครัว เกิดจินตนาการตามได้ และไม่ลืมนสอดแทรกคุณธรรม ลักษณะของเนื้อเรื่องนิทานสามารถสรุปได้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 138 - 141)

1. เรื่องที่ง่าย
2. ใช้ภาษาเหมาะสมกับวัย

3. มีตัวเด่นตัวละครน้อย
4. ให้เด็กเกิดจินตนาการตามได้
5. เกิดกับชีวิตประจำวันหรือครอบครัว
6. สอดแทรกคุณธรรม

6.1.6 กลวิธีและขั้นตอนของการเล่านิทาน

กรมวิชาการ (2542 : 50) ได้สรุปกลวิธีและขั้นตอนการเล่านิทานไว้ ดังนี้

1. กาสร่างบรรยากาศในชั้นเรียน ก่อนการเล่านิทาน ครูควรสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง คลายความเคร่งเครียด และเตรียมนักเรียนที่จะฟังเรื่องที่ครูเล่า หลักกรรมและนิทานที่เลือกนำมาเล่านั้นควรเหมาะสมกับวัยของเด็ก เกี่ยวพันกับสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัว และเป็นสิ่งที่นักเรียนสามารถจินตนาการไปได้

2. การจูงใจนักเรียนให้อยากฟังนิทานด้วยการแสดงภาพ หรือปริศนา หรือกิจกรรมอื่นๆ

3. ตกลงเกี่ยวกับการปฏิบัติตนขณะฟังนิทาน

4. เริ่มเล่านิทาน อาจใช้วิธีการเล่าได้หลายรูปแบบตามความถนัดของบุคคล บางคนเล่านิทานสนุก บางคนต้องวาดภาพหรือหุ่นประกอบ ครูต้องพูดด้วยถ้อยคำง่ายๆ สื่อความหมายได้แจ่มแจ้ง เน้นเสียง เน้นจังหวะ เมื่อถึงข้อความสำคัญๆ ที่แสดงการกระทำดีและการทำชั่ว สีหน้าและท่าทางของครูก็มีผลต่อการเล่าเรื่อง ขณะที่เล่าเรื่องครูควรยิ้มแย้มแจ่มใสแสดงอารมณ์ตามท้องเรื่อง มองหน้าผู้ฟังอย่างทั่วถึง และคอยเร้าความสนใจให้ผู้ฟังติดตามเรื่องราวไปจนจบ บางครั้งครูอาจสนทนาสอดแทรกคำถามสั้นๆ ให้นักเรียนตอบในขณะที่เนื้อเรื่องของนิทานกำลังดำเนินไปอยู่ก็ได้

5. เมื่อเล่านิทานจบลง ครูควรสนทนาและสรุปหลักธรรมจากนิทานเรื่องนั้น นักเรียนอภิปรายถึงพฤติกรรมของตัวละครในแง่ศีลธรรมความดีหรือไร้ศีลธรรม หรือทำความชั่ว เป็นการย้ำความเข้าใจและเจตคติที่ถูกต้อง หลังจากเล่านิทานจบแล้ว ครูอาจเลือกทำ ดังนี้

5.1 นักเรียนตอบคำถาม เพื่อทบทวนเรื่องราว

5.2 นักเรียนลำดับเหตุการณ์ในนิทาน

5.3 นักเรียนประดิษฐ์หุ่นประเภทต่างๆ แล้วแสดงเรื่องจากนิทานนั้นซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

5.4 ฝึกระบายสี โดยดึงเอาภาพต่างๆ จากนิทานเรื่องนิทานมาวาดและให้เด็กระบายสี

5.6 นักเรียนช่วยกันแต่งนิทานคุณธรรมและเป็นผู้เล่าเอง

6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อปฏิบัติตนจากหลักธรรมในนิทานเรื่องนั้น โดยปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนในชีวิตประจำวัน

6.2 กรณีตัวอย่าง

6.2.1 ความหมายของกรณีตัวอย่าง

ทศนา แหมมณี (2546 : 71) การใช้กรณีตัวอย่าง เป็นการสอนโดยใช้เรื่องที่คัดสรรมาหรือเขียนขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา โดยมีประเด็นคำถามให้ผู้เรียนฝึกการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา เรื่องที่คัดสรรมาหรือเขียนขึ้นนี้ควรจะเป็นเรื่องที่คล้อยคลึงกับความเป็นจริง การที่ผู้เรียนได้อภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ร่วมกันจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฟังความคิดที่หลากหลายและมีแง่มุมต่าง ๆ กัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้คิดพิจารณาและวิเคราะห์หาคำตอบที่เหมาะสม การสอนแบบนี้ นำมาใช้ได้ดีในการสอนคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นปัญหาทางสังคมในด้านคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยมมาใช้เป็นกรณีตัวอย่างได้

บุรชัย ศิริมหาสาร (2546 : 14) ได้กล่าวว่า การสอนแบบกรณีตัวอย่าง หรือกรณีศึกษา แปลมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Case Study หมายถึง วิธีสอนที่นำเอาเหตุการณ์จริงหรือเรื่องราวที่สมมติขึ้นมาเป็นตัวอย่าง เพื่อใช้กระตุ้นให้ผู้เรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น ค้นคว้าหาความจริงหรือความรู้ด้วยตนเอง โดยที่ผู้สอนไม่จำเป็นต้องบอกโดยตรง

6.2.2 แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบกรณีตัวอย่าง

กรมวิชาการ (2542 : 33 - 34) ได้ให้แนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบกรณีตัวอย่าง ดังนี้

1. ศึกษาแยกแยะหัวข้อคุณธรรมที่ต้องการสอน เนื้อหาที่เกี่ยวข้องการดำเนินความคิดรวบยอดและศึกษาคุณธรรมเพิ่มเติมที่จะช่วยเสริมคุณธรรมที่ต้องการเน้น
2. คัดเลือกข่าว เรื่องราว ตัวอย่างเหตุการณ์ที่สอดคล้อง และเหมาะสมกับคุณธรรมที่สอนปรับให้เข้ากับวัย ประสบการณ์ สิ่งแวดล้อมของผู้เรียน
3. กำหนดขั้นตอนและรายละเอียดของการนำไปใช้ จุดมุ่งหมายลำดับขั้นตอนของการแสดงออก จำนวนกลุ่มและนักเรียนในแต่ละกลุ่ม สถานที่ เวลาที่ใช้ บทบาทของนักเรียนบางคนและทั้งหมด สื่อประกอบการสอน ประเด็นที่ใช้อภิปรายแสดงความคิดเห็น ตัวอย่างข้อมูลเพิ่มปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ แนวทางแก้ไข ฯลฯ
4. การนำไปใช้ในชั้นเรียน เตรียมห้องเรียน และบรรยากาศให้เหมาะสมกับกรณีตัวอย่าง การอธิบาย การแบ่งกลุ่ม ข้อตกลงหรือกติกาที่นำมาใช้ การมอบหมายงานให้ศึกษาและให้ศึกษากรณีตัวอย่างด้วยตนเอง มีการอภิปรายกลุ่มย่อย เสนอความคิดเห็น การซักถาม การเพิ่มเติมข้อมูลตัวอย่างต่าง ๆ การกำหนดผู้แสดงบทบาทสมมติ การตอบปัญหา หรือประเด็นพร้อมเหตุผลท้ายกรณีตัวอย่างที่กำหนด
5. การเพิ่มเนื้อหา เอกสารเสริมประสบการณ์ แบบประเมินผลตนเอง หรือกลุ่มเกี่ยวกับคุณธรรมที่ต้องการสอน แนวสรุปและประเด็นที่นักเรียนควรทราบ เพื่อให้เกิดความชัดเจน

ในสิ่งที่เรียนรู้ความขัดแย้งลดน้อยลง ครูต้องจัดทำแนวสรุปและตั้งคำถามนำเพื่อให้นักเรียนสรุปแนวคิดสาระสำคัญของคุณธรรมได้ด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่

6.2.3 ขั้นตอนการสอนแบบกรณีตัวอย่าง

บุรชัย ศิริมหาสาคร (2546 : 22) กล่าวถึงขั้นตอนการสอนแบบกรณีตัวอย่าง ดังนี้

1. ครูต้องทบทวนความรู้หรือประสบการณ์เดิมให้แก่นักเรียนก่อน เพื่อให้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ หรืออภิปรายกลุ่ม
2. การแบ่งกลุ่มนักเรียน ไม่ควรมากกว่ากลุ่มละ 10 คน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง
3. ครูแนะนำวิธีการประชุมกลุ่ม เพื่อระดมความคิดแบบวงล้อพัฒนาและการตัดสินใจแบบประชาธิปไตยเชิงพุทธ
4. ครูแจกใบงานกรณีตัวอย่าง แลให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามใบงาน โดยให้เวลาในการอภิปรายกลุ่มอย่างเพียงพอและเหมาะสม
5. ให้ผู้รายงานกลุ่มรายงานผลการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้นเรียน
6. ครูผู้สอนสรุปบทเรียนหรือแนวคิดที่ได้จากกรณีตัวอย่าง โดยไม่เน้นการตัดสินถูกหรือผิด แต่เน้นที่เหตุผลของแต่ละกลุ่มว่ามีน้ำหนักของเหตุผลมากน้อยเพียงใด ซึ่งน้ำหนักของเหตุผลนี้เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพทางความคิดของนักเรียน
7. เงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้การสอนแบบกรณีตัวอย่างประสบความสำเร็จ คือ ครูต้องสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เป็นกันเองแบบกัลยาณมิตร มีการเสริมแรง การพยักหน้า ยิ้ม หรือพูดชมเชย เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความมั่นใจ กล้าพูดแสดงความคิดเห็น และดึงเอาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเองออกมาใช้อย่างเต็มที่ ครูไม่ควรแสดงการเบื่อหน่ายหรือดูถูกความคิดเห็นของนักเรียน

6.2.4 ข้อควรพิจารณาในการใช้กรณีตัวอย่าง

กรมวิชาการ (2542 : 34 - 35) เสนอข้อควรพิจารณาในการใช้กรณีตัวอย่าง ดังนี้

1. การสร้างกรณีตัวอย่างไม่ควรเป็นเรื่องเฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ในชั้นเรียน ควรหลีกเลี่ยงการนำมาใช้โดยตรง แต่ควรดัดแปลงให้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างใกล้เคียงที่สุดเท่านั้น
2. ครูต้องพยายามคลี่คลายความคิดเห็นขัดแย้งที่แตกต่างกันของนักเรียนได้ โดยยึดแนวข้อสรุปที่ได้จากข้อตกลงของความคิดเห็นของกลุ่มคุณธรรมที่ต้องการเน้น และความคิดรวบยอดของการเป็นแกนสำคัญที่นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งหมด
3. ควรนำกิจกรรมหรือสื่อการสอนบางประเภทเข้าช่วยในการสอนบางครั้ง เช่น กิจกรรมบทบาทสมมติ และสถานการณ์จำลอง เป็นต้น

4. จุดประสงค์สำคัญของกรณีตัวอย่างควรมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักสร้างความคิดเห็นของตนเองให้เกิดขึ้น มีความเชื่อมั่นและกล้าแสดงออกอย่างมีหลักเกณฑ์และเหตุผล การสร้างกฎเกณฑ์ของกลุ่ม การรู้จักเคารพมติหรือผลกาสรัดสินใจของกลุ่มร่วมกัน

5. ต้องมีเทคนิคเชื่อมโยงกรณีตัวอย่างที่นำมาใช้ให้สัมพันธ์กับสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้อย่างสอดคล้องและกลมกลืนกัน เพื่อประโยชน์ในการหาแนวทางและข้อเสนอแนะแก่นักเรียนที่มีข้อบกพร่องทางความประพฤติ

6.3 บทบาทสมมติ

6.3.1 ความหมายของบทบาทสมมติ

ทิสนา แคมมณี (2546 : 72) กล่าวถึงการใช้บทบาทสมมติว่า เป็นการสอนโดยให้ผู้เรียนสวมบทบาทเป็นตัวละครในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทที่สวม อันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความคิด ความรู้สึก เจตคติ และอคติต่าง ๆ ของตน ด้วยเหตุนี้การสอนแบบนี้จึงสามารถใช้สอนคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมได้ดี เพราะทั้ง 3 เรื่องนี้มีความเกี่ยวข้องกับจิตใจ และความรู้สึกโดยตรง

สุวิทย์ มูลคำ; และอรทัย มูลคำ (2545 : 53) กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ คือ กระบวนการที่ผู้สอนกำหนดหัวข้อเรื่องปัญหาหรือสร้างสถานการณ์ขึ้นมาให้คล้ายกับสภาพความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนสวมบทบาท หรือแสดงบทบาทนั้นตามความรู้สึกนึกคิด และประสบการณ์ของผู้เรียนที่คิดว่าควรจะเป็น ภายหลังของการแสดงบทบาทสมมติจะต้องมีการอภิปรายออกทั้งด้านความรู้และพฤติกรรมของผู้แสดงเพื่อการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543 : 4) กล่าวว่าบทบาทสมมติเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกหลังจากที่ได้ศึกษาและอภิปรายสาระต่าง ๆ แล้วสรุปประเด็นเพื่อเสนอเรื่องที่กลุ่มตัดสินใจ หรือมีข้อสรุปตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย การใช้บทบาทสมมติเป็นการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของการสอน ผู้เรียนจะได้ทั้งสาระความรู้ ในขณะเดียวกันก็เป็นการฝึกความคิด ความกล้าแสดงออกของผู้เรียน การสร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วมในการเรียนและการสร้างความสุขจาก การเรียนอีกด้วย นอกจากนี้ผู้เรียนได้มีโอกาสเตรียมตัว และเตรียมอุปกรณ์ประกอบบทบาทสมมติก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับสุนทรียภาพไปด้วย

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 119) ได้กล่าวถึงการแสดงบทบาทสมมติว่า เป็น วิธีการที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติขึ้นจากความจริง ให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามที่ผู้เรียนว่าควรจะเป็น ผู้สอนจะให้การแสดงออกทั้งทางด้านความรู้ความคิดและพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นพื้นฐานในการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน อันจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระและบทบาทอย่างลึกซึ้งและรู้จักปรับหรือเปลี่ยนพฤติกรรม และการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

กรมวิชาการ (2540 : 37) ได้กล่าวแสดงความหมายของการแสดงบทบาทสมมติได้ว่า การแสดงบทบาทสมมติเป็นการให้เด็กเล่นสมมุติตนเองเป็นตัวละครต่างๆ อาจใช้สิ่งประกอบการ

เล่นสมมุติเพื่อสร้างความสนใจ และก่อให้เกิดความสนุกสนาน เช่น หุ่นสวมศีรษะรูปภาพ และสัตว์รูปแบบต่าง ๆ เครื่องแต่งกายและรูปอุปกรณ์ของจริงต่าง ๆ

6.3.2 วัตถุประสงค์การใช้บทบาทสมมติ

ทิศนา แคมมณี (2547 : 68) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติเป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เกิดความเข้าใจความรู้สึกและพฤติกรรมทั้งของตนเองและผู้อื่น หรือเกิดความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทสมมติที่ตนแสดง

กรมวิชาการ (2545 : 105 – 106) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการใช้บทบาทสมมติเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในความรู้สึก พฤติกรรม การแสดงออกของผู้อื่น การปรับหรือเปลี่ยนเจตคติ พฤติกรรมและการปฏิบัติในสังคมได้อย่างเหมาะสม ให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ความรู้ในการเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ฝึกการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการเรียน ได้มีโอกาสแสดงออกและได้เรียนอย่างสนุกสนาน และช่วยให้การเรียนการสอนมีความใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้น

6.3.3 ประเภทของบทบาทสมมติ

สิริวรรณ ศรีพหล (2545 : 105 – 106) ได้กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมตินั้น เป็นวิธีการสอนที่ครูใช้สอนกันมากในปัจจุบัน เพราะขั้นตอนของการสอนไม่ยากหรือซับซ้อนเท่าใดนัก โดยทั่วไปการแสดงบทบาทสมมติเพื่อนำมาปฏิบัติในห้องเรียนนั้นอาจแยกได้ 2 ประเภท คือ

1. การแสดงบทบาทสมมติที่มีการเตรียมมาล่วงหน้า ผู้สอนจะผูกเรื่องหรือประเด็นเสียก่อน แล้วนำมาเล่าให้ผู้เรียนฟัง พร้อมกันนี้จะกำหนดตัวผู้แสดงและบทบาทอย่างคร่าว ๆ โดยอาจเพิ่มเติมรายละเอียดตามความเหมาะสมและตามความเห็นของผู้แสดงเอง
2. การแสดงบทบาทที่ไม่มีการเตรียมมาก่อน วิธีการนี้อาจใช้ระหว่างบทเรียนหรือเริ่มต้นบทเรียนเพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนเป็นวาระกว้างที่ผู้สอนกำลังสอนเรื่องหน้าที่พลเมืองของบุคคลในอาชีพต่าง ๆ และความสำคัญของหน้าที่ที่มีต่อสังคม ผู้สอนอาจเรียกผู้เรียน 4-5 คนออกไปแสดงบทบาทของบุคคลในอาชีพต่าง ๆ กัน หลังจากนั้นก็จะให้ผู้เรียนในชั้นพิจารณาบทบาทที่แสดงไปแล้ว วิธีการสอนเช่นนี้นับว่าเป็นวิธีการสอนโดยการแสดงบทบาทสมมติเช่นกัน

6.3.4 ขั้นตอนในการใช้บทบาทสมมติ

ทิศนา แคมมณี (2547 : 68 - 70) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมติให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การเตรียมการ ผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะให้ชัดเจนและสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติที่จะช่วยสนองวัตถุประสงค์นั้น สถานการณ์และบทบาทสมมติที่

กำหนดขึ้นควรมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง ส่วนจะมีรายละเอียดมากน้อยเพียงใดขึ้นกับวัตถุประสงค์ ผู้สอนอาจใช้บทบาทสมมติแบบละคร ซึ่งจะกำหนดเรื่องราวให้แสดงแต่ไม่มีบทให้ผู้สวมบทบาทจะต้องคิดแสดงเองหรืออาจใช้บทบาทสมมติแบบแก้ปัญหา ซึ่งจะกำหนดสถานการณ์ที่มีปัญหาหรือความขัดแย้งให้และอาจให้ข้อมูลเพิ่มเติมมาบ้าง น้อยบ้าง ซึ่งผู้สวมบทบาทจะใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการแสดงออกและแก้ปัญหาตามความคิดของตน

2. การเริ่มบทเรียน ผู้สอนสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้หลายวิธี เช่น โยงประสบการณ์ใกล้ตัวผู้เรียนหรือประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้จากการเรียนครั้งก่อนๆ เข้าสู่เรื่องที่จะศึกษาหรืออาจใช้วิธีเล่าเรื่องราวหรือสถานการณ์สมมติที่เตรียมมาแล้วทั้งท้ายด้วยปัญหาเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากคิด อยากติดตามหรืออาจใช้วิธีชี้แจงให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์จากการเข้าร่วมแสดงและช่วยกันคิดแก้ปัญหา

3. การเลือกผู้แสดง ควรเลือกให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ควรเลือกให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการแสดง เช่น เลือกผู้แสดงที่มีลักษณะเหมาะสมกับบทบาท เพื่อช่วยให้การแสดงเป็นไปอย่างราบรื่นตามวัตถุประสงค์ได้อย่างรวดเร็ว หรือเลือกผู้แสดงที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับบทบาทที่กำหนดให้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนคนนั้นได้รับประสบการณ์ใหม่ ได้ทดลองแสดงพฤติกรรมใหม่ๆ และเกิดความเข้าใจในความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้ที่มีลักษณะต่างไปจากตน หรืออาจให้ผู้เรียนอาสาสมัครหรือเจาะจงเลือกคนใดคนหนึ่งด้วยวัตถุประสงค์ที่ต้องการช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ เมื่อได้ผู้แสดงแล้วควรให้เวลาผู้แสดงเตรียมการแสดง โดยอาจให้ฝึกซ้อมบ้างตามความจำเป็น

4. การเตรียมผู้สังเกตการณ์หรือผู้ชม ผู้สอนควรเตรียมผู้ชมและทำความเข้าใจกับผู้ชมว่าการแสดงบทบาทสมมตินี้จัดขึ้นมิใช่มุ่งที่ความสนุกเพลิดเพลินเท่านั้น แต่มุ่งที่จะให้เกิดการเรียนรู้เป็นสำคัญ ดังนั้น จึงควรชมด้วยความสังเกต ผู้สอนควรให้คำแนะนำว่าควรสังเกตอะไร และควรบันทึกข้อมูลอย่างไร และผู้สอนอาจจัดทำแบบสังเกตการณ์ให้ผู้ชมใช้ในการสังเกตด้วยก็ได้

5. การแสดง ก่อนการแสดง อาจมีการจัดฉากการแสดงให้ดูสมจริง ฉากการแสดงอาจเป็นฉากง่าย ๆ หรืออาจจะจัดให้ดูสวยงาม แต่ไม่ควรจะใช้เวลา太多 และควรคำนึงถึงความประหยัดด้วย เมื่อทุกฝ่ายพร้อมแล้ว ผู้สอนให้เริ่มการแสดงและสังเกตการณ์แสดงอย่างใกล้ชิด ไม่ควรมีการขัดการแสดงกลางคันนอกจากกรณีที่มีปัญหาเมื่อการแสดงออกนอกทาง ผู้สอนอาจจำเป็นต้องใช้ให้คำแนะนำบ้าง เมื่อการแสดงดำเนินไปพอสมควรแล้วผู้สอนควรตัดบทยุติการแสดง ไม่ควรให้การแสดงยืดเยื้อยาวนาน จะทำให้ผู้ชมเกิดความเบื่อหน่าย การตัดบทควรทำเมื่อเห็นว่าการแสดงได้ให้ข้อมูลแก่กลุ่มเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์และอภิปราย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตรงวัตถุประสงค์ หรือตัดบทเมื่อการแสดงเริ่มยืดเยื้อ หรือเมื่อผู้ชมพอจะเดาได้ว่าเรื่องจะดำเนินต่อไปอย่างไร ในกรณีที่ผู้แสดงเกิดอารมณ์สะเทือนใจมากเกินไปจนแสดงต่อไปไม่ได้ ควรตัดบททันที

6. การวิเคราะห์อภิปรายผลการแสดง ขั้นนี้ เป็นขั้นสำคัญมาก เพราะเป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ เทคนิคที่จำเป็นสำหรับการอภิปรายในช่วงนี้ มีหลายประการที่สำคัญ คือ การสัมภาษณ์ความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้แสดงและจดบันทึกไว้

บนกระดาน ต่อจากนั้นจึงสัมภาษณ์ผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์ถึงข้อมูลที่สังเกตได้ ผู้สอนควรจดบันทึกข้อมูลเหล่านั้นบนกระดาน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเห็นประเด็นการอภิปรายและสรุป ต่อจากนั้นจึงให้ทุกฝ่ายร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นและสรุปประเด็นการเรียนรู้ สิ่งสำคัญมากที่ผู้สอนพึงคำนึงในการอภิปรายก็คือ การให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะใช้บทบาทเป็นเครื่องมือในการดึงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ เจตคติ หรืออคติต่างๆ ที่ซ่อนอยู่ในส่วนลึกของผู้แสดง พฤติกรรมที่ผู้สวมบทบาทแสดงออกและความรู้สึกที่เป็นเหตุผลผลักดันให้เกิดการแสดงพฤติกรรมของผู้สวมบทบาทว่าแสดงดี – ไม่ดีเพียงใด เพราะนอกจากจะเป็นการอภิปรายที่ผิดวัตถุประสงค์แล้ว ยังอาจทำให้ผู้แสดงเสียความรู้สึกได้ ในกรณีอภิปรายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนเสนอแนะแนวคิดและแนวทางอื่นๆ เพิ่มเติมแตกต่างไปจากที่ผู้สวมบทบาทแสดง ผู้สอนอาจให้มีการแสดงและการอภิปรายเพิ่มเติม และสรุปบทเรียนอีกครั้งหนึ่ง

6.3.5 ข้อดีและข้อจำกัดของการใช้บทบาทสมมติ

ทิสนา แคมมณี (2547 : 70 - 71) ได้สรุปข้อดีและข้อจำกัดของการใช้บทบาทสมมติไว้ ดังนี้

ข้อดี

1. เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการความเข้าใจความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่น ได้เรียนรู้การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง
2. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและเกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติ และพฤติกรรมของตน
3. เป็นวิธีการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะในการเผชิญสถานการณ์ และตัดสินใจแก้ปัญหา
4. เป็นวิธีสอนที่ช่วยให้การเรียนการสอนมีความใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง
5. เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมาก ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน และการเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียน เพราะข้อมูลมาจากผู้เรียนโดยตรง

ข้อจำกัด

1. เป็นวิธีสอนที่ใช้เวลามากพอสมควร
2. เป็นวิธีสอนที่ต้องอาศัยการเตรียมการและการจัดการอย่างรัดกุม หากจัดการไม่ดีพอ อาจเกิดความยุ่งยากสับสนได้
3. เป็นวิธีสอนที่ต้องอาศัยความไวในการรับรู้ (Sensitivity) ของผู้สอน หากผู้สอนขาดคุณสมบัตินี้ ไม่รับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนบางคน และไม่ได้แก้ปัญหาแต่ต้น อาจเกิดเป็นปัญหาต่อเนื่องไปได้

4. เป็นการสอนที่ต้องอาศัยความสามารถของครูในการแก้ปัญหา เนื่องจาก การแสดงของผู้เรียนอาจไม่เป็นไปตามความคาดหวังของผู้สอน ผู้สอนจะต้องสามารถแก้ปัญหา หรือปรับสถานการณ์และประเด็นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

6.4 เกม

6.4.1 ความหมายของเกม

ทศนา แคมมณี (2546 : 70) การเล่นเกม เป็นการเล่นภายใต้กติกาที่กำหนดโดยมี จุดมุ่งหมายของการเล่น โดยทั่วไปแล้วจะมีการแข่งขันเพื่อให้เกิดความสนุกสนานตื่นเต้น เกมการเล่นหลายเกมสามารถใช้ในการสอนและฝึกคุณธรรมและจริยธรรมต่าง ๆ ได้ดี เช่น ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสียสละ ความอดทน การมีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้รู้ชนะ การให้อภัย การเล่น และทำงานเป็นทีม การเคารพสิทธิผู้อื่น เป็นต้น

สุวิทย์ มูลคำ; และอรทัย มูลคำ (2545 : 90) การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเล่นเกมที่มีกฎเกณฑ์ กติกา เงื่อนไข หรือข้อตกลงร่วมกัน ที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ทำให้เกิดความสนุกสนาน ร่าเริง เป็นการออกกำลังกาย เพื่อพัฒนาความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น โดยมีการนำ เนื้อหา ข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และผลการเล่นเกมมาใช้ในการอภิปรายเพื่อ สรุปการเรียนรู้

สิริวรรณ ศรีพหล (2545 : 113) กล่าวว่า เกมเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งประกอบด้วย กติกา (กฎ) ผู้เล่น การแข่งขัน ผู้เล่นอาจมีฝ่ายเดียวหรือหลายๆ ฝ่ายก็ได้ การเล่นเกมจะเอาชนะ หรือแพ้ขึ้นอยู่กับโชค โอกาสและทักษะของผู้เล่นเอง เกมในปัจจุบันนี้มีมากมาย ส่วนใหญ่มี จุดประสงค์เพื่อให้ผู้เล่นได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

กรมวิชาการ (2542 : 37 - 38) ให้ความหมายของเกมว่าเป็นกิจกรรมการเล่นที่มี ข้อตกลงหรือกติกาเฉพาะเรื่อง ซึ่งผู้เล่นต้องแสดงความสามารถเฉพาะตน หรือความสามารถในการ ร่วมใจกันของกลุ่มเพื่อแข่งขันให้ได้ชัยชนะ การสอนโดยใช้เกมเป็นสื่อนี้ช่วยให้ครูและนักเรียนมี ความสัมพันธ์สนิทสนมกัน นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ ความคิด และคุณธรรมในจิตใจ ของตน นักเรียนเกิดอารมณ์สนุกสนาน ตื่นเต้น การสอนโดยใช้เกมจึงทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายต่อ การเรียน

6.4.2 วัตถุประสงค์ของเกม

ทศนา แคมมณี (2547 : 81) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของเกม เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้ เรียนรู้เรื่องต่างๆ อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถโดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นเองทำให้ได้รับ ประสบการณ์ตรง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง

สุวิทย์ มูลคำ; และอรทัย มูลคำ (2545 : 90) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของเกมดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ด้วยความสนุกสนานและท้าทายความสามารถ โดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นเอง ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรง
2. เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกทักษะและเทคนิคต่างๆ การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีโอกาสแลกเปลี่ยนและประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

6.4.3 ประเภทของเกม

สุวิทย์ มูลคำ; และ อรทัย มูลคำ (2545 : 91 - 99) กล่าวว่า เกมสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ มากมายหลายประเภทตามลักษณะการเล่น อุปกรณ์ วิธีการเล่น หรือรูปแบบการเล่น เช่น

1. เกมเบ็ดเตล็ด เป็นลักษณะเกมง่ายๆ ที่สามารถจัดเล่นได้ในสถานที่ต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์ของการเล่นเพื่อให้การเล่นนั้นไปสู่จุดหมายในระยะเวลาสั้นๆ เป็นกาสร้างเสริมทักษะการเคลื่อนไหวเบื้องต้น คือ การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายเพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญและคล่องตัว ซึ่งเกมประเภทนี้ได้แก่เกมประเภทสนุกสนาน เกมมีจุดหมาย เกมย้ำความว่องไว และเกมฝึกสมอง เป็นต้น

2. เกมเล่นเป็นนิยาย เป็นลักษณะของกิจกรรมการแสดงออกซึ่งทำทางต่างๆ รวมทั้งการเคลื่อนไหวแสดงออกในรูปของการเล่นหรือแสดงออกโดยการกำหนดบทบาทสมมติหรือการแสดงละครตามความเข้าใจของผู้แสดงแต่ละคน และดำเนินเรื่องไปตามเนื้อหาหรือเรื่องที่จะเล่น

3. เกมประเภทสร้างสรรค์ ลักษณะของกิจกรรมเล่นที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การแสดงออกซึ่งความสามารถในการเคลื่อนไหว ความสามารถในการใช้ภาษาสมองคิดเพื่อโต้ตอบ หรือกิจกรรมการเล่นอย่างสนุกสนาน

4. เกมประเภทชิงที่หมายไล่จับ

4.1 เกมประเภทชิงที่หมาย เป็นเกมการเล่นที่ต้องอาศัยความแข็งแรง รวดเร็ว ความคล่องตัว ไหวพริบ การหลอกล่อ และกลวิธี เพื่อจับเป้าหมายหรือชิงที่ให้เร็วที่สุด ให้ประโยชน์ด้านความสนุกสนาน พัฒนาความเจริญเติบโตและความสามารถในการตัดสินใจของผู้เรียน

4.2 เกมประเภทไล่จับ เป็นเกมที่ใช้ความคล่องตัวในการหลบหลีกไม่ให้ถูกจับ ต้องอาศัยความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขา สมรรถภาพทางกาย ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินและเป็นการออกกำลังกายด้วย

5. เกมประเภทรายบุคคล เป็นเกมแข่งขันประเภทหนึ่งที่ใช้ความสามารถและสมรรถภาพทางกายของแต่ละบุคคลเป็นหลักในการแข่งขัน ใครสามารถทำได้ดีและถูกต้องก็จะเป็นผู้ชนะ จัดเป็นเกมวัดความสามารถของผู้เรียนซึ่งควรจะเป็นลักษณะเกมการต่อสู้ หรือเลียนแบบก็ได้

6. เกมแบบหมู่หรือผลัด เป็นเกมที่มีลักษณะในการแข่งขันระหว่างกลุ่ม โดยแต่ละหมู่หรือกลุ่มจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับกลุ่มอื่น ทุกๆ คนจะพยายามทำให้ดีที่สุดเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม

โดยอาศัยทักษะความสามารถของสมาชิกแต่ละคนมาเป็นผลรวมของกลุ่ม เพื่อฝึกทักษะเบื้องต้นทางกีฬา ส่งเสริมสมรรถภาพทางร่างกาย สนุกสนาน ร่าเริง และความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา เป็นต้น

7. เกมพื้นบ้าน เป็นเกมที่เด็กๆ เล่นกันในท้องถิ่นแต่ละบ้าน ซึ่งมีการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ เป็นเกมที่แสดงออกถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น แสดงถึงวัฒนธรรมประเพณีที่มีมาแต่โบราณ เช่น เกมหมากเก็บ เกมสับขา เกมจ้ำจี้ เป็นต้น

8. เกมนำไปสู่กีฬาใหญ่ เป็นเกมการเล่นทั้งประเภทชุดและบุคคลที่ได้ทักษะสูงขึ้น เพื่อเป็นการนำไปสู่การเล่นกีฬาใหญ่ โดยจะนำการเล่นกีฬาใหญ่มาดัดแปลงให้มีกฎกติกา น้อยลง เล่นง่ายขึ้น และเหมาะสำหรับวัยเด็ก แต่ยังอาศัยหลักและทักษะแบบเดียวกับที่กีฬาใหญ่นั้นใช้อยู่ เช่น เกมนำฟุตบอล เกมนำบาสเกตบอล เกมนำวอลเลย์บอล เป็นต้น

9. เกมละลายพฤติกรรม เป็นเกมที่ใช้สื่อให้ผู้เรียนที่ยังไม่เคยรู้จักกันปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการเคร่งขรึม สงวนท่าทีไม่กล้าแสดงออกมาเป็นความกล้าแสดงออก ยิ้มเปิดใจ ร่วมกันสร้างสรรค์บรรยากาศให้ทุกคนรู้จักกันและก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

10. เกมสหนาการ เป็นเกมการเล่นที่มีจุดหมาย เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียด เล่นได้ทุกเพศ ทุกวัย ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในการรวมกลุ่มพบปะสังสรรค์ต่างๆ

11. เกมเพื่อประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นเกมที่ใช้ประกอบการเรียนรู้โดยกำหนดวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินการไว้ชัดเจนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่จัดให้ ให้ทุกคนช่วยกันคิดและเล่นเกม หลังจากนั้นจะมีการนำเนื้อหาข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และผลการเล่นมาใช้ในการอภิปราย เพื่อสรุปให้แนวคิดเชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชา หรือบทเรียนนำไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน

6.4.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมด้วยเกม

กรมวิชาการ (2542 : 44) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมด้วยเกม ดังนี้

1. เกมที่นำมาจัดกิจกรรมควรเป็นเกมที่แฝงคุณธรรมและสอดคล้องกับบทเรียน และมุ่งใช้เกมเป็นสื่อ มิใช่มุ่งแข่งขันเพื่อเอาชนะอย่างเดียว
2. เป็นเกมที่มีวิธีการเล่นไม่ซับซ้อน และไม่ใช้เวลาเล่นนานเกินไป
3. นักเรียนมีโอกาสเล่นเกมนั้นหลายคน หรือผลัดกันเล่นได้ทั่วถึง
4. ครูอธิบายและสาธิตวิธีการเล่นอย่างชัดเจน นักเรียนเข้าใจกติกา วัตถุประสงค์ของตนและใช้อุปกรณ์การเล่นได้ถูกต้อง
5. นักเรียนเล่นเกมตามกติกาและเวลาที่กำหนดให้ มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ
6. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปผลและอภิปรายผลของการเล่นเกมพร้อมทั้งจัดเก็บอุปกรณ์และสถานที่ให้เรียบร้อย

7. ครูสรุปและเชื่อมโยงไปสู่คุณธรรมที่สอนในบทเรียน

สุวิทย์ มูลคำ; และ อรทัย มูลคำ (2545 : 93 - 95) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ดังนี้

1. ขั้นเลือกเกม เกมที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะเป็นเกมที่เรียกว่า เกมการศึกษา คือ เป็นเกมที่มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน โดยมุ่งให้ผู้เล่นเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ดังนั้น ผู้สอนจะต้องเลือกเกมเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 ผู้สอนสร้างเกมขึ้นมาให้เหมาะกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ซึ่งหากผู้สอนต้องการสร้างเกมขึ้นมาใช้เอง ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการสร้าง และจะต้องทดลองใช้เกมที่สร้างหลายๆ ครั้ง จนกระทั่งมั่นใจว่าสามารถใช้ได้ดีตามวัตถุประสงค์ หรือ

1.2 ผู้สอนเลือกเกมที่มีผู้สร้างขึ้นไว้แล้วนำมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการของตนก็ได้ ซึ่งการดัดแปลงนั้นผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาเกมนั้นให้เข้าใจ แล้วจึงดัดแปลงหรือทดลองใช้ก่อนเพื่อจะได้เห็นประเด็นหรือข้อขัดข้องต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้มีการเตรียมการป้องกันหรือแก้ไขไว้ล่วงหน้า

หลักในการเลือกเกม องค์ประกอบสำคัญในการพิจารณาเพื่อนำเกมมาจัดการเรียนรู้ มีดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ในการเล่น เช่น ถ้าต้องการฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตาม ต้องเลือกเกมที่พยายามให้ผู้เล่นได้แสดงออกซึ่งความสามารถของตนให้มากที่สุด

2. ระดับของผู้เข้าร่วมเล่น ควรจะพิจารณาถึงเกมที่เหมาะกับสภาพร่างกาย ระดับความสามารถ ระดับอายุ ความสนใจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

3. สถานที่ ความเหมาะสมของสถานที่เป็นสิ่งที่สำคัญของการเล่นเกม เพราะจะต้องเหมาะสมกับจำนวนผู้เล่น เพื่อให้ทุกคนเล่นได้เต็มที่และก็มีความปลอดภัย

4. จำนวนผู้เล่น ควรพิจารณาเลือกเกมที่ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมเล่นได้

5. อุปกรณ์ ควรเป็นลักษณะเกมที่จัดหาอุปกรณ์ได้ง่าย สะดวก เหมาะสม ประหยัดและปลอดภัยต่อการเล่น ซึ่งอาจจะจัดหาหรือทำขึ้นเองก็ได้

6. กติกา กฎ ระเบียบ ในการเล่น เกมที่มีกติกามากหรือต้องใช้เทคนิคสูง ไม่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในแบบหมู่ หรือเพื่อความสนุกสนานทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้น ผู้นำเกมจะต้องชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจถึงกติกาการเล่นและความสามารถที่เปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

7. จัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเล่นไว้ให้พร้อม

8. จัดเตรียมสถานที่เล่นให้พร้อมและคำนึงถึงความปลอดภัย

2. ขั้นชี้แจงการเล่นและกติกา ผู้สอนควรดำเนินการดังนี้

2.1 บอกชื่อเกมแก่ผู้เล่น

2.2 ชี้แจงกติกา โดยผู้สอนควรจัดลำดับขั้นตอนและให้รายละเอียดที่ชัดเจน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม

2.3 สาธิตการเล่น เกมที่มีวิธีการเล่นที่ซับซ้อน บางครั้งอาจต้องมีการสาธิตก่อน

2.4 ช้อมก่อนการเล่นจริง เกมที่มีวิธีการเล่นที่ซับซ้อน นอกจากสาธิตแล้วยังอาจจำเป็นที่จะให้ผู้เรียนลองช้อมเล่นก่อน เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจน

3. ขั้นเล่นเกม มีดังนี้

3.1 จัดสถานที่สำหรับเล่นเกมให้อยู่ในสภาพที่เอื้อต่อการเล่น

3.2 ให้ผู้เรียนเล่นเกมและผู้สอนควบคุมการเล่นให้เป็นไปตามขั้นตอน และในบางกรณีต้องควบคุมเวลาในการเล่นด้วย

3.3 ผู้สอนควรติดตามสังเกตพฤติกรรมการเล่นของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด และควรบันทึกข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ เพื่อนำไปใช้โดยการอภิปรายหลังการเล่น บันทึกพฤติกรรมและควบคุมเวลาเล่นด้วยก็ได้

4. ขั้นอภิปรายหลังการเล่นและสรุปผล มีดังนี้

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่สำคัญมากสำหรับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม เพราะจุดเน้นของเกมอยู่ที่การเรียนรู้ทวิวิธีต่างๆ ที่จะเอาชนะอุปสรรคเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่ต้องการ และโยงเข้าไปประเด็นการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้นการดำเนินการอภิปรายหลังการเล่นควรดำเนินการดังนี้

4.1 ผู้สอนควรตั้งประเด็นคำถามเพื่อนำไปสู่การอภิปราย เช่น

4.1.1 ผู้ชนะมีวิธีการเล่นอย่างไร

4.1.2 ผู้ชนะหรือผู้แพ้มีความรู้สึกอย่างไร

4.1.3 ผู้ชนะเล่นเกมชนะเพราะเหตุใด

4.1.4 ผู้แพ้เล่นเกมแพ้เพราะเหตุใด

4.2 ประเด็นคำถามเกี่ยวกับเทคนิคหรือทักษะต่างๆ ที่ผู้เรียนได้รับ เช่น ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะอะไรบ้าง ได้พัฒนามากน้อยเพียงใด ประสบความสำเร็จตามที่ต้องการหรือไม่ มีข้อผิดพลาดอะไรบ้าง และจะมีวิธีใดที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จมากขึ้น

4.3 ประเด็นคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาสาระต่างๆ ที่ได้รับ เช่น การทดสอบความรู้ การให้เขียนแผนผังความคิด เป็นต้น

6.4.4 ข้อดีและข้อจำกัดของการเล่นเกม

สุวิทย์ มูลคำ; และ อรทัย มูลคำ (2545 : 95) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกม ดังนี้

ข้อดี

1. ให้โอกาสผู้เรียนโดยฝึกทักษะ เทคนิค กระบวนการต่างๆ เช่น เทคนิค การตัดสินใจ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการสื่อสาร
2. ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สูง มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิด การเรียนรู้โดยประจักษ์แจ้งด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายและจดจำได้นาน
3. ผู้เรียนชอบและผู้สอนไม่เหนื่อยแรงมากในขณะจัดการเรียนการสอน

ข้อจำกัด

1. ผู้สอนต้องมีความรู้ ความสามารถในการสร้างเกม หรือเลือกเกมที่ เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้
2. มีค่าใช้จ่าย เพราะบางเกมจำเป็นต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเล่น
3. ใช้เวลาค่อนข้างมาก เช่น การเตรียมการ การฝึกซ้อม เป็นต้น
4. ผู้สอนต้องใช้ทักษะในการตั้งประเด็นและนำอภิปรายที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการเชื่อมโยงผลการอภิปรายไปสู่วัตถุประสงค์การเรียนรู้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนวัดเขาพนมนาง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 58 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน เป็นนักเรียนชาย 10 คน เป็นนักเรียนหญิง 8 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน เป็นนักเรียนชาย 14 คน เป็นนักเรียนหญิง 7 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน เป็นนักเรียนชาย 11 คน เป็นนักเรียนหญิง 8 คน ดังแสดงข้อมูลในตาราง 2

ตาราง 1 จำนวนแหล่งข้อมูล

ระดับชั้น	แหล่งข้อมูล		
	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	10	8	18
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	14	7	21
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	11	8	19
รวม	35	23	58

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
2. คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ประกอบด้วย
 - 2.1 กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

2.2 แบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2

2.3 แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนา
ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

1. แบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบและขอบเขตของเนื้อหาในการสร้างแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และผู้วิจัยทำแบบสอบถามเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยปรับปรุงจากแบบสอบถามของอนุวัฒน์ ตั้งสมบูรณ์ (2526 : 29 - 31) เพื่อให้ทราบชัดถึงพฤติกรรมบ่งชี้ความขยันหมั่นเพียร แบ่งเป็น 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำหรับนักเรียน

ข้อ 1. คนที่ได้ชื่อว่าเป็นคนขยันหมั่นเพียรเป็นคนอย่างไร โปรดอธิบาย

ข้อ 2. จากการที่นักเรียนได้เคยร่วมงาน หรือเคยพบปะกับคนอื่นในระดับต่างๆ นักเรียนคงเคยพบเห็นและประทับใจต่อบุคคลที่เป็นคนขยันหมั่นเพียร โปรดอธิบายว่า บุคคลนั้นแสดงความสามารถ หรือแสดงกริยาท่าทางอาการอย่างไร จนนักเรียนประทับใจในความขยันหมั่นเพียรของเขา (ตอบได้หลายกรณี)

ข้อ 3. จากการที่นักเรียนเคยร่วมงานหรือเคยพบปะบุคคลระดับต่างๆ มานั้น นักเรียนคงเคยพบเห็นและไม่ประทับใจต่อบุคคลที่เป็นคนไม่ขยันหมั่นเพียร โปรดกรุณาอธิบายว่า บุคคลนั้นแสดงความสามารถหรือกริยาอาการอย่างไร จนนักเรียนรู้สึกผิดหวัง ในความไม่ขยันหมั่นเพียรของเขา (ตอบได้หลายกรณี)

ชุดที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำหรับครู

ข้อ 1. ท่านคิดว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียรเป็นคนมีลักษณะเช่นไร โปรดอธิบาย

2. จากที่ท่านได้ใกล้ชิด หรือมีประสบการณ์ในการสอนนักเรียน หรือเคยพบปะกับนักเรียนคนอื่นๆ ท่านคงเคยพบเห็นและประทับใจนักเรียนที่เป็นคนขยันหมั่นเพียร โปรดอธิบายว่า นักเรียนคนนั้นแสดงความสามารถ หรือแสดงกริยาท่าทางอาการอย่างไร จนทำให้ท่านประทับใจในความขยันหมั่นเพียรของเขา (ตอบได้หลายกรณี)

3. จากที่ท่านเคยร่วมงานหรือเคยพบปะกับนักเรียนระดับต่างๆ ท่านคงเคยพบเห็นและไม่ประทับใจต่อนักเรียนที่เป็นคนไม่ขยันหมั่นเพียร โปรดกรุณาอธิบายว่าบุคคลนั้นแสดง ความประพฤติ หรือกิริยาอาการอย่างไร จนท่านรู้สึกผิดหวังในความไม่ขยันหมั่นเพียรของเขา (ตอบได้หลายกรณี)

ชุดที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำหรับผู้ปกครอง

ข้อ 1. บุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียร เป็นคนมีลักษณะเช่นไร โปรดอธิบาย

2. จากที่ท่านเป็นผู้ปกครอง ผู้ใกล้ชิด หรือเคยพบปะกับนักเรียนในระดับต่างๆ ท่านคงเคยพบเห็นและประทับใจต่อนักเรียนที่เป็นคนขยันหมั่นเพียร โปรดอธิบายว่า บุคคลนั้นแสดง ความประพฤติ หรือแสดงกิริยาท่าทางอาการอย่างไร จนท่านประทับใจในความขยันหมั่นเพียรของเขา (ตอบได้หลายกรณี)

3. จากที่ท่านเป็นผู้ปกครอง ผู้ใกล้ชิด หรือเคยพบปะกับนักเรียนระดับต่างๆ ท่านคงเคยพบเห็นและไม่ประทับใจต่อนักเรียนที่เป็นคนไม่ขยันหมั่นเพียร โปรดกรุณาอธิบายว่าบุคคลนั้นแสดง ความประพฤติ หรือกิริยาอาการอย่างไร จนท่านรู้สึกผิดหวังในความไม่ขยันหมั่นเพียรของเขา (ตอบได้หลายกรณี)

1.2 ผู้วิจัยกำหนดนิยามปฏิบัติการของความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เพื่อพัฒนาข้อคำถามในแบบวัดให้ครอบคลุมตามนิยามปฏิบัติการและความมุ่งหมายของการวิจัย

1.3 ผู้วิจัยสร้างแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 60 ข้อ แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน ด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

1.4 ผู้วิจัยนำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่สร้างเสร็จแล้วจำนวน 60 ข้อ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องในด้านความครอบคลุมและความถูกต้องของเนื้อหา

1.5 ผู้วิจัยนำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรที่แก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ประสงค์ พวงวรินทร์ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ประภักดิ์ กันหาชิน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความสมบูรณ์ถูกต้องสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .05 ขึ้นไป

1.6 นำข้อสอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา คือ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .05 ขึ้นไปมาปรับปรุงแก้ไขในเรื่องความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ข้อความให้กระชับ และแก้ไขความซับซ้อนของข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

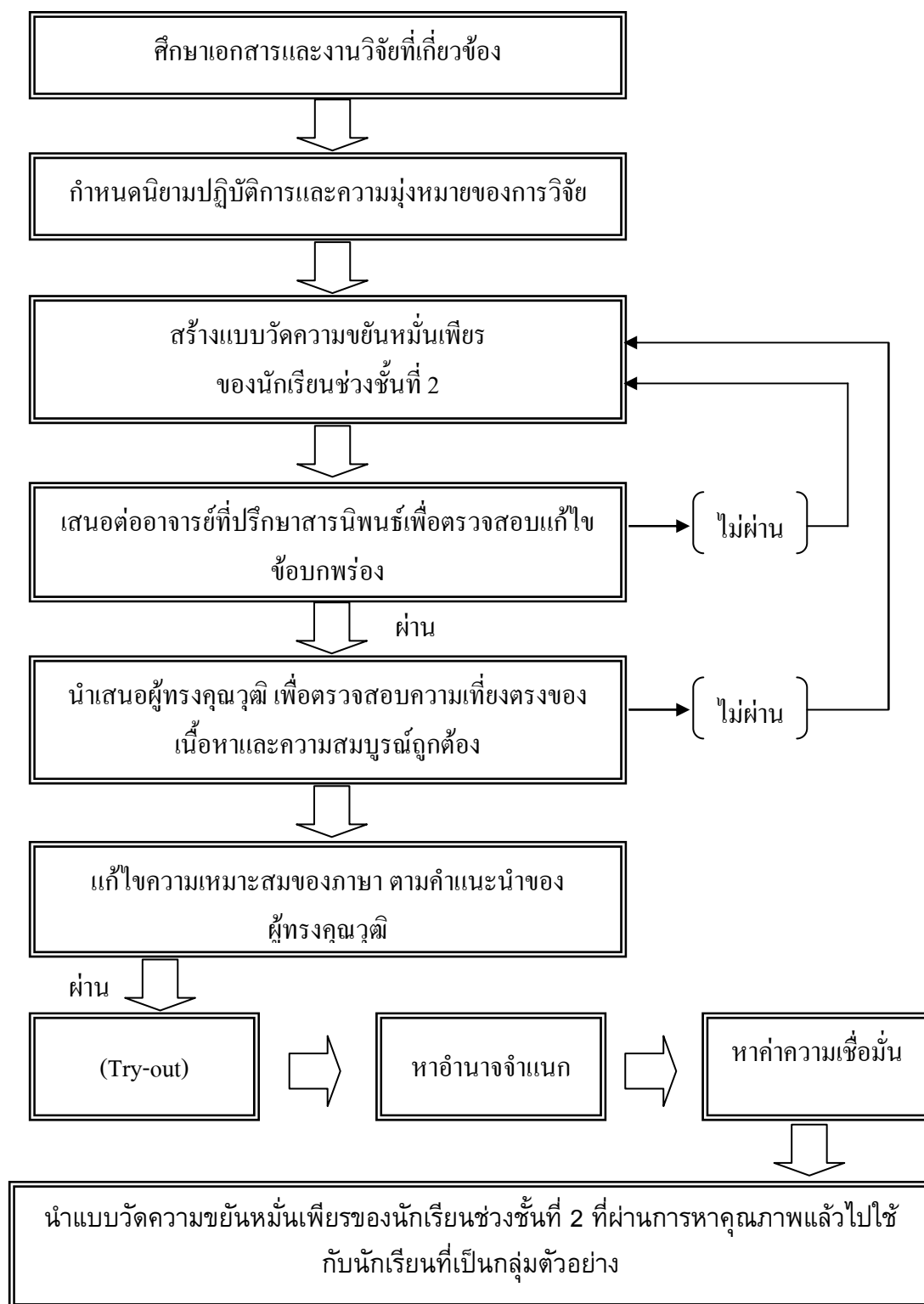
1.7 นำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดพรสวรรค์ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 53 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้ววิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดดังนี้

1.7.1 วิเคราะห์หาอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้สถิติ t (t-test for dependent) มีค่า t อยู่ระหว่าง 0.22 ถึง 9.18

1.7.2 นำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าเท่ากับ 0.91

1.7.3. นำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ผ่านการตรวจหาคุณภาพเรียบร้อยแล้วไปใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดเขาพนมนาง สปอ.สองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

จากขั้นตอนการดำเนินการสร้างแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สามารถสรุปเป็นแผนผังได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบการสร้างแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ลักษณะของแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

แบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในแต่ละด้านจำนวน 60 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดการให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2541 : 36 – 37)

- ระดับ 5 หมายถึง เป็นจริงมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เป็นจริง
- ระดับ 3 หมายถึง เป็นจริงปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เป็นจริงน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เป็นจริงน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนจากแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผู้วิจัย กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ข้อความ	เป็นจริงมากที่สุด	เป็นจริง	เป็นจริงปานกลาง	เป็นจริงน้อย	เป็นจริงน้อยที่สุด
ข้อความทางบวก	5 คะแนน	4 คะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน
ข้อความทางลบ	1 คะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน	4 คะแนน	5 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การแปลผลจากคะแนนแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย
4.51 – 5.00	นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.00	นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในระดับมาก
2.51 – 3.00	นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในระดับปานกลาง
1.51 – 2.00	นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในระดับน้อย
1.00 – 1.50	นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่คิดว่าตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงช่องเดียว คำถามมี 60 ข้อ ให้ตอบคำถามทุกข้อ

ข้อคำถาม	เป็นจริงที่สุด	เป็นจริง	เป็นจริงปานกลาง	เป็นจริงน้อย	เป็นจริงน้อยที่สุด
ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน					
01 ข้าพเจ้าตื่นนอนแต่เช้า เพื่อไปให้ทันโรงเรียน					
02 ข้าพเจ้ามาโรงเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน					
ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน					
11 ข้าพเจ้าไม่ทำงานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูสอน					
12 เมื่อครูพักเตือน ข้าพเจ้ายอมรับฟังเพื่อนำไปแก้ไข					
ด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง					
13 ข้าพเจ้าพยายามทำงานที่ครูกำหนดให้เสร็จทันเวลาทุกครั้ง					
14 ข้าพเจ้าทำงานให้สำเร็จ ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง					
ด้านใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์					
16 เวลาว่างข้าพเจ้าอ่านหนังสือเพิ่มเติมความรู้ให้กับตัวเองอยู่เสมอ					
28 เวลาว่างข้าพเจ้าทบทวนบทเรียนเสมอ					
ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ					
31 ข้าพเจ้าเต็มใจเจ้าช่วยคุณพ่อคุณแม่ล้างจาน					
32 ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยพ่อ แม่ เลี้ยงน้อง					
ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ					
50 ข้าพเจ้าเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน					
51 ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนอยู่เสมอ					

2. คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความยั่งยืนหมั่นเพียร เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

2.1.1 ศึกษารายละเอียด ขอบเขต และคำจำกัดความของความยั่งยืนหมั่นเพียร จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนิยามศัพท์เฉพาะ และกำหนดหัวข้อที่จะพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ดังรายละเอียดในตาราง 3

ตาราง 2 แสดงพฤติกรรมความยั่งยืนหมั่นเพียร และเวลาที่จะดำเนินการพัฒนา

ที่	เรื่อง	เวลา
1.	กระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน	60 นาที
2.	ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน	60 นาที
3.	ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง	60 นาที
4.	ใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์	60 นาที
5.	ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ	60 นาที
6.	ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ	60 นาที

2.2 กระบวนการสร้างคู่มือ ผู้วิจัยสร้างคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยแบ่งออกเป็น 4 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา

ชั้นที่ 2 การวางแผนการสอน

ชั้นที่ 3 การผลิตสื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ชั้นที่ 4 การทดสอบประสิทธิภาพคู่มือ

ชั้นที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ และขอบข่ายเนื้อหาของความยั่งยืนหมั่นเพียรเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ และแบ่งเนื้อหาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

2. กำหนดข้อเรื่องเนื้อหาให้ครอบคลุมการจัดกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ชั้นที่ 2 การวางแผนการสอน ผู้วิจัยวางแผนการสอน โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในเนื้อหาความยั่งยืนหมั่นเพียรที่จะนำมาสร้างกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

2. ศึกษาและกำหนดวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับ ความมุ่งหมายของการวิจัย นิยามปฏิบัติการ และให้ครอบคลุม ข้อ เรื่อง เนื้อหา การจัดกิจกรรม พัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ การเล่านิทาน การใช้กรณีตัวอย่าง การใช้บทบาทสมมติ การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ การกล่าวคำชมเชย

3. กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลสำหรับคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรให้สอดคล้อง กับเนื้อหาและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในกิจกรรมแต่ละชุด

4. นำรายละเอียดดังกล่าวข้างต้นมาสร้างแผนการสอนสำหรับคู่มือพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรแต่ละชุด โดยกำหนดรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้อย่าง ชัดเจน เพื่อให้ผู้นำไปใช้สามารถใช้ได้อย่างถูกต้อง โครงสร้างของกิจกรรมพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรประกอบด้วย

- 4.1 ชื่อเรื่อง
- 4.2 ชื่อกิจกรรม
- 4.3 เวลา
- 4.4 สาระสำคัญ
- 4.5 วัตถุประสงค์
- 4.6 สื่อการเรียนรู้
- 4.7 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม
- 4.8 การประเมินผล

5. สร้างแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยผู้วิจัยกำหนดข้อความที่ต้องการทราบถึง ความคิดเห็นของนักเรียนหลังการใช้กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ให้สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์ สาระสำคัญ การประเมินผล และสื่อการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม มีจำนวน 8 ข้อ

6. ผู้วิจัยจัดทำคู่มือการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถนำคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ไปจัดกิจกรรม การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ คู่มือที่สร้างขึ้นประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- 6.1 บทนำ
- 6.2 คำชี้แจง
 - 6.2.1 ข้อควรปฏิบัติสำหรับครูในการจัดกิจกรรม
 - 6.2.2 ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักเรียนในการร่วมกิจกรรม
- 6.3 ใบบางและใบความรู้
- 6.4 ตารางโปรแกรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2
- 6.5 แบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2
- 6.6 แบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2

6.7 แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2

ขั้นที่ 3 การผลิตสื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ผู้วิจัยดำเนินการผลิตดังนี้

3.1 ผู้วิจัยสร้างสื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ซึ่งจะทำในลักษณะสื่อประสม คือนำสื่อหลายชนิดมาสัมพันธ์กัน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับเนื้อหา วัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้ การเล่านิทาน การใช้กรณีตัวอย่าง การใช้บทบาทสมมติ การใช้เกม การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ การกล่าวคำชมเชย และแบบฝึกหัดของกิจกรรมแต่ละกิจกรรม

3.2 ผู้วิจัยนำส่วนประกอบต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นมาจัดเป็นหมวดหมู่เป็นคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

3.3 นำคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ โดยนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ประสงค์ พวงวรินทร์ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ประภักดิ์ กันหาชิน เพื่อตรวจแก้ไขความบกพร่องด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้การสอน สำนวนภาษาและระยะเวลา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

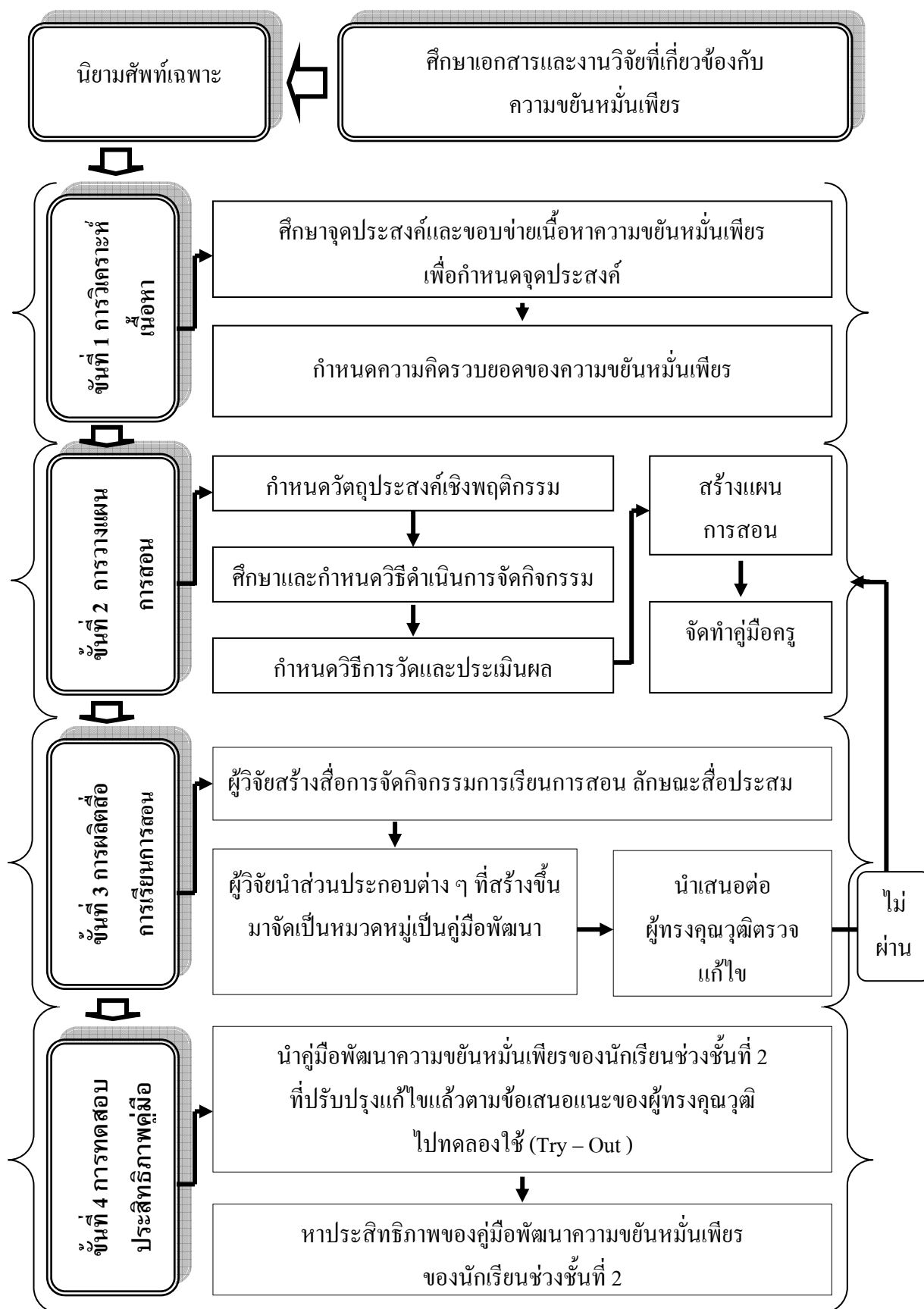
ขั้นที่ 4 การทดสอบประสิทธิภาพคู่มือ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

4.1 ผู้วิจัยนำคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดพรสวรรค์ สบอ.สองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 53 คน ประกอบด้วยนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 คน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 19 คน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 22 คน เพื่อหาความบกพร่องแล้วจึงนำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

4.2 ผู้วิจัยนำคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ได้ตรวจสอบหาคุณภาพเรียบร้อยแล้ว นำไปใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดเขาพนมนาง สบอ.สองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 58 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน แยกตามระดับชั้น ๆ ละ 8 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเองเริ่มตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2549 สิ้นสุดวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2549

4.3 ผู้วิจัยนำคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ไปหาประสิทธิภาพของคู่มือตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพคู่มือ E_1/E_2

จากขั้นตอนการดำเนินการสร้างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สามารถสรุปเป็นแผนผังได้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 กรอบขั้นตอนการสร้างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ตัวอย่าง กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ครั้งที่ 7

ชื่อเรื่อง	ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ
ชื่อกิจกรรม	เพื่อหมู่บ้านของเรา
เทคนิคที่นำมาใช้	บทบาทสมมติแบบมีบท การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของการไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

สื่อการเรียนรู้

เอกสารบทบาทสมมติแบบมีบท

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้

1) นักเรียนคนใดเคยช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอบ้าง และนักเรียนทำอย่างไร นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นบุคคลอื่นไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ผลของ

การช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร และถ้านักเรียนไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอผลที่ได้รับเป็นอย่างไร

จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความยั่งยืนเพื่อประเด็นช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 สันทนากับนักเรียนเรื่องการแสดงบทบาทสมมติแบบมีบท จากนั้นขออาสาสมัครนักเรียนที่จะออกมาแสดงบทบาทสมมติ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติให้เป็นผู้สังเกตการณ์

3.2 ผู้วิจัยแจกบทบาทสมมติให้นักเรียนแล้วอ่านบทบาทสมมติให้นักเรียนฟัง จากนั้นให้นักเรียนอ่านบทบาทของตนเองอีกครั้งและซักซ้อมเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เมื่อนักเรียนพร้อม ผู้วิจัยจึงให้นักเรียนเริ่มแสดงบทบาทสมมติที่ได้รับ

3.3 เมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติจบ ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสมมติของแต่ละคนทั้งนักเรียนผู้แสดงบทบาทสมมติ และนักเรียนผู้สังเกตการณ์ โดยมีคำถามดังต่อไปนี้

- 1) นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับพฤติกรรมที่ได้รับแล้วแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา
- 2) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมาควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 3) ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในบทบาทสมมติ นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างไร
- 4) ผลที่ตามมาจากการทำพฤติกรรมนั้นเป็นอย่างไร

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมความยั่งยืนเพื่อประเด็นช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมไม่ยั่งยืนเพื่อประเด็นช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากบทบาทสมมติเรื่อง “เพื่อหมู่บ้านของเรา” จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างที่เกี่ยวกับคนที่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ว่าผลที่ตามมาเป็นอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความยั่งยืนเพื่อประเด็นช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับ

แบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความยั่งยืนเพื่อยช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ชั้นประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนเพื่อยช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน
3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาพัฒนาความยั่งยืนเพื่อยช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

ตัวอย่างแบบฝึกหัด ก่อนและหลัง

ความยั่งยืนเพื่อย : ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเพียงข้อเดียว

1. วีระได้รับรางวัลในการประกวดวาดภาพอยู่เสมอ วันหนึ่งเพื่อน ๆ ได้ขอให้ช่วยวาดลายเส้นเพื่อจัดบอร์ดงานประจำปีของโรงเรียน ซึ่งเป็นงานที่ยุ่งยากเหลือ ถ้านักเรียนเป็นวีระจะอย่างไร
 - ก. วาดภาพ เพราะเป็นงานที่เพื่อนขอร้อง
 - ข. ไม่วาดภาพ เพราะรู้สึกเบื่อหน่าย
 - ค. วาดภาพ เพราะเป็นการช่วยเหลืองานของหมู่คณะ
 - ง. ไม่วาด เพราะไม่ได้รับค่าจ้าง

2. นทีเขียนป้ายหรือวาดภาพการ์ตูนอยู่บ่อย ๆ วันหนึ่งทางโรงเรียนจัดงานนิทรรศการและประกาศขออาสาสมัครในการเขียนป้าย ถ้านักเรียนเป็นคนที่ จะทำอย่างไร
- อยู่เฉย ๆ ไม่ให้ใครรู้ว่าเขียนป้ายเป็น
 - อาสาสมัครทำ เพราะได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน
 - อาสาสมัครทำ เพราะเป็นการช่วยงานโรงเรียน
 - อาสาสมัครทำ เพราะต้องการรางวัล
3. นำฝนเป็นผู้ที่ชอบอ่านบทกลอนจึงได้รับการคัดเลือกส่งไปประกวดระดับจังหวัด ถ้านักเรียนเป็นนำฝนจะเข้าประกวดด้วยหรือไม่
- เข้าประกวดเพราะเป็นโอกาสที่จะทำชื่อเสียงให้โรงเรียนได้
 - เข้าประกวดเพราะเป็นตัวแทนของเพื่อน
 - ขอถอนตัวเพราะถ้าอ่านไม่ดีกลัวถูกตำหนิ
 - เข้าประกวด เพราะคุณครูขอร้อง
4. ในฐานะที่นักเรียนยังเด็ก นักเรียนคิดว่าสามารถช่วยเหลือโรงเรียนได้อย่างไร
- ช่วยรักษาความสะอาดโรงเรียน
 - ซื้ออุปกรณ์กีฬาามอบให้โรงเรียน
 - ซื้อกระเบื้องบริจาคมุงหลังคาอาคารเรียน
 - สร้างห้องน้ำให้โรงเรียน
5. ถ้าโรงเรียนมีโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ นักเรียนจะเข้าร่วมหรือไม่
- เข้าร่วม เพราะกลัวโดนหักคะแนน
 - เข้าร่วม เพราะเป็นการช่วยเหลืองานของโรงเรียน
 - เข้าร่วม เพราะมีสถานที่โทรทัศน์มาทำข่าว
 - ไม่เข้าร่วม เพราะยังเด็ก

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดของนักเรียนก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2530 : 97)

คำตอบถูกให้	1	คะแนน
คำตอบผิดให้	0	คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การแปลผลจากคะแนนแบบฝึกหัดของนักเรียนก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีดังนี้

คะแนน	การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย
13 – 15	นักเรียนมีความเข้าใจในความขยันหมั่นเพียรในระดับมากที่สุด
10 – 12	นักเรียนมีความเข้าใจ ในความขยันหมั่นเพียรในระดับมาก
7 – 9	นักเรียนมีความเข้าใจ ในความขยันหมั่นเพียรในระดับปานกลาง
4 – 6	นักเรียนมีความเข้าใจ ในความขยันหมั่นเพียรในระดับน้อย
1 – 3	นักเรียนมีความเข้าใจ ในความขยันหมั่นเพียรในระดับน้อยที่สุด

ลักษณะของแบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

แบบฝึกหัดในคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องที่จะพัฒนา วัตถุประสงค์ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยมีจำนวน 6 แบบฝึกหัด แต่ละแบบฝึกหัดมี 15 ข้อ ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการดำเนินกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในแต่ละกิจกรรม

3. แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคู่มือ และการประเมินสื่อการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

3.2 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 6 ชุด แต่ละชุดมี 8 ข้อ โดยยึดเนื้อหาในคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ได้แก่ เรื่องที่จะพัฒนา วัตถุประสงค์ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล เพื่อพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในแต่ละกิจกรรม

3.3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ประสงค์ พวงวรินทร์ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ประภักดิ์ กันหาชิน ตรวจสอบคำถามที่สร้างขึ้น

ทั้งด้านเนื้อหาและภาษาให้สอดคล้องกับเนื้อหาในคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ได้แก่ เรื่องที่จะพัฒนา วัตถุประสงค์ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัด
กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล เพื่อพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในแต่ละกิจกรรม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ

ลักษณะของแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคู่มือพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับเรื่องที่จะพัฒนา วัตถุประสงค์ สาระสำคัญ
สาระการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผล
เพื่อพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในแต่ละกิจกรรม โดยมี 6 ชุด แต่ละชุด
มี 8 ข้อ ให้นักเรียนทำแบบประเมินคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในแต่ละ
กิจกรรม (วิเชียร เกตุสิงห์. 2530 : 73)

ตัวอย่าง แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

ชื่อ-นามสกุล..... ชั้นประถมศึกษาปีที่..... เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับ
ความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด โดยพิจารณาเป็นรายข้อดังนี้

ระดับ 3	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด
ระดับ 2	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยปานกลาง
ระดับ 1	หมายถึง	นักเรียนเห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น		
	3	2	1
	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อยที่สุด
1. ก่อนทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน			

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น		
	3	2	1
	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อยที่สุด
2. หลังทำกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน			
3. เนื้อหาในกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน			
4. สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร มีความน่าสนใจและหลากหลาย			
6. กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
7. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้			
8. สรุปภาพรวมการทำกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน			

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีดังนี้

คะแนน	การแปลความหมายของคะแนน
3	นักเรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรในระดับมาก
2	นักเรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรในระดับปานกลาง
1	นักเรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การแปลผลแบบประเมินคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผลความหมายของคะแนนเฉลี่ย
2.33 – 3.00	นักเรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรในระดับมาก
1.67 – 2.32	นักเรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรในระดับปานกลาง
1.00 - 1.66	นักเรียนมีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เสนอผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนวัดพรสวรรค์ และโรงเรียนเขาพนมนาง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ได้ปรับปรุงแก้ไข แล้วตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงแก้ไขจากการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง มาดำเนินการทดลองกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที เป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน คือวันจันทร์ – ศุกร์ โดยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทำการทดลอง เวลา 08.30 - 09.30 นาฬิกา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทำการทดลองเวลา 09.30 - 10.30 นาฬิกา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทำการทดลองเวลา 13.00 - 14.00 นาฬิกา โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง เริ่มตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 สิ้นสุดวันจันทร์ ที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 ดังรายละเอียดในตาราง 4

ตาราง 3 แสดงระยะเวลาในการดำเนินการทดลองทุกระดับชั้น

	วัน เดือน ปี	เวลา	ความขยันหมั่นเพียร ด้าน	ชื่อกิจกรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4				
อ.	14 ก.พ. 49	08.30 – 09.30	แบบวัด (Pretest)	-
พ.	15 ก.พ. 49	08.30 – 09.30	ปฐมนิเทศ	การปฐมนิเทศ นักเรียน
พ.	16 ก.พ. 49	08.30 – 09.30	กระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดย ไม่ต้องให้ใครเตือน	เด็กชายเจื้อย
ศ.	17 ก.พ. 49	08.30 – 09.30	ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน	ตั้งใจฟังหน่อย
จ.	20 ก.พ. 49	08.30 – 09.30	ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับ มอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่ กำหนด	ไม่น่าเลย
อ.	21 ก.พ. 49	08.30 – 09.30	ใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็น ประโยชน์	สมชาติและชูชาติ
พ.	22 ก.พ. 49	08.30 – 09.30	ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระ ของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วย ความเต็มใจ	เด็กชาย
พ.	23 ก.พ. 49	08.30 – 09.30	ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะ ตามความรู้ความสามารถของตน อย่างสม่ำเสมอ	เพื่อหมู่บ้านของเรา
ศ.	24 ก.พ. 49	08.30 – 09.30	ปัจฉินิเทศ	การปัจฉินิเทศ นักเรียน
จ.	27 ก.พ. 49	08.30 – 09.30	แบบวัด (Posttest)	-
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5				
อ.	14 ก.พ. 49	09.30 – 10.30	แบบวัดความขยันหมั่นเพียร (Pretest)	-
พ.	15 ก.พ. 49	09.30 – 10.30	ปฐมนิเทศ	การปฐมนิเทศ นักเรียน
พ.	16 ก.พ. 49	09.30 – 10.30	กระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดย ไม่ต้องให้ใครเตือน	ความกระตือรือร้น

ตาราง 3 (ต่อ)

	วัน เดือน ปี	เวลา	ความขยันหมั่นเพียร ด้าน	ชื่อกิจกรรม
ศ.	17 ก.พ. 49	09.30 – 10.30	ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน	ตั้งใจฟังหน่อย
จ.	20 ก.พ. 49	09.30 – 10.30	ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด	ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น
อ.	21 ก.พ. 49	09.30 – 10.30	ใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์	การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
พ.	22 ก.พ. 49	09.30 – 10.30	ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ	นิสาเด็กดี
พญ.	23 ก.พ. 49	09.30 – 10.30	ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ	เพื่อหมู่บ้านของเรา
ศ.	24 ก.พ. 49	09.30 – 10.30	ปัจฉิมนิเทศ	การปัจฉิมนิเทศนักเรียน
จ.	27 ก.พ. 49	09.30 – 10.30	แบบวัดความขยันหมั่นเพียร (Posttest)	-
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6				
อ.	14 ก.พ. 49	13.00 – 14.00	แบบวัดความขยันหมั่นเพียร (Pretest)	-
พ.	15 ก.พ. 49	3.00 – 14.00	ปฐมนิเทศ	การปฐมนิเทศนักเรียน
พญ.	16 ก.พ. 49	3.00 – 14.00	กระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน	ทางออกของวิชัย
ศ.	17 ก.พ. 49	3.00 – 14.00	ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน	ตั้งใจฟังหน่อย
จ.	20 ก.พ. 49	3.00 – 14.00	ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด	เดชจอม ผัดวันประกันพรุ่ง

ตาราง 3 (ต่อ)

วัน เดือน ปี	เวลา	ความเข้มข้นหมั่นเพียร ด้าน	ชื่อกิจกรรม
จ. 20 ก.พ. 49	3.00 – 14.00	ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด	เดชจอม ผัดวันประกันพรุ่ง
อ. 21 ก.พ. 49	3.00 – 14.00	ใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์	การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
พ. 22 ก.พ. 49	3.00 – 14.00	ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ	น้ำฝนกับนที
พ. 23 ก.พ. 49	3.00 – 14.00	ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ	เพื่อหมู่บ้านของเรา
ศ. 24 ก.พ. 49	3.00 – 14.00	ปัจฉิมนิเทศ	การปัจฉิมนิเทศนักเรียน
จ. 27 ก.พ. 49	3.00 – 14.00	แบบวัดความเข้มข้นหมั่นเพียร (Posttest)	-

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความเข้มข้นหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แต่ละชุดตามเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพคู่มือพัฒนา E_1/E_2
2. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดความเข้มข้นหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความเข้มข้นหมั่นเพียรในแต่ละระดับชั้น แยกแต่ละด้าน และรวมทุกด้านโดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples
3. เปรียบเทียบคะแนนความเข้มข้นหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความเข้มข้นหมั่นเพียร ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความเข้มข้นหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างระดับชั้น โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบค่า F-test
4. วิเคราะห์แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความเข้มข้นหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แต่ละด้านและรวมทุกด้านของแต่ละระดับชั้น โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ SPSS/PC+ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546 : 35) โดยใช้สูตรต่อไปนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546 : 65) โดยใช้สูตรดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลัง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลัง
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของคำถามแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้สูตรดังนี้ (ณัฐพงษ์ เจริญทิพย์. 2542 : 235)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538 : 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบฝึกหัด
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2.3. ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยนำแบบวัดมาตรวจให้คะแนนและเรียงคะแนนจากมากไปน้อย โดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 211)

$$D = \frac{R_U - R_L}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ	D	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	R_U	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
	R_L	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มเก่งและกลุ่มอ่อน

2.4 หาประสิทธิภาพคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้สูตรดังนี้ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2544 : 81-82)

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{n}}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในคู่มือ คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดก่อนใช้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร
	n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{n}}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของคู่มือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร
	B	แทน	คะแนนเต็มของการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร
	n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้สถิติ t-test แบบ dependent (t-test for dependent samples) โดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538 : 104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	$\sum D$	แทน	ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของ D ทั้งหมดมายกกำลังสอง
	$(\sum D)^2$	แทน	การเอาผลรวมของ D ทั้งหมดมายกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างระดับชั้น ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ด้วยการทดสอบในค่า F-test ใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538 : 113)

$$F = \frac{MS_s}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าการแจกแจงของ F
	MS_s	แทน	ค่าความแปรปรวน (Mean square) ระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในคู่มือ คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2
$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2
n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
A	แทน	คะแนนเต็มของความยั่งยืนหมั่นเพียรจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของคู่มือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างหลังการการใช้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2
$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2
B	แทน	คะแนนเต็มของความยั่งยืนหมั่นเพียรจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2
$\sum d$	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนความยั่งยืนหมั่นเพียรแต่ละด้านก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2
$(\sum d)^2$	แทน	การนำผลรวมของ d ทั้งหมดยกกำลังสอง
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ค่าชั้นแห่งความอิสระ
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดลอง

t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญทางสถิติ
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum$	แทน	ผลรวมของคะแนนจากการทำแบบฝึกหัด
X_1	แทน	คะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
X_2	แทน	คะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดหลังใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 แต่ละด้านจำนวน 6 ชุด และรวมทุกด้านของแต่ละระดับชั้น ตามเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพ E_1 / E_2
2. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละระดับชั้น แยกแต่ละด้าน และรวมทุกด้านโดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples
3. เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียร ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างระดับชั้น โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบค่า F-test
4. วิเคราะห์แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 แต่ละด้านและรวมทุกด้านของแต่ละระดับชั้น โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 แต่ละชุดจำนวน 6 ชุด และรวมทุกชุดของแต่ละระดับชั้น ข้อมูลแสดงในตาราง 6

ตาราง 4 ค่าประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความยั่งยืนเพื่อนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แต่ละด้าน
และรวมทุกด้าน

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนเพื่อนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2	n	Σx	A	E_1	n	ΣF	B	E_2	$E_1 / E_2 \times 100$
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4									
1. ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน	18	207	15	76.67	18	253	15	93.70	81.82
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน	18	221	15	81.85	18	257	15	95.19	85.99
3. ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดทุกครั้ง	18	205	15	75.93	18	246	15	91.11	83.33
4. ด้านการใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์	18	207	15	76.67	18	253	15	93.70	81.82
5. ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง	18	197	15	72.96	18	234	15	86.67	84.19
6. ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ	18	229	15	84.81	18	262	15	97.04	87.40
รวม	18	1,279	15	473.70	18	1,511	15	559.63	84.65
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5									
1. ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน	21	243	15	77.14	21	298	15	94.60	81.54
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน	21	192	15	60.95	21	297	15	94.29	64.65
3. ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดทุกครั้ง	21	279	15	88.57	21	315	15	100.00	88.57
4. ด้านการใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์	21	269	15	85.40	21	312	15	99.05	86.22

ตาราง 4 (ต่อ)

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนเพื่อนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2	n	Σx	A	E_1	n	ΣF	B	E_2	$E_1/E_2 \times 100$
5. ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง	21	251	15	79.68	21	297	15	94.29	84.51
6. ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ	21	258	15	81.90	21	299	15	94.92	86.29
รวม	21	1,492	15	473.65	21	1,818	15	577.14	82.07
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6									
1. ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน	19	195	15	68.42	19	252	15	88.42	77.38
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูดไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน	19	208	15	72.98	19	253	15	88.77	82.21
3. ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดทุกครั้ง	19	243	15	85.26	19	280	15	98.25	86.79
4. ด้านการใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์	19	224	15	78.60	19	263	15	92.28	85.17
5. ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง	19	233	15	81.75	19	270	15	94.74	86.30
6. ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ	19	226	15	79.30	19	279	15	97.89	81.00
รวม	19	1,329	15	466.32	19	1,597	15	560.35	83.22

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 4 พบว่า ประสิทธิภาพของกลุ่มพัฒนาความขยันหมั่นเพียรแต่ละด้านของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 มีค่าอยู่ระหว่าง 64.65 - 88.57 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4

จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกลุ่มพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) แต่ละด้าน พบว่า ด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน (เด็กชายเฉื่อย) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.82 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 76.67 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 93.70 ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน (ตั้งใจฟังน้อย) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 85.99 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 81.85 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 95.19 ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง (ไม่น่าเลย) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 83.33 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 75.93 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 91.11 ด้านการใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์ (สมาธิและซุกซน) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.19 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 72.96 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 86.67 ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง (เด็กขยัน) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 87.40 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 84.81 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 97.04 ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะ และสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ (เพื่อหมู่บ้านของเรา) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.94 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 81.48 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 95.93 รวมทุกด้าน มีค่าเท่ากับ 84.65

ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5

จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกลุ่มพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) ด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน (ความกระตือรือร้น) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.54 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 77.14 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 94.60 ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน (ตั้งใจฟังน้อย) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 64.65 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 60.95 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 94.29 ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง (ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.57 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 88.57 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 100.00 ด้านการใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์ (การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.22 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 85.40 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 86.67 ด้านช่วยทำงาน

บ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง (นิสาเด็กดี) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.51 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 79.68 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 94.29 ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ (เพื่อหมู่บ้านของเรา) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.29 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 81.90 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 94.92 รวมทุกด้าน มีค่าเท่ากับ 82.07

ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6

จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน (ทางออกของ วิชัย) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 77.38 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 68.42 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 88.42 ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน (ตั้งใจฟังหน่อย) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.21 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 72.98 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 88.77 ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมาย ให้ เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง (ไม่น่าเลย) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.79 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 85.26 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 98.25 ด้านการใช้ เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ (สมชาติและชูชาติ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 85.17 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 78.60 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 92.28 ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง (เด็กขยัน) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.30 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 81.75 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 94.74 ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ (เพื่อหมู่บ้านของเรา) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.00 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 79.30 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 97.89 รวมทุกด้าน มีค่าเท่ากับ 83.22

2. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละระดับชั้น แยกแต่ละด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4)

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2	n	$\bar{X}$	S.D	Σx	$(\Sigma d)^2$	t
1. ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดย ไม่ต้องให้ใครเตือน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	18	11.50	3.22	207	178	5.75**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	18	14.06	1.62	253		
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	18	12.28	1.90	221	104	6.18**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	18	14.28	1.36	257		
3. ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ ทันเวลาที่กำหนดทุกครั้ง						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	18	11.39	3.80	205	191	4.03**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	18	13.67	2.05	246		
4. ด้านการใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็น ประโยชน์						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	18	10.94	3.07	197	111	6.08**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	18	13.00	2.05	234		
5. ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของ พ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	18	12.72	1.07	229	75	8.42**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	18	14.56	0.98	262		
6. ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและ สังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่าง สม่ำเสมอ						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	18	12.22	2.26	220	115	6.86**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	18	14.39	1.46	259		
รวม						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	18	71.06	12.38	1279	774	9.17**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	18	83.94	7.66	1511		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 5 พบว่า คะแนนความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สูงกว่าก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้น

ตาราง 6 เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5)

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2	n	$\bar{X}$	S.D	Σx	$(\Sigma d)^2$	t
1. ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดย ไม่ต้องให้ใครเตือน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	21	11.57	2.24	243	193	7.67**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	21	14.19	1.25	1.25		
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	21	9.14	3.96	192	743	6.94**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	21	14.14	1.10	297		
3. ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ ทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	21	13.29	1.23	279	92	6.38**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	21	15.00	0.00	315		
4. ด้านการใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็น ประโยชน์						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	21	12.81	1.25	269	113	8.40**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	21	14.86	0.35	312		
5. ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของ พ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	21	11.95	2.50	251	130	8.30**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	21	14.14	1.65	297		

ตาราง 6 (ต่อ)

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2	n	$\bar{X}$	S.D	Σx	$(\Sigma d)^2$	t
6. ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและ สังคมตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่าง สม่ำเสมอ						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	21	12.29	2.36	258	145	4.96**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	21	14.24	0.99	299		
รวม	21	71.05	8.36	1492	1416	12.72**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	21	86.57	3.26	1818		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 6 พบว่า คะแนนความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 สูงกว่า ก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้น

ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2	n	$\bar{X}$	S.D	Σx	$(\Sigma d)^2$	t
1. ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดย ไม่ต้องให้ใครเตือน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	19	10.26	3.61	195	233	7.04**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	19	13.26	1.91	252		
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	19	10.95	3.65	208	161	5.93**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	19	13.32	2.08	253		

ตาราง 7 (ต่อ)

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2	n	$\bar{X}$	S.D	Σx	$(\Sigma d)^2$	t
3. ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ ทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	19	10.95	3.65	208	89	8.74**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	19	13.32	2.08	253		
4. ด้านการใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็น ประโยชน์						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	19	11.79	2.17	224	99	8.72**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	19	13.84	1.46	263		
5. ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของ พ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	19	12.26	2.57	233	203	6.94**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	19	14.21	1.47	270		
6. ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและ สังคมตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่าง สม่ำเสมอ						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	19	11.89	2.40	226	203	6.94**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	19	14.68	0.94	279		
รวม						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	19	69.95	12.50	1329	888	9.72**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	19	84.05	6.46	1597		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 7 พบว่า คะแนนความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 สูงกว่า ก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้น

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างชั้น

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของ นักเรียน ช่วงชั้นที่ 2	n	$\bar{X}$	S.D	Σx	$(\Sigma d)^2$	t
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4						
คะแนนแบบวัดก่อนเรียน	18	232.78	34.73	4190	33225	5.87**
คะแนนแบบวัดหลังเรียน	18	267.94	24.34	4823		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5						
คะแนนแบบวัดก่อนเรียน	21	201.85	32.20	4239	53024	5.05**
คะแนนแบบวัดหลังเรียน	21	239.47	24.64	5029		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6						
คะแนนแบบวัดก่อนเรียน	19	208.05	29.48	3953	11601	4.83**
คะแนนแบบวัดหลังเรียน	19	226.63	19.74	4306		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6) หลังการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สูงกว่าก่อนการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) มีความขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5-6 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความขยันหมั่นเพียรก่อนการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรที่ 232.78, 201.85 และ 208.05 ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความขยันหมั่นเพียรหลังการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรที่ 267.94, 239.47 และ 226.63 ตามลำดับ

3. เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างระดับชั้น โดยการหาความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบค่า F-test

ตาราง 9 เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียร ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) โดยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเฉลี่ย

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	16480.77	2	8240.38	15.50	0.000
ภายในกลุ่ม	29240.60	55	531.64		
คะแนนแบบวัดหลังเรียน	45721.37	57			

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.000 แสดงว่ามีความแตกต่างกันระหว่างชั้นปี เมื่อหาค่าพหุคูณเปรียบเทียบแต่ละชั้นปี จะพบคู่ที่มีความแตกต่างกัน คือ ระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังตาราง 10

ตาราง 10 หาค่าพหุคูณเปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียร ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 โดยวิธีของเชฟเฟ

เปรียบเทียบแต่ละระดับชั้น	Mean difference	Std.Error	Sig
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	28.47*	7.406	0.001
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	41.31*	7.584	0.000
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	-28.47*	7.406	0.001
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	12.84	7.301	0.222
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	-41.31*	7.584	0.000
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	-12.84	7.301	0.222

** มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 10 หาค่าพหุคูณเปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 เปรียบเทียบแต่ละชั้นปี พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกัน คือ ระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เปรียบเทียบกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 0.001 แสดงว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เปรียบเทียบกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.000 แสดงว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เปรียบเทียบกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.001 แสดงว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เปรียบเทียบกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 0.222 แสดงว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เปรียบเทียบกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.000 แสดงว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เปรียบเทียบกับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 0.222 แสดงว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. วิเคราะห์แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 แต่ละด้านและรวมทุกด้านของแต่ละระดับชั้น โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แต่ละด้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน	18	2.69	0.46	มากที่สุด
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน	18	2.73	0.44	มากที่สุด
3. ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง	18	2.81	0.53	มากที่สุด
4. ด้านการใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์	18	2.67	0.46	มากที่สุด
5. ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ด้วยความเต็มใจ	18	2.73	0.44	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ	18	2.67	0.46	มากที่สุด
รวม	18	2.72	0.47	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 11 พบว่า ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) มีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 2.67 - 2.81 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.44 - 0.53 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 ด้านการใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ด้วยความเต็มใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.46 รวมทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แต่ละด้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน	21	2.82	0.38	มากที่สุด
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน	21	2.85	0.36	มากที่สุด
3. ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง	21	2.65	0.47	มากที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. ด้านการใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์	21	2.82	0.37	มากที่สุด
5. ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ด้วยความเต็มใจ	21	2.80	0.40	มากที่สุด
6. ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ	21	2.71	0.45	มากที่สุด
รวม	21	2.78	0.41	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 12 พบว่า ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) มีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 2.65 - 2.85 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.36 - 0.47 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะครูสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.36 ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 ด้านการใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ด้วยความเต็มใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 รวมทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 แต่ละด้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน	19	2.70	0.45	มากที่สุด
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะครูสอน	19	2.70	0.42	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. ด้านงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง	19	2.62	0.48	มากที่สุด
4. ด้านการใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์	19	2.63	0.48	มากที่สุด
5. ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ด้วยความเต็มใจ	19	2.85	0.35	มากที่สุด
6. ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ	19	2.65	0.47	มากที่สุด
รวม	19	2.69	0.40	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 13 พบว่า ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) มีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 2.62 - 2.85 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.35 - 0.48 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.42 ด้านงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 ด้านการใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ด้วยความเต็มใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.35 ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด รวมทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 รวมทุกด้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ข้อคำถาม	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ก่อนทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความขยันหมั่นเพียรด้าน.....	18	2.14	0.20	ปานกลาง
หลังทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความขยันหมั่นเพียรด้าน.....	18	2.87	0.33	มากที่สุด
เนื้อหาในกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้าน....	18	2.74	0.43	มากที่สุด
สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรมีความน่าสนใจ และหลากหลาย	18	2.77	0.42	มากที่สุด
เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรมีความเหมาะสม	18	2.63	0.50	มากที่สุด
กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	18	2.84	0.41	มากที่สุด
นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	18	2.75	0.43	มากที่สุด
สรุปภาพรวมของการใช้กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้าน.....	18	2.81	0.41	มากที่สุด
รวม	18	2.72	0.47	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 14 พบว่า ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านเท่ากับ 2.72 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทุกด้านเท่ากับ 0.47 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 รวมทุกด้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อคำถาม	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ก่อนทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความขยันหมั่นเพียรด้าน.....	21	1.98	0.20	ปานกลาง
หลังทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความขยันหมั่นเพียรด้าน.....	21	2.98	0.12	มากที่สุด

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อคำถาม	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
เนื้อหาในกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้าน....	21	2.88	0.32	มากที่สุด
สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรมีความน่าสนใจ และหลากหลาย	21	2.84	0.37	มากที่สุด
เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรมีความเหมาะสม	21	2.90	0.30	มากที่สุด
กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	21	2.82	0.93	มากที่สุด
นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	21	2.87	0.33	มากที่สุด
สรุปภาพรวมของการใช้กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้าน.....	21	2.91	0.28	มากที่สุด
รวม	21	2.78	0.41	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 15 พบว่า ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) มีค่าเฉลี่ยรวมทุกเท่ากับ 2.78 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทุกด้านเท่ากับ 0.41 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 รวมทุกด้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อคำถาม	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ก่อนทำกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความยั่งยืนหมั่นเพียรด้าน.....	19	2.04	0.58	ปานกลาง
หลังทำกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความยั่งยืนหมั่นเพียรด้าน.....	19	3.00	0.64	มากที่สุด
เนื้อหาในกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้าน....	19	2.77	0.71	มากที่สุด
สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรมีความน่าสนใจ และหลากหลาย	19	2.81	0.69	มากที่สุด

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อความถาม	n	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรมีความเหมาะสม	19	2.70	0.70	มากที่สุด
กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	19	2.78	0.70	มากที่สุด
นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	19	2.72	0.70	มากที่สุด
สรุปภาพรวมของการใช้กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้าน.....	19	2.70	0.70	มากที่สุด
รวม	19	2.69	0.40	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 16 พบว่า ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) มีค่าเฉลี่ยรวมทุกเท่ากับ 2.69 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทุกด้านเท่ากับ 0.40 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

บทที่ 5

อภิปรายผล สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อสร้างคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) ซึ่งสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อสร้างคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ที่สร้างขึ้น
3. เพื่อเปรียบเทียบความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้
คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
(ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6) ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารการศึกษา ครู ครูแนะแนว
บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำคู่มือไปใช้พัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2548
โรงเรียนวัดเขาพนมนาง สปอ.สองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 58 คน ประกอบด้วย นักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน เป็นนักเรียนชาย 10 คน เป็นนักเรียนหญิง 8 คน นักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน เป็นนักเรียนชาย 14 คน เป็นนักเรียนหญิง 7 คน
และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน เป็นนักเรียนชาย 11 คน เป็นนักเรียนหญิง 8 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความยั่งยืนหมั่นเพียรของเด็กนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

สมมติฐานในการวิจัย

ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรแตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เป็นข้อความที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในแต่ละด้านจำนวน 60 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดการให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้ ข้อความทางบวก ระดับ 5 หมายถึง เป็นจริงมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง เป็นจริง ระดับ 3 หมายถึง เป็นจริงปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง เป็นจริงน้อย ระดับ 1 หมายถึง เป็นจริงน้อยที่สุด ข้อความทางลบ ระดับ 1 หมายถึง เป็นจริงมากที่สุด ระดับ 2 หมายถึง เป็นจริง ระดับ 3 หมายถึง เป็นจริงปานกลาง ระดับ 4 หมายถึง เป็นจริงน้อย ระดับ 5 หมายถึง เป็นจริงน้อยที่สุด โดยให้นักเรียนทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

2. คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ชื่อเรื่อง ชื่อกิจกรรม เวลา สำคัญ วัตถุประสงค์ สื่อการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม และการประเมินผล

2.2 คู่มือครู ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ได้แก่ บทนำ คำชี้แจง ข้อควรปฏิบัติสำหรับครูในการจัดกิจกรรม ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักเรียนในการร่วมกิจกรรม ใบงานและใบความรู้ ตารางโปรแกรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แต่ละชุดตามเกณฑ์มาตรฐาน 60 / 60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพคู่มือพัฒนา E_1/E_2

2. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละระดับชั้น แยกแต่ละด้าน และรวมทุกด้านโดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples

3. เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียร ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ระหว่างระดับชั้น โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบค่า F-test

4. วิเคราะห์แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แต่ละด้านและรวมทุกด้านของแต่ละระดับชั้น โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อใช้พัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) ซึ่งมีลักษณะเป็นสื่อประสม เพื่อช่วยให้เกิดพฤติกรรมตามเป้าหมาย และเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยรูปภาพ ใบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) โดยเทคนิคที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม ได้แก่ การเล่านิทาน การใช้กรณีตัวอย่าง การใช้บทบาทสมมติ การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย ซึ่งขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา ขั้นดำเนินการพัฒนา ขั้นสรุป ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา และขั้นประเมินผล ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้น

2. หาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แต่ละด้าน จำนวน 6 ชุด และรวมทุกด้านของแต่ละระดับชั้น จำนวน 6 ชุด ตามเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพ E_1/E_2 พบว่า ประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 แต่ละระดับชั้น มีค่าอยู่ระหว่าง 64.65 - 88.57 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) รวมทุกด้านมีค่าเท่ากับ 84.65 แยกแต่ละด้านได้ดังนี้ ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน (เด็กชายเฉื่อย) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.82 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 76.67 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 93.70 ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน (ตั้งใจฟังน้อย) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 85.99 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 81.85 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 95.19 ด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง (ไม่นำเลย) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 83.33 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 75.93 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 91.11 ด้านการใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ (สมาธิและซุกซน) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.19 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ

มีค่าเท่ากับ 72.96 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 86.67 ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ (เด็กขยัน) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 87.40 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 84.81 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 97.04 ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ (เพื่อหมู่บ้านของเรา) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.94 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 81.48 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 95.93

ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5

ประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) รวมทุกด้าน มีค่าเท่ากับ 82.07 แยกแต่ละด้านได้ดังนี้ ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน (ความกระตือรือร้น) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.54 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 77.14 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 94.60 ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน (ตั้งใจฟังหน่อย) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 64.65 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 60.95 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 94.29 ด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง (ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.57 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 88.57 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 100.00 ด้านการใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์ (การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.22 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 85.40 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 86.67 ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ (นิสาเด็กดี) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.51 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 79.68 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 94.29 ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ (เพื่อหมู่บ้านของเรา) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.29 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการมีค่าเท่ากับ 81.90 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 94.92

ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6

ประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) รวมทุกด้าน มีค่าเท่ากับ 83.22 แยกแต่ละด้านได้ดังนี้ ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน (ทางออกของวิชัย) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 77.38 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 68.42 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 88.42 ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน (ตั้งใจฟังหน่อย) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.21 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 72.98 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 88.77 ด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง (ไม่น่าเลย) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.79 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 85.26 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 98.25 ด้านการใช้เวลา

ว่างของต้นทุนที่เป็นประโยชน์ (สมชาติและชูชาติ) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 85.17 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 78.60 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 92.28 ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ (เด็กขยัน) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 86.30 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 81.75 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 94.74 ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ (เพื่อหมู่บ้านของเรา) มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.00 โดยประสิทธิภาพของกระบวนการ มีค่าเท่ากับ 79.30 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเท่ากับ 97.89

3. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละระดับชั้น แยกแต่ละด้าน และรวมทุกด้านโดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples พบว่า คะแนนความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4,5,6) หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สูงกว่าก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ทำให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4,5,6) มีความขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้น

4. เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียร ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างระดับชั้น โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบค่า F-test พบว่า คะแนนเฉลี่ยความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.000 แสดงว่ามีความแตกต่างกันระหว่างชั้นปี เมื่อหาค่าพหุคูณเปรียบเทียบแต่ละชั้นปี จะพบคู่ที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ คู่ระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เท่ากับ 0.001 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่ากับ 0.000 (ข้อมูลแสดงในภาคผนวก)

5. วิเคราะห์แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แต่ละด้านและรวมทุกด้านของแต่ละระดับชั้น โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 2.67 - 2.81 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.44 - 0.53 แสดงว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 2.65 - 2.85 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.36 - 0.47 แสดงว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 2.62 - 2.85 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.35 - 0.48

แสดงว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด (ข้อมูลแสดงในภาคผนวก)

อภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 แต่ละด้าน จำนวน 6 ชุด ตามเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพ E_1/E_2 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 กระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ด้านที่ 2 ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน ด้านที่ 3 ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง ด้านที่ 4 การใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์ ด้านที่ 5 ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ด้านที่ 6 ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ มีค่าอยู่ระหว่าง 64.65 - 88.57 แสดงว่า คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ที่สร้างขึ้นนั้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้ง 6 ด้าน ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรมในคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีความสอดคล้องกันของวัตถุประสงค์และเนื้อหา ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของชัยยงค์ พรหมวงศ์ กล่าวว่า บุคลากรนำสื่อการสอนสอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่องและวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2523 : 118) โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยตนเอง นักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น และให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี กิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน จึงสามารถนำสิ่งที่ได้จากการร่วมกิจกรรมไปพัฒนาตนเอง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและในอนาคตได้ ในการจัดกิจกรรมได้ใช้เทคนิค การเล่านิทาน การใช้กรณีตัวอย่าง การใช้บทบาทสมมติ การเล่นเกม การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย ซึ่งมีความหลากหลาย ทำให้นักเรียนมีความสนใจในการร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับมาลี จุฑา (2544 : 116) กล่าวว่า ควรการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการคิด คือ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูด และแสดงความคิดเห็น เพื่อส่งเสริมการคิด ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ซึ่งสอดคล้องกับพงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2544 : 129) กล่าวว่า บรรยากาศในการเรียนการสอนควรมีการไต่ถาม มีการอภิปราย และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้น มีการรับฟังและทำความเข้าใจ ตลอดจนการยอมรับซึ่งกันและกัน

2. ประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 รวมทุกด้าน จำนวน 6 ชุด ตามเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพ E_1/E_2 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 84.65 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 82.07 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 83.22 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แสดงว่า คู่มือพัฒนา

ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 นั้นมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ในระยะแรกของการดำเนินกิจกรรมตามคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 นักเรียนจะแสดงความคิดเห็นและแสดงออกค่อนข้างน้อย แต่หลังจากการทำกิจกรรมไปได้ระยะหนึ่ง นักเรียนจะมีการแสดงความคิดเห็นและแสดงออกมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อเรื่องและสร้างกิจกรรมที่น่าสนใจเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เป็นคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียร และการจัดทำคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร โดยคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ประกอบด้วย กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ชื่อเรื่อง ชื่อกิจกรรม เวลา สำคัญ วัตถุประสงค์ สื่อการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม และการประเมินผล คู่มือครู ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ได้แก่ บทนำ คำชี้แจง ข้อควรปฏิบัติสำหรับครู ในการจัดกิจกรรม ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักเรียนในการร่วมกิจกรรม ใบงานและใบความรู้ ตารางโปรแกรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 แบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยเทคนิคที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม ได้แก่ การเล่านิทาน การใช้กรณีตัวอย่าง การใช้บทบาทสมมติ การใช้เกม การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย ซึ่งขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา ขั้นดำเนินการพัฒนา ขั้นสรุป ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา และขั้นประเมินผล หาประสิทธิภาพของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งสอดคล้องกับชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 494 – 497) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพชุดการสอนจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงพอใจ โดยถือว่าชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ระดับประสิทธิภาพของชุดการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หากชุดการสอนมีประสิทธิภาพถึงเกณฑ์แล้ว ชุดการสอนนั้นก็มีคุณค่าที่จะนำไปสอนนักเรียนได้ ซึ่งแสดงว่าชุดการสอนนั้นมีประสิทธิภาพ

3. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละระดับชั้น แยกแต่ละด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) มีความขยันหมั่นเพียรหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สูงกว่าก่อนการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้นำเทคนิค การเล่านิทาน การใช้กรณีตัวอย่าง การใช้บทบาทสมมติ การใช้เกม การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย มาใช้ในการดำเนินกิจกรรม ตลอดทั้งการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ซึ่งเป็นการสร้างความสนใจของนักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียน

ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ในการดำเนินกิจกรรมผู้วิจัยได้จัดอย่างเป็นระบบขั้นตอน นักเรียนมีโอกาสตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเองจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร อันเป็นส่วนสำคัญในการเฝ้าและกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการร่วมกิจกรรม

4. เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละระดับชั้น แยกแต่ละด้านและรวมทุกด้าน โดยใช้สถิติ t-test for Dependent Samples พบว่า หลังการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) มีความขยันหมั่นเพียรสูงกว่าก่อนการทำแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ทำให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) มีความขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องาก่อนการสร้างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียร เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคู่มือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคที่นำมาใช้ในการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 เมื่อสร้างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แล้ว นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรายละเอียด แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 วัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ว่ามีความขยันหมั่นเพียรเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวิจัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 185) กล่าวว่า ชุดการสอนเป็นระบบการผลิตและการนำสื่อการเรียนหลายอย่างมีสัมพันธ์กัน และมีคุณค่าส่งเสริมกันและกัน สื่อการเรียนอย่างหนึ่งอาจนำมาใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา ส่วนสื่อการเรียนอีกอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อก่อให้เกิดความลึกซึ้ง สื่อการเรียนเหล่านี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าสื่อประสม การนำสื่อการเรียนมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชานั้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างระดับชั้น โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบค่า F-test พบว่า คะแนนเฉลี่ยความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 หลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.000 แสดงว่ามีความแตกต่างกันระหว่างชั้นปี เมื่อหาค่าพหุคูณเปรียบเทียบแต่ละชั้นปี จะพบคู่ที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ คู่ระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ข้อมูลแสดงในภาคผนวก)

6. วิเคราะห์แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) แต่ละด้านและรวมทุกด้านของแต่ละระดับชั้น โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า มีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 2.62 - 2.85 มีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ระหว่าง 2.69 - 2.78 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแต่ละด้านอยู่ระหว่าง 0.38 - 0.53 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทุกด้านอยู่ระหว่าง 0.40 - 0.53 เมื่อหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมทุกด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.43 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด (ข้อมูลแสดงในภาคผนวก ข) แสดงว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด หลังร่วมกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในแต่ละกิจกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความเข้าใจความขยันหมั่นเพียรในแต่ละด้าน เนื้อหาในกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละด้าน สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละด้านมีความน่าสนใจและหลากหลาย เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละด้านมีความเหมาะสม กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละด้านเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละด้านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ และสรุปภาพรวมการทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรในแต่ละด้านสอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 116) กล่าวว่า ชุดการสอนประกอบไปด้วยสื่อประสมในรูปของวัสดุอุปกรณ์ และวิธีตั้งแต่สองอย่างขึ้นไป บูรณาการกันโดยใช้วิธีการจัดระบบ เพื่อให้มีประสิทธิภาพและมีความสมบูรณ์เบ็ดเสร็จไปในตัวเอง

จากการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สามารถพัฒนาความขยันหมั่นเพียรทั้ง 6 ด้าน ที่ต้องการพัฒนาให้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) ได้แก่ ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง ด้านการใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์ ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ได้มากขึ้น ทั้งนี้ เป็นเพราะการสอนโดยใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากกว่าการบรรยาย โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมให้ทั่วถึงและมากที่สุด มีวิธีการดำเนินกิจกรรมที่มีระบบขั้นตอน ผ่านสื่อการสอนและเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ การเล่านิทาน การใช้กรณีตัวอย่าง การใช้บทบาทสมมติ การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย มุ่งให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง โดยการให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางด้านต่าง ๆ ได้แก่ ทางด้านร่างกาย คือ การลงมือปฏิบัติหรือกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การแสดงบทบาทหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การแสดงหน้าห้องเรียน การเลียนแบบท่าทาง

ต่าง ๆ การสมมติตนเองในเหตุการณ์เรื่องราวต่าง ๆ ทางด้านอารมณ์ เป็นความรู้สึกนึกคิด ความพอใจ ไม่พอใจ อันเป็นปฏิกิริยาทางด้านจิตใจและอารมณ์สิ่งที่เรียนรู้ หรือสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น ที่ผู้เรียนจะแสดงออกได้ทางสีหน้า แววตา คำพูด ความคิด การกระทำ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถระลึกและจดจำเรื่องราวที่ได้เรียนรู้นานยิ่งขึ้น ทางด้านปัญญา เป็นการใช้สติปัญญาของผู้เรียนต่อการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์และเหตุผล และสามารถค้นพบประจักษ์ชัดในสิ่งที่เรียนรู้สาระข้อคิดต่าง ๆ ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเรียนรู้และเกิดความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำ และมีหลักการเสมอ ทางปฏิสัมพันธ์ คือ การมีโอกาสดำเนินการเกี่ยวข้องกันในการเรียนรู้ร่วมกัน การพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เจตคติ ค่านิยม ความรู้สึก อันเป็นผลให้ผู้เรียนฝึกฝนการเรียนรู้ได้กว้างขวางและมีทักษะในการอยู่ร่วมกันสามารถปรับตัวตนเองให้เข้ากับผู้อื่นและสังคมได้อย่างปกติสุข ทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร และสามารถนำประสบการณ์ตรงจากการร่วมกิจกรรมพัฒนาไปสู่การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สามารถพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ได้เพิ่มขึ้น ดังนั้น คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 น่าจะเป็นคู่มืออย่างหนึ่งที่ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องจะนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยพิจารณาใช้ตามความเหมาะสม

1.2 ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ไปใช้พัฒนาผู้เรียน ควรได้ศึกษาคู่มือครู การจัดเตรียมสถานที่ การเตรียมสื่อการเรียนการสอน ใบบาง ใบความรู้ แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และเตรียมตัวให้พร้อมทุกครั้ง

1.3 การนำคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ไปใช้ ครูควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของระยะเวลาในแต่ละช่วง และครูควรดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดทุกกลุ่ม และพยายามให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด

1.4 ครูสามารถนำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรที่อยู่ในคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ไปใช้ให้เหมาะสมกับความขยันหมั่นเพียรที่เป็นปัญหาของนักเรียน

1.5 ครูและผู้เกี่ยวข้อง ควรตระหนักถึงความสำคัญ และส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมให้หลากหลาย เทคนิคที่นำมาใช้ควรเป็นเทคนิคที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพแวดล้อม และตัวบุคคลที่จะพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การสร้างคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ควรคำนึงถึงการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประกอบด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญสำหรับการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก แต่ทั้งนี้ควรคำนึงความรู้พื้นฐานของผู้เรียน สถานการณ์ และสภาพแวดล้อมด้วย

2.2 ควรมีการติดตามผลความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 หลังจากใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรไปแล้ว เพื่อศึกษาว่าความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2545). การจัดทำคู่มือพัฒนาคุณภาพทางอารมณ์ ศีลธรรม และจริยธรรมระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ, กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2544). แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- (2543). คู่มือพัฒนาทักษะการดำเนินชีวิตระดับประถม. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- (2542). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านการช่วยเหลือผู้อื่น เสี่ยงละเมิดนั้นพัฒนา. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- (2541). กรอบความคิดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีวินัยและ ความเป็นประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : ศรุสภา.
- (2540). หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3-6 ปี.). กรุงเทพฯ : ศรุสภาลาดพร้าว.
- (2523). แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- (2523). โครงการศึกษาจริยธรรมไทย. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและ พัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- เกษมา จันทรผลแตง. (2535). การเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับชุดพัฒนาการความ ชัยนหมั่นเพียรที่มีต่อความขยันในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน รัตนโกสินทร์สมโภช ลังกาตกรุงเทพนมหานคร. กรุงเทพฯ : ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา การศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กองวิจัยทางการศึกษา. (2543). การวิจัยและพัฒนาศักยภาพเด็กไทย. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- (2542). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความขยันอดทน ประหยัดและอดออม. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- กัญญา ศิริกุล. (2536). หลักการปัญหาและกรณีศึกษาด้านประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย รามคำแหง.
- กิ่งแก้ว อัดถาการ. (2534). วรรณกรรมจากบ้านใน. กรุงเทพฯ : กรมฝึกหัดครู.
- กิริติ บุญเจือ. (2538). จริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- เกศศิริ บุญญะอดิชาติ. (2541). รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : ปรินทิฟานท์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่ประสงค์. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- โกวิท ประวาพฤกษ์. (2523). แนวการประชุมทางวิชาการในแนวทางพัฒนาจริยธรรมไทย. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- โกสินทร์ รังสิยาพันธ์. (2530). ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- โกศล มีคุณ. (2533). การวัดจริยธรรม. ราชบุรี : วิทยาลัยครูจอมบึง.
- คณะอนุกรรมการศึกษาแนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชน. (2546). วิธีการเรียนรู้ของคนไทย : ประมวลสาระจากการประชุมและรวมข้อเขียนจากนักคิด. กรุงเทพฯ : ชุรสภา.
- ศิรินัน จงวุฒิเวศย์; และมาเรียม นิลพันธ์. (2542). รายงานการวิจัยการศึกษาและการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ.). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ถิภฤทธิ ปราโมท, ม.ร.ว. (2521). หลักจริยธรรมที่ควรคำนึงในการให้การศึกษา. กรุงเทพฯ : ชุรสภา.
- จินตนา บุญบงการ. (2545). จริยธรรมทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจริญ ไวรวิจกุล. (2531). ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- จำรัส ดวงธิดา. (2522). จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของชาวบ้าน ใน จริยธรรมในสังคมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- ฉัตร บุณนาค; และคนอื่นๆ. (2522). ศิลปะการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันและทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ : เจริญผล.
- ชาญชัย อินทรประวัติ. (2535). รายงานการวิจัย การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกฝังจริยธรรมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์; สมเชาว์ เนตรประเสริฐ; และสุดา สินสกุล. (2520). ระบบสื่อการสอนในเอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระบบการสอนแบบจุฬาและระบบศูนย์การเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). เทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา (20301). กรุงเทพฯ : เอกสารการสอนชุดวิชา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ชัยวัฒน์ อุตพัฒนา. (2525). ที่ วาย 343 จริยศาสตร์ *Ethics (Moral Philosophy)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชูชาติ นาแสง. (2528). เอกสารหน่วยการเรียนรู้การสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย : การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. (2524). หลักการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2546). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิต.
- ณัฐพงษ์ เจริญทิพย์. (2542). การวัดผลการเรียนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนานิน. (2524). พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 : จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- (2544). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ดวงเดือน พันธุมนานิน; และเพ็ญแข ประจันปัจฉิน. (2520). รายงานการวิจัย (ฉบับที่ 21) จริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิตนา เขมมณี. (2547). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2525). การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาประถมศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นลิน เรืองบุตร. (2542). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- น้อย พงษ์สนิท. (2520). จริยศาสตร์ปรัชญาว่าด้วยจริยธรรม. เชียงใหม่ : สวนปรุง.
- บุญเกื้อ คอระหาเวช. (2542). นวัตกรรมการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี : เจริญวิทย์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). การพัฒนาการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปิฎฐะ บุณาค. (2523). ประสบการณ์และข้อเสนอแนะในการเขียนตำราและบทความทางวิชาการ เกษตร แนวทางการเขียนตำราและบทความทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ประดับ เรืองมัลย์. (2524). หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2543). พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2531). จริยศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาธ อิศรปริดี. (2533). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : เรือนแก้ว.

- ประสาร ทิพย์ธารา. (2521). พัฒนาการเด็กและการอบรมเลี้ยงดู. กรุงเทพฯ : แพรววิทยา.
- ปรีชา ช้างขวัญยืน; และคนอื่นๆ. (2539). เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา ช้างขวัญยืน. (2514). พื้นฐานของการใช้ภาษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2534). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- เปรี๊ยะ กุมุท. (2520, มิถุนายน-ธันวาคม). การสอนจริยศึกษาตามวิธีสอนแบบเบญจชั้น. วารสารศึกษาศาสตร์. 2(1) : 19-27.
- ผกา สัตยธรรม. (2524). เทคนิคการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : สาริตจุฬาย (ฝ่ายประถม) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (254?). เอกสารประกอบการทำวิทยานิพนธ์. ถ่ายเอกสาร.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2544). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ : ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- พินิจ รัตนกุล. (2522). จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักปรัชญาในจริยธรรมในสังคมไทย ปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- พรนพ พุกกพันธ์. (2545). จริยธรรมทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์.
- พริ้มเพรา คงชนะ. (2537). รายงานการวิเคราะห์หนังสือและคู่มือวิชาการวางแผนดูแลรักษานักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- พนัส หันนาคินทร์. (2523). การสอนค่านิยมและจริยธรรม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ พิษณุโลก.
- (2520). การสอนค่านิยม โครงการสอนค่านิยม. พิษณุโลก : แผนกเอกสารและการพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2546). พจนานุกรม ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : เอส.อาร์.พรินต์ติ้ง แมส โปรดักส์ .
- (2543). พุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาอดิสร ธีรสีโล. (2540). คุณธรรมสำหรับครู. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮ้า.
- พระเมธีธรรมมาภรณ์ (ประยูร ฐมมจิตโต). (2539). ครูที่ดีต้องมีธรรมะ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.
- พระราชวรมุนี. (2528). พุทธธรรมกฎธรรมชาติดและคุณค่าสำหรับชีวิต. กรุงเทพฯ : รุ่งวัฒนา.
- พุทธทาสภิกขุ. (2530). เรียนพุทธศาสนาใน 15 นาที. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.

- พวงสร้อย วรกุล. (2522). การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสงขลา. กรุงเทพฯ : ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พุทธทาส อินทปญโญ. (2514). ความแตกต่างระหว่างศีลธรรมกับศาสนา. นนทบุรี : เอกรินทร์.
- ไพพรรณ อินทนิล. (2534). เทคนิคการเล่านิทาน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ภิญโญ สาร. (2530). วิถีประชาธิปไตยกับการพัฒนาจริยธรรม จริยธรรมกับการศึกษา. กรุงเทพฯ : เอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาลี จุฑา. (2544). การประยุกต์จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- มิลินทร์ สำเภาเงิน. (2524). การประเมินพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2503 และพุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : ปริญญาณิพนธ์ กศ.ด.(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2531). ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ยุพดี ปิตตะคุ. (2537). ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ สังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรม ฉบับบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์
- รุจิรี ภูสาระ; และคณะ. (2543). แบบเรียนแนวหน้า ชุดพัฒนากระบวนการหลักสูตรใหม่ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย 6. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- เริงชัย จงพิพัฒน์สุข. (2543). คู่มือผู้ปกครองและครู. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- (2538). สถิติทางการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ลัดดา เสนาวงษ์. (2532). ความเป็นครู. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พิษณุ.
- วรรณิ์ ศิริสุนทร. (2534). เอกสารคำสอนวิชา บร. 620 การเล่านิทาน. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- วรวรรณิ์ ราชสงฆ์. (2541). การเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จังหวัดพัทลุง. กรุงเทพฯ : ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วศิน อินทสระ. (2541) พุทธจริยศาสตร์. กรุงเทพฯ : ทองกาว.
- (2528). จริยศาสตร์. กรุงเทพฯ : บรรณาการ.

- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543). การพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วาสนา ปัทมลัย. (2529). ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนวิชา ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเลนนุกูลวิทยาลัย จังหวัดเลย. กรุงเทพฯ : ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). พัฒนาหลักสูตรและการสอน - มิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วินัย พัฒนรัฐ; และคณะ. (2543). แบบเรียนมาตรฐาน ฉบับพิเศษ เน้นกระบวนการกลุ่มสร้างเสริม ลักษณะนิสัย 6. กรุงเทพฯ : ประสานมิตร.
- วิทย์ วิศทเวทย์. (2523). การจัดหมู่ - ประเภทของจริยธรรม แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2530). หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- (2541). คู่มือการวิจัยเชิงปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วีระ บำรุงรักษ์. (2523). แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์; และคนอื่นๆ. (2535). เส้นทางก้าวหน้าของข้าราชการครู : คู่มือการจัดทำ ผลงานทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : ประดิพัทธ์.
- ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี. (2525). จริยศาสตร์ศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สกล นิลวรรณ. (2524). จริยศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคมไทย. เอกสารประชุมสัมมนาการสอน จริยศึกษาในโรงเรียน. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2526). ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2527). คุณภาพและคุณธรรมในการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยา การพิมพ์.
- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2542). รายงานการวิจัย การศึกษารูปแบบและวิธีการพัฒนา คุณธรรมและจริยธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการพลเรือน.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.). (2541). แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (สสน. ป.6). กรุงเทพฯ : ฝ่ายนวัตกรรมการศึกษา, ม.ป.ป.
- สมบัติ มหารศ. (2536). ค่านิยมและจริยธรรมวิชาชีพ. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

- สมบูรณ์ ศาลยาชีวิติน; และคณะ. (2526) รายงานการวิจัยพัฒนาการใช้เหตุผลทางจริยธรรม. เชียงใหม่ :สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติและคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2547). คุณลักษณะและวิธีการเรียนรู้ของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. องค์การคำของคุรุสภา.
- (2527). “กรณีตัวอย่าง” กลวิธีสอนจริยศึกษาและการสอดแทรกคุณธรรม. กรุงเทพฯ : สภาอุทกพิภพสมาคมแห่งชาติ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สมพร เทพสิทธา. (2542). คุณธรรมและจริยธรรม. กรุงเทพฯ: สมชายการพิมพ์.
- สาโรช บัวศรี. (2526). จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุจิต เพียรชอบ. (2531). พัฒนาการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชา จันท์เอม. (2542). จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช .
- สุชีพ ปุณญานุภาพ. (2524). กองทัพบก. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2544). รวบรวมบทความและงานเขียน ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี ปรัชญาการศึกษา ประชาธิปไตย และจริยธรรม. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- สุพัทธา สุภาพ. (2524). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สมน อมรวิวัฒน์. (2546). วิธีการเรียนรู้ : คุณลักษณะที่คาดหวังในช่วงวัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พรักหวานกราฟฟิค.
- (2536). หน่วยที่ 9 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมใน ประมวลสาระชุดวิชาทักษะและประสบการณ์พื้นฐานสำหรับเด็กประถมศึกษา. นนทบุรี: ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- (2528). การสอนโดยการสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ. กรุงเทพฯ : ตีรธสาร.
- เสาวรัตน์ จุรัตน์. (2535). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช. กรุงเทพฯ : ปรินิพนธ์ กศ. ม. (จิตวิทยาการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- แสง จันทรัมย์. (2522). รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน : การสอนจริยธรรมในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- ไสว มาลาทอง. (2542) คู่มือการศึกษาจริยธรรม สำหรับ นักเรียน นิสิต นักศึกษา นักบริหาร นักปกครองและประชาชนผู้สนใจทั่วไป. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). คู่มือการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.

- (2539). *แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2*. กรุงเทพฯ : อรุณลาดพร้าว.
 สำนักงานพัฒนาคุณธรรม. (2532). *คู่มือการพัฒนาคุณธรรม*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
 หน่วยศึกษานิเทศก์. (2529). *หลักการและทฤษฎีการปลูกฝังสร้างจริยธรรม*. กรุงเทพฯ :
 กระทรวงศึกษาธิการ.
 ธรรมชาติวิเชียร. (2535). *ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
 อรุณ ลิ้มตติริ. (2543). *หลักสูตรและการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ :
 ภาควิชาการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
 อารมณ์ ใจเที่ยง. (2540). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
 อำนวย เกาตระกูล. (2541). *คู่มือการเขียนแผนการสอนเพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพอาชีวศึกษา*.
 เชียงใหม่ : เอ็มพันธ์ .
 อำไพ อินทรประเสริฐ. (2537). *คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ : คณะวิชาครุศาสตร์ สถาบัน
 ราชภัฏสวนดุสิต.
 Bloom, Benjamin S. (1982). *Human Characteristics and school Learning*. 2nd ed. New York :
 McGraw-Hill Book Company.
 Chores, Harl R. (1960). *Instruction Material; An instructional For Teacher*. New York :
 The Ronald Press Company.
 Clarke-Stewart Alison; and Susan Friedman. (1987). *Child Development : Infancy through
 Adolescence*. New York : John Wiley & Sons.
 Dale, Edgar. (1969). *Audio Visual Method in Teaching*. New York : Holt – Rinehart and
 Winston.
 Hoffman, M.L. (1979). *Development of Moral Thought, Feeling and Behavior, American
 Psychologist*.
 Hoffman Lois; and others. (1988). *Developmental Psychology Today*. 5th ed. New York :
 McGraw-Hill.
 Hurlock, Elizabeth B. (1978). *Child Development*. 6th ed. New York : McGraw-Hill.
 Hogan, Robert. (1973, April.). *Moral Conduct and Moral Character : A Psycholcgical
 Perspective, Psychological Bulletin*. 12 (114) : 217 – 232.
 Jeffreys, M. (1962). *Personal Value in the Modern World*. Harmondworth : Middleese :
 Penquin Book.
 Kohlberg, Lawrence. (1976). *The child as a Moral Philosopher, in Reaching in Educational
 Psychology*. Today P 70 – 75 ; California : CRM . BOOK.

- Lee, John R. (1974). *Teaching Social Studies in the Elementary School*. New York : Free Press.
- Lickona, Thomas. (1976). *Critical Issues in Study of moral Development and Behavior, A Moral Development and Behavior Theory Research and Social Issues*. New York : Holt Rinehart and Winston.
- Longman. (1978). *Dictionary of Contemporary English Harlow and Longmont*. London : Longmont Group.
- Piaget, Jean . (1960) *The Moral Judgement of Child*. New York : Collier Book.
- Shafteel, Fannie R; and George Shafteel. (1967). *Role Playing for Social Value : Decision Making in the Social Studies*. New Jersey : Englewood cliffs; Prentice-Hall.
- Taylor, John L; and Rex Walford. (1974). *Simulation in the Classroom*. Middlesex, Harmondsworth. Penguin Book.
- Webster. (1983). *Webster's New Twentieth Century Dictionary of the English Language Unabridged*. 2nd ed. New York : prentice Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ภาคผนวก ก

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

- คู่มือครู
- ตารางโปรแกรมพัฒนาความยั่งยืนเพียรของนักเรียนช่วงชั้น 2
- กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
- แบบฝึกหัดก่อนและแบบฝึกหัดหลังใช้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
- แบบวัดก่อนและแบบวัดหลังใช้คู่มือพัฒนาความยั่งยืนเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
- แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคู่มือพัฒนาความยั่งยืนเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
(คู่มือครู)

จัดทำโดย
พระมหาพิชิต เชษฐรัมย์

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พฤษภาคม 2549

คำนำ

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เล่มนี้ จัดทำขึ้นสำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งภายในคู่มือประกอบด้วยรายละเอียดในการจัดกิจกรรมพัฒนา ชื่อเรื่อง ชื่อกิจกรรม เวลา วัตถุประสงค์ สื่อการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม และการประเมินผล เพื่อให้ครูศึกษาให้เข้าใจถึงขั้นตอนและวิธีการใช้คู่มือ พร้อมทั้งให้ครูได้เตรียมตัวจนเกิดความมั่นใจว่าสามารถดำเนินกิจกรรมพัฒนาตามกระบวนการของคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผู้จัดทำขอขอบคุณ อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประสงค์ พวงวรินทร์ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ประภักดิ์ กันหาชิน ที่ได้กรุณาตรวจสอบ และให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนกระทั่งคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และคู่มือครูนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

พระมหาพิชิต เชษฐรัมย์

คำชี้แจง

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แบ่งพฤติกรรมที่ต้องการพัฒนาให้นักเรียนออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

1. กระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน
2. ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน
3. ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
4. ใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์
5. ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ
6. ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

แนวทางการจัดกิจกรรม

แนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากกว่าการบรรยาย โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมให้ทั่วถึงและมากที่สุด โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางด้านต่างๆ ดังนี้

ทางด้านร่างกาย ได้แก่ การลงมือปฏิบัติหรือกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การแสดงบทบาทหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การแสดงหน้าห้องเรียน การเลียนแบบท่าทางต่างๆ การสมมติตนเองในเหตุการณ์เรื่องราวต่างๆ

ทางด้านอารมณ์ เป็นความรู้สึกนึกคิด ความพอใจ ไม่พอใจ อันเป็นปฏิกิริยาทางด้านจิตใจ และอารมณ์สิ่งที่เรียนรู้ หรือสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น ที่ผู้เรียนจะแสดงออกได้ทางสีหน้า แววตา คำพูด ความคิด การกระทำ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถระลึกและจดจำเรื่องราวที่ได้เรียนรู้นานยิ่งขึ้น

ทางด้านปัญญา เป็นการใช้สติปัญญาของผู้เรียนต่อการพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างมีหลักเกณฑ์และเหตุผล และสามารถค้นพบประจักษ์ชัดในสิ่งที่เรียนรู้สาระข้อคิดต่างๆ ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเรียนรู้และเกิดความเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้อย่างแม่นยำและมีหลักการเสมอ

ทางปฏิสัมพันธ์ คือ การมีโอกาสได้มีส่วนเกี่ยวข้องกันในการเรียนรู้ร่วมกัน การพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เจตคติ ค่านิยม ความรู้สึก อันเป็นผลให้ผู้เรียนฝึกฝนการเรียนรู้ได้กว้างขวาง และมีทักษะในการอยู่ร่วมกันสามารถปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่นและสังคมได้อย่างปกติสุขตลอดจนสรุปข้อคิดที่ได้จากการร่วมของแต่ละกิจกรรมพร้อมกับการดูแลให้คำแนะนำและการสร้างบรรยากาศจากผู้ดำเนินกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

เทคนิคในการจัดกิจกรรม

เทคนิคที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม ได้แก่

1. การเล่านิทาน
2. การใช้กรณีตัวอย่าง
3. การใช้บทบาทสมมติ
4. การอภิปราย
5. การให้ข้อมูลย้อนกลับ
6. การกล่าวคำชมเชย

ขั้นตอนการพัฒนา

ขั้นตอนการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มี 6 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนการนำเข้าสู่การพัฒนาความขยันหมั่นเพียร เพื่อให้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องความขยันหมั่นเพียรมากน้อยเพียงใด

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา ครูพูดคุย สนทนา กับนักเรียนเรื่องความขยันหมั่นเพียร โดยแทรกความสนุกสนานและตื้นเต้นในระยະสั้นๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนตื่นตัว มีสมาธิ เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้โดยใช้สื่อบางประเภทประกอบด้วย เช่นการเสนอข่าว การเล่านิทาน อาจเพิ่มเติมในเรื่องคำแนะนำ กติกา คำสั่งต่างๆ การแบ่งกลุ่ม การมอบหมายงานที่กำหนดให้ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมในขั้นต่อไปเกิดความเข้าใจตรงกัน ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการสนทนา ทบทวน และซักถามความเข้าใจด้วย

3. ขั้นดำเนินการพัฒนา ครูชี้แจงกฎ กติกาต่างๆ ในการทำกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนทุกคนทราบและเข้าใจตรงกัน จากนั้นจึงดำเนินกิจกรรมตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ โดยเน้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม

4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การซักถาม การอภิปรายในแง่คิดประเด็นต่างๆ การวิพากษ์วิจารณ์ การให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม การตอบปัญหา การเสนอแนะวิธีการต่างๆ จากสิ่งที่ได้รับในกิจกรรม จากนั้นให้นักเรียนทุกคนช่วยกันสรุป โดยเน้นคุณค่าของความขยันหมั่นเพียร ตลอดทั้งการนำความรู้และประสบการณ์ ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียร เพื่อทราบว่านักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องความขยันหมั่นเพียรมากน้อยเพียงใด หลังจากพัฒนาแล้ว

6. ชั้นประเมินผล ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร เพื่อให้ทราบผลของการประเมิน และนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

ข้อควรปฏิบัติสำหรับครูในการจัดกิจกรรม

1. ต้องศึกษาเนื้อหา กิจกรรมการพัฒนา และศึกษาคู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 อย่างละเอียด โดยคำนึงถึงเทคนิควิธีการสอนที่สามารถก่อให้เกิดการเรียนรู้กับผู้เรียนมากที่สุดเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการพัฒนา
2. เตรียมอุปกรณ์ ศึกษาเนื้อหา วิธีดำเนินกิจกรรมและเทคนิคต่างๆ ทุกครั้งก่อนจัดกิจกรรม
3. จัดเตรียมสถานที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการพัฒนา
4. ให้นักเรียนทุกคนได้รับทราบข้อควรปฏิบัติในการร่วมกิจกรรม
5. จัดกิจกรรมการพัฒนาให้เป็นไปตามลำดับขั้น
6. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นก่อน แล้วจึงแสดงความคิดเห็นตาม หรือแสดงความคิดเห็นในกรณีไม่เห็นด้วยพร้อมเหตุผลประกอบ
7. ไม่ด่วนตัดสินคำตอบของนักเรียนว่าถูกหรือผิดแต่พยายามให้แสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผลของเขา
8. ใช้อารมณ์ขัน หรือแสดงท่าทีด้วยการยิ้มแย้ม แจ่มใส เป็นมิตร ทั้งคำพูด น้ำเสียงและท่าทาง
9. สังเกตและบันทึกการสังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนในกลุ่มขณะจัดกิจกรรมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออกและความรู้สึก
10. กล่าวแสดงความรู้สึกชื่นชมพร้อมทั้งเหตุผลเมื่อนักเรียนกระทำพฤติกรรมเป้าหมาย หรือตอบคำถามได้ถูกต้อง
11. ถ้านักเรียนค้นหาคำตอบไม่ได้ หรือแก้ปัญหาบางอย่างไม่ได้ครูอาจยกตัวอย่างคำตอบของตนนำเสนอได้

ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักเรียนในการร่วมกิจกรรม

การพัฒนาความขยันหมั่นเพียร โดยใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนควรปฏิบัติตนในการร่วมกิจกรรม ดังนี้

1. นักเรียนต้องตั้งใจทำกิจกรรมตามความสามารถ
2. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
3. นักเรียนพูดได้ครั้งละ 1 คน
4. ขณะที่เพื่อนแสดงความคิดเห็น ถ้านักเรียนจะแสดงความคิดเห็นในทางตรงกันข้ามต้องให้เพื่อนแสดงความคิดเห็นเสร็จเสียก่อน
5. นักเรียนไม่ใช่คำพูดดูถูกตนเองและรู้จักแสดงความรู้สึกชื่นชมตนเอง

6. นักเรียนไม่พูดสอดแทรก ขัดจังหวะขณะที่เพื่อนพูด หรือแสดงความคิดเห็นยังไม่เสร็จ
7. นักเรียนไม่วิพากษ์วิจารณ์คำตอบของเพื่อนๆ
8. นักเรียนแสดงออกด้วยความจริงใจ
9. นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียร แบบวัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียร และแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

ตาราง 17 โปรแกรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้น 2 (ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
ประถมศึกษาปีที่ 4					
1	การปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างบรรยากาศความคุ้นเคยและเป็นกันเองของนักเรียนกับผู้วิจัย 2. เพื่อให้นักเรียนทราบความหมายและความสำคัญของการพัฒนาเพื่อพัฒนาความความขยันหมั่นเพียรด้านต่อไปนี้	ความ ขยันหมั่นเพียร ของฉันทัน	เกม การอภิปราย การให้ข้อมูล ย้อนกลับ และ การกล่าวคำ ชมเชย	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมทำกิจกรรม เพื่อสร้างบรรยากาศความคุ้นเคย และความเป็นกันเองของนักเรียนกับผู้วิจัย โดยให้นักเรียนเล่นเกมความขยันหมั่นเพียรของฉันทัน โดยมีขั้นตอนดังนี้ 2.1 ผู้วิจัยแจกกระดาษและปากกาที่เตรียมไว้ให้นักเรียนคนละ 1 ชุด แล้วให้นักเรียนเขียนชื่อและนามสกุลของตนเอง จากนั้นเขียนคำว่า “ความขยันหมั่นเพียรของฉันทัน” ไว้กลางหน้ากระดาษแผ่นหน้า และให้เขียนคำว่า “ความไม่ขยันหมั่นเพียรของฉันทัน” ไว้กลางหน้ากระดาษแผ่นหลัง 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนนำกระดาษของตนเองส่งให้เพื่อนคนถัดไป ให้นักเรียนเขียนพฤติกรรมความความขยันหมั่นเพียรของเพื่อนที่เป็นเจ้าของกระดาษลงในหน้า

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					“ความขยันหมั่นเพียรของฉัน” และเขียนพฤติกรรมความไม่ขยันหมั่นเพียรของเพื่อนที่เป็นเจ้าของกระดาษลงในหน้า “ความไม่ขยันหมั่นเพียรของฉัน” เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้วส่งต่อให้เพื่อนคนถัดไปจนครบทุกคน คนสุดท้ายส่งกระดาษคืนให้เจ้าของ 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอ่านพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรและความไม่ขยันหมั่นเพียรเพื่อน ๆ เขียนให้หน้าชั้นเรียนจนครบทุกคน จากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันบอกพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรและความไม่ขยันหมั่นเพียรที่นักเรียนรู้จักหรือเคยพบเห็นในชีวิตประจำวันมีอะไรบ้าง แล้วผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรและความไม่ขยันหมั่นเพียร 3. ผู้วิจัยแจกเอกสารความขยันหมั่นเพียรให้นักเรียนคนละ 1 ชุด แล้วอธิบายความหมายของความขยันหมั่นเพียร ประเภทของความขยันหมั่นเพียร และความไม่ขยันหมั่นเพียร

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					โดยให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น พร้อมเสนอแนวทางแก้ไขความไม่ขยันหมั่นเพียร และการนำความขยันหมั่นเพียรไปใช้ในชีวิตประจำวัน จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับการจัดกิจกรรมในครั้งนี้
2	กระตือรือร้นมาโรงเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน	1.เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความกระตือรือร้นมาโรงเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือนได้ 2.เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่กระตือรือร้นมาโรงเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือนได้	เด็กชายเฉื่อย	การเล่า นิทาน การอภิปราย การให้ข้อมูล ย้อนกลับ และ การกล่าวคำชมเชย	1. ขั้นตอนทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านความกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเรื่องความขยันหมั่นเพียรด้านความกระตือรือร้นมาเรียน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
		3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน			สม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านความกระตือรือร้นมาเรียนรวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้ 1) นักเรียนคนใดบ้างมีความกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และรู้สึกอย่างไรที่มีความกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อบุคคลที่มีความกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และผลของการกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร 2) นักเรียนคนใดไม่เคยกระตือรือร้นมาเรียนบ้าง และรู้สึกอย่างไรที่ไม่กระตือรือร้นมาเรียน นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อบุคคลที่ไม่มีความกระตือรือร้นมาเรียน และผลของการไม่กระตือรือร้นมาเรียนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน 3. ขั้นตอนการพัฒนา 3.1 ผู้วิจัยนำเทคนิคการเล่านิทานการอภิปรายมาใช้ในการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน เรื่อง “เด็กชายเฉื่อย” และขออาสาสมัครนักเรียน 1 คน เพื่อเล่านิทานที่เตรียมไว้ โดยผู้วิจัยให้นักเรียนคนอื่น ๆ ตั้งใจฟัง และคิดพิจารณาติดตามไปด้วย 3.2 จากนั้นผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ให้ช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่อไปนี้ 1) นักเรียนคิดว่า เด็กชายเฉื่อย มีพฤติกรรมอย่างไร

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					2) ถ้านักเรียนเป็นเด็กชายเฉื่อย นักเรียนจะปฏิบัติตัวอย่างไร เพราะเหตุใด 3) ระหว่าง เด็กชายเฉื่อยกับเด็กชายขยันใครที่มีความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และผลที่ตามมาของความกระตือรือร้นมาเรียนเป็นอย่างไร 4) ระหว่าง เด็กชายเฉื่อยกับเด็กชายขยันใครที่ไม่มีความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และผลที่ตามมาเป็นอย่างไร กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมไม่มีความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที 4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากนิทานเรื่อง “เด็กชายเฉื่อย” และให้นักเรียนเล่าประสบการณ์สู่กันฟังในเรื่องความกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือนว่าเป็นสิ่งที่ดีอย่างไรบ้าง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง 5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้อง

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					6. ชั้นประเมินผล 6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก 6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน การประเมิน 1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน 3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
3	ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่ พูด ไม่คุย และไม่เล่น ในขณะที่ครูสอน	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บอกผลดีของความ ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจ ฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บอกผลเสียของความไม่ ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจ ฟังครูอธิบาย พูด คุย และ เล่นในขณะที่ครูสอน 3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการ พัฒนาความความ ขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจฟัง ครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และ ไม่เล่นในขณะที่ครูสอน	ตั้งใจฟังหน่อย	กรณี ตัวอย่าง การอภิปราย การให้ข้อมูล ย้อนกลับ และ การกล่าวคำ ชมเชย	1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อน พัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครู อธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครู สอน โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ใน การทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความ เข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเรื่องความ ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่ พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน รวมทั้ง ผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้ 1) นักเรียนคนใดตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่ พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอนเป็น ประจำบ้าง นักเรียนทำอย่างไร และนักเรียน รู้สึกอย่างไร ผลของการตั้งใจฟังครูอธิบายที่ นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					2) นักเรียนคนใดเคยปฏิบัติตนไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูดคุย และเล่นในขณะที่ครูสอนบ้าง หากมีใครไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูดคุย และเล่นในขณะที่ครูสอน นักเรียนรู้สึกอย่างไร และผลของการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูดคุย และเล่นในขณะที่ครูสอนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน 3. ขั้นตอนการพัฒนา 3.1 ผู้วิจัยนำเสนอรูปภาพกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูดคุย และเล่นในขณะที่ครูสอนมาแล้วให้นักเรียน ฟังพร้อมทั้งให้

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					นักเรียนพิจารณาและคิดตามไปด้วย 3.2 เมื่อผู้วิจัยนำเสนอรูปภาพกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูดคุย และเล่นในขณะที่ครูสอนมาแล้วให้นักเรียนฟังจบแล้ว ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายถึงผลดีและผลเสียจากการกระทำของบุคคลในกรณีตัวอย่าง และส่งตัวแทนรายงานให้เพื่อนฟัง ในหัวข้อต่อไปนี้ 1) ใครเป็นเด็กดีของครูในเรื่องนี้ เพราะอะไร 2) การกระทำของใครไม่เหมาะสม และมีผลเสียอย่างไร 3) นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร และจะมีผลอย่างไร

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที 4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างของตนเองเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ครูสอน และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด ค่อย และเล่นในขณะที่ครูสอน และนักเรียนรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็น รวมทั้งสรุปผลดีและผลเสียที่ตามมา 5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่ค่อย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่ค่อย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					6. ชั้นประเมินผล 6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก 6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน การประเมิน 1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน 3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
4	ตั้งใจและพยายาม ทำงานที่ได้รับ มอบหมายให้เสร็จ ภายในเวลาที่กำหนด ทุกครั้ง	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บอกผลดีของตั้งใจและ พยายามทำงานที่ได้รับ มอบหมายให้เสร็จภายใน เวลาที่กำหนดทุกครั้ง 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บอกผลเสียของความไม่ ขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและ พยายามทำงานที่ได้รับ มอบหมายให้เสร็จภายใน เวลาที่กำหนดทุกครั้ง 3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการ พัฒนาตั้งใจและพยายาม ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุก ครั้ง	ไม่น่าเลย	บทบาท สมมติแบบ มีบท การอภิปราย การให้ ข้อมูล ย้อนกลับ และการ กล่าวคำ ชมเชย	1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อน พัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและ พยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ ภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง โดยผู้วิจัยอธิบาย รายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและ สามารถปฏิบัติได้ 2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากล้าถามนักเรียนเกี่ยวกับ ความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายาม ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่ กำหนดทุกครั้งและความไม่ขยันหมั่นเพียร ด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับ มอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุก ครั้ง รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้ 1) นักเรียนคนใดมีความตั้งใจและ พยายามให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง บ้าง และนักเรียนทำอย่างไร นักเรียนรู้สึก

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					อย่างไรเมื่อเห็นบุคคลอื่นที่ไม่มีความตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ผลของความตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร และถ้านักเรียนไม่มีความตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ผลที่ได้รับเป็นอย่างไร จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน 3. ขั้นตอนการพัฒนา 3.1 สันทนากับนักเรียนเรื่องการแสดงบทบาทสมมติแบบมีบท จากนั้นขออาสาสมัครนักเรียนที่จะออกมาแสดงบทบาทสมมติ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติให้เป็นผู้

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					สังเกตการณ์ 3.2 ผู้วิจัยแจกบทบาทสมมติให้นักเรียน แล้วอ่านบทบาทสมมติให้นักเรียนฟัง จากนั้นให้นักเรียนอ่านบทบาทของตนเองอีกครั้งและซักซ้อมเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เมื่อนักเรียนพร้อม ผู้วิจัยจึงให้นักเรียนเริ่มแสดงบทบาทสมมติที่ได้รับ 3.3 เมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติจบ ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสมมติของแต่ละคนทั้งนักเรียนผู้แสดงบทบาทสมมติ และนักเรียนผู้สังเกตการณ์ โดยมีคำถามดังต่อไปนี้ 1) นักเรียนรู้สึกอย่างไร กับพฤติกรรมที่ได้รับแล้วแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา 2) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมาควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด 3) ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในบทบาทสมมติ นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างไร 4) ผลที่ตามมาจากการทำพฤติกรรมนั้น

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					เป็นอย่างไร กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมไม่ขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที 4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากบทบาทสมมติเรื่อง “ไม่น่าเลย” จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างที่เกี่ยวกับคนที่มีความตั้งใจและพยายามและคนที่ไม่มีควมตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					เสร็จทันเวลาทุกครั้ง ว่าผลที่ตามมาเป็นอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง 5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 6. ขั้นตอนประเมินผล 6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก 6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยัน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					หมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง การประเมิน - สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม - สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน - ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
4	ใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้	สมชาติ และ ชูชาติ	กรณีตัวอย่าง การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ	1. ขั้นตอนทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและ

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
		2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์ได้ 3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์ได้			สามารถปฏิบัติได้ 2. ชี้นำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์ และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์ และผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้ 1) นักเรียนคนใดเคยใช้เวลาว่างของตนเองในการทำงานที่เป็นประโยชน์บ้าง นักเรียนใช้เวลาว่างของตนเองในการทำงานที่เป็นประโยชน์อะไรบ้าง นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อได้กระทำการสิ่งนั้น และผลที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์ ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					3. ขั้นตอนการพัฒนา 3.1 ผู้วิจัยนำเทคนิคกรณีตัวอย่าง การอภิปรายมาใช้ในการพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรด้านการใช้เวลาว่างของ ตนในการทำงานที่เป็นประโยชน์เรื่อง “สมชาติ และ ชูชาติ” โดยผู้วิจัยเล่ากรณี ตัวอย่างให้นักเรียนฟัง 3.2 จากนั้นผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ให้ช่วยกันอภิปรายและแสดงความ คิดเห็นในหัวข้อต่อไปนี้ 1) ทำไมชีวิตของสมชาติจึงต้องประสบกับ ความล้มเหลว 2) นักเรียนคิดว่าสมชาติเป็นคนเช่นไร ถ้านักเรียนเป็นสมชาตินักเรียนจะปฏิบัติตน เช่นไร 3) ทำไมชีวิตของชูชาติจึงประสบ ความสำเร็จ 4) นักเรียนคิดว่าชูชาติเป็นคนเช่นไร ถ้านักเรียนเป็นชูชาตินักเรียนจะปฏิบัติตนเช่นไร

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					5) นักเรียนคนใดเคยใช้เวลาว่างของตนเองในการทำงานที่เป็นประโยชน์บ้าง และผลที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองในการทำงานที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองในการทำงานที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที 4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญ จากจากกรณีตัวอย่างเรื่อง “สมชาติและชูชาติ” จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างที่เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างของตนเองในการทำงานที่เป็นประโยชน์ ว่าผลที่ตามมาเป็น

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					อย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง 5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการใช้เวลาว่างของตนในการทำงานที่เป็นประโยชน์ โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการใช้เวลาว่างของตนในการทำงานที่เป็นประโยชน์ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 6. ขั้นตอนประเมินผล 6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก 6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการใช้เวลาว่างของตนในการทำงานที่เป็นประโยชน์

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					การประเมิน - สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม - สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน - ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการใช้เวลาว่างของตนในการทำงานที่เป็นประโยชน์
6	ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ	- เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจได้ - เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำ	เด็กขยัน	การเล่า นิทาน การอภิปราย การให้ข้อมูล ย้อนกลับ และการ กล่าวคำ ชมเชย	1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัดเพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
		ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจได้ 3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ			2. ชี้นำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และผลดีและผลเสียที่ตามมา ดังนี้ 1) นักเรียนคนใดบ้างเคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่เคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และผลของการช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจนักเรียนได้รับเป็นอย่างไร 2) นักเรียนคนใดไม่เคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และผลของการไม่เคยช่วย

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจนักเรียนได้รับเป็นอย่างไร จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน 3. ขั้นตอนการพัฒนา 3.1 ผู้วิจัยนำเทคนิคการเล่านิทาน การอภิปรายมาใช้ในการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ เรื่อง “เด็กขยัน” และขออาสาสมัครนักเรียน 1 คน เพื่อเล่านิทานที่เตรียมไว้ โดยผู้วิจัยให้นักเรียนคนอื่น ๆ ตั้งใจฟัง และคิดพิจารณาติดตามไปด้วย 3.2 จากนั้นผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มละ 10 คน ให้ช่วยกันอภิปรายและแสดง

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ความคิดเห็นในหัวข้อต่อไปนี้ 1) นักเรียนคิดว่า ต่าย กับ ต้อม มีพฤติกรรมอย่างไร 2) ถ้านักเรียนเป็น ต่าย กับ ต้อม นักเรียนจะปฏิบัติตัวอย่างไร เพราะเหตุใด 3) ถ้านักเรียนช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจผลที่ตามมาเป็นอย่างไร 4) ถ้านักเรียนไม่ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจผลที่ตามมาเป็นอย่างไร กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็น

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					พฤติกรรมไม่มีความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที 4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากนิทานเรื่อง “เด็กขยัน” และให้นักเรียนเล่าประสบการณ์สู่กันฟังว่าใครเคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ว่าเป็นสิ่งที่ดีอย่างไรบ้าง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างไรบ้าง จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง 5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยัน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					หมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 6. ชั้นประเมินผล 6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก 6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ การประเมิน 1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปรายเสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ
7	ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของการไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ 3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้	เพื่อหมู่บ้านของเรา	บทบาทสมมติแบบมีบท การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย	1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัดเพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของ

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
		ความสามารถของตนเองอย่าง สม่ำเสมอ			หมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่าง สม่ำเสมอ รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มี ดังนี้ 1) นักเรียนคนใดเคยช่วยเหลือกิจกรรม ของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตน อย่างสม่ำเสมอบ้าง และนักเรียนทำอย่างไร นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ช่วยเหลือกิจกรรม ของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตน อย่างสม่ำเสมอ นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็น บุคคลอื่นไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะ ตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่าง สม่ำเสมอ ผลของการช่วยเหลือกิจกรรมของ หมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่าง สม่ำเสมอที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร และถ้า นักเรียนไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตาม ความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอผล ที่ได้รับเป็นอย่างไร จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวน วัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่น

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					เพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตาม ความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน 3. ขั้นตอนการพัฒนา 3.1 สนทนากับนักเรียนเรื่องการแสดง บทบาทสมมติแบบมีบท จากนั้นขออาสาสมัคร นักเรียนที่จะออกมาแสดงบทบาทสมมติ ส่วน นักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติให้เป็นผู้ สังเกตการณ์ 3.2 ผู้วิจัยแจกบทบาทสมมติให้นักเรียน แล้วอ่านบทบาทสมมติให้นักเรียนฟัง จากนั้น ให้นักเรียนอ่านบทบาทของตนเองอีกครั้งและ ซักซ้อมเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เมื่อ นักเรียนพร้อม ผู้วิจัยจึงให้นักเรียนเริ่มแสดง บทบาทสมมติที่ได้รับ 3.3 เมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติจบ ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย และแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสมมติของแต่ละ คนทั้งนักเรียนผู้แสดงบทบาทสมมติ

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					และนักเรียนผู้สังเกตการณ์ โดยมีคำถามดังต่อไปนี้ 1) นักเรียนรู้สึกอย่างไร กับพฤติกรรมที่ได้รับแล้วแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา 2) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมาควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด 3) ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในบทบาทสมมติ นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างไร 4) ผลที่ตามมาจากการทำพฤติกรรมนั้นเป็นอย่างไร กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมไม่ขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือ

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					กิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที 4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากบทบาทสมมติเรื่อง “เพื่อหมู่บ้านของเรา” จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างที่เกี่ยวกับคนที่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ว่าผลที่ตามมาเป็นอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง 5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเอง

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					สม้าเสมอ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 6. ชั้นประเมินผล 6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก 6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม้าเสมอ การประเมิน 1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน 3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลัง

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					พัฒนาพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ
8	ปัจฉิมนิเทศ และสรุปการพัฒนา ความขยัน หมั่นเพียร	1. เพื่อให้นักเรียนสรุป ทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการ พัฒนาความขยันหมั่นเพียร 2. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่า และความสำคัญของความ ขยันหมั่นเพียร	ความ ขยันหมั่นเพียร	เกม การอภิปราย การให้ข้อมูล ย้อนกลับ และการ กล่าวคำ ชมเชย	1. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังในการทำ กิจกรรมเกม ดังนี้ 1.1 ให้นักเรียนยืนเป็น 2 แถว ตอนลึก โดยแต่ละแถวให้มีจำนวนเท่ากัน โดยนักเรียน เป็นผู้สมัครใจเองว่าจะยืนแถวไหนก็ได้ แต่เมื่อ นับสมาชิกในแถวแล้วต้องมีจำนวนเท่ากันทั้ง สองแถว ซึ่งถ้ามีแถวไหนขาด 1 คน ผู้วิจัยจะ เป็นผู้เข้าไปยืนแทนให้เท่ากัน 1.2 ให้นักเรียนนับลำดับที่ตนยืนอยู่ที่ละ แถวจนครบทุกคน จากนั้นให้นักเรียนที่อยู่ ลำดับที่เดียวกันหันหลังชนกันที่ละคู่ โดยเริ่ม จากลำดับที่ 1 ก่อน แล้วผู้วิจัยนับ 1-3 นักเรียนที่หันหลังชนกันหันกลับมาเจอหน้ากัน แล้วเป่ายิ๊งซุบพร้อมกัน ทำแบบนี้จนครบทุกคู่ แล้วจะได้นักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					เป่ายิ่งซุบชนะกับกลุ่มที่เป่ายิ่งซุบแพ้ 1.3 ผู้วิจัยแจกกระดาษและปากกาให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด จากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันตั้งชื่อกลุ่ม และเสนอรายชื่อสมาชิกในกลุ่มเพื่อทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม และเป็นเลขานุการกลุ่ม 1.4 ผู้วิจัยชี้แจงบทบาทหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่ม สมาชิกกลุ่ม และเลขานุการกลุ่มให้นักเรียนทราบ เพื่อสามารถปฏิบัติงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลากหัวข้อสำหรับการปฏิบัติงานหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 2 หัวข้อ ซึ่งผู้วิจัยเตรียมไว้ทั้งหมด 4 หัวข้อ ดังนี้ หัวข้อที่ 1 จากที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรมีอะไรบ้าง และมีผลดีอย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					หัวข้อที่ 2 จากที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรนักเรียนคิดว่าพฤติกรรมไม่ความขยันหมั่นเพียรมีอะไรบ้าง มีผลดีและผลเสียอย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง หัวข้อที่ 3 นักเรียนคิดว่า ความสำคัญของความขยันหมั่นเพียรมีอะไรบ้าง พร้อมยกตัวอย่างประกอบ 3 ตัวอย่าง หัวข้อที่ 4 จากที่นักเรียนได้เข้าร่วมการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนคิดว่าสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง 3. เมื่อนักเรียนจับฉลากหัวข้อครบแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านหัวข้อฉลากที่จับได้ให้เพื่อนฯ ฟังหน้าชั้นเรียนอีกครั้ง จากนั้นผู้วิจัยทบทวนบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้นักเรียนฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติงานได้

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					4. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม จากนั้นทำสรุปลงในกระดาษที่แจกให้ โดยผู้วิจัยจะให้คำปรึกษาและชี้แนะในกรณีที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือ เมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้ว ผู้วิจัยขอตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน 5. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมหลังจากที่นักเรียนรายงานเสร็จแล้วที่ละกลุ่ม และให้นักเรียนที่ฟังช่วยกันอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ จากนั้นผู้วิจัยสรุปการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรและกล่าวขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย การประเมินผล 1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5					
1	ปรุมนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายและความสำคัญของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร 2. เพื่อสร้างบรรยากาศความคุ้นเคย และความเป็นกันเองของนักเรียนกับผู้วิจัย	ความขยันหมั่นเพียรของฉันทัน	เกมการอภิปรายการให้ข้อมูลย้อนกลับและ การกล่าวคำชมเชย	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมทำกิจกรรม เพื่อสร้างบรรยากาศความคุ้นเคย และความเป็นกันเองของนักเรียนกับผู้วิจัย โดยให้นักเรียนเล่นเกมความขยันหมั่นเพียรของฉันทัน โดยมีขั้นตอนดังนี้ 2.1 ผู้วิจัยแจกกระดาษและปากกาที่เตรียมไว้ให้นักเรียนคนละ 1 ชุด แล้วให้นักเรียนเขียนชื่อและนามสกุลของตนเอง จากนั้นเขียนคำว่า “ความขยันหมั่นเพียรของฉันทัน” ไว้กลางหน้ากระดาษแผ่นหน้า และให้เขียนคำว่า “ความไม่ขยันหมั่นเพียรของฉันทัน” ไว้กลางหน้ากระดาษแผ่นหลัง 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนนำกระดาษของตนเองส่งให้เพื่อนคนถัดไป ให้นักเรียนเขียนพฤติกรรมความความขยันหมั่นเพียรของเพื่อนที่เป็นเจ้า

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ของกระดาษลงในหน้า“ความขยันหมั่นเพียร ของฉัน” และเขียนพฤติกรรมความไม่ ขยันหมั่นเพียรของเพื่อนที่เป็นเจ้าของ กระดาษลงในหน้า “ความไม่ขยันหมั่นเพียร ของฉัน” เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้วส่งต่อให้ เพื่อนคนถัดไปจนครบทุกคน คนสุดท้ายส่ง กระดาษคืนให้เจ้าของ 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอ่าน พฤติกรรมความขยันหมั่นเพียร และความไม่ ขยันหมั่นเพียรเพื่อนๆ เขียนให้หน้าชั้นเรียน จนครบทุกคน จากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกัน บอกพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรและความ ไม่ขยันหมั่นเพียรที่นักเรียนรู้จักหรือเคยพบ เห็นในชีวิตประจำวันมีอะไรบ้าง แล้วผู้วิจัยให้ นักเรียนช่วยกันสรุปพฤติกรรมความความ ขยันหมั่นเพียรและความไม่ขยันหมั่นเพียร 3. ผู้วิจัยแจกเอกสารความขยันหมั่นเพียรให้ นักเรียนคนละ 1 ชุด แล้วอธิบายความหมาย ของความขยันหมั่นเพียร

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ประเภทของความขยันหมั่นเพียร และความไม่ขยันหมั่นเพียร โดยให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นพร้อมเสนอแนวทางแก้ไขความไม่ขยันหมั่นเพียร และการนำความขยันหมั่นเพียรไปใช้ในชีวิตประจำวัน จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ การประเมินผล - สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม - สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน
2	กระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน	ความกระตือรือร้น	กรณีตัวอย่าง การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ	1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
		2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน 3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน		และการ กล่าวคำ ชมเชย	เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 2. ช้่นนำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเรื่องความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนรวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้ 1) นักเรียนคนใดมีความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนบ้าง นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่มีความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และผลของความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร 2) นักเรียนคนใดเคยไม่มีความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนบ้าง และผลของการไม่กระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน 3. ขั้นตอนการพัฒนา 3.1 ผู้วิจัยนำกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรด้านความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และความไม่กระตือรือร้นมาเรียน มาเล่าให้นักเรียนฟัง 3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกเอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง “ความกระตือรือร้น” แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายผลการกระทำของบุคคลในกรณีตัวอย่างในหัวข้อต่อไปนี้ 1) นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับพฤติกรรมของบุคคลในเหตุการณ์ดังกล่าว 2) ถ้านักเรียนเป็นบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะทำอย่างนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด และนักเรียนจะทำอย่างไร

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					3) นักเรียนคิดว่า ผลเสียของการไม่กระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ที่ตามมาเป็นอย่างไร 4) นักเรียนคิดว่า ผลดีของการกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ที่ตามมาเป็นอย่างไร 3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนออกมาพูดถึงเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของตนเองที่เกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมไม่ขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที 4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากกรณีตัวอย่างเรื่อง “ความกระตือรือร้น” และให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่าสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง 5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 6. ขั้นประเมินผล 6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมใน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					กิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก 6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมิน ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความ ขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ ต้องให้ใครเตือน การประเมิน 1.สังเกตจากความสนใจของนักเรียนใน การเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการตอบคำถาม การ อภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของ นักเรียน 3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลัง พัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้น มาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
3	ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอน3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน	ตั้งใจฟังหน่อย	การแสดงผล บทบาท สมมติแบบ ไม่มีบท การ อภิปราย การให้ข้อมูล ย้อนกลับ และการ กล่าวคำ ชมเชย	1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนเรื่องความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน และการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอน รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมาดังนี้ 1) นักเรียนคนใดตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอนบ้าง และนักเรียนทำอย่างไร และผลของการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					2) นักเรียนคนใดเคยไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูดคุย และเล่นในขณะที่ครูสอนบ้าง และนักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูดคุย และเล่นในขณะที่ครูสอน หากมีคนไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูดคุย และเล่นในขณะที่ครูสอน นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร และผลของการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูดคุย และเล่นในขณะที่ครูสอนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน 3. ขั้นตอนการพัฒนา ผู้วิจัยนำเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบท เรื่อง “ตั้งใจฟังครูอธิบาย” และการอภิปราย โดยให้นักเรียนเป็นผู้คิดบทบาทการแสดงด้วยตนเอง 3.1 ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังเรื่องการ

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					แสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบท เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน และสามารถ ปฏิบัติได้ 3.2 ผู้วิจัยขออาสาสมัครนักเรียนเพื่อ ออกมาแสดง (คุณครูสงวน สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง) ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดง ให้เป็นผู้สังเกตการณ์ แล้วจึงแจกเอกสาร บทบาทสมมติแบบไม่มีบทให้นักเรียน 3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่อาสาสมัครออกมา แสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทนั่งรวมกลุ่ม เพื่อซักซ้อมการแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มี บทประมาณ 10 นาที เมื่อนักเรียนพร้อมจึงให้ เริ่มแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทได้ 3.4 เมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติแบบ ไม่มีบทจบแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกัน อภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นบทบาทสมมติ แบบไม่มีบทเรื่อง “ตั้งใจฟังครูอธิบาย” โดยให้ นักเรียนที่อาสาสมัครแสดงบทบาทสมมติแบบ

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ไม่มีบทเป็นผู้ตอบข้อซักถามก่อน จากนั้นจึงให้นักเรียนที่เป็นผู้สังเกตการณ์ช่วยกันแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามนั้น ดังต่อไปนี้ คำถามสำหรับนักเรียนที่แสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบททีละคน 1) นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ได้แสดงเป็นคุณครูสงวน สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง 2) ทำไมนักเรียนจึงเลือกแสดงพฤติกรรมของ คุณครูสงวน สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง ออกมาอย่างนั้น เพราะเหตุใด 3) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด 4) ถ้านักเรียนเป็นสมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร 5) นักเรียนคิดว่า ผลที่ตามมาจากการแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นอย่างไร

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					คำถามสำหรับนักเรียนผู้สังเกตการณ์ 1) นักเรียนคิดว่า สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง เป็นคนอย่างไร เพราะเหตุใด 2) ถ้านักเรียนเป็น สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างไร เพราะเหตุใด 3) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นควรทำหรือไม่ควรทำ เพราะเหตุใด 4) นักเรียนคิดว่า ผลที่ตามมาของการแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นอย่างไร คำถามสำหรับนักเรียนทุกคน 1) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่เหมาะสมควรทำอย่างไร 2) พฤติกรรมที่เหมาะสมที่นักเรียนตอบในข้อ 1) นั้น สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ อย่างไร กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจ

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในเวลาที่ครูสอน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในเวลาที่ครูสอน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที 4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากเรื่องที่แสดงบทบาทสมมติแล้วให้นักเรียนช่วยกันเล่าประสบการณ์หรือเหตุการณ์เกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในเวลาที่ครูสอน และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในเวลาที่ครูสอนว่า นักเรียนรู้สึกอย่างไร ผลดีและผลเสียที่ตามมาเป็นอย่างไร โดยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง 5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 6. ขั้นตอนประเมินผล 6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก 6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					การประเมิน - สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม - สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน - ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน
4	ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง	- เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง - เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับ	ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น	กรณีตัวอย่าง การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย	1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ในการทำแบบฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
		มอบหมายให้เสร็จภายใน เวลาที่กำหนดทุกครั้ง 3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการ พัฒนาตั้งใจและพยายาม ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุก ครั้ง			2. ชี้นำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับ ความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายาม ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่ กำหนดทุกครั้ง และความไม่ตั้งใจและพยายาม ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่ กำหนดทุกครั้ง รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ ตามมา มีดังนี้ 1) นักเรียนคนใดเคยไม่ตั้งใจและ พยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ ภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งบ้าง นักเรียนทำ อย่างไร ผลของการไม่ตั้งใจและพยายาม ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่ กำหนดทุกครั้ง ที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร 2) นักเรียนคนใดตั้งใจและพยายามทำงานที่ ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ทุกครั้งบ้าง และนักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ตั้งใจ และพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ ภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง และผลของการ

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน 3. ขั้นตอนการพัฒนา 3.1 ผู้วิจัยนำเทคนิคกรณีตัวอย่าง เรื่อง “ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น” โดยผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่างให้นักเรียนและขออาสาสมัครนักเรียน 1 คน เพื่อออกมาอ่านให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน 3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม จากนั้นแจกกระดาษ ปากกา และรูปภาพเอกสาร กรณีตัวอย่างให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างในเอกสารที่แจก แล้วให้ช่วยกันอภิปรายและ

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องในกรณีตัวอย่าง ตามหัวข้อ ดังนี้ 1) นักเรียนคิดว่า เปี้ยก กับ ป้อม เป็นคนอย่างไร เพราะเหตุใด 2) นักเรียนคิดว่า เปี้ยก กับ ป้อม แตกต่างกันอย่างไร เพราะเหตุใด 3) นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่ทำให้งานของป้อมออกมาเช่นนั้นเป็นเพราะเหตุใด 4) นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่ทำให้งานของเปี้ยกออกมาเช่นนั้นเป็นเพราะเหตุใด 5) ถ้านักเรียนเป็นเปี้ยกเหมือนในกรณีตัวอย่างนี้ นักเรียนจะทำอย่างไร เพราะเหตุใด 6) ถ้านักเรียนเป็นป้อมเหมือนในกรณีตัวอย่างนี้ นักเรียนจะทำอย่างไร เพราะเหตุใด 3.3 ผู้วิจัยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมากล่าวผลเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่แต่ละกลุ่มได้ร่วมกันการอภิปรายและความคิดเห็นจนครบทุกกลุ่ม กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึง

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความไม่ขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที 4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากกรณีตัวอย่างเรื่อง “ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น” จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง 5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงาน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความไม่ขยันหมั่นเพียร ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 6. ชั้นประเมินผล 6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก 6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง การประเมิน 1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนใน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					การเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน 3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
5	ใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของควมขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้	การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย	1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้ และการปล่อยเวลา

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
		3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้			วางให้เปล่าประโยชน์ และผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้ 1) สิ่งที่ทำนักเรียนทำในยามว่าง มีอะไรบ้าง 2) เพราะเหตุใดนักเรียนจึงทำเช่นนั้น 3) นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ได้ทำเช่นนั้น 4) ผลที่นักเรียนได้รับจากสิ่งที่นักเรียนทำนั้นเป็นเช่นไร จากนั้น ผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้ ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน 3. ขั้นตอนการพัฒนา 3.1 ผู้วิจัยนำเทคนิคการอภิปรายมาใช้ในการพัฒนาเรื่อง “การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์” จากนั้นผู้วิจัยแจกเอกสารสำหรับการอภิปรายให้นักเรียนแล้วขออาสาสมัครนักเรียน 1 คนเพื่อออกมาอ่านหน้าชั้นเรียน 3.2 เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้ว ผู้วิจัยให้

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่มย่อย เพื่อช่วยกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว โดยมีคำถามดังต่อไปนี้ 1) นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง “การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์” อย่างไร 2) นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ได้อย่างไรบ้าง เพราะเหตุใด 3) นักเรียนคิดว่า ผลที่ตามมาของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ กับการปล่อยเวลาว่างให้เปล่าประโยชน์ เป็นอย่างไร 3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอาสาสมัครออกมานำเสนอความคิดเห็นของกลุ่มหน้าชั้นเรียนจนครบทุกกลุ่ม กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมไม่ขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที 4. ขนสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการอภิปรายเรื่อง “การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์” จากนั้นให้นักเรียนเล่าประสบการณ์หรือเหตุการณ์ความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์ จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง 5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์ โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียด

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ต่าง ๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 6. ชั้นประเมินผล 6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก 6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์ การประเมิน 1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน 3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
6	ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจได้ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจได้ 3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ	นิสาเด็กดี	กรณีตัวอย่าง การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย	1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัดเพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และผลดีและผลเสียที่ตามมา ดังนี้ 1) นักเรียนคนใดบ้างเคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ นักเรียนรู้สึกอย่างไร

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ที่เคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และผลของการช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจนักเรียนได้รับเป็นอย่างไร 2) นักเรียนคนใดไม่เคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และผลของการไม่เคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจนักเรียนได้รับเป็นอย่างไร 3. ขั้นตอนการพัฒนา 3.1 ผู้วิจัยนำเทคนิคกรณีตัวอย่างมาใช้ในการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ เรื่อง “นิสา เด็กดี” แล้วแจกเอกสารกรณีตัวอย่างให้นักเรียนอ่านเมื่อนักเรียนจบแล้ว ผู้วิจัยจึงทบทวนกรณีตัวอย่างให้นักเรียนฟังอีกครั้ง

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างเรื่อง “นิสา เด็กดี” โดยใช้คำถามดังนี้ 1) นักเรียนคิดว่า นิสา เป็นคนอย่างไร 2) ถ้านักเรียนเป็น นิสา นักเรียนจะทำอย่างไร 5) ผลที่ตามมาของการช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจเป็นอย่างไร 6) ถ้านิสาไม่ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ผลจะเป็นอย่างไร กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที 4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของกรณีตัวอย่างเรื่อง “นิสาเด็กดี” จากนั้นให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ความประทับใจของตนเองที่ได้ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจและผลที่ตามมาเป็นอย่างไร เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง 5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ โดยใช้แบบฝึกหัด

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 6. ชั้นประเมินผล 6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก 6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ การประเมิน 1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการตอบคำถาม

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุป ของนักเรียน 3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลัง พัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงาน บ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือ ผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ
7	ช่วยเหลือกิจกรรมของ หมู่คณะตามความรู้ ความสามารถของตน อย่างสม่ำเสมอ	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถ บอกผลดีของการช่วยเหลือ กิจกรรมของหมู่คณะตาม ความรู้ความสามารถของตน อย่างสม่ำเสมอ 2. เพื่อให้ นักเรียนสามารถบอกผลเสีย ของการไม่ช่วยเหลือกิจกรรม ของหมู่คณะตามความรู้ ความสามารถของตนอย่าง สม่ำเสมอ 3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการ พัฒนาการช่วยเหลือกิจกรรม ของหมู่คณะตามความรู้	เพื่อหมู่บ้าน ของเรา	บทบาท สมมติแบบมี บท การ อภิปราย การให้ข้อมูล ย้อนกลับ และการ กล่าวคำ ชมเชย	1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อน พัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือ กิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถ ของตนอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้วิจัยอธิบาย รายละเอียดต่าง ๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและ สามารถปฏิบัติได้ 2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับ ความขยันหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือ กิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถ ของตนอย่างสม่ำเสมอ และความไม่เสมอ

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
		ความสามารถของตนเองอย่าง สม่ำเสมอ			ขยันหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของ หมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่าง สม่ำเสมอ รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มี ดังนี้ 1) นักเรียนคนใดเคยช่วยเหลือกิจกรรม ของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตน อย่างสม่ำเสมอบ้าง และนักเรียนทำอย่างไร นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ช่วยเหลือกิจกรรม ของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตน อย่างสม่ำเสมอ นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็น บุคคลอื่นไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะ ตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่าง สม่ำเสมอ ผลของการช่วยเหลือกิจกรรมของ หมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่าง สม่ำเสมอที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร และถ้า นักเรียนไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตาม ความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอผล ที่ได้รับเป็นอย่างไร

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน 3. ขั้นตอนการพัฒนา 3.1 สันทนากับนักเรียนเรื่องการแสดงบทบาทสมมติแบบมีบท จากนั้นขออาสาสมัครนักเรียนที่จะออกมาแสดงบทบาทสมมติ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติให้เป็นผู้สังเกตการณ์ 3.2 ผู้วิจัยแจกบทบาทสมมติให้นักเรียนแล้วอ่านบทบาทสมมติให้นักเรียนฟัง จากนั้นให้นักเรียนอ่านบทบาทของตนเองอีกครั้งและซักซ้อมเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เมื่อนักเรียนพร้อม ผู้วิจัยจึงให้นักเรียนเริ่มแสดงบทบาทสมมติที่ได้รับ 3.3 เมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติจบ ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย และแสดง

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสมมติของแต่ละคนทั้งนักเรียนผู้แสดงบทบาทสมมติ และนักเรียนผู้สังเกตการณ์ โดยมีคำถามดังต่อไปนี้ 1) นักเรียนรู้สึกอย่างไร กับพฤติกรรมที่ได้รับแล้วแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา 2) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมาควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด 3) ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในบทบาทสมมติ นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างไร 4) ผลที่ตามมาจากการทำพฤติกรรมนั้นเป็นอย่างไร กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็น พฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือ กิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้า นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดย มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็น

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					พฤติกรรมไม่ขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที 4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากบทบาทสมมติเรื่อง “เพื่อหมู่บ้านของเรา” จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างที่เกี่ยวกับคนที่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ว่าผลที่ตามมาเป็นอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง 5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 6. ชั้นประเมินผล 6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก 6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ การประเมิน 1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ
8	ปัจฉิมนิเทศและสรุปการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร	1. เพื่อให้นักเรียนสรุปบททวนสิ่งที่ได้รับจากการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร 2. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของความขยันหมั่นเพียร	ความขยันหมั่นเพียร	เกมการอภิปรายการให้ข้อมูลย้อนกลับและการกล่าวคำชมเชย	1. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังในการทำกิจกรรมเกม ดังนี้ 1.1 ให้นักเรียนยืนเป็น 2 แถว ตอนลึกโดยแต่ละแถวให้มีจำนวนเท่ากัน โดยนักเรียนเป็นผู้สมัครใจเองว่าจะยืนแถวไหนก็ได้ แต่เมื่อนับสมาชิกในแถวแล้วต้องมีจำนวนเท่ากันทั้งสองแถว ซึ่งถ้ามีแถวไหนขาด 1 คน ผู้วิจัยจะเป็นผู้เข้าไปยืนแทนให้เท่ากัน 1.2 ให้นักเรียนนับลำดับที่ตนยืนอยู่ที่ละแถวจนครบทุกคน จากนั้นให้นักเรียนที่อยู่ลำดับที่เดียวกันหันหลังชนกันที่ละคู่ โดยเริ่มจากลำดับที่ 1 ก่อน แล้วผู้วิจัยนับ 1-3 นักเรียนที่หันหลังชนกันหันกลับมาเจอหน้ากันแล้วเป่ายิ่งซุบพร้อมกัน ทำแบบนี้จนครบทุกคู่

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					แล้วจะได้นักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เป่ายิงซุบชนะกับกลุ่มที่เป่ายิงซุบแพ้ 1.3 ผู้วิจัยแจกกระดาษและปากกาให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด จากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันตั้งชื่อกลุ่ม และเสนอรายชื่อสมาชิกในกลุ่มเพื่อทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม และเป็นเลขานุการกลุ่ม 1.4 ผู้วิจัยชี้แจงบทบาทหน้าที่ของ หัวหน้ากลุ่ม สมาชิกกลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม ให้นักเรียนทราบ เพื่อสามารถปฏิบัติงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลากหัวข้อสำหรับการปฏิบัติงานหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 2 หัวข้อ ซึ่งผู้วิจัยเตรียมไว้ทั้งหมด 4 หัวข้อ ดังนี้ หัวข้อที่ 1 จากที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรมีอะไรบ้าง และมีผลดีอย่างไร พร้อมยกตัวอย่าง

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ประกอบอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง หัวข้อที่ 2 จากที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมไม่ความขยันหมั่นเพียรมีอะไรบ้าง มีผลดีและผลเสียอย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง หัวข้อที่ 3 นักเรียนคิดว่า ความสำคัญของความขยันหมั่นเพียรมีอะไรบ้าง พร้อมยกตัวอย่างประกอบ 3 ตัวอย่าง หัวข้อที่ 4 จากที่นักเรียนได้เข้าร่วมการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนคิดว่าสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง 3. เมื่อนักเรียนจับฉลากหัวข้อครบแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านหัวข้อฉลากที่จับได้ให้เพื่อนๆ ฟังหน้าชั้นเรียนอีกครั้ง จากนั้นผู้วิจัยทบทวนบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					นักเรียนฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติงานได้ 4. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม จากนั้นทำสรุปลงในกระดาษที่แจกให้ โดยผู้วิจัยจะให้คำปรึกษาและชี้แนะในกรณีที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือ เมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้ว ผู้วิจัยขอตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน 5. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมหลังจากที่นักเรียนรายงานเสร็จแล้วที่ละกลุ่ม และให้นักเรียนที่ฟังช่วยกันอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ จากนั้นผู้วิจัยสรุปการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรและกล่าวขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย การประเมินผล 1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปรายเสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
1	ประถมศึกษาปีที่ 6				
	การปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างบรรยากาศ ความคุ้นเคยและเป็นกันเอง ของนักเรียนกับผู้วิจัย 2. เพื่อให้นักเรียนทราบ ความหมายและความสำคัญ ของการพัฒนาเพื่อพัฒนา ความความขยันหมั่นเพียร ด้านต่อไปนี้	ความ ขยันหมั่นเพียร ของจีน	เกม การอภิปราย การให้ข้อมูล ย้อนกลับ และ การกล่าวคำ ชมเชย	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำ ตนเอง 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมทำกิจกรรม เพื่อสร้าง บรรยากาศความคุ้นเคย และความเป็นกันเอง ของนักเรียนกับผู้วิจัย โดยให้นักเรียนเล่นเกม ความขยันหมั่นเพียรของจีน โดยมีขั้นตอน ดังนี้ 2.1 ผู้วิจัยแจกกระดาษและปากกาที่ เตรียมไว้ให้นักเรียนคนละ 1 ชุด แล้วให้ นักเรียนเขียนชื่อและนามสกุลของตนเอง จากนั้นเขียนคำว่า “ความขยันหมั่นเพียรของ จีน” ไว้กลางหน้ากระดาษแผ่นหน้า และให้ เขียนคำว่า “ความไม่ขยันหมั่นเพียรของจีน” ไว้กลางหน้ากระดาษแผ่นหลัง 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนนำกระดาษของ ตนเองส่งให้เพื่อนคนถัดไป ให้นักเรียนเขียน พฤติกรรมความความขยันหมั่นเพียรของ เพื่อนที่เป็นเจ้าของกระดาษลงในหน้า

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					“ความขยันหมั่นเพียรของฉัน” และเขียนพฤติกรรมความไม่ขยันหมั่นเพียรของเพื่อนที่เป็นเจ้าของกระดาษลงในหน้า “ความไม่ขยันหมั่นเพียรของฉัน” เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้วส่งต่อให้เพื่อนคนถัดไปจนครบทุกคน คนสุดท้ายส่งกระดาษคืนให้เจ้าของ 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอ่านพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรและความไม่ขยันหมั่นเพียรเพื่อน ๆ เขียนให้หน้าชั้นเรียนจนครบทุกคน จากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันบอกพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรและความไม่ขยันหมั่นเพียรที่นักเรียนรู้จักหรือเคยพบเห็นในชีวิตประจำวันมีอะไรบ้าง แล้วผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปพฤติกรรมความความขยันหมั่นเพียรและความไม่ขยันหมั่นเพียร 3. ผู้วิจัยแจกเอกสารความขยันหมั่นเพียรให้นักเรียนคนละ 1 ชุด แล้วอธิบายความหมายของความขยันหมั่นเพียร ประเภทของความขยันหมั่นเพียร และความไม่ขยันหมั่นเพียร

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					โดยให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็น พร้อมเสนอแนวทางแก้ไขความไม่ขยันหมั่นเพียร และการนำความขยันหมั่นเพียรไปใช้ในชีวิตประจำวัน จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการจัดกิจกรรมในครั้งนี้
2	กระตือรือร้นมาโรงเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน	1.เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความกระตือรือร้นมาโรงเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือนได้ 2.เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่กระตือรือร้นมาโรงเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือนได้	ทางออกของวิสัย	กรณีตัวอย่าง การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย	1. ขั้นตอนทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากลุ่มถามนักเรียนเรื่องความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และความไม่ขยันหมั่นเพียร

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนรวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้ 1) นักเรียนคนใดมีความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนบ้าง นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่มีความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และผลของความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร 2) นักเรียนคนใดเคยไม่มีความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนบ้าง และผลของการไม่กระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					3. ขั้นตอนการพัฒนา 3.1 ผู้วิจัยนำกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนมาเล่าให้นักเรียนฟัง 3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม จากนั้นแจกเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง “ทางออกของวิชัย” แล้วให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มอ่านแล้วช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็น เสร็จแล้วให้เขียนลงในกระดาษที่ผู้วิจัยแจกให้ แล้วให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น โดยหัวข้อในการอภิปรายมีดังนี้ 1) วิชัยเป็นคนอย่างไร 2) การกระทำของวิชัยเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด 2) การกระทำของวิชัยเป็นความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ต้องให้ใครเตือน หรือไม่ เพราะเหตุใด 3) ทางออกของวิชัยมีอะไรบ้าง 4) ผลเสียของการไม่กระตือรือร้นมาเรียนที่วิชัยได้รับเป็นอย่างไร 5) ถ้านักเรียนเป็นวิชัย นักเรียนจะกระทำอย่างไร เพราะเหตุใด กรณีนี้นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมไม่ขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที 4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากกรณีตัวอย่างเรื่อง “ทางออกของวิชัย” และ

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่าสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง จากนั้นผู้วิจัย สรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง 5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลัง พัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้น มาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน โดยใช้ แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา ความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียน โดยไม่ต้องให้ใครเตือน ซึ่งผู้วิจัยอธิบาย รายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและ สามารถปฏิบัติได้ 6. ขั้นตอนประเมินผล 6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก 6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมิน ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความ

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน การประเมิน 1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน 3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน
3	ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่	ตั้งใจฟังหน่อย	การแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบท การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ	1. ขั้นตอนทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
		ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด ค่อย และเล่นในขณะที่ครูสอน 3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่ค่อย และ ไม่เล่นในขณะที่ครูสอน		และการ กล่าวคำ ชมเชย	2. ชี้นำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเรื่องความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่ค่อย และ ไม่เล่นในขณะที่ครูสอน และการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด ค่อย และเล่นในขณะที่ครูสอน รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้ 1) นักเรียนคนใดตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่ค่อย และ ไม่เล่นในขณะที่ครูสอนบ้าง และนักเรียนทำอย่างไร และผลของการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่ค่อย และ ไม่เล่นในขณะที่ครูสอนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร 2) นักเรียนคนใดเคยไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด ค่อย และเล่นในขณะที่ครูสอนบ้าง และนักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด ค่อย และเล่นในขณะที่ครูสอน หากมีใครไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด ค่อย และเล่นในขณะที่ครูสอน นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร และผลของการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด ค่อย และเล่น

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ในขณะที่ครูสอนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวน วัตถุประสงค์ของการพัฒนาความ ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่ พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอนให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน 3. ขั้นตอนการพัฒนา ผู้วิจัยนำเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ แบบไม่มีบท เรื่อง “ตั้งใจฟังครูอธิบาย” และ การอภิปราย โดยให้นักเรียนเป็นผู้คิดบทบาท การแสดงด้วยตนเอง 3.1 ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังเรื่องการ แสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบท เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน และสามารถ ปฏิบัติได้ 3.2 ผู้วิจัยขออาสาสมัครนักเรียนเพื่อ ออกมาแสดง (คุณครูสงวน สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง) ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดง ให้เป็นผู้สังเกตการณ์ แล้วจึงแจกเอกสาร

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					บทบาทสมมติแบบไม่มีบทให้นักเรียน 3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่อาสาสมัครออกมาแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทนั่งรวมกลุ่มเพื่อซักซ้อมการแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทประมาณ 10 นาที เมื่อนักเรียนพร้อมจึงให้เริ่มแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทได้ 3.4 เมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทจบแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นบทบาทสมมติแบบไม่มีบทเรื่อง “ตั้งใจฟังครูอธิบาย” โดยให้นักเรียนที่อาสาสมัครแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทเป็นผู้ตอบข้อซักถามก่อน จากนั้นจึงให้นักเรียนที่เป็นผู้สังเกตการณ์ช่วยกันแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามนั้น ดังต่อไปนี้ คำถามสำหรับนักเรียนที่แสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบททีละคน 1) นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ได้แสดงเป็นคุณครูสงวน สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					2) ทำไมนักเรียนจึงเลือกแสดงพฤติกรรมของ คุณครูสงวน สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง ออกมาอย่างนั้น เพราะเหตุใด 3) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด 4) ถ้านักเรียนเป็นสมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร 5) นักเรียนคิดว่า ผลที่ตามมาจากการแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นอย่างไร คำถามสำหรับนักเรียนผู้สังเกตการณ์ 1) นักเรียนคิดว่า สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง เป็นคนอย่างไร เพราะเหตุใด 2) ถ้านักเรียนเป็น สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างไร เพราะเหตุใด 3) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นควรทำหรือไม่ควรทำ เพราะเหตุใด 4) นักเรียนคิดว่า ผลที่ตามมาของการ

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					แสดงพฤติกรรมนั้นเป็นอย่างไร คำถามสำหรับนักเรียนทุกคน 1) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่เหมาะสมควรทำอย่างไร 2) พฤติกรรมที่เหมาะสมที่นักเรียนตอบในข้อ 1) นั้น สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ อย่างไร กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูดคุย และเล่นในขณะที่ครูสอน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากเรื่องที่แสดงบทบาทสมมติแล้วให้นักเรียนช่วยกันเล่าประสบการณ์หรือเหตุการณ์เกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอนว่า นักเรียนรู้สึกอย่างไร ผลดีและผลเสียที่ตามมาเป็นอย่างไร โดยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็น จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง 5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นใน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ขณะที่ครูสอน ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 6. ชั้นประเมินผล 6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก 6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน การประเมิน 1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน 3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครู

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
4	ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง 3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาดังใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง	เดชจอม ผัดวันประกันพรุ่ง	กรณี ตัวอย่าง การอธิบาย การให้ข้อมูล ย้อนกลับ และ การกล่าวคำ ชมเชย	อธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน 1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง และความไม่ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้ 1) นักเรียนคนใดเคยไม่ตั้งใจและ

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					พยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งบ้าง นักเรียนทำอย่างไร ผลของการไม่ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร 2) นักเรียนคนใดตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งบ้าง และนักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง และผลของการตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร จากนั้น ผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					3. ขั้นตอนการพัฒนา 3.1 ผู้วิจัยนำเทคนิคกรณีตัวอย่างเรื่อง “เดช จอมผู้ตัววันประกันพรั่ง” จากนั้นผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่างให้นักเรียนและขออาสาสมัครนักเรียน 1 คน เพื่อออกมาอ่านให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างในเอกสารที่แจกให้ เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้วจึงให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องในกรณีตัวอย่าง โดยผู้วิจัยใช้คำถามนำดังนี้ 1) นักเรียนคิดว่าเดชเป็นคนอย่างไร เพราะเหตุใด 2) นักเรียนคิดว่าการกระทำของเดชเป็นการกระทำที่มีความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง หรือไม่ เพราะเหตุใด 3) นักเรียนคิดว่าการที่เดชกระทำอย่างนั้น

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ทำให้มีผลที่ตามมาเป็นอย่างไร 5) ถ้านักเรียนเป็นเดชเหมือนในกรณีตัวอย่างนี้ นักเรียนจะกระทำอย่างไร เพราะเหตุใด กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์ คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความไม่ขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที 4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากกรณีตัวอย่างเรื่อง

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					“เดชจอมผัดวันประกันพรุ่ง” จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง 5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความไม่ขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 6. ขั้นตอนประเมินผล 6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก 6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่น

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					เพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง การประเมิน 1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน 3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
5	ใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของ ความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่	การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย	1. ขั้นตอนทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัดเพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
		ขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์ได้ 3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์ได้			2. ชี้นำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์ได้ และการปล่อยเวลาว่างให้เปล่าประโยชน์ และผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้ 1) สิ่งที่ทำนักเรียนทำในยามว่าง มีอะไรบ้าง 2) เพราะเหตุใดนักเรียนจึงทำเช่นนั้น 3) นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ได้ทำเช่นนั้น 4) ผลที่นักเรียนได้รับจากสิ่งที่นักเรียนทำนั้นเป็นเช่นไร จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์ได้ ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน 3. ขั้นตอนการพัฒนา 3.1 ผู้วิจัยนำเทคนิคการอภิปรายมาใช้ในการพัฒนาเรื่อง “การใช้เวลาว่างให้เป็น

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ประโยชน์” จากนั้นผู้วิจัยแจกเอกสารสำหรับการอภิปรายให้นักเรียนแล้วขออาสาสมัครนักเรียน 1 คนเพื่อออกมาอ่านหน้าชั้นเรียน 3.2 เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่มย่อย เพื่อช่วยกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว โดยมีคำถามดังต่อไปนี้ 1) นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง “การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์” อย่างไร 2) นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ได้อย่างไรบ้าง เพราะเหตุใด 3) นักเรียนคิดว่า ผลที่ตามมาของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ กับการปล่อยเวลาว่างให้เปล่าประโยชน์ เป็นอย่างไร 3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอาสาสมัครออกมานำเสนอความคิดเห็นของกลุ่มหน้าชั้นเรียนจนครบทุกกลุ่ม กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอก

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านใช้ เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัย จะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็น พฤติกรรมไม่ขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่าง ของตนทำงานที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยจะให้ ข้อมูลย้อนกลับทันที 4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญที่ ได้จากการอภิปรายเรื่อง “การใช้เวลาว่างให้ เป็นประโยชน์” จากนั้นให้นักเรียนเล่า ประสบการณ์หรือเหตุการณ์ความ ขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนทำงานที่ เป็นประโยชน์ จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีก ครั้ง 5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลัง พัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่าง

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ของตนทำงานที่เป็นประโยชน์ โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 6. ชั้นประเมินผล 6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก 6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ การประเมิน 1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
6	ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจได้ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจได้ 3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ	น้ำฝน กับ นที	กรณีตัวอย่าง การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และ การกล่าวคำชมเชย	2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน 3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และความไม่ขยันหมั่นเพียร

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					การพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ เรื่อง “น้ำฝน กับ นที” แล้วแจกเอกสารกรณีตัวอย่างให้นักเรียนอ่าน เมื่อนักเรียนจบแล้ว ผู้วิจัยจึงทบทวนกรณีตัวอย่างให้นักเรียนฟังอีกครั้งด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และผลดีและผลเสียที่ตามมา ดังนี้ 1) นักเรียนคนใดบ้างเคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่เคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และผลของการช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจนักเรียนได้รับเป็นอย่างไร 2) นักเรียนคนใดไม่เคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ด้วยความเต็มใจ และผลของการไม่เคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจนักเรียนได้รับเป็นอย่างไร 3. ขั้นตอนการพัฒนา 3.1 ผู้วิจัยนำเทคนิคกรณีตัวอย่างมาใช้ 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างเรื่อง “น้ำฝน กับ นที” โดยใช้คำถามดังนี้ 1) นักเรียนคิดว่า น้ำฝน เป็นคนอย่างไร 2) นักเรียนคิดว่าการกระทำของน้ำฝน ควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด 3) นักเรียนคิดว่า นที เป็นคนอย่างไร 4) นักเรียนคิดว่าการกระทำของ นที ควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด 5) นักเรียนคิดว่าการกระทำของน้ำฝนกับ นทีแตกต่างกันอย่างไร 6) การกระทำของน้ำฝนเป็นความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบา

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจหรือไม่ เพราะเหตุใด 7) การกระทำของน้ำที่เป็นความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจหรือไม่ เพราะเหตุใด 8) ผลที่ตามมาจากการกระทำของน้ำฝนและนที เป็นอย่างไร 9) ให้นักเรียนเลือกเป็นระหว่างน้ำฝนกับนที นักเรียนจะเลือกเป็นใคร เพราะเหตุใด กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านช่วย

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที 4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของกรณีตัวอย่างเรื่อง “น้ำฝน กับ นที” จากนั้นให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ความประทับใจของตนเองที่ได้ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจและผลที่ตามมาเป็นอย่างไรเพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง 5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่ง

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					เบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 6. ชั้นประเมินผล 6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก 6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ การประเมิน 1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความยั่งยืนหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
7	ช่วยเหลือกิจกรรมของ หมู่คณะตามความรู้ ความสามารถของตน อย่างสม่ำเสมอ	1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของการไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ 3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ	เพื่อหมู่บ้าน ของเรา	บทบาท สมมติแบบมี บท การ อภิปราย การให้ข้อมูล ย้อนกลับ และ การกล่าวคำ ชมเชย	3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ 1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ และความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่าง

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					สม่ำเสมอ รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้ 1) นักเรียนคนใดเคยช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอบ้าง และนักเรียนทำอย่างไร นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นบุคคลอื่นไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ผลของการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร และถ้านักเรียนไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอผลที่ได้รับเป็นอย่างไร จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน 3. ขั้นตอนการพัฒนา 3.1 สนทนากับนักเรียนเรื่องการแสดงบทบาทสมมติแบบมีบท จากนั้นขออาสาสมัครนักเรียนที่จะออกมาแสดงบทบาทสมมติ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติให้เป็นผู้สังเกตการณ์ 3.2 ผู้วิจัยแจกบทบาทสมมติให้นักเรียนแล้วอ่านบทบาทสมมติให้นักเรียนฟัง จากนั้นให้นักเรียนอ่านบทบาทของตนเองอีกครั้งและซักซ้อมเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เมื่อนักเรียนพร้อม ผู้วิจัยจึงให้นักเรียนเริ่มแสดงบทบาทสมมติที่ได้รับ 3.3 เมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติจบ ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสมมติของแต่ละคนทั้งนักเรียนผู้แสดงบทบาทสมมติ และนักเรียนผู้สังเกตการณ์ โดยมีคำถามดังต่อไปนี้

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					1) นักเรียนรู้สึกรังเกียจกับพฤติกรรมที่ได้รับแล้วแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา 2) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมาควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด 3) ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในบทบาทสมมติ นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างไร 4) ผลที่ตามมาจากการทำพฤติกรรมนั้นเป็นอย่างไร กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมไม่ขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูล

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ย้อนกลับทันที 4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากบทบาทสมมติเรื่อง “เพื่อหมู่บ้านของเรา” จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างที่เกี่ยวกับคนที่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ว่าผลที่ตามมาเป็นอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง 5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนเกิดความ

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					เข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้ 6. ชั้นประเมินผล 6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การ แสดงออก 6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ การประเมิน 1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน 3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ
8	ปัจฉิมนิเทศ และสรุปการพัฒนา ความขยัน หมั่นเพียร	1. เพื่อให้นักเรียนสรุป ทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการ พัฒนาความขยันหมั่นเพียร 2. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่า และความสำคัญของความ ขยันหมั่นเพียร	ความ ขยันหมั่นเพียร	เกม การอภิปราย การให้ข้อมูล ย้อนกลับ และการ กล่าวคำ ชมเชย	1. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังในการทำ กิจกรรมเกม ดังนี้ 1.1 ให้นักเรียนยืนเป็น 2 แถว ตอนลึก โดยแต่ละแถวให้มีจำนวนเท่ากัน โดยนักเรียน เป็นผู้สมัครใจเองว่าจะยืนแถวไหนก็ได้ แต่เมื่อ นับสมาชิกในแถวแล้วต้องมีจำนวนเท่ากันทั้ง สองแถว ซึ่งถ้ามีแถวไหนขาด 1 คน ผู้วิจัยจะ เป็นผู้เข้าไปยืนแทนให้เท่ากัน 1.2 ให้นักเรียนนับลำดับที่ตนยืนอยู่ที่ละแถว จนครบทุกคน จากนั้นให้นักเรียนที่อยู่ลำดับที่ เดียวกันหันหลังชนกันทีละคู่ โดยเริ่มจาก ลำดับที่ 1 ก่อน แล้วผู้วิจัยนับ 1-3 นักเรียนที่ หันหลังชนกันหันกลับมาเจอหน้ากันแล้วเป่า ยิ๊งซุบพร้อมกัน ทำแบบนี้จนครบทุกคู่แล้วจะ ได้นักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เป่ายิ๊ง ซุบชนะกับกลุ่มที่เป่ายิ๊งซุบแพ้ 1.3 ผู้วิจัยแจกกระดาษและปากกาให้

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					นักเรียนในกลุ่มช่วยกันตั้งชื่อกลุ่ม และเสนอรายชื่อสมาชิกในกลุ่มเพื่อทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม และเป็นเลขานุการกลุ่ม 1.4 ผู้วิจัยชี้แจงบทบาทหน้าที่ของ หัวหน้ากลุ่ม สมาชิกกลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม ให้นักเรียนทราบ เพื่อสามารถปฏิบัติงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลากหัวข้อสำหรับการปฏิบัติงานหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 2 หัวข้อ ซึ่งผู้วิจัยเตรียมไว้ทั้งหมด 4 หัวข้อ ดังนี้ หัวข้อที่ 1 จากที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรมี อะไรบ้าง และมีผลดีอย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง หัวข้อที่ 2 จากที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมไม่ขยันหมั่นเพียรมีอะไรบ้าง

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					มีผลดีและผลเสียอย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง หัวข้อที่ 3 นักเรียนคิดว่า ความสำคัญของความขยันหมั่นเพียรมีอะไรบ้าง พร้อมยกตัวอย่างประกอบ 3 ตัวอย่าง หัวข้อที่ 4 จากที่นักเรียนได้เข้ารวมการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนคิดว่าสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง 3. เมื่อนักเรียนจับฉลากหัวข้อครบแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านหัวข้อฉลากที่จับได้ให้เพื่อนๆ ฟังหน้าชั้นเรียนอีกครั้ง จากนั้นผู้วิจัยทบทวนบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้นักเรียนฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติงานได้ 4. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม จากนั้นทำสรุปลงในกระดาษที่แจกให้ โดยผู้วิจัยจะให้คำปรึกษา

ตาราง 17 (ต่อ)

ชั้น ครั้งที่	ความขยันหมั่นเพียร	วัตถุประสงค์	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	วิธีดำเนินการ
					และชี้แนะในกรณีที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือ เมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้ว ผู้วิจัยขอตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน 5. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมหลังจากที่นักเรียนรายงานเสร็จแล้วที่ละกลุ่ม และให้นักเรียนที่ฟังช่วยกันอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ จากนั้นผู้วิจัยสรุปการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรและกล่าวขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย การประเมินผล 1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม 2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปรายเสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ครั้งที่ 1

ชื่อเรื่อง	ปฐมนิเทศ
ชื่อกิจกรรม	ความยั่งยืนหมั่นเพียรของฉัน
เทคนิคที่นำมาใช้	เกม การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายและความสำคัญของการพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร
2. เพื่อสร้างบรรยากาศความคุ้นเคย และความเป็นกันเองของนักเรียนกับผู้วิจัย

สื่อการเรียนรู้

กระดาษ ปากกา และเอกสารความยั่งยืนหมั่นเพียร

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำตนเอง
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมทำกิจกรรม เพื่อสร้างบรรยากาศความคุ้นเคย และความเป็นกันเองของนักเรียนกับผู้วิจัย โดยให้นักเรียนเล่นเกม ความยั่งยืนหมั่นเพียรของฉัน โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกกระดาษและปากกาที่เตรียมไว้ให้นักเรียนคนละ 1 ชุด แล้วให้นักเรียนเขียนชื่อและนามสกุลของตนเอง จากนั้นเขียนคำว่า “ความยั่งยืนหมั่นเพียรของฉัน” ไว้กลางหน้ากระดาษแผ่นหน้า และให้เขียนคำว่า “ความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรของฉัน” ไว้กลางหน้ากระดาษแผ่นหลัง
 - 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนนำกระดาษของตนเองส่งให้เพื่อนคนถัดไป ให้นักเรียนเขียนพฤติกรรมความความยั่งยืนหมั่นเพียรของเพื่อนที่เป็นเจ้าของกระดาษลงในหน้า “ความยั่งยืนหมั่นเพียรของฉัน” และเขียนพฤติกรรมความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรของเพื่อนที่เป็นเจ้าของกระดาษลงในหน้า “ความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรของฉัน” เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้วส่งต่อให้เพื่อนคนถัดไปจนครบทุกคน คนสุดท้ายส่งกระดาษคืนให้เจ้าของ
 - 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอ่านพฤติกรรมความความยั่งยืนหมั่นเพียรและความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรเพื่อนๆ เขียนให้หน้าชั้นเรียนจนครบทุกคน จากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันบอกพฤติกรรมความความยั่งยืนหมั่นเพียรและความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรที่นักเรียนรู้จักหรือเคยพบเห็นในชีวิตประจำวันมีอะไรบ้าง แล้วผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปพฤติกรรมความความความยั่งยืนหมั่นเพียรและความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียร
3. ผู้วิจัยแจกเอกสารความความยั่งยืนหมั่นเพียรให้นักเรียนคนละ 1 ชุด แล้วอธิบายความหมายของความความยั่งยืนหมั่นเพียร ประเภทของความความยั่งยืนหมั่นเพียร และความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียร โดยให้

นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นพร้อมเสนอแนวทางแก้ไขความไม่ยั่งยืนเพื่อน และให้นำความยั่งยืนเพื่อนไปใช้ในชีวิตประจำวัน จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมในครั้งนี้

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

ใบความรู้ ความขยันหมั่นเพียร

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การทำงานด้วยความกระตือรือร้น ตั้งใจ เต็มใจ มุ่งมั่น พยายาม ไม่ย่อท้อ และสม่ำเสมอ เพื่อให้งานที่ทำประสบความสำเร็จ โดยอาศัย คุณธรรมอริยบท 4 ได้แก่

1. ฉันทะ มีใจรัก คือ พอใจที่จะทำสิ่งนั้นและทำด้วยใจรักต้องการให้เป็นผลสำเร็จอย่างดี แห่งกิจหรืองานที่ทำ
2. วิริยะ พากเพียรทำ คือ ขยันหมั่นประกอบ หมั่นกระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดถอย ก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ
3. จิตตะ เอาจิตฝึกฝน คือ ความมีใจเป็นสมาธิ มีใจจดจ่อ เอาใจใส่ดูแลในสิ่งที่ทำ ไม่ปล่อย จิตใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย ใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อย ๆ เสมอ ๆ
4. วิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวน คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจหาเหตุผล และ ตรวจสอบข้อที่ยังหย่อนเกินเลยบกพร่องขัดข้องเป็นต้น ในสิ่งที่ทำนั้น โดยรู้จักทดลอง วางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงเป็นต้น เพื่อจัดการและดำเนินการนั้นให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป

ประเภทของความขยันหมั่นเพียร

1. ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน โดยมีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้
 - 1.1 กระตือรือร้นมาโรงเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน
 - 1.2 ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูดคุยและเล่นในขณะที่ครูสอน
 - 1.3 บากบั่น พยายามทำงานให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
2. ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ส่วนตน โดยมีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้
 - 2.1 ใช้เวลาของตนที่เป็นประโยชน์
3. ความขยันหมั่นเพียรในการช่วยเหลืองานของครอบครัว โดยมีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้
 - 3.1 ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ
4. ความขยันหมั่นเพียรในการช่วยงานเพื่อสังคมส่วนรวม โดยมีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้
 - 4.1 ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

แผ่นหลัง

ความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรของฉัน คือ

[illegible]

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ครั้งที่ 2

ชื่อเรื่อง	กระท่อหรือร้นมาโรงเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน
ชื่อกิจกรรม	เด็กชายเฉื่อย
เทคนิคที่นำมาใช้	การเล่านิทาน การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที
วัตถุประสงค์	

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความกระท่อหรือร้นมาโรงเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือนได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่กระท่อหรือร้นมาโรงเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือนได้
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความกระท่อหรือร้นมาโรงเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือนได้

สื่อการเรียนรู้

กระดาษ ปากกา และนิทานเรื่อง “เด็กชายเฉื่อย”

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านความกระท่อหรือร้นมาโรงเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเรื่องความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านความกระท่อหรือร้นมาโรงเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรด้านความกระท่อหรือร้นมาเรียนรวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้

1) นักเรียนคนใดบ้างมีความกระท่อหรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และรู้สึกอย่างไรที่มีความกระท่อหรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อบุคคลที่มีความกระท่อหรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และผลของการกระท่อหรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

2) นักเรียนคนใดไม่เคยกระตือรือร้นมาเรียนบ้าง และรู้สึกอย่างไรที่ไม่กระตือรือร้นมาเรียน นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อบุคคลที่ไม่มีความกระตือรือร้นมาเรียน และผลของการไม่กระตือรือร้นมาเรียนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 ผู้วิจัยนำเทคนิคการเล่านิทาน การอภิปรายมาใช้ในการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน เรื่อง “เด็กชายเฉื่อย” และขออาสาสมัครนักเรียน 1 คน เพื่อเล่านิทานที่เตรียมไว้ โดยผู้วิจัยให้นักเรียนคนอื่น ๆ ตั้งใจฟัง และคิดพิจารณาติดตามไปด้วย

3.2 จากนั้นผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มละ 10 คน ให้ช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่อไปนี้

- 1) นักเรียนคิดว่า เด็กชายเฉื่อย มีพฤติกรรมอย่างไร
- 2) ถ้านักเรียนเป็นเด็กชายเฉื่อย นักเรียนจะปฏิบัติตัวอย่างไร เพราะเหตุใด
- 3) ระหว่าง เด็กชายเฉื่อยกับเด็กชายขยัน ใครที่มีความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และผลที่ตามมาของความกระตือรือร้นมาเรียนเป็นอย่างไร
- 4) ระหว่าง เด็กชายเฉื่อยกับเด็กชายขยัน ใครที่ไม่มีความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และผลที่ตามมาเป็นอย่างไร

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมไม่มีความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากนิทานเรื่อง “เด็กชายเฉื่อย” และให้นักเรียนเล่าประสบการณ์สู่กันฟังในเรื่องความกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือนว่าเป็นสิ่งที่ดีอย่างไรบ้าง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความ

ขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ชั้นประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน
3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

ใบความรู้ นิทานเรื่อง “เด็กชายเฉื่อย”

เช้าตรู่ ยามเคาะไม้ 5 ครั้ง บอกเวลาตีห้า (05.00น.) เสียงไก่ขันรับกันเป็นทอด ๆ จากบ้านหนึ่งสู่อีกบ้านหนึ่ง หมู่คนกานานาชนิดต่างโผบินออกจากรังเพื่อแสวงหาอาหาร และเศษหญ้าเพื่อนำมาทำรัง เด็กชายเฉื่อยซึ่งกำลังนอนหลับอยู่บนเตียงตกใจตื่น แต่เมื่อเห็นว่ายังไม่สว่างจึงนอนหลับต่อไป จนกระทั่งคุณแม่ปลุกให้ตื่นเพื่อเตรียมตัวไปโรงเรียน “เฉื่อย สายแล้วนะลูก ลูกขึ้นอาบน้ำ กินข้าว แต่งตัวไปโรงเรียนได้แล้ว” เสียงคุณแม่ปลุก เด็กชายเฉื่อยจ้วเจียตอบไปว่า “เดี๋ยวครับแม่” แล้วก็นอนหลับต่อ

ในขณะที่เด็กชายขยันรีบตื่นโดยที่ไม่ต้องมีใครปลุก อาบน้ำแปรงฟัน ทานข้าว แต่งตัวไปโรงเรียน เมื่อเดินผ่านมาทางบ้านของเด็กชายเฉื่อย ก็ตะโกนเข้ามาเรียกเพื่อให้เดินไปโรงเรียนด้วยกัน “เฉื่อย ๆ สายแล้วนะ ยังไม่ตื่นอีกหรือ” เด็กชายเฉื่อยตื่นขึ้นอีกครั้งหนึ่ง บิดชี้เกียจไปมา จ้วเจียลุกขึ้นนั่ง ก่อนตะโกนตอบไปว่า “ไปก่อนแล้วกัน” แล้วก็ล้มตัวลงนอน เผลอตัวหลับไปอีกพักใหญ่

เด็กชายขยัน เมื่อเดินทางมาถึงโรงเรียน ยังมีเวลาเหลือพอที่จะอ่านบททวนหนังสือเรียน และช่วยเพื่อน ๆ ทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ก่อนที่เสียงระฆังโรงเรียนบอกสัญญาณเรียกนักเรียนเข้าแถวตั้งขึ้น นักเรียนทั้งหลายรวมทั้งเด็กชายขยันได้เข้าแถวเคารพธงชาติ และเข้าเรียนทันเวลาทุกครั้ง ทำให้ไม่ขาดตอนจากสิ่งที่คุณครูสอน

ในขณะที่เด็กชายเฉื่อยยังคงนอนหลับเพลินอยู่ กระทั่งคุณแม่ต้องปลุกอีกหลายครั้ง และบังคับลุกขึ้นสวมเครื่องแบบไปโรงเรียน หน้าก็ไม่ได้ล้าง ข้าวก็ไม่ได้กิน ไม่ทันเข้าแถว เมื่อไปถึงห้องเรียน ปรากฏว่าครูเข้าสอนแล้ว “เฉื่อย ทำไมจึงมาสาย” ครูถาม เฉื่อยตอบว่า “ผมตื่นสายครับ” ครูจึงสอนเฉื่อยว่า “คนตื่นสายเป็นคนเกียจคร้าน เป็นคนไม่มีความกระตือรือร้น ทำอะไรไม่ทันเพื่อน มาโรงเรียนก็ไม่ทันโรงเรียนเข้า ทำให้ไม่ทันและไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูได้สอนไปก่อนหน้าแล้ว ทำให้เสียประโยชน์ เธอคิดว่าเป็นสิ่งดีหรือไม่ดี ควรประพฤติหรือไม่ควรประพฤติ” “ไม่ดี ไม่ควรประพฤติครับ” เฉื่อยตอบ ครูจึงสอนต่อไปว่า “ให้ดูตัวอย่างเด็กชายขยันสิ กระตือรือร้นมาโรงเรียนแต่เช้า เมื่อมาถึงแล้ว ยังมีเวลาเหลือพอที่จะอ่านหนังสือบททวนบทเรียนก่อนเข้าเรียนอีก เวลาเรียนเด็กชายขยันจึงเข้าใจ เมื่อถึงคราวสอบก็สอบได้คะแนนดี และยังช่วยเพื่อน ๆ ทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนด้วย หรือไม่เธอดูนกเป็นตัวอย่างก็ได้ นกมันกระตือรือร้นออกไปหาอาหาร และเศษหญ้าเพื่อนำมาทำรังตั้งแต่เช้าเป็นประจำสม่ำเสมอทุกวัน ๆ โดยที่ไม่ต้องให้ใครมาเตือน ทำให้ไม่เสียประโยชน์ที่พึงจะได้รับ และไม่เสียเวลาทิ้งไปโดยเปล่าประโยชน์ด้วย ฉะนั้นต่อไปนี่ ครูขอให้เธอปฏิบัติตัวเสียใหม่ ให้ละความเกียจคร้าน ขยันตื่นแต่เช้า กระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องคอยให้ใครปลุกหรือเตือน จะได้มาโรงเรียนทันเพื่อน ถ้าเธอทำได้จนติดเป็นนิสัย เธอจะประสบ

ความสำเร็จในการเรียน ” เจื้อยตอบรับว่า “ต่อไปผมจะพยายามตื่นแต่เช้า และกระตือรือร้นมาเรียนทุกวัน อย่างสม่ำเสมอโดยที่ไม่ต้องให้ใครคอยบอกคอยเตือน ครับ” คุณครูยิ้มกล่าวว่า “ดีมาก”

แบบฝึกหัด

ความขยันหมั่นเพียร : กระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็น
ของ นักเรียนเพียงข้อเดียว

1. ความขยันหมั่นเพียรตรงกับข้อใดมากที่สุด ?
 - ก. ความซื่อสัตย์
 - ข. ความมีวินัย
 - ค. ความกระตือรือร้น
 - ง. ความสามัคคี
2. ใครมีความกระตือรือร้นมากที่สุด
 - ก. หนีโรงเรียนแต่เช้าเพราะแม่ปลูก
 - ข. เหมียวมาทันเช้าแถวหน้าเสาธง
 - ค. อัดอ่านหนังสือการ์ตูนทุกคืน
 - ง. เสริมเข้าห้องเรียนหลังครูสอน
3. คนที่มีความกระตือรือร้นมีลักษณะอย่างไร
 - ก. ตื่นแต่เช้า มาโรงเรียนโดยพ่อแม่คอยเตือนอยู่เสมอ
 - ข. ตื่นแต่เช้า มาโรงเรียนโดยไม่ต้องมีใครเตือนอยู่เสมอ
 - ค. ตื่นแต่เช้า ดูการ์ตูนทางโทรทัศน์อยู่เสมอ
 - ง. ตื่นแต่เช้า ออกไปวิ่งเล่นกับเพื่อน ๆ
4. ข้อความต่อไปนี้ ข้อใดแสดงถึงความไม่กระตือรือร้น
 - ก. ดีห้าครึ่ง ตื่นช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านดีกว่า
 - ข. ดีห้าครึ่ง ยังไม่สว่างเลย นอนต่ออีกนิดดีกว่า
 - ค. ดีห้าครึ่ง ตื่นเตรียมตัวไปโรงเรียนดีกว่า
 - ง. ดีห้าครึ่ง ตื่นอ่านหนังสือดีกว่า
5. ข้อความใดคือประโยชน์ของความกระตือรือร้นมาเรียน
 - ก. ทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียน
 - ข. ทำให้มีเพื่อนมากขึ้น
 - ค. ทำให้คนรู้จักมากขึ้น
 - ง. ทำให้คุณครูจำชื่อได้

6. ขณะที่นักเรียนกำลังเล่นฟุตบอลอยู่กลางสนามของโรงเรียน สัญญาณระฆังบอกเวลาเข้าแถวหน้าเสาธงดังขึ้น นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. เล่นเล่นทันทีแล้วรีบเข้าแถว
 - ข. ทำเป็นไม่ได้ยิน แล้วเล่นต่อไป
 - ค. รอให้เพื่อนมาเรียกก่อน
 - ง. รอให้ครูมาไล่
7. เช้าวันจันทร์ต้องไปโรงเรียน แต่สมชายตื่นขึ้นมามีไข้กำลังตกปรอย ๆ ถ้านักเรียนเป็นสมชาย นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. นอนต่อ เพราะบรรยากาศน่านอน
 - ข. ห้ามกินฝนไปโรงเรียน
 - ค. นั่งดูการ์ตูน
 - ง. บอกแม่ว่าไม่สบาย
8. โอ้ เป็นเด็กยากจน ตั้งตั้งแต่ตีห้าช่วยแม่เตรียมของเพื่อทำอาหารไว้ขายเสร็จแล้วจะรีบแต่งตัวมาโรงเรียนให้ทันเวลาทุกวัน แสดงว่าโอ้เป็นคนอย่างไร
 - ก. เป็นคนเสียสละ
 - ข. เป็นคนซื่อสัตย์
 - ค. เป็นคนกระตือรือร้น
 - ง. เป็นคนมีเมตตา
9. การกระทำของบุคคลใด แสดงถึงความไม่กระตือรือร้น
 - ก. สมชาย ไม่มาโรงเรียน เพราะตื่นสาย
 - ข. สมควร ไม่ยอมขาดเรียน แม้จะเป็นไข้
 - ค. สมศรี ไม่มาโรงเรียน เพราะป่วยหนัก
 - ง. สมปอง ไม่ยอมขาดเรียน แม้ฝนจะตก
10. วนิดากำลังเดินไปโรงเรียน ขณะผ่านบ้านของน้อยหน้าซึ่งกำลังนั่งดูการ์ตูนอยู่ น้อยหน้าได้เรียกให้แวะเข้ามาดูด้วยกันก่อน ถ้านักเรียนเป็นวนิดา จะแวะหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ก. แวะ เพราะยังเข้าอยู่ ดูแป๊บหนึ่งคงไม่เป็นไรหรอกหน้า
 - ข. ไม่แวะ เพราะเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ รีบไปโรงเรียนดีกว่า
 - ค. ไม่แวะ เพราะไม่ชอบน้อยหน้า
 - ง. ไม่แวะ เพราะเคยดูแล้ว
11. ถึงเวลาไปโรงเรียนแล้ว แต่น้อยหน้ายังนั่งดูรายการทีวีอยู่ แสดงว่าน้อยหน้าเป็นคนอย่างไร
 - ก. เป็นคนมีกระตือรือร้น
 - ข. เป็นคนไม่มีความซื่อสัตย์
 - ค. เป็นคนไม่มีความกระตือรือร้น
 - ง. เป็นคนตรงต่อเวลา

12. สรุศักดิ์ โดนคุณพ่อบ่นอยู่เสมอ ว่าตื่นสายและขี้เกียจไปโรงเรียน ถ้านักเรียนเป็นสรุศักดิ์ จะทำอะไร
- ก. เฉย ๆ พ่อจะบ่นก็ช่าง
 - ข. หันไปเล่นกับเพื่อน
 - ค. ปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น
 - ง.เถียงตอบพ่อ
13. ลักษณะของคนไม่มีความกระตือรือร้นเป็นอย่างไร
- ก. เข้าห้องเรียนทันเวลาครูสอน
 - ข. มาเรียนทันเวลาเข้าแถวหน้าเสาธง
 - ค. ตื่นแต่เช้า อ่านหนังสือทบทวนบทเรียน
 - ง. ตื่นสาย ทำอืดออด ไม่อยากมาโรงเรียน
14. ผลของความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนเป็นอย่างไร
- ก. มาโรงเรียนทันเวลา
 - ข. ไม่พลาดบทเรียนที่ครูสอน
 - ค. คุณพ่อคุณแม่ภูมิใจ
 - ง. ถูกทั้ง ข้อ ก. ข้อ ข. และข้อ ค.
15. ผลของความไม่กระตือรือร้นมาเรียน เป็นอย่างไร
- ก. มาโรงเรียนสาย
 - ข. พลาดบทเรียนที่ครูสอนไปแล้ว
 - ค. คุณพ่อคุณแม่หนักใจ
 - ง. ถูกทุกข้อ

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ครั้งที่ 3

ชื่อเรื่อง	ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน
ชื่อกิจกรรม	ตั้งใจฟังหน่อย
เทคนิคที่นำมาใช้	กรณีตัวอย่าง การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอน
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน

สื่อการเรียนรู้

รูปภาพ เอกสารกรณีตัวอย่างเกี่ยวกับการตั้งใจฟังครูอธิบาย

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเรื่องความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้

1) นักเรียนคนใดตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอนเป็นประจำ นักเรียนทำอย่างไร และนักเรียนรู้สึกอย่างไร ผลของการตั้งใจฟังครูอธิบายที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

2) นักเรียนคนใดเคยปฏิบัติตนไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอนบ้าง หากมีคนไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอน นักเรียนรู้สึกอย่างไร และผลของการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 ผู้วิจัยนำเสนอรูปภาพกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอนมาเล่าให้นักเรียนฟัง พร้อมทั้งให้นักเรียนพิจารณาและคิดตามไปด้วย

3.2 เมื่อผู้วิจัยนำเสนอรูปภาพกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอนมาเล่าให้นักเรียนฟังจบแล้ว ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายถึงผลดีและผลเสียจากการกระทำของบุคคลในกรณีตัวอย่าง และส่งตัวแทนรายงานให้เพื่อนฟัง ในหัวข้อต่อไปนี้

- 1) ใครเป็นเด็กดีของครูในเรื่องนี้ เพราะอะไร
- 2) การกระทำของใครไม่เหมาะสม และมีผลเสียอย่างไร
- 3) นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร และจะมีผลอย่างไร

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยร่วมกับนักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างของตนเองเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอน และนักเรียนรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็น รวมทั้งสรุปผลดีและผลเสียที่ตามมา

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ชั้นประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความ ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน

การประเมิน

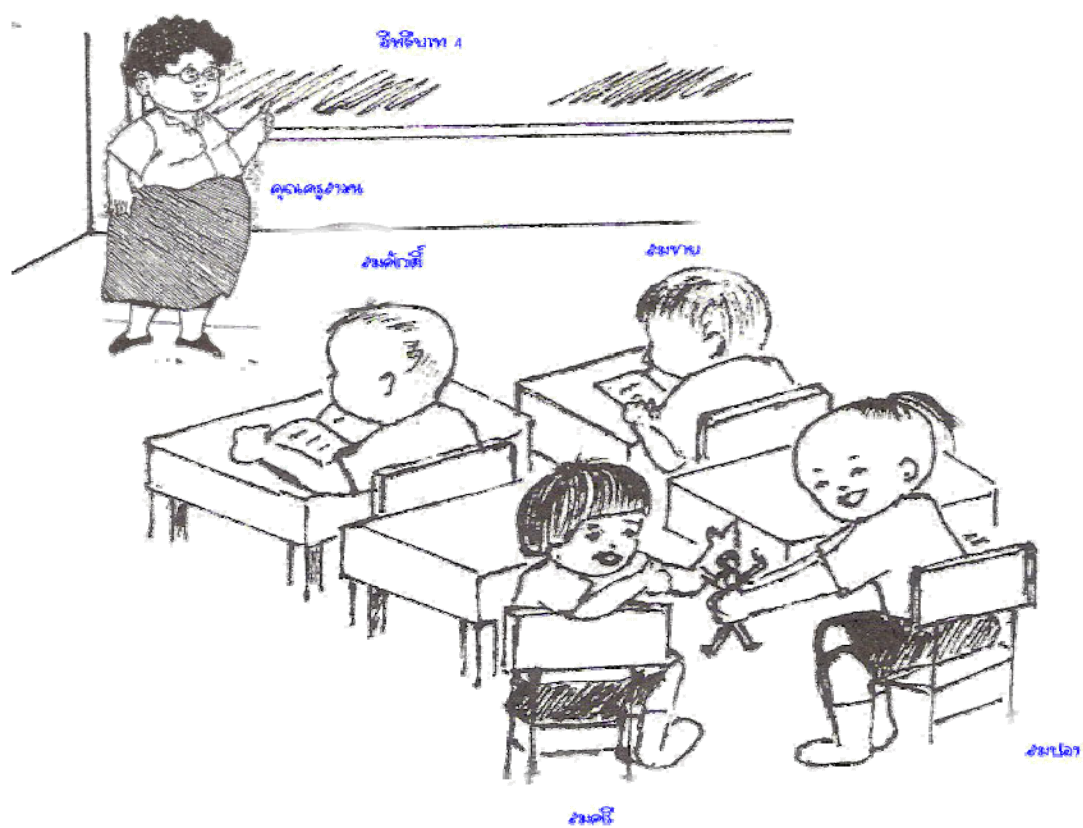
1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน
3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครู อธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน

ใบความรู้ กรณีตัวอย่าง

เรื่อง ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน

ในห้องชั้น ป.5 ชั่วโมงพระพุทธศาสนา คุณครูสงวนกำลังสอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง อิทธิบาท 4 ว่า การที่นักเรียนจะเรียน หรือทำงานให้สำเร็จได้นั้น ต้องมีหลักธรรมอิทธิบาท 4 ได้แก่การมีฉันทะ มีใจรัก คือ พอใจที่จะทำสิ่งนั้นและทำด้วยใจรักต้องการให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทำ วิริยะ พากเพียรทำ คือ ขยันหมั่นประกอบ หมั่นกระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดยถ่ ก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ จิตตะ เอาจิตฝึกฝั คือ ความมีใจเป็นสมาธิ มีใจจดจ่อ เอาใจใส่ดูแลในสิ่งที่ทำ ไม่ปล่อยจิตใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย ใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อย ๆ เสมอ ๆ และวิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวน คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนเกินเลยบกพร่องขัดข้องเป็นต้น ในสิ่งที่ทำนั้น โดยรู้จักทดลอง วางแผน วัตถุประสงค์ วิถีแก้ไขปรับปรุงเป็นต้น เพื่อจัดการและดำเนินการนั้นให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป

ในขณะที่ครูกำลังอธิบายอยู่นั้น สมศักดิ์ และสมชาย นั่งฟังครูอธิบายอย่างตั้งใจ เมื่อครูถามก็จะยกมือลุกขึ้นตอบได้อย่างถูกต้อง คุณครูก็จะชมและให้เพื่อน ๆ ปรบมือให้ แต่ขณะที่สมศักดิ์และสมชายตั้งใจฟังและตอบคำถามคุณครูอยู่นั้น สมศรี กับ สมปอง พูดคุย แหย่เล่นกัน และหยิบของเล่นออกมาเล่น โดยไม่ได้ตั้งใจฟังครูสอน ทำให้เวลาครูถามอะไรแล้วทั้งสมศรีและสมปองจะตอบไม่ได้ จึงโดนคุณครูดุว่า การที่เราไม่รู้จักกาลเทศะ หรือไม่ตั้งใจฟัง จะทำให้เรียนไม่เข้าใจ และตอบคำถามไม่ได้ ทั้งยังเป็นการรบกวนสมาธิเพื่อน ๆ ที่เขาตั้งใจฟังครูสอนด้วย ทำให้เกิดผลเสียทั้งต่อตัวเองและผู้อื่น เพราะฉะนั้นในขณะที่ครูสอนหรืออธิบาย นักเรียนทุกคนต้องตั้งใจฟัง ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่น

ภาพประกอบ 3 ภาพจาก กองวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

แบบฝึกหัด
ความขยันหมั่นเพียร : ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่น
ในขณะที่ครูสอน

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็น
 ของ นักเรียนเพียงข้อเดียว

1. ในขณะที่ครูกำลังสอน เพื่อนได้ชวนซิกี้คุยเรื่องลิเวอร์พูล ซึ่งเป็นทีมฟุตบอลทีมโปรด ถ้านักเรียน
 เป็นซิกี้ จะทำอย่างไร

- ก. คุยด้วย เพราะเมื่อคืนชมการถ่ายทอดทางโทรทัศน์
- ข. คุยด้วย เพราะนั่งอยู่หลังห้อง ครูคงไม่เห็น
- ค. ไม่คุย เพราะนั่งหลับ
- ง. บอกเพื่อนให้ตั้งใจฟังครูสอน หดหัวไม่ง่วงก่อนแล้วค่อยคุย

2. เอกหยิบสมุดการบ้านวิชาอังกฤษขึ้นมาทำในขณะที่ครูกำลังสอนวิชาภาษาไทย เอกเป็นคน
 เช่นไร

- ก. ไม่ตั้งใจฟังครูสอน ไม่รู้จักกาลเทศะ
- ข. ขยันหมั่นเพียร น่าชื่นชม
- ค. เท่่มาก น่าเอาเยี่ยงอย่าง
- ง. มีความเคารพ เกรงใจครู

3. มีพุทธภาษิตว่า “สุสุสัง ลภเต ปัญญัง” แปลว่า ฟังด้วยดีย่อมได้ปัญญา หมายความว่าอย่างไร

- ก. ฟังเฉพาะเรื่องที่ดีเท่านั้นปัญญาจึงจะเกิด
- ข. ฟังด้วยความตั้งใจจึงจะเกิดปัญญา
- ค. ฟังบ้างเล่นบ้างปัญญาก็เกิด
- ง. ไม่มีข้อใดถูกต้อง

4. ในช่วงเวลาพักวิชาภาษาอังกฤษ ขณะที่ครูกำลังสอนอยู่ เอ๋กับโอ้ได้หยิบเอาสมุดสะสมแต้มปีขึ้นมาดู
 และคุยกันเสียงดัง นักเรียนคิดว่าสมควรหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. สมควร เพราะคุยกันแค่สองคน
- ข. ไม่สมควร เดี่ยวคนอื่นขอยืม
- ค. ไม่สมควร เพราะเป็นการรบกวนคนอื่น
- ง. สมควร เพราะเป็นสิทธิส่วนตัว

5. ข้อความใดกล่าวถูกต้องมากที่สุด
 - ก. ป๋อง ตั้งใจฟังครูสอน เพราะนั่งแถวหน้า
 - ข. แป้ง ตั้งใจฟังครูสอน เพราะไม่มีเพื่อนเล่นด้วย
 - ค. เปิ้ล ตั้งใจฟังครูสอน เพราะกลัวโดนหักคะแนน
 - ง. เป้ ตั้งใจฟังครูสอน เพราะจะได้เข้าใจสิ่งที่ครูกำลังอธิบาย
6. แม้ว่าวิชาที่ครูกำลังสอนอยู่ เก่งจะเคยเรียนมาแล้วก็ตาม แต่เก่งก็ตั้งใจฟังครูอธิบายเสมอ ถ้านักเรียนเป็นเก่งจะตั้งใจฟังหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ก. ไม่ตั้งใจฟัง เพราะเคยเรียนมาแล้ว
 - ข. ไม่ตั้งใจฟัง เพราะเรียนซ้ำซาก น่าเบื่อ
 - ค. ตั้งใจฟัง เพราะสงสารครู
 - ง. ตั้งใจฟัง เพราะจะได้รู้และเข้าใจยิ่งขึ้นไปอีก
7. ลักษณะใดแสดงอาการของคนที่ไม่ตั้งใจฟังครูสอน
 - ก. อุดมนั่งเหม่อคิดถึงเจ้าตัวเล็กสุนัขตัวโปรด
 - ข. อ้อยยกมือลุกขึ้นตอบคำถามครู เวลาครูถาม
 - ค. อิงยกมือถามครูทุกครั้งที่ไม่เข้าใจสิ่งที่ครูกำลังสอน
 - ง. อัจฉิตส่งสัญญาณจากที่ครูอธิบายลงสมุด
8. ขณะครูกำลังสอนอยู่หน้าชั้นซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่สนุกและเดซไม่ชอบ ถ้านักเรียนเป็นเดซ จะทำอย่างไร
 - ก. อยู่นิ่ง ๆ เพราะกลัวถูกหักคะแนน
 - ข. ตั้งใจฟังครูสอน แม้ไม่ชอบก็ตาม
 - ค. เองานชิ้นอื่นขึ้นมาทำ
 - ง. ขออนุญาตครูออกนอกห้องเรียน
9. หนึ่งในมักจะถามคุณครูผู้สอนในห้องเรียนอยู่เสมอเมื่อเขาไม่เข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่เรียน ถ้านักเรียนเป็นหนึ่งในจะทำอย่างนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ก. ทำ เพราะอยากให้ครูและเพื่อน ๆ ชม
 - ข. ไม่ทำ เพราะกลัวเพื่อน ๆ ไม่พอใจ
 - ค. ทำ เพราะจะได้เข้าใจบทเรียน
 - ง. ไม่ทำ เพราะอยากเลิกเร็ว ๆ
10. ภาคเรียนที่แล้วปรีชาสอบได้คะแนนไม่ค่อยดีนัก เพราะมัวแต่คุยและเล่นกับเพื่อนเวลาครูสอน มาเทอมนี้เขาจึงตั้งใจฟังครูอธิบายบทเรียน เพราะเขาตั้งใจไว้ว่าจะต้องสอบให้ได้คะแนนดีกว่าเทอมที่แล้ว ถ้านักเรียนเป็นปรีชาจะทำอย่างนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ก. ไม่ทำ เพราะยังงี้ก็สอบผ่านอยู่แล้ว
 - ข. ไม่ทำ เพราะกลัวเสียเพื่อน
 - ค. ทำ เพราะจะได้พัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

- ง. ทำ เพราะจะได้รับรางวัลจากคุณพ่อ
11. ผลของการตั้งใจฟังครูอธิบายเป็นอย่างไร
- ก. ได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยได้ฟัง
 - ข. ได้รู้ในสิ่งที่ยังไม่เคยรู้
 - ค. เข้าใจสิ่งที่รู้แล้วมากยิ่งขึ้น
 - ง. ทั้งข้อ ก. ข้อ ข. และข้อ ค. ถูกต้อง
12. ถ้านักเรียนต้องการสอบได้คะแนนดี ๆ ควรทำอย่างไร
- ก. ประจบครูมาก ๆ
 - ข. เวลาสอบแอบเปิดดูหนังสือ
 - ค. ตั้งใจฟังครูอธิบายบทเรียน
 - ง. ลอกเพื่อน
13. นักเรียนเห็นด้วยกับข้อใดมากที่สุด
- ก. นี่เธอ ตั้งใจฟังครูหน่อยสิ เดียวก็โดนครูทำโทษหรอก
 - ข. นี่เดซ เอาหุ่นยนต์มาดูหน่อยสิ ครูไม่เห็นหรอกน่า
 - ค. นี่หุช เทอมที่แล้วเราสองคนสอบได้คะแนนไม่ดี เทอมนี้เราตั้งใจฟังครูสอนกันดีกว่านะ
 - ง. วิชานี้น่าเบื่อ สัมเราสองคนเอาวิชาอื่นขึ้นมาทำดีกว่า
14. ความตั้งใจเกี่ยวข้องกับข้อใดมากที่สุด
- ก. ความสนใจและเอาใจใส่
 - ข. ความเมตตา
 - ค. ความเกรงกลัว
 - ง. ความเคารพ
15. ผลของการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบายเป็นอย่างไร
- ก. พลาดไม่ได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยได้ฟัง
 - ข. พลาดไม่ได้รู้ในสิ่งที่ยังไม่เคยรู้
 - ค. ไม่เข้าใจสิ่งที่ครูสอน
 - ง. ถูกทุกข้อ

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนเพื่อรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ครั้งที่ 4

ชื่อเรื่อง	ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ทุกครั้ง
ชื่อกิจกรรม	ไม่น่าเลย
เทคนิคที่นำมาใช้	บทบาทสมมติแบบมีบท การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าว คำชมเชย
เวลา	60 นาที
วัตถุประสงค์	

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ยั่งยืนเพื่อรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง

สื่อการเรียนรู้

เอกสารบทบาทสมมติแบบมีบท

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความยั่งยืนเพื่อรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับความยั่งยืนเพื่อรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งและความไม่ยั่งยืนเพื่อรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้

- 1) นักเรียนคนใดมีความตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งบ้าง และนักเรียนทำอย่างไร นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นบุคคลอื่นที่ไม่มีความตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ผลของ

ความตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร และถ้านักเรียนไม่มีความตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ผลที่ได้รับเป็นอย่างไร

จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ด้าน ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 สันทนากับนักเรียนเรื่องการแสดงบทบาทสมมติแบบมีบท จากนั้นขออาสาสมัครนักเรียนที่จะออกมาแสดงบทบาทสมมติ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติให้เป็นผู้สังเกตการณ์

3.2 ผู้วิจัยแจกบทบาทสมมติให้นักเรียนแล้วอ่านบทบาทสมมติให้นักเรียนฟัง จากนั้นให้นักเรียนอ่านบทบาทของตนเองอีกครั้งและซักซ้อมเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เมื่อนักเรียนพร้อม ผู้วิจัยจึงให้นักเรียนเริ่มแสดงบทบาทสมมติที่ได้รับ

3.3 เมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติจบ ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสมมติของแต่ละคนทั้งนักเรียนผู้แสดงบทบาทสมมติ และนักเรียนผู้สังเกตการณ์ โดยมีคำถามดังต่อไปนี้

- 1) นักเรียนรู้สึกอย่างไร กับพฤติกรรมที่ได้รับแล้วแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา
- 2) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมาควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 3) ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในบทบาทสมมติ นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างไร
- 4) ผลที่ตามมาจากการทำพฤติกรรมนั้นเป็นอย่างไร

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมไม่ขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากบทบาทสมมติเรื่อง “ไม่น่าเลย” จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างที่เกี่ยวกับคนที่มีความตั้งใจและพยายามและคนที่ไม่มีความตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาทุกครั้ง ว่าผลที่ตามมาเป็นอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความชำนาญเพื่อยึดด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความชำนาญเพื่อยึดด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ขั้นตอนประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความชำนาญเพื่อยึดด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน
3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาพัฒนาความชำนาญเพื่อยึดด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง

ใบความรู้ บทบาทสมมติ เรื่อง “ไม่น่าเลย”

บรรยากาศในชั่วโมงวิชาภาษาอังกฤษ คุณครูให้นักเรียนจับคู่ทำกิจกรรมค้นหาคำศัพท์จากพจนานุกรมอังกฤษ – ไทย จำนวน 20 คำศัพท์ เมื่อครูบอกสัญญาณให้ลงมือทำงานได้ ดาวได้จับคู่กับเดือน และคุยตกลงแบ่งงานกัน โดยดาวเป็นคนเปิดหาคำศัพท์ ส่วนเดือนเป็นคนเขียนคำศัพท์ลงแผ่นกระดาษที่ครูแจกให้ แม้คำศัพท์ที่ครูให้คั่นนั้นจะมากและยาก แต่ทั้งดาวและเดือนก็ตั้งใจและพยายามทำงานจนเสร็จ

ส่วนธนาจับคู่กับทง เมื่อเห็นว่าคำศัพท์ที่ครูให้คั่นนั้นเยอะและยาก ธนาจึงยื่นมือไปหยิบหนังสือที่ทงกำลังเปิดอยู่มาปิดไว้พร้อมทั้งบอกทงให้รอลงจากดาวและเดือนดีกว่า ซึ่งทงเองก็เห็นดีด้วยกับธนา ทั้งสองจึงพากันเอากระดาษที่ครูแจกให้มาวาดรูปเล่น

ในขณะที่คู่ของประวิทย์กับสุรศักดิ์ เมื่อครูเฉลยทั้งสองก็แอบหยิบหนังสือการ์ตูนขึ้นมาอ่านและคุยกันเกี่ยวกับการ์ตูนที่ตนอ่านนั้น

เมื่อเวลาผ่าน ครูได้ถามนักเรียนว่าใครเสร็จแล้วบ้าง ดาวกับเดือนซึ่งตั้งใจและพยายามทำงานจนเสร็จหันมาบอกครูว่าทำเสร็จแล้ว คุณครูยิ้มให้พร้อมกล่าวชม แล้วพูดว่า “ใครเสร็จแล้วให้อามาส่งได้” ดาวกับเดือนเดินมาส่งงานที่โต๊ะครู ทำให้ธนากับทงที่หวังจะลงจากดาวและเดือนต้องผิดหวัง

เวลาใกล้หมด ครูมองนาฬิกาและเดือนนักเรียนอีกครั้งว่าใครยังไม่เสร็จต้องเร่งมือหน่อยเวลาใกล้หมดแล้ว ใครทำเสร็จแล้วถึงจะพักได้

แล้วเสียงสัญญาณหมดเวลาก็ดังขึ้น ครูพูดกับประวิทย์ สุรศักดิ์ ธนาและทงให้ทำงานต่อไปให้เสร็จ แล้วจึงค่อยพัก ถ้าไม่เสร็จไม่อนุญาตให้พัก ส่วนคนที่เสร็จและส่งครูแล้วไปพักได้

ในขณะที่เพื่อนคนอื่น ๆ ได้พัก แต่วิทย์ สุรศักดิ์ ธนาและทง กลับต้องนั่งทำงานต่อ พร้อมกับพูดกับตัวเองว่า “ไม่น่าเลยเรา”

ใบงาน

ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติเป็นบุคคลต่อไปนี้

บทบาทสมมติที่ 1	แสดงเป็นคุณครู
บทบาทสมมติที่ 2	แสดงเป็นดาว
บทบาทสมมติที่ 3	แสดงเป็นเดือน
บทบาทสมมติที่ 4	แสดงเป็นธนา
บทบาทสมมติที่ 5	แสดงเป็นทะนง
บทบาทสมมติที่ 6	แสดงเป็นประวิทย์
บทบาทสมมติที่ 7	แสดงเป็นสุรศักดิ์

คุณครู	“วันนี้ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกัน โดยให้นักเรียนจับคู่กัน แล้วให้นักเรียนช่วยกันค้นหาคำศัพท์จากพจนานุกรม อังกฤษ – ไทย จำนวน 20 คำ เมื่อนักเรียนค้นหาศัพท์ได้แล้วให้นักเรียนเขียนลงบนกระดาษที่ครูแจกให้ ใครมีข้อสงสัยบ้างไหม ถ้าไม่มีใครสงสัยก็ลงมือทำได้เลย”
ดาว	“เดือน เดือนฉันจะเป็นคนเปิดหาคำศัพท์เอง ส่วนเธอเป็นคนจดลงในกระดาษที่ครูแจกให้นะ”
เดือน	“ตกลง แต่คำศัพท์ที่คุณครูให้มาเยอะและยากจัง”
ดาว	“ไม่เป็นไรหรอก ถ้าเราตั้งใจและพยายามหา เดือนเดียวก็เสร็จแล้ว ไซ้ไหม”
เดือน	“ไซ้จะ”
ธนา	“แกจะเปิดทำไม ยากจะตาย เยอะอีกต่างหาก เดือนเราขอดาวกับเดือนลอกส่งครูก็ได้”
ทะนง	“เป็นความคิดที่ดี ถ้าอย่างนั้นเราเอากะดาษมาวาดรูปเล่นดีกว่านะ”
ประวิทย์	“สุรศักดิ์ นี่การ์ตูนเล่มใหม่เราเพิ่งซื้อมาใหม่ สนุกมาก ๆ เลย”
สุรศักดิ์	“เหอ เล่าให้ฟังบ้างสิ”
ประวิทย์	“ได้สิ”
คุณครู	“เวลาใกล้หมดแล้ว ใครทำเสร็จแล้วบ้าง ใครเสร็จแล้วเอามาส่งได้ ใครยังไม่เสร็จต้องเร่งมือหน่อยนะ”
ทะนง	“เฮ้ย ธนา ดาวกับเดือนเอางานไปส่งครูแล้ว ทีนี้เราจะทำไงละ”
ธนา	“แย่แล้ว กระดาษเราก็เอามาวาดรูปแล้ว ใกล้จะหมดเวลาแล้วด้วย”
คุณครู	“เอาละ หมดเวลา คนที่เสร็จแล้วครูอนุญาตให้พักได้ ส่วนประวิทย์ สุรศักดิ์ ธนา และทะนง ยังพักไม่ได้ ต้องทำงานต่อไปให้เสร็จเสียก่อน”

ประวิทย์	“ไม่น่าเลยเรา”
สุรศักดิ์	“ไม่น่าเลยเรา”
ธนา	“ไม่น่าเลยเรา”
ทง	“ไม่น่าเลยเรา”

แบบฝึกหัด

ความขยันหมั่นเพียร : ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็น
ของนักเรียนเพียงข้อเดียว

1. เมื่อคุณครูกำหนดงานให้นักเรียนทำ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร
 - ก. ตั้งใจและพยายามทำให้เสร็จทุกครั้ง
 - ข. ทำเพื่อให้ได้ส่งก็พอ
 - ค. วานให้เพื่อนช่วยทำให้
 - ง. ขอลอกงานเพื่อนส่ง
2. ดนัยได้รับมอบหมายให้ทำงานชิ้นหนึ่งที่เขาไม่ถนัด ถ้านักเรียนเป็นดนัย จะทำอย่างไร
 - ก. ลองทำไปก่อน ถ้าทำไม่ได้ก็เลิกทำ
 - ข. ไม่ทำ เพราะไม่ถนัด
 - ค. ตั้งใจและพยายามทำงานให้สำเร็จให้ได้
 - ง. ทำ เพราะกลัวครูไม่รัก
3. คุณครูกำหนดให้นักเรียนแก้โจทย์คณิตศาสตร์ มีอยู่ข้อหนึ่งอนงค์คิดอยู่เป็นเวลาเกือบชั่วโมงแล้ว ก็ยังหาคำตอบไม่ได้ ถ้านักเรียนเป็นอนงค์ จะทำอย่างไร
 - ก. เลิกทำ
 - ข. ทำต่อโดยพยายามคิดทบทวนหาคำตอบให้ได้
 - ค. หยุดพัก แล้วค่อยทำใหม่
 - ง. รอลอกเพื่อน
4. นกตลป้วยจึงไม่ได้มาเรียนหนังสือ พอหายดีแล้วจึงมาเรียน คุณครูบอกให้ทำการบ้านที่ครูมอบหมายให้ในวันที่เขาไม่ได้มาเรียนให้เสร็จแล้วนำส่งครูภายในวันนี้ ซึ่งมีหลายข้อมาก ต้องใช้เวลาหลายชั่วโมง ถ้านักเรียนเป็นนกตลจะอย่างไร
 - ก. รีบทำงานที่ได้รับมอบหมายได้เท่าไรส่งเท่านั้น
 - ข. ตั้งใจและพยายามทำงานให้เสร็จและนำส่งครูให้ครบตามกำหนด
 - ค. ขอลอกงานกับเพื่อน
 - ง. ขอผัดส่งไปวันอื่น

5. เมื่อครูมอบหมายงานให้ทำ ทองมักจะบ่นว่าซีเกียจคิด ปวดหัว และจะคอยลอกเพื่อนเสมอ ถ้านักเรียนเป็นทอง จะทำอย่างนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ทำบ้างบางครั้ง เพราะเพื่อนก็เคยทำ
 - ทำบ่อยครั้ง เพราะไม่ต้องคิดให้ปวดหัว
 - ไม่ทำ เพราะแม้จะยากก็จะตั้งใจและพยายามทำด้วยตัวเอง
 - ไม่ทำ เดียวคราวหลังเพื่อนมาขอลอก
6. ชั่วโมงเกษตรครูกำหนดให้นักเรียนชุดดินทำแปลงปลูกผักให้เสร็จเย็นวันนี้ ขณะทำงานอยู่นั้น สุชาติเห็นเพื่อนเล่นฟุตบอลกันอย่างสนุกสนาน เขาเองก็ชอบเล่นเหมือนกัน ถ้านักเรียนเป็นสุชาติจะทำอย่างไร
- เล่นด้วยเพราะอยากหยุดพักสักหน่อย
 - เล่นเพราะเห็นเพื่อนเล่น อดเล่นไม่ได้
 - ไม่เล่นเพราะจะตั้งใจทำงานให้เสร็จ
 - ไม่เล่น แต่ไปนั่งเชียร์
7. สมพร ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ออกมาดีและเสร็จทันเวลาทุกครั้ง แม้งานนั้นจะมีอุปสรรคหรือยากลำบากเพียงใด แสดงว่าสมพรเป็นคนเช่นไร
- มีความตั้งใจและพยายาม
 - มีความเมตตาและกรุณา
 - มีความหวังและกำลังใจ
 - มีความซื่อสัตย์และยุติธรรม
8. นักเรียนคิดว่าข้อความใดต่อไปนี้ควรปฏิบัติมากที่สุด
- โจทย์เลขยากออกอย่างนี้ รอลอกขวัญดีกว่า
 - อากาศร้อน เก็บงานไว้ทำพรุ่งนี้ดีกว่า
 - ไม่ทำดีกว่า ยอมให้ครูทำโทษ
 - ยากอย่างไร ก็ตั้งใจและพยายามทำให้เสร็จ
9. ชั่วโมงศิลปะ ครูให้นักเรียนวาดภาพจากของจริง ปราณีตั้งใจจะวาดให้สวยที่สุดเท่าที่จะทำได้ ขณะที่เพื่อน ๆ วาดให้เสร็จพอได้ส่งครูจะได้รับไปเล่น ถ้านักเรียนเป็นปราณี จะทำอย่างไร
- รีบส่ง เพราะเพื่อนส่งกันแล้ว
 - รีบส่ง เพราะจะได้ไปเล่นกับเพื่อน
 - วาดต่อไปให้เสร็จอย่างที่ตั้งใจ
 - วาดต่อไป ครูจะได้ชื่นชม
10. วันนี้เป็นเวรของเดชที่จะต้องทำความสะอาดห้องน้ำ ขณะนั้นแดงมาเรียกให้ไปเล่นฟุตบอลด้วยกัน ถ้านักเรียนเป็นเดช จะทำอย่างไร
- รีบออกไปเล่นพร้อมกับแดงทันที
 - รีบล้างห้องน้ำพอให้เสร็จแล้ววิ่งออกไปเล่น

- ค. ล้างห้องน้ำให้สะอาด แล้วค่อยไปเล่น
 - ง. เรียกเพื่อนให้มาล้างแทน แล้วตัวเองออกไปเล่น
11. ใครเป็นคนที่มีความตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมาย
- ก. ป่องรู้สึกเบื่อที่ได้รับมอบหมายให้กวาดห้อง
 - ข. เป๊ยกไม่พอใจเลยที่ได้รับมอบหมายให้อ่านบทกลอน
 - ค. ขวัญร้องไห้ทุกครั้งที่ได้รับมอบหมายให้ทำความสะอาดห้องน้ำ
 - ง. แมวทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาและออกมาดีทุกครั้ง
12. วันนี้เป็นเวรของโชคที่จะต้องทำความสะอาดห้องเรียน ขณะนั้นด้อมาเรียกให้ไปเล่นปิงปองด้วยกัน ถ้านักเรียนเป็นโชค จะทำอย่างไร เพราะเหตุใด
- ก. รีบออกไปเล่นพร้อมกับด้อมทันที
 - ข. รีบทำพอให้เสร็จแล้ววิ่งออกไปเล่น
 - ค. ตั้งใจทำความสะอาดให้เสร็จ แล้วค่อยไปเล่น
 - ง. ปลอมยให้เพื่อนในกลุ่มทำ แล้วตัวเองออกไปเล่น
13. ข้อใด ที่นักเรียนไม่ควรปฏิบัติ
- ก. ทำงานด้วยตั้งใจ
 - ข. พยายามทำงานให้ดีที่สุด
 - ค. แม้จะมีอุปสรรคลำบากเพียงใดก็ไม่ท้อถอย
 - ง. เมื่อเห็นว่างานยาก ก็เลิกกลางคัน
14. ข้อความใดตรงกับความตั้งใจและพยายามทำงาน
- ก. ทำงานให้เสร็จออกมาดีที่สุดในที่สุด
 - ข. ทำงานให้เสร็จเป็นพอ
 - ค. ทำไป เบื่อไป
 - ง. ทำไป บ่นไป
15. ข้อใดคือผลของการตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จทุกครั้ง
- ก. งานเสร็จออกมาดีมีความผิดพลาดน้อย
 - ข. งานไม่ค้างค้ำทับถมเป็นดินพอกหางหมู
 - ค. ภูมิใจในตัวเอง และเป็นที่ชื่นชมของผู้อื่น
 - ง. ถูกทุกข้อ

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ครั้งที่ 5

ชื่อเรื่อง	ใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์
ชื่อกิจกรรม	สมชาติ และ ชูชาติ
เทคนิคที่นำมาใช้	กรณีตัวอย่าง การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้

สื่อการเรียนรู้

เอกสารกรณีตัวอย่าง

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ และผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้

- 1) นักเรียนคนใดเคยใช้เวลาว่างของตนเองในการทำงานที่เป็นประโยชน์บ้าง นักเรียนใช้เวลาว่างของตนเองในการทำงานที่เป็นประโยชน์อะไรบ้าง นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อได้กระทำสิ่งนั้น และผลที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 ผู้วิจัยนำเทคนิคกรณีตัวอย่าง การอภิปรายมาใช้ในการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการใช้เวลาว่างของตนเองในการทำงานที่เป็นประโยชน์เรื่อง “สมชาติ และ ชูชาติ” โดยผู้วิจัยเล่ากรณีตัวอย่างให้นักเรียนฟัง

3.2 จากนั้นผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มละ 10 คน ให้ช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่อไปนี้

- 1) ทำไมชีวิตของสมชาติจึงต้องประสบกับความล้มเหลว
- 2) นักเรียนคิดว่าสมชาติเป็นคนเช่นไร ถ้านักเรียนเป็นสมชาตินักเรียนจะปฏิบัติตนเช่นไร
- 3) ทำไมชีวิตของชูชาติจึงประสบความสำเร็จ
- 4) นักเรียนคิดว่าชูชาติเป็นคนเช่นไร ถ้านักเรียนเป็นชูชาตินักเรียนจะปฏิบัติตนเช่นไร
- 5) นักเรียนคนใดเคยใช้เวลาว่างของตนเองในการทำงานที่เป็นประโยชน์บ้าง และผลที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองในการทำงานที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองในการทำงานที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากจากกรณีตัวอย่างเรื่อง “สมชาติ และ ชูชาติ” จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างที่เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างของตนเองในการทำงานที่เป็นประโยชน์ ว่าผลที่ตามมาเป็นอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการใช้เวลาว่างของตนเองในการทำงานที่เป็นประโยชน์ โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการใช้เวลาว่างของตนเองในการทำงานที่เป็นประโยชน์ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการใช้เวลาว่างของตนเองในการทำงานที่เป็นประโยชน์

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน
3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการใช้เวลาว่างของตนในการทำงานที่เป็นประโยชน์

ใบความรู้ กรณีตัวอย่างเรื่อง “สมชาติ และ ชูชาติ”

สมชาติ เป็นลูกชายเจ้าของอู่ซ่อมรถพ่อแม่มีฐานะดี สมชาติไปโรงเรียนทุกวัน แต่มีนิสัยไม่สนใจการเรียน ไม่เคยใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม หรือเรียนรู้การทำงาน ชอบเที่ยวเตร่หาความสนุกเพลิดเพลิน เพราะถือว่าเป็นลูกคนมีเงิน

ชูชาติ เป็นเด็กยากจน แต่ขยันเรียนหนังสือ เขาใช้เวลาว่างจากการเรียนหนังสือในวันหยุดให้เป็นประโยชน์โดยการเข้าไปเป็นลูกมือนายช่างในอู่ซ่อมรถของสมชาติ เขาเป็นคนที่มีความขยันหมั่นเพียร มีความมุ่งมั่น บากบั่น พยายาม ไม่ทอดทิ้งทั้งต่อการเรียนและการทำงาน อีกทั้งยังเป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตนพูดจาไพเราะ สนใจในการเรียนรู้ ขยันและยินดีทำตามที่นายช่างบอก นายช่างจึงได้สอนวิชาช่างให้กับชูชาติทุกวัน

เวลาผ่านไปหลายปี สมชาติที่มีนิสัยไม่สนใจการเรียน ไม่เคยใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม หรือเรียนรู้การทำงาน ชอบเที่ยวเตร่หาความสนุกเพลิดเพลิน เพราะถือว่าเป็นลูกคนมีเงิน จึงเรียนไม่สำเร็จ

ส่วนชูชาติที่เป็นคนขยันหมั่นเพียร และใช้เวลาว่างของตนจากการเรียนหนังสือให้เป็นประโยชน์เรียนสำเร็จพร้อม ๆ กับได้พยายามศึกษาหาความรู้อยู่เสมอจนได้เลื่อนตำแหน่งจากลูกมือมาเป็นช่างและได้เป็นหัวหน้าช่างในที่สุด

ต่อมา พ่อของสมชาติเสียชีวิตลง สมชาติต้องดำเนินกิจการแทน แต่ปรากฏว่าเขาไม่มีความรู้ในเรื่องนี้ดีเท่าที่ควรเนื่องจากไม่เคยสนใจมาก่อน อู่ซ่อมรถของสมชาติจึงต้องล้มเลิกกิจการเนื่องจากเขาไม่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน ชีวิตของสมชาติก็อับเฉาและยากจนลงทุกวัน

ในขณะที่ชูชาติเมื่อเขามีความรู้ความชำนาญในกิจการซ่อมรถยนต์ และมีเงินทุนเพียงพอ ก็ได้เปิดดำเนินการกิจการอู่ซ่อมรถยนต์ของตนเอง ปัจจุบันชีวิตของชูชาติประสบความสำเร็จในกิจการอู่ซ่อมรถยนต์ กิจการของเขาเจริญรุ่งเรือง เขาไม่ต้องลำบากเช่นในวัยเด็กอีกต่อไป และเขายังเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ที่มีความขยันหมั่นเพียรในการที่จะใช้เวลาว่างของตนเองให้เป็นประโยชน์เข้ามาทำงานและสอนวิชาความรู้ให้จนมีอนาคตสดใส

แบบฝึกหัด

ความขยันหมั่นเพียร : ใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็น
ของนักเรียนเพียงข้อเดียว

1. ฟ้าเป็นคนที่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์มาก เมื่อมีเวลาว่างจึงเข้าห้องสมุดเสมอ ๆ ถ้านักเรียนเป็นฟ้า
จะทำอย่างนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ทำ เพราะชอบอ่านข่าวบันเทิงและบทละคร
- ข. ทำ เพราะชอบอ่านข่าว บทความ และสารคดี
- ค. ไม่ทำ เล่นฟุตบอลดีกว่า
- ง. ไม่ทำ จับผักผ่อนดีกว่า

2. ราตรีเป็นคนที่ชอบสะสมแสตมป์มาก เขาจะมีสมุดสะสมแสตมป์อยู่หลายเล่ม ถ้านักเรียนเป็น
ราตรี จะสะสมแสตมป์หรือไม่

- ก. ไม่สะสม เพราะไม่มีประโยชน์
- ข. สะสม เพราะสนุก และได้ความรู้
- ค. สะสม เพราะจะได้ไว้อวดเพื่อน
- ง. สะสม เพราะจะได้เก็บไว้ขาย

3. กล้าเป็นนักเรียนที่ยากจน วันหนึ่งเขาไปพบหนังสือเล่มหนึ่งที่ร้านหนังสือเขาอยากได้มากแต่ไม่มี
เงินซื้อ ถ้านักเรียนเป็นกล้า จะทำอย่างไร

- ก. ตัดใจไม่อ่านก็ได้
- ข. ไปร้านหนังสือทุกวันเพื่อนอ่านวันละนิด
- ค. หยิบหนังสือเล่มนั้นมาโดยไม่ให้เจ้าของร้านเห็น
- ง. หางานพิเศษทำเพื่อเก็บเงินไปซื้อ

4. ข้อใดเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

- ก. देखใช้เวลาหลังเลิกเรียนเพาะเห็ดฟางขาย
- ข. สมพรจับจิ้งหรีดมาดักกันหลังเลิกเรียน
- ค. สมศักดิ์ใช้เวลาว่างตอนพักเที่ยงเล่นหมากรุก
- ง. นารีอ่านหนังสือการ์ตูนทุกครั้งที่มีเวลาว่าง

5. อีวใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนเพาะกล้าไม้ประดับขาย อีวจะได้รับผลอย่างไร

- ก. ได้รับการยกย่องจากผู้อื่น
- ข. ได้รับคำชมจากผู้อื่น

- ค. ได้รู้จักคนเยอะ
 - ง. มีรายได้เสริมมาจุนเจือครอบครัว
6. ปราณีใช้เวลาวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์รื้อยมาลัยขาย ปราณีเป็นคนอย่างไร
- ก. ใช้เวลาว่างทำสิ่งที่เป็ประโยชน์
 - ข. ใช้เวลาว่างทำสิ่งที่ไม่ควรทำ
 - ค. ไม่รู้จักใช้เวลาว่างพักผ่อน
 - ง. ไม่รู้จักใช้เวลาว่างสำหรับดูทีวี
7. ดาบตำรวจวิชัยใช้เวลาว่างจากงานราชการ ปลูกต้นไม้บนนาชนิดให้เป็นสมบัติของสาธารณะมาเป็นเวลานานกว่า 20 ปี ถ้านักเรียนเป็นดาบตำรวจวิชัย จะทำอย่างนั้นหรือไม่
- ก. ไม่ทำ เพราะคนมองว่าบ้า
 - ข. ไม่ทำ เพราะแ่งงานราชการตำรวจก็เหนื่อยพอแล้ว
 - ค. ทำ เพราะได้ใช้เวลาว่างของตนทำสิ่งที่เป็ประโยชน์
 - ง. ไม่ทำ เพราะงานตำรวจก็ทำประโยชน์มากแล้ว
8. ข้อใดเป็นประโยชน์จากการที่ดาบตำรวจวิชัยใช้เวลาว่างปลูกต้นไม้บนนาชนิดให้เป็นสมบัติของสาธารณะ
- ก. เป็นแหล่งอาหารของชาวบ้าน
 - ข. เป็นที่อยู่อาศัยของนก
 - ค. ให้ความเขียวสดชื่นแก่โลก
 - ง. ถูกทุกข้อ
9. ข้อใด ไม่ใช่ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- ก. วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ เก่งไปช่วยหลวงตากวาดลานวัดเป็นประจำ
 - ข. วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ เสรีชวนเพื่อนไปตกปลาเสมอ
 - ค. หลังเลิกเรียนเหมียวจะนั่งรื้อยดอกไม้ไว้ขาย
 - ง. เวลาพักเที่ยงน้อยจะเข้าห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือเพิ่มเติม
10. หลังจากเลิกเรียนกลับบ้านแล้ว สุริยาจะรีบช่วยงานพ่อแม่ให้เสร็จแล้วขออนุญาตไปอ่านหนังสือพิมพ์ที่ศาลาอ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทุกวัน ๆ ละ 30 นาที ถ้านักเรียนเป็นสุริยา จะทำอย่างนั้นหรือไม่
- ก. ทำ เพราะไปที่นั่นจะได้พบเพื่อนด้วย
 - ข. ไม่ทำ นอนดูทีวีที่บ้านดีกว่า
 - ค. ทำ เพราะได้รู้ข่าวสารเหตุการณ์ที่น่าสนใจทุกวัน
 - ง. ไม่ทำ ชี้เกียจเดิน
11. การใช้เวลาว่างของตนทำในสิ่งที่เป็ประโยชน์ จำเป็นสำหรับใคร
- ก. ครู
 - ข. นักเรียน

ค. หมอ

ง. ทุกคน

12. สมศักดิ์รู้ว่าพ่อแม่ต้องทำงานหนักเพื่อหาเงินส่งให้สมศักดิ์ได้เรียนหนังสือ พอถึงช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อน สมศักดิ์จึงไปสมัครเป็นลูกมือช่างในอู่ซ่อมรถเพื่อหารายได้พิเศษไว้ตอนเปิดเรียน สมศักดิ์ได้ชื่อว่าปฏิบัติตนเช่นไร

ก. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

ข. ใช้เวลาว่างทำในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์

ค. ปฏิบัติตนตามหลักพรหมวิหาร 4

ง. ไม่มีข้อใดถูก

13. ปราณีมีฝีมือในการทำขนม พอถึงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ปราณีจะทำขนมเอาไปขายที่ตลาด ถ้านักเรียนเป็นปราณีจะทำอย่างนั้นหรือไม่

ก. ทำ เพราะเป็นการหารายได้เสริม

ข. ไม่ทำ เพราะอายเพื่อน

ค. ไม่ทำ เพราะกลัวเหนื่อย

ง. ทำ เพราะจะได้ออกจากบ้าน

14. ข้อความใดต่อไปนี้นักเรียนไม่ควรปฏิบัติ

ก. ไปชมนิทรรศการสัปดาห์วิทยาศาสตร์ตอนวันเสาร์-อาทิตย์

ข. วันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ไปดูหนังแก้เซ็ง

ค. ทำขนมขายในวันหยุด

ง. ปลุกต้นไม้

15. ข้อความใดต่อไปนี้นักเรียนควรปฏิบัติ

ก. ปลุกต้นไม้เป็นงานอดิเรก

ข. วันหยุดนอนดูโทรทัศน์

ค. กัดจิ้งหรีดหลังเลิกเรียน

ง. วันอาทิตย์จับกลุ่มเพื่อน ๆ ชิงรถจักรยานยนต์

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ครั้งที่ 6

ชื่อเรื่อง	ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ
ชื่อกิจกรรม	เด็กขยัน
เทคนิคที่นำมาใช้	การเล่านิทาน การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจได้
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ

สื่อการเรียนรู้

กระดาษ ปากกา และฉลากแบ่งกลุ่ม

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และผลดีและผลเสียที่ตามมาดังนี้

1) นักเรียนคนใดบ้างเคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ นักเรียนรู้อย่างไรที่เคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และผลของการช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจนักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

2) นักเรียนคนใดไม่เคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และผลของการไม่เคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจนักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 ผู้วิจัยนำเทคนิคการเล่นิทาน การอภิปรายมาใช้ในการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ เรื่อง “เด็กขยัน” และขออาสาสมัครนักเรียน 1 คน เพื่อเล่นิทานที่เตรียมไว้ โดยผู้วิจัยให้นักเรียนคนอื่น ๆ ตั้งใจฟัง และคิดพิจารณาติดตามไปด้วย

3.2 จากนั้นผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มละ 10 คน ให้ช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่อไปนี้

- 1) นักเรียนคิดว่า ต่าย กับ ต้อม มีพฤติกรรมอย่างไร
- 2) ถ้านักเรียนเป็น ต่าย กับ ต้อม นักเรียนจะปฏิบัติตัวอย่างไร เพราะเหตุใด
- 3) ถ้านักเรียนช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจผลที่ตามมาเป็นอย่างไร
- 4) ถ้านักเรียนไม่ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจผลที่ตามมาเป็นอย่างไร

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมไม่มีความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากนิทานเรื่อง “เด็กขยัน” และให้นักเรียนเล่าประสบการณ์สู่กันฟังว่าใครเคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ว่าเป็นสิ่งที่ดีอย่างไรบ้าง และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับ

แบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความยั่งยืนเพื่อยกระดับช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ชั้นประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนเพื่อยกระดับช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน
3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความยั่งยืนเพื่อยกระดับช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ

ใบความรู้ นิทานเรื่อง “เด็กขยัน”

ทั่วทั้งบ้านเงียบสงบ ไม่มีสรรพสิ่งมีชีวิตอื่นใดทั้งสิ้น เพราะแม่กำลังกนกน้องเล็กอยู่ แล้วแม่ก็นอนหลับไปตอนกลางวันกับน้องเล็กด้วย

ติ้ง ติ้ง ติ้ง เสียงน้ำหยดจากก๊อกลงไปใต้องใส่ถ้วยขามที่จะล้าง ในอ่างนั้นเต็มไปด้วยขามที่ใช้แล้วเยอะเยอะไปหมด

“เราช่วยแม่ล้างจานดีไหมพี่” ต่ายกระซิบกระซาบชวนพี่ชายด้วยเสียงแผ่วเบา “เออ เข้าทำดีเหมือนกัน แม่จะได้พักผ่อนบ้าง” ต่อมพี่ชายตอบ แล้วสองพี่น้องก็ช่วยกันล้างจาน ต่ายเป็นคนล้างจานทั้งหมดจนสะอาด ส่วนต้อมรับหน้าที่เป็นคนเช็ดให้แห้ง ต้มลากเก้าอี้มาป็นชั้นไปยืนบนตัวนั้น ตัวสูงได้พอดีกับที่คว่ำจานซึ่งอยู่บนตู้กับข้าว ต้อมเปิดประตูตู้ที่จะใช้คว่ำจานออก ต่ายเป็นคนส่งจานขึ้นไปให้ต้อมเก็บไว้เป็นระเบียบเรียบร้อยอย่างที่แม่เคยทำ....แต่แล้ว

คุณพระช่วย ! ขณะที่จานใบใหญ่ใบสุดท้ายกำลังถูกส่งจากมือของน้องสาวไปให้พี่ชาย ต้อมยังไม่ทันรับ จานใบนั้นพลัดหลุดมือของเด็กทั้งสอง “เพี้ยง !” จานใบสวายนั่นแตกออกเป็นเสี่ยง

เสียงน้องเล็กร้องไห้จ้าเพราะความตกใจ ป่านนี้แม่คงตื่นแล้ว เสียงพี่เท้าแม่ย่าลงบันไดมาใช้แล้ว แม่อุ้มน้องเล็กลงมาดูข้างล่างว่าเกิดอะไรขึ้น และแล้วแล้วร่างของแม่ก็ปรากฏขึ้นที่หน้าประตู แม่มองจานที่แตก มองลูกทั้งสอง ทั้งต่ายและต้อมคิดเหมือน ๆ กันว่าคงโดนแม่ดุเป็นแน่แล้วฐานที่สะเพร่าทำของแตก แต่แม่กลับพูดว่า “โอ้โฮ นี่ลูกสาว ลูกชายของแม่ขยันกันใหญ่เลยหรือจ๊ะ ล้างถ้วยล้างจานซะเรียบร้อย นี่ถ้าลูกสาวลูกชายแม่ไม่ช่วยกันล้างถ้วยขามที่ใช้แล้ว ก็คงจะกองทับถมอยู่ ดูไม่สะอาดเรียบร้อยอย่างนี้”

แม่วางน้องเล็กไว้บนเก้าอี้สูงสำหรับเด็ก แล้วเข้ากอดลูกคนโตทั้งสองไว้ในอ้อมแขนคนละข้าง ต่อจากนั้นก็ม้มลงเก็บกวาดเศษถ้วยจานที่แตก นำไปทิ้งในถังขยะ แล้วแม่ก็หยิบเครื่องปรุงสำหรับทำขนมแสนอร่อยและภาชนะสำหรับใส่ของออกมาจากที่คว่ำจาน แล้วจัดแจงทำขนมให้ทั้งสองพี่น้องได้กินอย่างเอร็ดอร่อย เพื่อเป็นรางวัลในความขยันหมั่นเพียร

แบบฝึกหัด

ความขยันหมั่นเพียร : ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ด้วยความเต็มใจ

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็น
ของนักเรียนเพียงข้อเดียว

1. มาลีช่วยคุณแม่ทำอาหารตอนเย็นเสมอด้วยความเต็มใจ วันหนึ่งปาริชาติมาชวนไปเล่นด้วยกัน
ถ้านักเรียนเป็นมาลี จะทำอย่างไร
 - ก. ไม่ไปเพราะกำลังช่วยคุณแม่ทำอาหาร
 - ข. ไปเพราะเกรงใจเพื่อนมาหาถึงบ้าน
 - ค. ไปเพราะจะได้พักผ่อน
 - ง. ไม่ไปเพราะกลัวคุณแม่ดุ
2. การกระทำในข้อใด เป็นการกระทำด้วยความเต็มใจ
 - ก. สุนจะบ่นทุกครั้งที่คุณแม่ให้ช่วยล้างจาน
 - ข. สุนทรรู้สึกหงุดหงิดเสมอเวลาคุณแม่ให้ช่วยเลี้ยงน้อง
 - ค. สุนทรช่วยคุณแม่ปิดกวาดตูบ้านด้วยความยินดี
 - ง. สุธีกวาดบ้านด้วยอาการหมดอาลัย
3. อุบลเห็นคุณแม่กำลังกวาดบ้าน จึงเข้าไปช่วยโดยที่คุณแม่ไม่ได้บอก นักเรียนคิดว่าอุบลเป็น
คนเช่นไร
 - ก. หาเรื่องทำให้ตนเองเหนื่อย
 - ข. เต็มใจช่วยคุณแม่ทำงาน
 - ค. กลัวโดนคุณแม่ดุ
 - ง. อยากได้รางวัลจากคุณแม่
4. คุณแม่ต้องกล่อมน้องเล็กให้นอน จานก็ยังไม่ได้ล้าง จึงบอกเจี๊ยะให้ช่วยล้าง ถ้านักเรียนเป็นเจี๊ยะ
จะตอบคุณแม่ว่าอย่างไร
 - ก. ไม่ใช่หน้าที่ของหนู หนูจะไปเล่นกับเพื่อน
 - ข. หนูกำลังดูทีวีอยู่ ให้พี่ชายล้างสิแม่
 - ค. ได้ค่ะแม่ เตี้ยวหนูช่วยล้างเก็บเข้าที่ค่ะ
 - ง. แม่ก็ล้างเองสิ

5. ขณะที่คุณแม่กำลังทำอาหารเย็นอยู่ น้องเล็กได้ตื่นขึ้นและร้องไห้ คุณแม่จึงบอกให้เจี๊ยะช่วยอุ้มน้องไปเดินเล่น ถ้านักเรียนเป็นเจี๊ยะ จะทำหรือไม่
- ทำ เพราะได้ช่วยแบ่งเบาภาระของคุณแม่
 - ทำ เพราะตัดรำคาญ
 - ไม่ทำ เพราะไม่ชอบน้อง
 - ไม่ทำ เพราะกำลังติดละครโทรทัศน์อยู่
6. การกระทำของใคร เป็นการช่วยพ่อแม่ทำงานด้วยความเต็มใจ
- ปราโมทย์ช่วยคุณพ่อรดน้ำผักโดยไม่มีบ่น
 - ด้อยเถียงคุณแม่ทุกครั้งที่ถูกใช้ให้กวาดบ้าน
 - สมรไม่พอใจแม่ที่ใช้ให้เลี้ยงน้องจึงแกล้งน้อง
 - ขวัญจะพูด “เดี๋ยวก่อน” เสมอเวลาแม่ใช้ทำงาน
7. การกระทำในข้อใด นักเรียนควรปฏิบัติ
- ทานข้าวเสร็จช่วยเก็บจานไปล้าง
 - ทานข้าวเสร็จออกไปวิ่งเล่น ทั้งจานไว้ให้แม่ล้าง
 - ทานข้าวเสร็จ เก็บจานไปกองไว้ ออกไปวิ่งเล่น
 - ทานข้าวเสร็จ หลบไปดูโทรทัศน์
8. คนที่เต็มใจช่วยทำงานมีลักษณะอย่างไร
- มีความยินดี
 - อาสาเข้าช่วย
 - ไม่บ่น
 - ถูกทุกข้อ
9. คนที่ไม่เต็มใจช่วยทำงานมีลักษณะอย่างไร
- หลบหลีกงาน
 - สมัครใจทำงาน
 - ยินดีช่วยงาน
 - ไม่มีข้อใดถูก
10. ข้อความต่อไปนี้นักเรียนควรปฏิบัติ
- แม่ไม่รู้จะใช้อะไรซักหน้า
 - เวลาล้างจานใช้เราทุกที
 - คุณพ่อคุณแม่งานเยอะ เราต้องช่วยทำงานท่านบ้าง
 - บ้านอื่นไม่เห็นเขาช่วยพ่อแม่ทำงานเลย
11. ผลดีของการเต็มใจช่วยทำงานคุณพ่อคุณแม่ น่าจะตรงกับข้อใดมากที่สุด
- ทำให้เป็นที่เคารพของบุคคลอื่น
 - ทำให้มีชื่อเสียง

- ค. ทำให้มีคนอยากคบด้วย
- ง. ทำให้คุณพ่อคุณแม่เบาภาระลง
12. สวยพูดกับพี่ชายว่า “พี่ก้อง พรุ่งนี้คุณพ่อคุณแม่ไม่อยู่ คุณแม่บอกให้พี่ทำกับข้าวนะ” ก้องตอบว่า “ถึงคุณแม่อยู่พี่ก็ช่วยอยู่แล้ว” จากคำตอบของพี่ก้องนักเรียนคิดว่าพี่ก้องเป็นเช่นไร
- ก. เป็นคนขี้โม้
- ข. เป็นคนช่วยคุณพ่อคุณแม่ทำงานเป็นประจำ
- ค. พูดประชดน้องสาว
- ง. ต้องการพูดข่มน้องสาว
13. “ถึงคุณแม่อยู่พี่ก็ช่วยอยู่แล้ว” จากคำตอบของพี่ก้อง นักเรียนคิดว่าทำไมก้องจึงทำเช่นนั้น
- ก. เพราะก้องเต็มใจช่วยพ่อแม่ทำงาน
- ข. เพราะคุณพ่อคุณแม่ดู ก้องเลยต้องทำ
- ค. เพราะไม่มีใครช่วยคุณพ่อคุณแม่
- ง. เพราะไม่อยากให้คุณพ่อคุณแม่เสียใจ
14. นักเรียนช่วยพ่อแม่ทำงาน เพราะเหตุใด
- ก. เพราะต้องการเป็นลูกดีเด่นแห่งปี
- ข. เพราะโดนบังคับ
- ค. เพราะต้องการอวดสาว
- ง. เพราะต้องการให้คุณพ่อคุณแม่ได้พักบ้าง
15. ข้อใดต่อไปนี้เป็นลักษณะสำคัญในการช่วยพ่อแม่ทำงาน
- ก. ความซื่อสัตย์สุจริต
- ข. ความเต็มใจ
- ค. ความเมตตา กรุณา
- ง. ความอ่อนน้อมถ่อมตัว

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ครั้งที่ 7

ชื่อเรื่อง	ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ
ชื่อกิจกรรม	เพื่อหมู่บ้านของเรา
เทคนิคที่นำมาใช้	บทบาทสมมติแบบมีบท การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที
วัตถุประสงค์	

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของการไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

สื่อการเรียนรู้

เอกสารบทบาทสมมติแบบมีบท

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้

1) นักเรียนคนใดเคยช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอบ้าง และนักเรียนทำอย่างไร นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นบุคคลอื่น

ไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ผลของการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร และถ้านักเรียนไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอผลที่ได้รับเป็นอย่างไร

จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 สันทนากับนักเรียนเรื่องการแสดงบทบาทสมมติแบบมีบท จากนั้นขออาสาสมัครนักเรียนที่จะออกมาแสดงบทบาทสมมติ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติให้เป็นผู้สังเกตการณ์

3.2 ผู้วิจัยแจกบทบาทสมมติให้นักเรียนแล้วอ่านบทบาทสมมติให้นักเรียนฟัง จากนั้นให้นักเรียนอ่านบทบาทของตนเองอีกครั้งและซักซ้อมเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เมื่อนักเรียนพร้อม ผู้วิจัยจึงให้นักเรียนเริ่มแสดงบทบาทสมมติที่ได้รับ

3.3 เมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติจบ ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสมมติของแต่ละคนทั้งนักเรียนผู้แสดงบทบาทสมมติ และนักเรียนผู้สังเกตการณ์ โดยมีคำถามดังต่อไปนี้

- 1) นักเรียนรู้สึกอย่างไร กับพฤติกรรมที่ได้รับแล้วแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา
- 2) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมาควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 3) ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในบทบาทสมมติ นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างไร
- 4) ผลที่ตามมาจากการทำพฤติกรรมนั้นเป็นอย่างไร

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมไม่ขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากบทบาทสมมติเรื่อง “เพื่อหมู่บ้านของเรา” จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างที่เกี่ยวกับคนที่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ว่าผลที่ตามมาเป็นอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความชำนาญเพื่อร์ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความชำนาญเพื่อร์ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ขั้นตอนประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความชำนาญเพื่อร์ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน
3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาพัฒนาความชำนาญเพื่อร์ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

ใบความรู้ บทบาทสมมติเรื่อง “เพื่อหมู่บ้านของเรา”

ตะวันทอแสงยามเช้า ทอดเงาสวยลงมายังหมู่บ้านทุ่งกลมเกลียว ผู้คนในหมู่บ้านต่างตื่นแต่เช้า

“ป๊อก ๆ ๆ ๆ” เสียงไม้เกราะดังขึ้นจากบ้านของผู้ใหญ่ลี ทั้งน้านิด ลุงเป่ง ป้าน้อย พี่ไข่มุก และคนอื่นๆ ในละแวกบ้านทยอยเดินทำออกจากบ้านพากันมารวมตัวที่บ้านผู้ใหญ่ลี

“แม่จ๋า ๆ ๆ” เสียงเด็กน้อยมาลีได้ดังขึ้น “ผู้คนเค้าเดินไปไหนกันล่ะแม่”

“สายแล้วมาลี เอ๊ย ลูก ๆ รีบตื่นเถอะลูก ลุงผู้ใหญ่บ้านเรียกมาแหละ วันนี้เป็นวันที่เราจะช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านให้ล่ะลูก” แม่ตอบ

หมู่บ้านกลมเกลียว เป็นหมู่บ้านตัวอย่างดีเด่น ที่ได้รางวัลการพัฒนาความสะอาดของหมู่บ้านยอดเยี่ยม ผู้คนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้ต่างมีความภาคภูมิใจในรางวัลที่ตนได้รับ และภาคภูมิใจในวิถีชีวิตที่ดี บ้านตนสะอาด น่าอยู่ นามอง

เป็นประจำของทุก 3 เดือน ผู้ใหญ่บ้าน จะนัดรวมตัวเหล่าลูกบ้านมาประชุม เพื่อช่วยกันคิดหาวิธีจัดการให้หมู่บ้านสะอาด สวยงาม และหลังจากนั้นเหล่าลูกบ้านจะลงมือช่วยกันจัดแต่งหมู่บ้านทำความสะอาดกำลังความสามารถของตน

“มาลี เอ๊ย แม่ออกไปก่อนนะลูก ดูนั่นคนมาเยอะละ แม่จะออกไปช่วยเค้าแล้วนะลูก รีบลูก ๆ อาบน้ำแต่งตัวแล้วลงไปช่วยงานเค้านะลูก” แม่ทัก “จ้แม่” มาลีตอบ

บ้านทุ่งกลมเกลียววันนี้ต่างสนุกสนาน คึกคักไปด้วยผู้คน ที่พร้อมใจกันพัฒนาหมู่บ้านให้น่าอยู่ นามอง ป้าแหม่มเก่งงานกวาดกำลังขะมักเขม้นกวาดถนนเข้าหมู่บ้าน ลุงเป่งถนัดงานไม้ กำลังขะมักเขม้นต่อรั้วกันทางเข้าหมู่บ้าน และทำป้ายหมู่บ้านให้สวยงาม น้านิดถนัดงานถักกำลังขะมักเขม้นถักผืนออกจากม้านั่งจนเงาจับ ส่วนเด็กน้อยต่างพากันส่งเสียงคึกคักๆ หยอกล้อกันเล่นบ้าง แต่ก็ไม่ลืมหน้าที่ที่จะช่วยเหลือพัฒนาหมู่บ้าน โดยช่วยกันเก็บขยะที่เกลื่อนกลาดบ้าง ช่วยกันบริการน้ำให้แก่คนทำงานบ้าง ตามแต่ความสามารถและกำลังของตนเอง

ย่างเข้าบ่ายคล้อย ตะวันเริ่มส่งแสงจ๋า หนูมาลีเดินมาดูผู้คนทำงาน พร้อมกับคิดในใจว่า “คนก็ทำกันเยอะแล้วนี่นา เราจะช่วยอะไรได้ ไม่ทำซักคนคงไม่มีใครรู้หรอกน่า”

ขณะเดียวกันนั่นเอง แม่ของหนูมาลีที่กำลังขะมักเขม้น ในการกวาดเศษใบไม้ เหลือบไปเห็นหนูมาลีเข้า จึงร้องเรียกหนูมาลีมาช่วย “แม่จ๋า คนทำเยอะแล้ว อีกอย่างหนูตัวเล็กนิดเดียว จะช่วยทำอะไรได้ หนูจะไปเล่นตุ๊กตาต่อนะ” มาลีตอบ คุณแม่จึงเรียกหนูมาลีมาใกล้ ๆ แล้วกล่าวว่า “ฟังแม่นะลูก การที่เราอยู่ร่วมกันในหมู่บ้าน เมื่อมีกิจกรรมอะไรที่ต้องการกำลังคนในการทำงาน เราต้องช่วยเหลือทำงานนั้นตามแต่กำลังความสามารถที่ตัวเองจะทำได้ ใครที่มีกำลังหรือความสามารถมาก ก็ช่วยทำงานที่หนักและยาก ส่วนใครที่มีกำลังหรือความสามารถน้อยก็ช่วยทำงานที่ง่าย เห็นไหมนั้นเพื่อน ๆ ตัวเล็กเท่าหนูมาลี บางคนช่วยเก็บขยะ บางคนช่วยกวาดเศษใบไม้มากองรวมกัน บางคน

ช่วยบริการน้ำให้แก่คนที่ทำงาน ซึ่งเป็นงานที่หนูมาลีก็สามารถทำได้” คุณแม่หยุดนิดหนึ่งแล้วกล่าวต่อไปว่า “หนูมาลี ลองคิดดูสิ ถ้าทุกคนคิดว่ามีคนทำเยอะแล้วไม่ยอมช่วย หนูมาลีคิดว่าผลจะเป็นอย่างไร” หนูมาลีคิดนิดหนึ่ง แล้วตอบแม่ว่า “ก็จะไม่มีคนทำงานค่ะ” ถูกแล้วจ๊ะ แล้วถ้าไม่มีคนทำงาน ผลจะเป็นอย่างไร” หนูมาลีตอบว่า “งานไม่เสร็จค่ะ” แม่จึงกล่าวต่ออีกว่า “ใช่แล้วจ๊ะ แล้วหนูมาลีคิดดูอีกซิว่า ถ้าผู้คนในหมู่บ้านเราไม่ช่วยกันคนละไม้ละมือทำงานอย่างนี้ อะไรจะเกิดขึ้น” “หมู่บ้านเราก็จะสกปรก ไม่สะอาด ไม่น่ามอง ไม่น่าอยู่ค่ะ” หนูมาลีตอบ แม่เอามือลูบศีรษะหนูมาลีเบา ๆ พร้อมกับกล่าวอีกว่า “แล้วหนูมาลีคิดว่า ที่หมู่บ้านเราได้รับรางวัลหมู่บ้านสะอาด น่าอยู่น่ามอง เพราะอะไรจ๊ะ” หนูมาลีตอบว่า “เพราะผู้คนในหมู่บ้านช่วยกันพัฒนาค่ะ” “ถูกแล้วจ๊ะ ที่หมู่บ้านเราได้รับรางวัล เป็นเพราะหมู่บ้านเราสะอาด น่าอยู่ นั่นก็เพราะว่าพวกเราได้ร่วมแรงร่วมใจช่วยทำงานพัฒนากันอย่างวันนี้ไงล่ะ แล้วเราก็จะภูมิใจว่าได้มีส่วนในการทำให้หมู่บ้านเราสะอาด น่าอยู่ด้วย อย่างนี้แล้วหนูมาลีลูกแม่จะไม่ยอมช่วยอะไรบ้างเลยหรือจ๊ะ” คุณแม่กล่าว หนูมาลียิ้มตอบคุณแม่ว่า “ถ้าอย่างนั้นเดี๋ยวหนูจะช่วยเก็บขยะใส่ถุงไปทิ้งลงถังขยะ ค่ะ” ว่าแล้วหนูมาลีก็วิ่งเข้าไปในกลุ่มเด็ก ๆ ในหมู่บ้านที่กำลังช่วยกันคนละไม้คนละมือเก็บขยะใส่ถุง

เป็นอันว่าการพัฒนาหมู่บ้านในครั้งนี้นักคนได้ร่วมแรงร่วมใจช่วยทำงานกันตามความสามารถของตนเองอย่างขยันขันแข็ง แม้กระทั่งหนูมาลี

หลังจากนั้นมา หนูมาลีจะช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่บ้านตามความรู้ความสามารถของตน ทั้งที่โรงเรียน และในหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ

ใบงาน

ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติดังต่อไปนี้

- บทบาทที่ 1 แสดงเป็นแม่
 บทบาทที่ 2 แสดงเป็นหนูมาลี
 บทบาทที่ 3 แสดงเป็นผู้ใหญ่ลี
 บทบาทที่ 4 แสดงเป็นชาวบ้าน (น้านิด ลุงเปล่ง ป้าน้อย พี่ไข่มุก และเด็ก ๆ ในหมู่บ้าน)

- ผู้ใหญ่ลี “ป๊อก ๆ ๆ ๆ” (เคาะไม้เกราะ)
 หนูมาลี “แม่จ๋า ๆ ๆ ผู้คนเค้าเดินไปไหนกันล่ะแม่ “
 แม่ “สายแล้วมาลี เอ้ย ลูก ๆ รีบตื่นเถอะลูก ลุงผู้ใหญ่บ้านเรียกมาแหละ วันนี้เป็นวันที่เราจะช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านให้สะอาด
 แม่ “มาลี เอ้ย แม่ออกไปก่อนนะลูก ดูนั่นคนมาเยอะละ แม่จะออกไปช่วยเค้าแล้วนะลูก รีบลุก ๆ อาบน้ำแต่งตัวแล้วลงไปช่วยงานเค้านะลูก”
 หนูมาลี “จ้แม่”
 หนูมาลี “คนก็ทำกันเยอะแล้วนี่นา เราจะช่วยอะไรได้ ไม่ทำซักคนคงไม่มีใครรู้หรอกนา” (คิดในใจ)
 หนูมาลี “แม่จ๋า คนทำเยอะแล้ว อีกอย่างหนูตัวเล็กนิดเดียว จะช่วยทำอะไรได้ หนูจะไปเล่นตุ๊กตาด่อนะ”
 แม่ “ฟังแม่นะลูก การที่เราอยู่ร่วมกันในหมู่บ้าน เมื่อมีกิจกรรมอะไรที่ต้องการกำลังคนในการทำงาน เราต้องช่วยเหลือทำงานนั้นตามแต่กำลังความสามารถที่ตัวเองจะทำได้ ใครที่มีกำลังหรือความสามารถมากก็ช่วยทำงานที่หนักและยาก ส่วนใครที่มีกำลังหรือความสามารถน้อยก็ช่วยทำงานที่ง่าย เห็นไหมนั่น เพื่อน ๆ ตัวเล็กเท่าหนูมาลี บางคนช่วยเก็บขยะ บางคนช่วยกวาดเศษใบไม้มากองรวมกัน บางคนช่วยบริการน้ำให้แก่คนที่ทำงาน ซึ่งเป็นงานที่หนูมาลีก็สามารถทำได้ หนูมาลี ลองคิดดูซิ ถ้าทุกคนคิดว่ามีคนทำเยอะแล้วไม่ยอมช่วย หนูมาลีคิดว่าผลจะเป็นอย่างไร”
 หนูมาลี “ก็จะมีคนทำงานละ”
 แม่ “ถูกแล้วจ๊ะ แล้วถ้าไม่มีคนทำงาน ผลจะเป็นอย่างไร”
 หนูมาลี “งานไม่เสร็จละ”
 แม่ “ใช่แล้วจ๊ะ แล้วหนูมาลีคิดดูอีกซิว่า ถ้าผู้คนในหมู่บ้านเราไม่ช่วยกันคนละไม้ละมือทำงานอย่างนี้ อะไรจะเกิดขึ้น”
 หนูมาลี “หมู่บ้านเราก็จะสกปรก ไม่สะอาด ไม่น่ามอง ไม่น่าอยู่ละ”

- แม่ “แล้วหนูมาลีคิดว่า ที่หมู่บ้านเราได้รับรางวัลหมู่บ้านสะอาด น่าอยู่ นามอง เพราะอะไรจ๊ะ”
- หนูมาลี “เพราะผู้คนในหมู่บ้านช่วยกันพัฒนาค่ะ”
- แม่ “ถูกแล้วจ๊ะ ที่หมู่บ้านเราได้รับรางวัล เป็นเพราะหมู่บ้านเราสะอาด น่าอยู่ นั่นก็ เพราะว่าพวกเราได้ร่วมแรงร่วมใจช่วยทำงานพัฒนากันอย่างวันนี้อย่างไรละ แล้วเราก็คงภูมิใจว่าได้มีส่วนในการทำให้หมู่บ้านเราสะอาด น่าอยู่ด้วย อย่างนี้แล้วหนูมาลี ลูกแม่จะไม่ยอมช่วยอะไรบ้างเลยหรือจ๊ะ”
- หนูมาลี “ถ้าอย่างนั้นเดี๋ยวหนูจะช่วยเก็บขยะใส่ถุงไปทิ้งลงถังขยะ นะคะ”

แบบฝึกหัด

ความขยันหมั่นเพียร : ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถ
ของตนอย่างสม่ำเสมอ

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็น
ของนักเรียนเพียงข้อเดียว

1. วีระได้รับรางวัลในการประกวดวาดภาพอยู่เสมอ วันหนึ่งเพื่อน ๆ ได้ขอให้ช่วยวาดลายเส้นเพื่อ
จัดบอร์ดงานประจำปีของโรงเรียน ซึ่งเป็นงานที่ง่ายน่าเบื่อ ถ้านักเรียนเป็นวีระจะทำอย่างไร
 - ก. วาดภาพ เพราะเป็นงานที่เพื่อนขอร้อง
 - ข. ไม่วาดภาพ เพราะรู้สึกเบื่อหน่าย
 - ค. วาดภาพ เพราะเป็นการช่วยเหลืองานของหมู่คณะ
 - ง. ไม่วาด เพราะไม่ได้รับค่าจ้าง
2. นทีเขียนป้ายหรือวาดภาพการ์ตูนอยู่บ่อย ๆ วันหนึ่งทางโรงเรียนจัดงานนิทรรศการและประกาศ
ขออาสาสมัครในการเขียนป้าย ถ้านักเรียนเป็นนที จะทำอย่างไร
 - ก. อยู่เฉย ๆ ไม่ให้ใครรู้ว่าเขียนป้ายเป็น
 - ข. อาสาสมัครทำ เพราะได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน
 - ค. อาสาสมัครทำ เพราะเป็นการช่วยงานโรงเรียน
 - ง. อาสาสมัครทำ เพราะต้องการรางวัล
3. น้ำฝนเป็นผู้ที่ชอบอ่านบทกลอนจึงได้รับการคัดเลือกส่งไปประกวดระดับจังหวัด ถ้านักเรียนเป็น
น้ำฝนจะเข้าประกวดด้วยหรือไม่
 - ก. เข้าประกวดเพราะเป็นโอกาสที่จะทำชื่อเสียงให้โรงเรียนได้
 - ข. เข้าประกวดเพราะเป็นตัวแทนของเพื่อน
 - ค. ขอดอนตัวเพราะถ้าอ่านไม่ดีกลัวถูกตำหนิ
 - ง. เข้าประกวด เพราะคุณครูขอร้อง
4. ในฐานะที่นักเรียนยังเด็ก นักเรียนคิดว่าสามารถช่วยเหลือโรงเรียนได้อย่างไร
 - ก. ช่วยรักษาความสะอาดโรงเรียน
 - ข. ชื้ออุปกรณ์กีฬาามอบให้โรงเรียน
 - ค. ชื้อกระเบื้องบริจาคมุงหลังคาอาคารเรียน
 - ง. สร้างห้องน้ำให้โรงเรียน

5. ถ้าโรงเรียนมีโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ นักเรียนจะเข้าร่วมหรือไม่
 - ก. เข้าร่วม เพราะกลัวโดนหักคะแนน
 - ข. เข้าร่วม เพราะเป็นการช่วยเหลืองานของโรงเรียน
 - ค. เข้าร่วม เพราะมีสถานที่โทรทัศน์มาทำข่าว
 - ง. ไม่เข้าร่วม เพราะยังเด็ก
6. ในโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ คุณครูให้นักเรียนช่วยขนกล้าไม้ลงจากรถเพื่อนำไปปลูก นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. หลบไปที่อื่น ไม่ให้ครูเห็น
 - ข. ทำทีว่าไม่สบาย
 - ค. ช่วยทันที เพราะไม่เหลือปากว่าแรง
 - ง. ยืนดูเพื่อนอยู่เฉย ๆ
7. ถ้าคุณครูให้นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนเพื่อต้อนรับคณะผ้าป่า นักเรียนจะทำหรือไม่
 - ก. ไม่ทำ เพราะเป็นหน้าที่ของภารโรง
 - ข. ไม่ทำ เพราะมีคนทำเยอะแล้ว
 - ค. ทำ เพราะครูเช็คชื่อ
 - ง. ทำ เพราะเป็นการช่วยงานของโรงเรียน
8. ทุกครั้งที่ในหมู่บ้านมีงาน แดงจะมาช่วยทำงานโดยไม่ยอมนั่งเฉย ๆ นักเรียนคิดว่าแดงเป็นคนอย่างไร
 - ก. ขยันหมั่นเพียร
 - ข. ทำเอาหน้า
 - ค. ทำอวดสาว
 - ง. ทำหวังรางวัล
9. ทุกครั้งที่มีการร่วมมือพัฒนาหมู่บ้าน ในฐานะที่นักเรียนเป็นเด็ก จะสามารถช่วยงานได้อย่างไร
 - ก. ช่วยเก็บขยะเอาไปทิ้ง
 - ข. ช่วยบริการน้ำแก่ผู้ทำงาน
 - ค. ช่วยกวาดใบไม้กองรวมกัน
 - ง. ช่วยได้ทั้งข้อ ก. ข้อ ข. และข้อ ค.
10. “เราตัวแค่นี้ จะช่วยอะไรได้” เป็นคำพูดที่เหมาะสมหรือไม่
 - ก. เหมาะสม เพราะเรายังเด็ก
 - ข. เหมาะสม เพราะคนทำมีตั้งเยอะแยะ
 - ค. ไม่เหมาะสม เพราะยังมีงานที่เราสามารถทำได้
 - ง. ไม่เหมาะสม เพราะจะโดนดู

11. การกระทำของบุคคลใด เหมาะกับความสามารถของตนในการช่วยพัฒนาหมู่บ้าน
 - ก. ปราณี อาสาป็นขึ้นไปเปลี่ยนหลอดไฟถนนของหมู่บ้าน
 - ข. ราตรี อาสาแบกท่อนไม้ซึ่งหนักมาก
 - ค. วณิดา อาสาปีนต้นไม้สูงเพื่อตัดกิ่ง
 - ง. สมศรี อาสากวาดขยะและไปไม้กองรวมกัน
12. ข้อใด ถือว่า เป็นการช่วยเหลืองานของสังคม
 - ก. อัน ไม่เคยมาโรงเรียนสาย
 - ข. น้อง ทำการบ้านด้วยตนเอง
 - ค. จรูญ ดินนอนตีหัวทุกวัน
 - ง. สัม ช่วยบริการน้ำแก่คณะผ้าป่าที่วัด
13. ข้อใดควรปฏิบัติ เมื่อมีงานพัฒนาหมู่บ้าน
 - ก. ช่วยทุกอย่างตามใจของตัวเอง
 - ข. ช่วยทำตามเพื่อนด้วยความสนุกสนาน
 - ค. ช่วยเต็มที่ตามความรู้ความสามารถของตน
 - ง. นั่งแฉวเพื่อนเวลาเพื่อนกวาดขยะ
14. ข้อความใดต่อไปนี้ นักเรียนควรปฏิบัติ
 - ก. ลุงผู้ใหญ่เรียกประชุมพัฒนาหมู่บ้านอีกแล้ว น่าเบื่อจริง ๆ
 - ข. พรุ่งนี้วันอาทิตย์มีงานพัฒนาหมู่บ้าน เราต้องรีบตื่นแต่เช้าไปช่วยงาน
 - ค. มีคนทำต้งเยาะแล้ว เราไม่ช่วยแค่คนเดียว ไม่เป็นไรหรอก
 - ง. เราตัวแค่นี้ จะไปช่วยอะไรได้ กลับไปดูทีวีดีกว่า
15. ข้อความต่อไปนี้ นักเรียนเห็นด้วยกับข้อใด
 - ก. การช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ เป็นลักษณะของคนขยันหมั่นเพียร
 - ข. การช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ เป็นลักษณะของคนที่มีความซื่อสัตย์
 - ค. การช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ไม่มีความจำเป็นสำหรับนักเรียน
 - ง. การช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เสียการเรียน

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ครั้งที่ 8

ชื่อเรื่อง	ปัจฉิมนิเทศ และสรุปการพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร
ชื่อกิจกรรม	ความยั่งยืนหมั่นเพียร
เทคนิคที่นำมาใช้	เกม การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสรุปบททวนสิ่งที่ได้รับจากการพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่า และความสำคัญของความยั่งยืนหมั่นเพียร

สื่อการเรียนรู้

กระดาศ และปากกา

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังในการทำกิจกรรมเกม ดังนี้

1.1 ให้นักเรียนยืนเป็น 2 แถว ตอนลึก โดยแต่ละแถวให้มีจำนวนเท่ากัน โดยนักเรียนเป็นผู้สมัครใจเองว่าจะยืนแถวไหนก็ได้ แต่เมื่อนับสมาชิกในแถวแล้วต้องมีจำนวนเท่ากันทั้งสองแถว ซึ่งถ้ามีแถวไหนขาด 1 คน ผู้วิจัยจะเป็นผู้เข้าไปยืนแทนให้เท่ากัน

1.2 ให้นักเรียนนับลำดับที่ตนยืนอยู่ที่ละแถวจนครบทุกคน จากนั้นให้นักเรียนที่อยู่ลำดับที่เดียวกันหันหลังชนกันที่ละคู่ โดยเริ่มจากลำดับที่ 1 ก่อน แล้วผู้วิจัยนับ 1-3 นักเรียนที่หันหลังชนกันหันกลับมาเจอหน้ากันแล้วเป่ายิ่ชุปพร้อมกัน ทำแบบนี้จนครบทุกคู่ แล้วจะได้นักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เป่ายิ่ชุปชนะกับกลุ่มที่เป่ายิ่ชุปแพ้

1.3 ผู้วิจัยแจกกระดาศและปากกาให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด จากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันตั้งชื่อกลุ่ม และเสนอรายชื่อสมาชิกในกลุ่มเพื่อทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม และเป็นเลขานุการกลุ่ม

1.4 ผู้วิจัยชี้แจงบทบาทหน้าที่ของ หัวหน้ากลุ่ม สมาชิกกลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม ให้นักเรียนทราบ เพื่อสามารถปฏิบัติงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลากหัวข้อสำหรับการปฏิบัติงานหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 2 หัวข้อ ซึ่งผู้วิจัยเตรียมไว้ทั้งหมด 4 หัวข้อ ดังนี้

หัวข้อที่ 1 จากที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมความยั่งยืนหมั่นเพียรมีอะไรบ้าง และมีผลดีอย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง

หัวข้อที่ 2 จากที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมไม่ความขยันหมั่นเพียรมีอะไรบ้าง มีผลดีและผลเสียอย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง

หัวข้อที่ 3 นักเรียนคิดว่า ความสำคัญของความขยันหมั่นเพียรมีอะไรบ้าง พร้อมยกตัวอย่างประกอบ 3 ตัวอย่าง

หัวข้อที่ 4 จากที่นักเรียนได้เข้าร่วมการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนคิดว่าสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง

3. เมื่อนักเรียนจับฉลากหัวข้อครบแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านหัวข้อฉลากที่จับได้ให้เพื่อนๆ ฟังหน้าชั้นเรียนอีกครั้ง จากนั้นผู้วิจัยทบทวนบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้นักเรียนฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติงานได้

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม จากนั้นทำสรุปลงในกระดาษที่แจกให้ โดยผู้วิจัยจะให้คำปรึกษาและชี้แนะในกรณีที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้ว ผู้วิจัยขอตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

5. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมหลังจากที่นักเรียนรายงานเสร็จแล้วที่ละกลุ่ม และให้นักเรียนที่ฟังช่วยกันอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ จากนั้นผู้วิจัยสรุปการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรและกล่าวขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

เฉลยแบบฝึกหัด
ก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

- 1. เฉลยแบบฝึกหัด ครั้งที่ 1 ความขยันหมั่นเพียร : กระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน**

ข้อ 1. ค.	ข้อ 2. ข.	ข้อ 3. ข.	ข้อ 4. ข.	ข้อ 5. ก.
ข้อ 6. ก.	ข้อ 7. ข.	ข้อ 8. ค.	ข้อ 9. ก.	ข้อ 10. ข.
ข้อ 11. ค.	ข้อ 12. ค.	ข้อ 13. ง.	ข้อ 14. ง.	ข้อ 15. ง.

- 2. เฉลยแบบฝึกหัด ครั้งที่ 2 ความขยันหมั่นเพียร : ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน**

ข้อ 1. ง.	ข้อ 2. ก.	ข้อ 3. ข.	ข้อ 4. ค.	ข้อ 5. ง.
ข้อ 6. ง.	ข้อ 7. ก.	ข้อ 8. ข.	ข้อ 9. ค.	ข้อ 10. ค.
ข้อ 11. ง.	ข้อ 12. ค.	ข้อ 13. ค.	ข้อ 14. ก.	ข้อ 15. ง.

- 3. เฉลยแบบฝึกหัด ครั้งที่ 3 ความขยันหมั่นเพียร : ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง**

ข้อ 1. ก.	ข้อ 2. ค.	ข้อ 3. ข.	ข้อ 4. ข.	ข้อ 5. ค.
ข้อ 6. ค.	ข้อ 7. ก.	ข้อ 8. ง.	ข้อ 9. ค.	ข้อ 10. ค.
ข้อ 11. ง.	ข้อ 12. ค.	ข้อ 13. ง.	ข้อ 14. ก.	ข้อ 15. ง.

- 4. เฉลยแบบฝึกหัด ครั้งที่ 4 ความขยันหมั่นเพียร : ใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์**

ข้อ 1. ข.	ข้อ 2. ข.	ข้อ 3. ง.	ข้อ 4. ก.	ข้อ 5. ง.
ข้อ 6. ก.	ข้อ 7. ค.	ข้อ 8. ง.	ข้อ 9. ข.	ข้อ 10. ค.
ข้อ 11. ง.	ข้อ 12. ข.	ข้อ 13. ก.	ข้อ 14. ข.	ข้อ 15. ก.

- 5. เฉลยแบบฝึกหัด ครั้งที่ 5 ความขยันหมั่นเพียร : ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ**

ข้อ 1. ก.	ข้อ 2. ค.	ข้อ 3. ข.	ข้อ 4. ค.	ข้อ 5. ก.
ข้อ 6. ก.	ข้อ 7. ก.	ข้อ 8. ง.	ข้อ 9. ก.	ข้อ 10. ค.

ข้อ 11. ง. ข้อ 12. ข. ข้อ 13. ก. ข้อ 14. ง. ข้อ 15. ข.

**6. เฉลยแบบฝึกหัด ครั้งที่ 6 ความขยันหมั่นเพียร : ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและ
สังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ**

ข้อ 1. ค. ข้อ 2. ค. ข้อ 3. ก. ข้อ 4. ก. ข้อ 5. ข.
ข้อ 6. ค. ข้อ 7. ง. ข้อ 8. ก. ข้อ 9. ง. ข้อ 10. ค.
ข้อ 11. ง. ข้อ 12. ง. ข้อ 13. ค. ข้อ 14. ข. ข้อ 15. ก.

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ครั้งที่ 1

ชื่อเรื่อง	ปฐมนิเทศ
ชื่อกิจกรรม	ความยั่งยืนหมั่นเพียรของฉัน
เทคนิคที่นำมาใช้	เกม การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายและความสำคัญของการพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร
2. เพื่อสร้างบรรยากาศความคุ้นเคย และความเป็นกันเองของนักเรียนกับผู้วิจัย

สื่อการเรียนรู้

กระดาษ ปากกา และเอกสารความยั่งยืนหมั่นเพียร

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำตนเอง
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมทำกิจกรรม เพื่อสร้างบรรยากาศความคุ้นเคย และความเป็นกันเองของนักเรียนกับผู้วิจัย โดยให้นักเรียนเล่นเกม ความยั่งยืนหมั่นเพียรของฉัน โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกกระดาษและปากกาที่เตรียมไว้ให้นักเรียนคนละ 1 ชุด แล้วให้นักเรียนเขียนชื่อและนามสกุลของตนเอง จากนั้นเขียนคำว่า “ความยั่งยืนหมั่นเพียรของฉัน” ไว้กลางหน้ากระดาษแผ่นหน้า และให้เขียนคำว่า “ความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรของฉัน” ไว้กลางหน้ากระดาษแผ่นหลัง
 - 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนนำกระดาษของตนเองส่งให้เพื่อนคนถัดไป ให้นักเรียนเขียนพฤติกรรมความความยั่งยืนหมั่นเพียรของเพื่อนที่เป็นเจ้าของกระดาษลงในหน้า “ความยั่งยืนหมั่นเพียรของฉัน” และเขียนพฤติกรรมความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรของเพื่อนที่เป็นเจ้าของกระดาษลงในหน้า “ความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรของฉัน” เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้วส่งต่อให้เพื่อนคนถัดไปจนครบทุกคน คนสุดท้ายส่งกระดาษคืนให้เจ้าของ
 - 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอ่านพฤติกรรมความความยั่งยืนหมั่นเพียรและความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรเพื่อนๆ เขียนให้หน้าชั้นเรียนจนครบทุกคน จากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันบอกพฤติกรรมความความยั่งยืนหมั่นเพียรและความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรที่นักเรียนรู้จักหรือเคยพบเห็นในชีวิตประจำวันมีอะไรบ้าง แล้วผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปพฤติกรรมความความความยั่งยืนหมั่นเพียรและความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียร
3. ผู้วิจัยแจกเอกสารความความยั่งยืนหมั่นเพียรให้นักเรียนคนละ 1 ชุด แล้วอธิบายความหมายของความความยั่งยืนหมั่นเพียร ประเภทของความความยั่งยืนหมั่นเพียร และความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียร โดยให้

นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นพร้อมเสนอแนวทางแก้ไขความไม่ยั่งยืนเพื่อน และการนำความยั่งยืนเพื่อนไปใช้ในชีวิตประจำวัน จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมในครั้งนี้

การประเมินผล

3. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
4. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

ใบความรู้ ความขยันหมั่นเพียร

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การทำงานด้วยความกระตือรือร้น ตั้งใจ เต็มใจ มุ่งมั่น พยายาม ไม่ย่อท้อ และสม่ำเสมอ เพื่อให้งานที่ทำประสบความสำเร็จ โดยอาศัย คุณธรรมอริยบท 4 ได้แก่

1. ฉันทะ มีใจรัก คือ พอใจที่จะทำสิ่งนั้นและทำด้วยใจรักต้องการให้เป็นผลสำเร็จอย่างดี แห่งกิจหรืองานที่ทำ
2. วิริยะ พากเพียรทำ คือ ขยันหมั่นประกอบ หมั่นกระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดยถ่ ก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ
3. จิตตะ เอาจิตฝึกฝั คือ ความมีใจเป็นสมาธิ มีใจจดจ่อ เอาใจใส่ดูแลในสิ่งที่ทำ ไม่ปล่อย จิตใจให้ฟุ้งซ่านเลือนล่อย ใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อย ๆ เสมอ ๆ
4. วิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวน คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจหาเหตุผล และ ตรวจสอบข้อที่ยังหย่อนเกินเลยบกพร่องขัดข้องเป็นต้น ในสิ่งที่ทำนั้น โดยรู้จักทดลอง วางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงเป็นต้น เพื่อจัดการและดำเนินการนั้นให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป

ประเภทของความขยันหมั่นเพียร

1. ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน โดยมีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้
 - 1.1 กระตือรือร้นมาโรงเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน
 - 1.2 ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูดคุยและเล่นในขณะที่ครูสอน
 - 1.3 บากบั่น พยายามทำงานให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
2. ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ส่วนตน โดยมีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้
 - 2.1 ใช้เวลาของตนที่เป็นประโยชน์
3. ความขยันหมั่นเพียรในการช่วยเหลืองานของครอบครัว โดยมีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้
 - 3.1 ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ
4. ความขยันหมั่นเพียรในการช่วยงานเพื่อสังคมส่วนรวม โดยมีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้
 - 4.1 ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

แผ่นหลัง

ความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรของฉัน คือ

[illegible]

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ครั้งที่ 2

ชื่อเรื่อง	กระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน
ชื่อกิจกรรม	ความกระตือรือร้น
เทคนิคที่นำมาใช้	กรณีตัวอย่าง การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที
วัตถุประสงค์	

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

สื่อการเรียนรู้

เอกสารกรณีตัวอย่าง

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเรื่องความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้

1) นักเรียนคนใดมีความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนบ้าง นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่มีความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และผลของความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

2) นักเรียนคนใดเคยไม่มีความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนบ้าง และผลของการไม่กระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความยั่งยืนเพื่อยรด้านความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 ผู้วิจัยนำกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับความยั่งยืนเพื่อยรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และความไม่กระตือรือร้นมาเรียน มาเล่าให้นักเรียนฟัง

3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกเอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง “ความกระตือรือร้น” แล้วให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายผลการกระทำของบุคคลในกรณีตัวอย่างในหัวข้อต่อไปนี้

- 1) นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับพฤติกรรมของบุคคลในเหตุการณ์ดังกล่าว
- 2) ถ้านักเรียนเป็นบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะทำอย่างนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด และนักเรียนจะอย่างไร
- 3) นักเรียนคิดว่า ผลเสียของการไม่กระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนที่ตามมาเป็นอย่างไร
- 4) นักเรียนคิดว่า ผลดีของการกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนที่ตามมาเป็นอย่างไร

3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนออกมาพูดถึงเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของตนเองที่เกี่ยวกับความยั่งยืนเพื่อยรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความยั่งยืนเพื่อยรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมไม่ยั่งยืนเพื่อยรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากกรณีตัวอย่างเรื่อง “ความกระตือรือร้น” และให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่าสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความยั่งยืนเพื่อยรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความยั่งยืนเพื่อยรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ชั้นประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความ ขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน
3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

ใบความรู้ กรณีตัวอย่างเรื่อง “ความกระตือรือร้น”

กรณีตัวอย่างที่ 1

สากล เป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ครอบครัวของสากลมีอาชีพรับจ้าง พ่อและแม่ต้องทำงานหนักเพื่อนำเงินมาเลี้ยงครอบครัว พ่อแม่ของสากลหวังให้เขาได้รับการศึกษาที่ดีและสูงขึ้น เพื่อจะได้มีงานทำและจะได้ไม่ต้องลำบากในภายภาคหน้า จึงพยายามสนับสนุนให้สากลได้เรียนหนังสือสูง ๆ

สากลเองก็ไม่ได้ทำให้พ่อแม่ผิดหวัง เขาจะรีบตื่นแต่เช้าเพื่ออาบน้ำแปรงฟัน และช่วยทำงานบ้านเท่าที่ตัวเองจะทำได้ก่อนที่จะรับประทานอาหารเช้าและรีบไปโรงเรียนโดยที่พ่อแม่ไม่ต้องคอยปลุกและเตือน เพราะความที่สากลมีความกระตือรือร้นไปโรงเรียน เขาจึงไม่เคยถูกลงโทษที่ไปโรงเรียนสาย สากลเข้าห้องเรียนทันเวลาและทันครูเข้าสอนทุกครั้ง ทำให้ไม่พลาดบทเรียนที่ครูได้สอนไป ผลการเรียนของสากลจึงออกมาดี เป็นที่ชื่นชมของคุณครู คุณพ่อและคุณแม่เองก็ภูมิใจในตัว of สากลมาก

กรณีตัวอย่างที่ 2

ป้อง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ป้องมักจะนอนตื่นสายเป็นประจำ พ่อแม่ต้องบังคับให้ตื่นเพื่อเตรียมตัวไปโรงเรียนอยู่เสมอ แต่เขามักจะทำอิดออดไม่อยากไปโรงเรียน กว่าที่จะออกจากบ้านได้ก็เวลาสายแล้ว แม้ขณะที่เขาเดินไปโรงเรียนถ้ามีอะไรน่าสนใจระหว่างทางป้องจะแะดูเสมอ ไม่ได้รีบเร่งที่จะไปให้ทันเวลาเข้าเรียนแต่อย่างใด เมื่อเป็นอย่างนี้ จึงทำให้ป้องไปโรงเรียนสาย และต้องถูกลงโทษอยู่เสมอ เรียนก็ไม่รู้เรื่อง เพราะพลาดบทเรียนที่ครูได้สอนไปก่อนหน้านี้แล้ว ผลการเรียนของป้องก็ต่ำลง ๆ ทำให้ทั้งคุณครูและคุณพ่อคุณแม่หนักใจ

แบบฝึกหัด

ความขยันหมั่นเพียร : กระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเพียงข้อเดียว

1. ความขยันหมั่นเพียรตรงกับข้อใดมากที่สุด ?
 - ก. ความซื่อสัตย์
 - ข. ความมีวินัย
 - ค. ความกระตือรือร้น
 - ง. ความสามัคคี
2. ใครมีความกระตือรือร้นมากที่สุด
 - ก. หน้อยตื่นแต่เช้าเพราะแม่ปลุก
 - ข. เหมียวมาทันเช้าแถวหน้าเสาธง
 - ค. อ้อดอ่านหนังสือการ์ตูนทุกคืน
 - ง. เสริมเข้าห้องเรียนหลังครูสอน
3. คนที่มีความกระตือรือร้นมีลักษณะอย่างไร
 - ก. ตื่นแต่เช้า มาโรงเรียนโดยพ่อแม่คอยเตือนอยู่เสมอ
 - ข. ตื่นแต่เช้า มาโรงเรียนโดยไม่ต้องมีใครเตือนอยู่เสมอ
 - ค. ตื่นแต่เช้า ดูการ์ตูนทางโทรทัศน์อยู่เสมอ
 - ง. ตื่นแต่เช้า ออกไปวิ่งเล่นกับเพื่อน ๆ
4. ข้อความต่อไปนี้ ข้อใดแสดงถึงความไม่กระตือรือร้น
 - ก. ดีห้าครึ่ง ตื่นช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านดีกว่า
 - ข. ดีห้าครึ่ง ยังไม่สว่างเลย นอนต่ออีกนิดดีกว่า
 - ค. ดีห้าครึ่ง ตื่นเตรียมตัวไปโรงเรียนดีกว่า
 - ง. ดีห้าครึ่ง ตื่นอ่านหนังสือดีกว่า
5. ข้อความใดคือประโยชน์ของความกระตือรือร้นมาเรียน
 - ก. ทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียน
 - ข. ทำให้มีเพื่อนมากขึ้น
 - ค. ทำให้คนรู้จักมากขึ้น
 - ง. ทำให้คุณครูจำชื่อได้

6. ขณะที่นักเรียนกำลังเล่นฟุตบอลอยู่กลางสนามของโรงเรียน สัญญาณระฆังบอกเวลาเข้าแถวหน้าเสาธงดังขึ้น นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. เล่นเล่นทันทีแล้วรีบเข้าแถว
 - ข. ทำเป็นไม่ได้ยิน แล้วเล่นต่อไป
 - ค. รอให้เพื่อนมาเรียกก่อน
 - ง. รอให้ครูมาไล่
7. เช้าวันจันทร์ต้องไปโรงเรียน แต่สมชายตื่นขึ้นมามีไข้กำลังตกปรอย ๆ ถ้านักเรียนเป็นสมชาย นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. นอนต่อ เพราะบรรยากาศน่านอน
 - ข. ห้ามกินฝนไปโรงเรียน
 - ค. นั่งดูการ์ตูน
 - ง. บอกแม่ว่าไม่สบาย
8. โอ้ เป็นเด็กยากจน ตั้งตั้งแต่ตีห้าช่วยแม่เตรียมของเพื่อทำอาหารไว้ขายเสร็จแล้วจะรีบแต่งตัวมาโรงเรียนให้ทันเวลาทุกวัน แสดงว่าโอ้เป็นคนอย่างไร
 - ก. เป็นคนเสียสละ
 - ข. เป็นคนซื่อสัตย์
 - ค. เป็นคนกระตือรือร้น
 - ง. เป็นคนมีเมตตา
9. การกระทำของบุคคลใด แสดงถึงความไม่กระตือรือร้น
 - ก. สมชาย ไม่มาโรงเรียน เพราะตื่นสาย
 - ข. สมควร ไม่ยอมขาดเรียน แม้จะเป็นไข้
 - ค. สมศรี ไม่มาโรงเรียน เพราะป่วยหนัก
 - ง. สมปอง ไม่ยอมขาดเรียน แม้ฝนจะตก
10. วนิดากำลังเดินไปโรงเรียน ขณะผ่านบ้านของน้อยหน้าซึ่งกำลังนั่งดูการ์ตูนอยู่ น้อยหน้าได้เรียกให้แวะเข้ามาดูด้วยกันก่อน ถ้านักเรียนเป็นวนิดา จะแวะหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ก. แวะ เพราะยังเข้าอยู่ ดูแป๊บหนึ่งคงไม่เป็นไรหรอกหน้า
 - ข. ไม่แวะ เพราะเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ รีบไปโรงเรียนดีกว่า
 - ค. ไม่แวะ เพราะไม่ชอบน้อยหน้า
 - ง. ไม่แวะ เพราะเคยดูแล้ว
11. ถึงเวลาไปโรงเรียนแล้ว แต่น้อยหน้ายังนั่งดูรายการทีวีอยู่ แสดงว่าน้อยหน้าเป็นคนอย่างไร
 - ก. เป็นคนมีกระตือรือร้น
 - ข. เป็นคนไม่มีความซื่อสัตย์
 - ค. เป็นคนไม่มีความกระตือรือร้น
 - ง. เป็นคนตรงต่อเวลา

12. สรุศักดิ์ โดนคุณพ่อบ่นอยู่เสมอ ว่าตื่นสายและขี้เกียจไปโรงเรียน ถ้านักเรียนเป็นสรุศักดิ์ จะทำอะไร
- ก. เฉย ๆ พ่อจะบ่นก็ช่าง
 - ข. หันไปเล่นกับเพื่อน
 - ค. ปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น
 - ง.เถียงตอบพ่อ
13. ลักษณะของคนไม่มีความกระตือรือร้นเป็นอย่างไร
- ก. เข้าห้องเรียนทันเวลาครูสอน
 - ข. มาเรียนทันเวลาเข้าแถวหน้าเสาธง
 - ค. ตื่นแต่เช้า อ่านหนังสือทบทวนบทเรียน
 - ง. ตื่นสาย ทำอิดออด ไม่อยากมาโรงเรียน
14. ผลของความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนเป็นอย่างไร
- ก. มาโรงเรียนทันเวลา
 - ข. ไม่พลาดบทเรียนที่ครูสอน
 - ค. คุณพ่อคุณแม่ภูมิใจ
 - ง. ถูกทั้ง ข้อ ก. ข้อ ข. และข้อ ค.
15. ผลของความไม่กระตือรือร้นมาเรียน เป็นอย่างไร
- ก. มาโรงเรียนสาย
 - ข. พลาดบทเรียนที่ครูสอนไปแล้ว
 - ค. คุณพ่อคุณแม่หนักใจ
 - ง. ถูกทุกข้อ

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ครั้งที่ 3

ชื่อเรื่อง	ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน
ชื่อกิจกรรม	ตั้งใจฟังหน่อย
เทคนิคที่นำมาใช้	การแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบท การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที
วัตถุประสงค์	

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอน
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน

สื่อการเรียนรู้

เอกสารการแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบท

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเรื่องความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน และการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอน รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้

1) นักเรียนคนใดตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอนบ้าง และนักเรียนทำอย่างไร และผลของการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

2) นักเรียนคนใดเคยไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอนบ้าง และนักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอน หากมีคนอื่น

ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูดคุย และเล่นในขณะที่ครูสอน นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร และผลของการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูดคุย และเล่นในขณะที่ครูสอนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความเข้มข้นเพียรต้าน การตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

3. ขั้นตอนการพัฒนา

ผู้วิจัยนำเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบท เรื่อง “ตั้งใจฟังครูอธิบาย” และการอภิปราย โดยให้นักเรียนเป็นผู้คิดบทบาทการแสดงด้วยตนเอง

3.1 ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังเรื่องการแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบท เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน และสามารถปฏิบัติได้

3.2 ผู้วิจัยขออาสาสมัครนักเรียนเพื่อออกมาแสดง (คุณครูสงวน สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง) ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้เป็นผู้สังเกตการณ์ แล้วจึงแจกเอกสารบทบาท สมมติแบบไม่มีบทให้นักเรียน

3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่อาสาสมัครออกมาแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทนั่งรวมกลุ่ม เพื่อซักซ้อมการแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทประมาณ 10 นาที เมื่อนักเรียนพร้อมจึงให้เริ่ม แสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทได้

3.4 เมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทจบแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกัน อภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นบทบาทสมมติแบบไม่มีบทเรื่อง “ตั้งใจฟังครูอธิบาย” โดยให้นักเรียน ที่อาสาสมัครแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทเป็นผู้ตอบข้อซักถามก่อน จากนั้นจึงให้นักเรียนที่เป็น ผู้สังเกตการณ์ช่วยกันแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามนั้น ดังต่อไปนี้

คำถามสำหรับนักเรียนที่แสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทที่ละคน

- 1) นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ได้แสดงเป็น คุณครูสงวน สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง
- 2) ทำไมนักเรียนจึงเลือกแสดงพฤติกรรมของ คุณครูสงวน สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง ออกมาอย่างนั้น เพราะเหตุใด
- 3) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 4) ถ้านักเรียนเป็นสมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง นักเรียนจะแสดง พฤติกรรมอย่างไร
- 5) นักเรียนคิดว่า ผลที่ตามมาจากการแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นอย่างไร

คำถามสำหรับนักเรียนผู้สังเกตการณ์

- 1) นักเรียนคิดว่า สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง เป็นคนอย่างไร เพราะเหตุใด
- 2) ถ้านักเรียนเป็น สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง นักเรียนจะแสดง พฤติกรรมออกมาอย่างไร เพราะเหตุใด

3) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นควรทำหรือไม่ควรทำ เพราะเหตุใด

4) นักเรียนคิดว่า ผลที่ตามมาของการแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นอย่างไร

คำถามสำหรับนักเรียนทุกคน

1) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่เหมาะสมควรทำอย่างไร

2) พฤติกรรมที่เหมาะสมที่นักเรียนตอบในข้อ 1) นั้น สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ อย่างไร

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากเรื่องที่แสดงบทบาทสมมติแล้วให้นักเรียนช่วยกันเล่าประสบการณ์หรือเหตุการณ์เกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอนว่า นักเรียนรู้สึกอย่างไร ผลดีและผลเสียที่ตามมาเป็นอย่างไร โดยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็น จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน

ใบงาน

บทบาทสมมติแบบไม่มีบท เรื่อง “ตั้งใจฟังครูอธิบาย”

ในห้องเรียนชั้น ป.5 ชั่วโมงพระพุทธศาสนา คุณครูสงวนกำลังสอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง อธิปัตถ 4 ว่า การที่นักเรียนจะเรียน หรือทำงานให้สำเร็จได้นั้น ต้องมีหลักธรรมอธิปัตถ 4 ได้แก่การมีฉันทะ มีใจรัก คือ พอใจที่จะทำสิ่งนั้นและทำด้วยใจรักต้องการให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทำ วิริยะ พากเพียรทำ คือ ขยันหมั่นประกอบ หมั่นกระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดทิ้ง ก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ จิตตะ เอาจิตฝึกฝน คือ ความมีใจเป็นสมาธิ มีใจจดจ่อ เอาใจใส่ดูแลในสิ่งที่ทำ ไม่ปล่อยจิตใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย ใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อย ๆ เสมอ ๆ และวิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวน คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนเกินเลยบกพร่องขัดข้องเป็นต้น ในสิ่งที่ทำนั้น โดยรู้จักทดลอง วางแผน วัตถุประสงค์ วิเคราะห์ปรับปรุงเป็นต้น เพื่อจัดการและดำเนินการนั้นให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป

ในขณะที่ครูกำลังอธิบายอยู่นั้น สมศักดิ์ และสมชาย นั่งฟังครูอธิบายอย่างตั้งใจ เมื่อครูถามก็จะยกมือลุกขึ้นตอบได้อย่างถูกต้อง คุณครูก็จะชมและให้เพื่อน ๆ ปรบมือให้ แต่ขณะที่สมศักดิ์และสมชายตั้งใจฟังและตอบคำถามคุณครูอยู่นั้น สมศรี กับ สมปอง พุดคุย แหย่เล่นกัน และหยิบของเล่นออกมาเล่น โดยไม่ได้ตั้งใจฟังครูสอน สมปองจึงหันมาบอกให้เจียบหน้อยรบกวนสมาธิ แต่ทั้งสมศรีและสมปองก็ยังไม่วางใจ ยังคงพุดคุยและเล่นกันต่อไป เมื่อถึงเวลาครูถาม ทั้งสมศรีและสมปองจึงตอบไม่ได้ จึงโดนคุณครูดุว่า การที่เราไม่รู้จักกาลเทศะ หรือไม่ตั้งใจฟัง จะทำให้เรียนไม่เข้าใจ และตอบคำถามไม่ได้ ทั้งยังเป็นการรบกวนสมาธิเพื่อน ๆ ที่เขาตั้งใจฟังครูสอนด้วย ทำให้เกิดผลเสียทั้งต่อตัวเองและผู้อื่น เพราะฉะนั้นในขณะที่ครูสอนหรืออธิบาย นักเรียนทุกคนต้องตั้งใจฟัง ไม่พุด ไม่คุย และไม่เล่น ในขณะที่ครูกำลังสอน

(ถ้านักเรียนเป็นคุณครูสงวน สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง นักเรียนจะทำอย่างไร)

แบบฝึกหัด
ความขยันหมั่นเพียร : ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่น
ในขณะที่ครูสอน

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเพียงข้อเดียว

1. ในขณะที่ครูกำลังสอน เพื่อนได้ชวนชิโก้คุยเรื่องลิเวอร์พูล ซึ่งเป็นทีมฟุตบอลทีมโปรด ถ้านักเรียนเป็นชิโก้ จะทำอย่างไร
 - ก. คุยด้วย เพราะเมื่อคืนชมการถ่ายทอดทางโทรทัศน์
 - ข. คุยด้วย เพราะนั่งอยู่หลังห้อง ครูคงไม่เห็น
 - ค. ไม่คุย เพราะนั่งหลับ
 - ง. บอกเพื่อนให้ตั้งใจฟังครูสอน หดหัวไม่ง่วงก่อนแล้วค่อยคุย
2. เอกหยิบสมุดการบ้านวิชาอังกฤษขึ้นมาทำในขณะที่ครูกำลังสอนวิชาภาษาไทย เอกเป็นคนเช่นไร
 - ก. ไม่ตั้งใจฟังครูสอน ไม่รู้จักกาลเทศะ
 - ข. ขยันหมั่นเพียร น่าชื่นชม
 - ค. เท่่มาก น่าเอาเยี่ยงอย่าง
 - ง. มีความเคารพ เกรงใจครู
3. มีพุทธภาษิตว่า “สุสฺสํ ลภเต ปัญฺญํ” แปลว่า ฟังด้วยดีย่อมได้ปัญญา หมายความว่าอย่างไร
 - ก. ฟังเฉพาะเรื่องที่ดีเท่านั้นปัญญาจึงจะเกิด
 - ข. ฟังด้วยความตั้งใจจึงจะเกิดปัญญา
 - ค. ฟังบ้างเล่นบ้างปัญญาก็เกิด
 - ง. ไม่มีข้อใดถูกต้อง
4. ในช่วงเวลาพักวิชาภาษาอังกฤษ ขณะที่ครูกำลังสอนอยู่ เอ๋กับโอ้ได้หยิบเอาสมุดสะสมแต้มปีขึ้นมาดูและคุยกันเสียงดัง นักเรียนคิดว่าสมควรหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ก. สมควร เพราะคุยกันแค่สองคน
 - ข. ไม่สมควร เดี่ยวคนอื่นขอยืม
 - ค. ไม่สมควร เพราะเป็นการรบกวนคนอื่น
 - ง. สมควร เพราะเป็นสิทธิส่วนตัว
5. ข้อความใดกล่าวถูกต้องมากที่สุด

- ก. ป้อง ตั้งใจฟังครูสอน เพราะนั่งแถวหน้า
 ข. แป้ง ตั้งใจฟังครูสอน เพราะไม่มีเพื่อนเล่นด้วย
 ค. เปิ้ล ตั้งใจฟังครูสอน เพราะกลัวโดนหักคะแนน
 ง. เป้ ตั้งใจฟังครูสอน เพราะจะได้เข้าใจสิ่งที่ครูกำลังอธิบาย
6. แม้ว่าวิชาที่ครูกำลังสอนอยู่ เก่งจะเคยเรียนมาแล้วก็ตาม แต่เก่งก็ตั้งใจฟังครูอธิบายเสมอ ถ้านักเรียนเป็นเก่งจะตั้งใจฟังหรือไม่ เพราะเหตุใด
 ก. ไม่ตั้งใจฟัง เพราะเคยเรียนมาแล้ว
 ข. ไม่ตั้งใจฟัง เพราะเรียนซ้ำซาก น่าเบื่อ
 ค. ตั้งใจฟัง เพราะสงสารครู
 ง. ตั้งใจฟัง เพราะจะได้รู้และเข้าใจยิ่งขึ้นไปอีก
7. ลักษณะใดแสดงอาการของคนที่ไม่ตั้งใจฟังครูสอน
 ก. อุดมนั่งเหม่อคิดถึงเจ้าตัวเล็กสุนัขตัวโปรด
 ข. อ้อยยกมือลุกขึ้นตอบคำถามครู เวลาครูถาม
 ค. อึ้งยกมือถามครูทุกครั้งที่ไม่เข้าใจสิ่งที่ครูกำลังสอน
 ง. อัจฉรียกมือถามครูจากที่ครูอธิบายลงสมุด
8. ขณะครูกำลังสอนอยู่หน้าชั้นซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่สนุกและเดซไม่ชอบ ถ้านักเรียนเป็นเดซ จะทำอย่างไร
 ก. อยู่เฉย ๆ เพราะกลัวถูกหักคะแนน
 ข. ตั้งใจฟังครูสอน แม้ไม่ชอบก็ตาม
 ค. เองงานชิ้นอื่นขึ้นมาทำ
 ง. ขออนุญาตครูออกนอกห้องเรียน
9. หนึ่งในมักจะถามคุณครูผู้สอนในห้องเรียนอยู่เสมอเมื่อเขาไม่เข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่เรียน ถ้านักเรียนเป็นหนึ่งในจะทำอย่างนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
 ก. ทำ เพราะอยากให้ครูและเพื่อน ๆ ชม
 ข. ไม่ทำ เพราะกลัวเพื่อน ๆ ไม่พอใจ
 ค. ทำ เพราะจะได้เข้าใจบทเรียน
 ง. ไม่ทำ เพราะอยากเลิกเร็ว ๆ
10. ภาคเรียนที่แล้วปรีชาสอบได้คะแนนไม่ค่อยดีนัก เพราะมัวแต่คุยและเล่นกับเพื่อนเวลาครูสอน มาเทอมนี้เขาจึงตั้งใจฟังครูอธิบายบทเรียน เพราะเขาตั้งใจไว้ว่าจะต้องสอบให้ได้คะแนนดีกว่าเทอมที่แล้ว ถ้านักเรียนเป็นปรีชาจะทำอย่างนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
 ก. ไม่ทำ เพราะยังงี้ก็สอบผ่านอยู่แล้ว
 ข. ไม่ทำ เพราะกลัวเสียเพื่อน
 ค. ทำ เพราะจะได้พัฒนาตนเองให้ดีขึ้น
 ง. ทำ เพราะจะได้รับรางวัลจากคุณพ่อ

11. ผลของการตั้งใจฟังครูอธิบายเป็นอย่างไร
 - ก. ได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยได้ฟัง
 - ข. ได้รู้ในสิ่งที่ยังไม่เคยรู้
 - ค. เข้าใจสิ่งที่รู้แล้วมากยิ่งขึ้น
 - ง. ทั้งข้อ ก. ข้อ ข. และข้อ ค. ถูกต้อง
12. ถ้านักเรียนต้องการสอบได้คะแนนดี ๆ ควรทำอย่างไร
 - ก. ประจบครูมาก ๆ
 - ข. เวลาสอบแอบเปิดดูหนังสือ
 - ค. ตั้งใจฟังครูอธิบายบทเรียน
 - ง. ลอกเพื่อน
13. นักเรียนเห็นด้วยกับข้อใดมากที่สุด
 - ก. นี่เธอ ตั้งใจฟังครูหน่อยสิ เดียวก็โดนครูทำโทษหรอก
 - ข. นี่เดซ เอาหุ่นยนต์มาดูหน่อยสิ ครูไม่เห็นหรอกน่า
 - ค. นี่หุซ เทอมที่แล้วเราสองคนสอบได้คะแนนไม่ดี เทอมนี้เราตั้งใจฟังครูสอนกันดีกว่านะ
 - ง. วิชานี้น่าเบื่อ สัมเราสองคนเอาวิชาอื่นขึ้นมาทำดีกว่า
14. ความตั้งใจเกี่ยวข้องกับข้อใดมากที่สุด
 - ก. ความสนใจและเอาใจใส่
 - ข. ความเมตตา
 - ค. ความเกรงกลัว
 - ง. ความเคารพ
15. ผลของการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบายเป็นอย่างไร
 - ก. พลาดไม่ได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยได้ฟัง
 - ข. พลาดไม่ได้รู้ในสิ่งที่ยังไม่เคยรู้
 - ค. ไม่เข้าใจสิ่งที่ครูสอน
 - ง. ถูกทุกข้อ

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ครั้งที่ 4

ชื่อเรื่อง	ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ทุกครั้ง
ชื่อกิจกรรม	ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น
เทคนิคที่นำมาใช้	กรณีตัวอย่าง การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง

สื่อการเรียนรู้

รูปภาพ เอกสารกรณีตัวอย่าง

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง และความไม่ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้

1) นักเรียนคนใดเคยไม่ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งบ้าง นักเรียนทำอะไร ผลของการไม่ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

2) นักเรียนคนใดตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งบ้าง และนักเรียนรู้สึกรังเกียจอย่างไรที่ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้

เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง และผลของการตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 ผู้วิจัยนำเทคนิคกรณีตัวอย่าง เรื่อง “ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น” โดยผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่างให้นักเรียนและขออาสาสมัครนักเรียน 1 คน เพื่อออกมาอ่านให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน

3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม จากนั้นแจกกระดาษ ปากกา และรูปภาพเอกสาร กรณีตัวอย่างให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างในเอกสารที่แจก แล้วให้ช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องในกรณีตัวอย่าง ตามหัวข้อ ดังนี้

- 1) นักเรียนคิดว่า เปี้ยก กับ ป้อม เป็นคนอย่างไร เพราะเหตุใด
- 2) นักเรียนคิดว่า เปี้ยก กับ ป้อม แตกต่างกันอย่างไร เพราะเหตุใด
- 3) นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่ทำให้งานของป้อมออกมาเช่นนั้นเป็นเพราะเหตุใด
- 4) นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่ทำให้งานของเปี้ยกออกมาเช่นนั้นเป็นเพราะเหตุใด
- 5) ถ้านักเรียนเป็นเปี้ยกเหมือนในกรณีตัวอย่างนี้ นักเรียนจะทำอย่างไร

เพราะเหตุใด

6) ถ้านักเรียนเป็นป้อมเหมือนในกรณีตัวอย่างนี้ นักเรียนจะทำอย่างไร เพราะเหตุใด

3.3 ผู้วิจัยให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมากล่าวผลเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่แต่ละกลุ่มได้ร่วมกันการอภิปรายและความคิดเห็น จนครบทุกกลุ่ม

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่า เป็นพฤติกรรมความไม่ขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากกรณีตัวอย่างเรื่อง “ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น” จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความชำนาญเพื่อยึดใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความไม่ชำนาญเพื่อยึดใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ขั้นตอนประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความชำนาญเพื่อยึดใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน
3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความชำนาญเพื่อยึดใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง

ใบความรู้

กรณีตัวอย่างเรื่อง “ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น”

เปี้ยก กับ ป้อม เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ทั้งสองคนเป็นเพื่อนและเรียนอยู่ห้องเดียวกัน เปี้ยกกับป้อมมีความสนิทสนมกันมาก แต่นิสัยของทั้งคู่กลับแตกต่างกัน โดยเปี้ยกจะเป็นคนที่ขยันหมั่นเพียรในการเรียน ทุกครั้งที่คุณครูมอบหมายงานให้ทำ เช่น การบ้าน หรือวาระทำความสะอาด เขาจะตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลา และให้งานออกมาดีมีความผิดพลาดน้อยทุกครั้ง แม้ว่างานที่ได้รับมอบหมายนั้นจะยากลำบาก หรือต้องใช้ความพยายามมากเพียงใดก็ตาม เพราะเปี้ยกถือคติอยู่เสมอว่า “ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น” ผลจากการที่เปี้ยกมีความตั้งใจและพยายามทำงานเสร็จทันเวลาทุกครั้ง ทำให้งานที่เขาทำนั้นออกมาดีและมีความผิดพลาดน้อย ทำให้ไม่มีงานค้างจนส่งสมกลายเป็นดินพอกหางหมู

ในขณะที่ป้อม มักมีนิสัยดองงาน ไม่มีความตั้งใจและพยายามที่จะทำงานที่ได้รับหมายให้เสร็จ เวลาครูสั่งงานให้ทำ ป้อมก็มักจะไม่มี ความตั้งใจที่จะทำงานนั้นให้ออกมาดี ทำพอให้เสร็จ ๆ ไป งานของป้อมจึงออกมาไม่ดีและมีความผิดพลาดมากต้องโดนให้น่ากลับไปแก้ไขมาใหม่เป็นประจำ เมื่อเห็นว่างานนั้นมีความยากลำบาก ป้อมก็ท้อถอย ไม่พยายามทำให้เสร็จ งานจึงค้างค้ำง เมื่อครูสั่งงานใหม่ให้ทำอีก เมื่องานเพิ่มมากขึ้น งานเก่าก็ยังไม่เสร็จ แถมมีงานใหม่เพิ่มเข้ามา ยิ่งทำให้ป้อมเกิดความท้อถอยขึ้นไปอีก งานจึงส่งสมมากขึ้นจนกลายเป็นดินพอกหางหมู และต้องถูกลงโทษอยู่เสมอ

ภาพประกอบ 4 ภาพจาก กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

แบบฝึกหัด

ความขยันหมั่นเพียร : ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเพียงข้อเดียว

- เมื่อคุณครูกำหนดงานให้นักเรียนทำ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร
 - ตั้งใจและพยายามทำให้เสร็จทุกครั้ง
 - ทำเพื่อให้ได้ส่งก็พอ
 - วานให้เพื่อนช่วยทำให้
 - ขอลองงานเพื่อนส่ง
- दनัยได้รับมอบหมายให้ทำงานชิ้นหนึ่งที่เขาไม่ถนัด ถ้านักเรียนเป็นदनัย จะทำอย่างไร
 - ลองทำไปก่อน ถ้าทำไม่ได้ก็เลิกทำ
 - ไม่ทำ เพราะว่าไม่ถนัด
 - ตั้งใจและพยายามทำงานให้สำเร็จให้ได้
 - ทำ เพราะกลัวครูไม่รัก
- คุณครูกำหนดให้นักเรียนแก้โจทย์คณิตศาสตร์ มีอยู่ข้อหนึ่งอนงค์คิดอยู่เป็นเวลาเกือบชั่วโมงแล้ว ก็ยังหาคำตอบไม่ได้ ถ้านักเรียนเป็นอนงค์ จะทำอย่างไร
 - เลิกทำ
 - ทำต่อโดยพยายามคิดทบทวนหาคำตอบให้ได้
 - หยุดพัก แล้วค่อยทำใหม่
 - รอลองเพื่อน
- นกดลป่วยจึงไม่ได้มาเรียนหนังสือ พอหายดีแล้วจึงมาเรียน คุณครูบอกให้ทำการบ้านที่ครูมอบหมายให้ในวันที่เขาไม่ได้มาเรียนให้เสร็จแล้วนำส่งครูภายในวันนี้ ซึ่งมีหลายข้อมาก ต้องใช้เวลาหลายชั่วโมง ถ้านักเรียนเป็นนกดลจะทำอย่างไร
 - รีบทำงานที่ได้รับมอบหมายได้เท่าไรส่งเท่านั้น
 - ตั้งใจและพยายามทำงานให้เสร็จและนำส่งครูให้ครบตามกำหนด
 - ขอลองงานกับเพื่อน
 - ขอผัดส่งไปวันอื่น

5. เมื่อครูมอบหมายงานให้ทำ ทองมักจะบ่นว่าซีเกียจคิด ปวดหัว และจะคอยลอกเพื่อนเสมอ ถ้านักเรียนเป็นทอง จะทำอย่างนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ทำบ้างบางครั้ง เพราะเพื่อนก็เคยทำ
 - ทำบ่อยครั้ง เพราะไม่ต้องคิดให้ปวดหัว
 - ไม่ทำ เพราะแม้จะยากก็จะตั้งใจและพยายามทำด้วยตัวเอง
 - ไม่ทำ เดียวคราวหลังเพื่อนมาขอลอก
6. ชั่วโมงเกษตรครูกำหนดให้นักเรียนชุดดินทำแปลงปลูกผักให้เสร็จเย็นวันนี้ ขณะทำงานอยู่นั้นสุชาติเห็นเพื่อนเล่นฟุตบอลกันอย่างสนุกสนาน เขาเองก็ชอบเล่นเหมือนกัน ถ้านักเรียนเป็นสุชาติจะทำอย่างไร
- เล่นด้วยเพราะอยากหยุดพักสักหน่อย
 - เล่นเพราะเห็นเพื่อนเล่น อดเล่นไม่ได้
 - ไม่เล่นเพราะจะตั้งใจทำงานให้เสร็จ
 - ไม่เล่น แต่ไปนั่งเชียร์
7. สมพร ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ออกมาดีและเสร็จทันเวลาทุกครั้ง แม้งานนั้นจะมีอุปสรรคหรือยากลำบากเพียงใด แสดงว่าสมพรเป็นคนเช่นไร
- มีความตั้งใจและพยายาม
 - มีความเมตตาและกรุณา
 - มีความหวังและกำลังใจ
 - มีความซื่อสัตย์และยุติธรรม
8. นักเรียนคิดว่าข้อความใดต่อไปนี้ควรปฏิบัติมากที่สุด
- โจทย์เลขยากออกอย่างนี้ รอลอกขวัญดีกว่า
 - อากาศร้อน เก็บงานไว้ทำพรุ่งนี้ดีกว่า
 - ไม่ทำดีกว่า ยอมให้ครูทำโทษ
 - ยากอย่างไร ก็ตั้งใจและพยายามทำให้เสร็จ
9. ชั่วโมงศิลปะ ครูให้นักเรียนวาดภาพจากของจริง ปราณีตั้งใจจะวาดให้สวยที่สุดเท่าที่จะทำได้ ขณะที่เพื่อน ๆ วาดให้เสร็จพอได้ส่งครูจะได้รับไปเล่น ถ้านักเรียนเป็นปราณี จะทำอย่างไร
- รีบส่ง เพราะเพื่อนส่งกันแล้ว
 - รีบส่ง เพราะจะได้ไปเล่นกับเพื่อน
 - วาดต่อไปให้เสร็จอย่างที่ตั้งใจ
 - วาดต่อไป ครูจะได้ชื่นชม
10. วันนี้เป็นเวรของเดชที่จะต้องทำความสะอาดห้องน้ำ ขณะนั้นแดงมาเรียกให้ไปเล่นฟุตบอลด้วยกัน ถ้านักเรียนเป็นเดช จะทำอย่างไร
- รีบออกไปเล่นพร้อมกับแดงทันที
 - รีบล้างห้องน้ำพอให้เสร็จแล้ววิ่งออกไปเล่น

- ค. ล้างห้องน้ำให้สะอาด แล้วค่อยไปเล่น
 - ง. เรียกเพื่อนให้มาล้างแทน แล้วตัวเองออกไปเล่น
11. ใครเป็นคนที่มีความตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมาย
- ก. ป่องรู้สึกเบื่อที่ได้รับมอบหมายให้กวาดห้อง
 - ข. เป๊ยกไม่พอใจเลยที่ได้รับมอบหมายให้อ่านบทกลอน
 - ค. ขวัญร้องไห้ทุกครั้งที่ได้รับมอบหมายให้ทำความสะอาดห้องน้ำ
 - ง. แมวทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาและออกมาดีทุกครั้ง
12. วันนี้เป็นเวรของโชคที่จะต้องทำความสะอาดห้องเรียน ขณะนั้นด้อมาเรียกให้ไปเล่นบิงปองด้วยกัน ถ้านักเรียนเป็นโชค จะทำอย่างไร เพราะเหตุใด
- ก. รีบออกไปเล่นพร้อมกับด้อมทันที
 - ข. รีบทำพอให้เสร็จแล้ววิ่งออกไปเล่น
 - ค. ตั้งใจทำความสะอาดให้เสร็จ แล้วค่อยไปเล่น
 - ง. ปลอมยให้เพื่อนในกลุ่มทำ แล้วตัวเองออกไปเล่น
13. ข้อใด ที่นักเรียนไม่ควรปฏิบัติ
- ก. ทำงานด้วยตั้งใจ
 - ข. พยายามทำงานให้ดีที่สุด
 - ค. แม้จะมีอุปสรรคลำบากเพียงใดก็ไม่ท้อถอย
 - ง. เมื่อเห็นว่างานยาก ก็เลิกกลางคัน
14. ข้อความใดตรงกับความตั้งใจและพยายามทำงาน
- ก. ทำงานให้เสร็จออกมาดีที่สุดในที่สุด
 - ข. ทำงานให้เสร็จเป็นพอ
 - ค. ทำไป เบื่อไป
 - ง. ทำไป บ่นไป
15. ข้อใดคือผลของการตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จทุกครั้ง
- ก. งานเสร็จออกมาดีมีความผิดพลาดน้อย
 - ข. งานไม่ค้างค้ำทับถมเป็นดินพอกหางหมู
 - ค. ภูมิใจในตัวเอง และเป็นที่ชื่นชมของผู้อื่น
 - ง. ถูกทุกข้อ

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ครั้งที่ 5

ชื่อเรื่อง	ใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์
ชื่อกิจกรรม	ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
เทคนิคที่นำมาใช้	การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้

สื่อการเรียนรู้

เอกสารสำหรับการอภิปราย กระดาษและปากกา

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้ และการปล่อยเวลาว่างให้เปล่าประโยชน์ และผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้

- 1) สิ่งที่นักเรียนทำในยามว่าง มีอะไรบ้าง
- 2) เพราะเหตุใดนักเรียนจึงทำเช่นนั้น
- 3) นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ได้ทำเช่นนั้น
- 4) ผลที่นักเรียนได้รับจากสิ่งที่นักเรียนทำนั้นเป็นเช่นไร

จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้ ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 ผู้วิจัยนำเทคนิคการอภิปรายมาใช้ในการพัฒนาเรื่อง “การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์” จากนั้นผู้วิจัยแจกเอกสารสำหรับการอภิปรายให้นักเรียนแล้วขออาสาสมัครนักเรียน 1 คนเพื่อออกมาอ่านหน้าชั้นเรียน

3.2 เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่มย่อย เพื่อช่วยกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว โดยมีคำถามดังต่อไปนี้

1) นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง “การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์” อย่างไร

2) นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ได้อย่างไรบ้าง เพราะเหตุใด

3) นักเรียนคิดว่า ผลที่ตามมาของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ กับการปล่อยเวลาว่างให้เปล่าประโยชน์ เป็นอย่างไร

3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอาสาสมัครออกมานำเสนอความคิดเห็นของกลุ่มหน้าชั้นเรียนจนครบทุกกลุ่ม

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมไม่ขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการอภิปรายเรื่อง “การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์” จากนั้นให้นักเรียนเล่าประสบการณ์หรือเหตุการณ์ความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์ จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์ โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน
3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความยั่งยืนเพื่อยรด้านใช้เวลาว่างของตนเอง
ทำงานที่เป็นประโยชน์

ใบความรู้ “การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์”

การใช้เวลาว่างหลังจากที่ได้ปฏิบัติภารกิจประจำ เช่น นักเรียนใช้เวลาว่างจากการเรียนหนังสือ แล้วทำงานอดิเรกที่ก่อให้เกิดประโยชน์ด้วยความพึงพอใจและมีความสุขกับงาน เช่น นักเรียนบางคนใช้เวลาว่างจากการเรียนหนังสือร้อยดอกไม้เพื่อขายเก็บเงินไว้เป็นค่าขนม โดยไม่ต้องขอจากคุณพ่อคุณแม่ เป็นการแบ่งเบาภาระท่านอีกทางหนึ่ง หรือการที่นักเรียนใช้เวลาว่างช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน เช่น บัดกวาด ถูบ้าน ล้างจาน เป็นต้น นักเรียนบางคนใช้เวลาว่างแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากสิ่งที่ได้เรียนแล้วในห้องเรียน จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น จากห้องสมุด หนังสือพิมพ์ หรือรายการสารคดีจากโทรทัศน์ เป็นต้น ทำให้ได้เรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ มากกว่าคนอื่น นักเรียนบางคนใช้เวลาว่างร่วมปลูกต้นไม้ เป็นการให้ความร่มรื่นและสวยงามแก่โลก เป็นประโยชน์ทั้งแก่คนและสัตว์ เช่น คนได้อาศัยร่มเงา และเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์นานาชนิด ตัวอย่างทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและสังคม

แต่ถ้านักเรียนปล่อยเวลาว่างให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ ผลที่ตามมาอาจก่อให้เกิดโทษได้ เช่น ถ้านักเรียนไม่แสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากสิ่งที่ได้เรียนจากห้องเรียน นักเรียนก็จะไม่มีความรู้ที่กว้างไกล ย่อมเสียเปรียบคนที่ใช้เวลาว่างแสวงหาความรู้เพิ่มเติม หรือถ้านักเรียนใช้เวลาว่างไปในทางที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ เช่น ดิตเล่นเกมส์หรือหนังสือการ์ตูนมาก ย่อมทำให้เสียการเรียน ยิ่งไปกว่านั้น ถ้านักเรียนเอาเวลาว่างไปคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนที่ชักชวนให้สูบบุหรี่ เสพยาเสพติด และการพนันทั้งหลาย ผลเสียที่ตามมาย่อมร้ายแรงกว่าหลายเท่า

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า นักเรียนที่ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์จะได้รับประโยชน์ต่าง ๆ จากเวลาว่างที่ได้ใช้นอกจากความสนุกสนานเพลิดเพลินจากกิจกรรมเวลาว่างที่เราสนใจเรายังได้ประโยชน์เพิ่มเติมทางด้านอื่นๆ ตามแต่กิจกรรมที่เราเลือกปฏิบัติ เช่น การอ่านหนังสือ ก็ได้ความรู้เพิ่มขึ้นการรดน้ำต้นไม้ ก็ได้ความร่มเย็นบริเวณนั้นๆ ความสดชื่น ช่วยให้จิตใจผ่องใส เมื่อเราได้ใช้กิจกรรมเวลาว่างไปในทางที่เกิดประโยชน์ ไปในทางที่ถูกที่ควร หนทางที่จะนำไปสู่กิจกรรมที่ไม่ก่อประโยชน์ก็จะน้อยลง

แบบฝึกหัด

ความขยันหมั่นเพียร : ใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเพียงข้อเดียว

1. ถ้าเป็นคนที่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์มาก เมื่อมีเวลาว่างจึงเข้าห้องสมุดเสมอ ๆ ถ้านักเรียนเป็นฟ้า จะทำอย่างนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ทำ เพราะชอบอ่านข่าวบันเทิงและบทละคร
- ข. ทำ เพราะชอบอ่านข่าว บทความ และสารคดี
- ค. ไม่ทำ เล่นฟุตบอลดีกว่า
- ง. ไม่ทำ จับผักผ่อนดีกว่า

2. ราตรีเป็นคนที่ชอบสะสมแสตมป์มาก เขาจะมีสมุดสะสมแสตมป์อยู่หลายเล่ม ถ้านักเรียนเป็นราตรี จะสะสมแสตมป์หรือไม่

- ก. ไม่สะสม เพราะไม่มีประโยชน์
- ข. สะสม เพราะสนุก และได้ความรู้
- ค. สะสม เพราะจะได้ไว้อวดเพื่อน
- ง. สะสม เพราะจะได้เก็บไว้ขาย

3. ถ้าเป็นนักเรียนที่ยากจน วันหนึ่งเขาไปพบหนังสือเล่มหนึ่งที่ร้านหนังสือเขาอยากได้มากแต่ไม่มีเงินซื้อ ถ้านักเรียนเป็นกล้า จะทำอย่างไร

- ก. ตัดใจไม่อ่านก็ได้
- ข. ไปร้านหนังสือทุกวันเพื่อนอ่านวันละนิด
- ค. หยิบหนังสือเล่มนั้นมาโดยไม่ให้เจ้าของร้านเห็น
- ง. หางานพิเศษทำเพื่อเก็บเงินไปซื้อ

4. ข้อใดเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

- ก. देखใช้เวลาหลังเลิกเรียนเพาะเห็ดฟางขาย
- ข. สมพรจับจิ้งหรีดมาดักกันหลังเลิกเรียน
- ค. สมศักดิ์ใช้เวลาว่างตอนพักเที่ยงเล่นหมากรุก
- ง. นารีอ่านหนังสือการ์ตูนทุกครั้งที่มีเวลาว่าง

5. ถ้าใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนเพาะกล้าไม้ประดับขาย อี๋จะได้รับผลอย่างไร

- ก. ได้รับการยกย่องจากผู้อื่น
- ข. ได้รับคำชมจากผู้อื่น

- ค. ได้รู้จักคนเยอะ
 - ง. มีรายได้เสริมมาจุนเจือครอบครัว
6. ปราณีใช้เวลาวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์รื้อยมาลัยขาย ปราณีเป็นคนอย่างไร
- ก. ใช้เวลาว่างทำสิ่งที่เป็นประโยชน์
 - ข. ใช้เวลาว่างทำสิ่งที่ไม่ควรทำ
 - ค. ไม่รู้จักใช้เวลาว่างพักผ่อน
 - ง. ไม่รู้จักใช้เวลาว่างสำหรับดูทีวี
7. ดาบตำรวจวิชัยใช้เวลาว่างจากงานราชการ ปลูกต้นไม้บนนาชนิดใดให้เป็นสมบัติของสาธารณะมาเป็นเวลานานกว่า 20 ปี ถ้านักเรียนเป็นดาบตำรวจวิชัย จะทำอย่างนั้นหรือไม่
- ก. ไม่ทำ เพราะคนมองว่าบ้า
 - ข. ไม่ทำ เพราะแ่งงานราชการตำรวจก็เหนื่อยพอแล้ว
 - ค. ทำ เพราะได้ใช้เวลาว่างของตนทำสิ่งที่เป็นประโยชน์
 - ง. ไม่ทำ เพราะงานตำรวจก็ทำประโยชน์มากแล้ว
8. ข้อใดเป็นประโยชน์จากการที่ดาบตำรวจวิชัยใช้เวลาว่างปลูกต้นไม้บนนาชนิดใดให้เป็นสมบัติของสาธารณะ
- ก. เป็นแหล่งอาหารของชาวบ้าน
 - ข. เป็นที่อยู่อาศัยของนก
 - ค. ให้ความเขียวสดชื่นแก่โลก
 - ง. ถูกทุกข้อ
9. ข้อใด ไม่ใช่ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- ก. วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ เก่งไปช่วยหลวงตากวาดลานวัดเป็นประจำ
 - ข. วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ เสรีชวนเพื่อนไปตกปลาเสมอ
 - ค. หลังเลิกเรียนเหมียวจะนั่งรื้อยดอกไม้ไว้ขาย
 - ง. เวลาพักเที่ยงน้อยจะเข้าห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือเพิ่มเติม
10. หลังจากเลิกเรียนกลับบ้านแล้ว สุริยาจะรีบช่วยงานพ่อแม่ให้เสร็จแล้วขออนุญาตไปอ่านหนังสือพิมพ์ที่ศาลาอ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทุกวัน ๆ ละ 30 นาที ถ้านักเรียนเป็นสุริยา จะทำอย่างนั้นหรือไม่
- ก. ทำ เพราะไปที่นั่นจะได้พบเพื่อนด้วย
 - ข. ไม่ทำ นอนดูทีวีที่บ้านดีกว่า
 - ค. ทำ เพราะได้รู้ข่าวสารเหตุการณ์ที่น่าสนใจทุกวัน
 - ง. ไม่ทำ ชี้เกียจเดิน
11. การใช้เวลาว่างของตนทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ จำเป็นสำหรับใคร
- ก. ครู
 - ข. นักเรียน

ค. หมอ

ง. ทุกคน

12. สมศักดิ์รู้ว่าพ่อแม่ต้องทำงานหนักเพื่อหาเงินส่งให้สมศักดิ์ได้เรียนหนังสือ พอถึงช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อน สมศักดิ์จึงไปสมัครเป็นลูกมือช่างในอู่ซ่อมรถเพื่อหารายได้พิเศษไว้ตอนเปิดเรียน สมศักดิ์ได้ชื่อว่าปฏิบัติตนเช่นไร

ก. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี

ข. ใช้เวลาว่างทำในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์

ค. ปฏิบัติตนตามหลักพรหมวิหาร 4

ง. ไม่มีข้อใดถูก

13. ปราณีมีฝีมือในการทำขนม พอถึงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ปราณีจะทำขนมเอาไปขายที่ตลาด ถ้านักเรียนเป็นปราณีจะทำอย่างนั้นหรือไม่

ก. ทำ เพราะเป็นการหารายได้เสริม

ข. ไม่ทำ เพราะอายเพื่อน

ค. ไม่ทำ เพราะกลัวเหนื่อย

ง. ทำ เพราะจะได้ออกจากบ้าน

14. ข้อความใดต่อไปนี้นักเรียนไม่ควรปฏิบัติ

ก. ไปชมนิทรรศการสัปดาห์วิทยาศาสตร์ตอนวันเสาร์-อาทิตย์

ข. วันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ไปดูหนังแก้เซ็ง

ค. ทำขนมขายในวันหยุด

ง. ปลูกต้นไม้

15. ข้อความใดต่อไปนี้นักเรียนควรปฏิบัติ

ก. ปลูกต้นไม้เป็นงานอดิเรก

ข. วันหยุดนอนดูโทรทัศน์

ค. กัดจิ้งหรีดหลังเลิกเรียน

ง. วันอาทิตย์จับกลุ่มเพื่อน ๆ ชิงรถจักรยานยนต์

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ครั้งที่ 6

ชื่อเรื่อง	ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ
ชื่อกิจกรรม	นิสาเด็กดี
เทคนิคที่นำมาใช้	กรณีตัวอย่าง การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจได้
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ

สื่อการเรียนรู้

เอกสารกรณีตัวอย่าง

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และผลดีและผลเสียที่ตามมาดังนี้

1) นักเรียนคนใดบ้างเคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ นักเรียนรู้สึกละอายใจที่ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และผลของการช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจนักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

2) นักเรียนคนใดไม่เคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และผลของการไม่เคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจนักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 ผู้วิจัยนำเทคนิคกรณีตัวอย่างมาใช้ในการพัฒนาความยั่งยืนเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ เรื่อง “นิสา เด็กดี” แล้วแจกเอกสารกรณีตัวอย่างให้นักเรียนอ่าน เมื่อนักเรียนจบแล้ว ผู้วิจัยจึงทบทวนกรณีตัวอย่างให้นักเรียนฟังอีกครั้ง

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างเรื่อง “นิสา เด็กดี” โดยใช้คำถามดังนี้

- 1) นักเรียนคิดว่า นิสา เป็นคนอย่างไร
- 2) ถ้านักเรียนเป็น นิสา นักเรียนจะอย่างไร
- 5) ผลที่ตามมาของการช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจเป็นอย่างไร
- 6) ถ้านิสาไม่ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ผลจะเป็นอย่างไร

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความยั่งยืนเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความไม่ยั่งยืนเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของกรณีตัวอย่างเรื่อง “นิสาเด็กดี” จากนั้นให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ความประทับใจของตนเองที่ได้ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจและผลที่ตามมาเป็นอย่างไร เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความยั่งยืนเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความยั่งยืนเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ชั้นประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความ ขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน
3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้าน เพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ

ใบความรู้ กรณีตัวอย่าง เรื่อง “นิสา เด็กดี”

นิสาเป็นลูกคนโต พ่อแม่ของนิสามีอาชีพทำนา – ทำสวน น้องชายของนิสาเรียนอยู่ชั้นอนุบาล 1 เธอเองเรียนอยู่ชั้น ป.5 นิสาคิดอยู่เสมอว่าพ่อแม่ยากจน จึงรักและสงสารคุณพ่อคุณแม่มาก อยากจะทำทุกสิ่งเพื่อเป็นการทดแทนพระคุณท่าน ในวันเปิดเรียนนิสาจะจัดการกับน้องตั้งแต่เรื่องการแต่งตัว การรับประทานอาหารเช้า และดูแลน้องไปโรงเรียน เมื่อเลิกเรียนนิสาจะรีบพาน้องกลับบ้านและช่วยคุณพ่อคุณแม่ทำงานบ้านเท่าที่จะทำได้ เช่น เลี้ยงน้อง กวาดบ้าน ให้อาหารไก่และสุนัข ด้วยความเต็มใจ ใครพบใครเห็นต่างก็ชื่นชมว่านิสาเป็นเด็กดี พ่อแม่ของนิสาก็ภูมิใจที่มีลูกขยันช่วยทำงาน เป็นแบ่งเบาภาระของคุณพ่อคุณแม่ที่ต้องทำงานหนักอยู่แล้ว เมื่อมีนิสาช่วยงานต่างๆ ที่พอจะทำได้โดยไม่เหนือบ่ากว่าแรง ทำให้ช่วยลดความเหน็ดเหนื่อยของท่านได้ นิสาก็ไม่โดนดุว่าเกียจคร้านไม่ช่วยทำงาน

กลางคืนนิสาใช้เวลาก่อนนอนทำการบ้านและอ่านหนังสือ ด้วยความที่นิสาเป็นเด็กดี จึงเป็นที่รักของเพื่อนๆ ในชั้น เพื่อนๆ ในชั้นเลือกนิสาเป็นหัวหน้าชั้น นิสาก็ทำหน้าที่ได้อย่างดี นิสาฝันไว้ว่าในอนาคตอยากเป็นครูสอนหนังสือ เพราะเป็นอาชีพที่ทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง ความฝันของนิสาคงเป็นจริง เพราะเธอเป็นคนดี มีความขยันหมั่นเพียรที่ติดตัวเธอจนเป็นนิสัย (ดัดแปลงจาก กองวิชาการ)

แบบฝึกหัด

ความขยันหมั่นเพียร : ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ด้วยความเต็มใจ

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเพียงข้อเดียว

1. มาลีช่วยคุณแม่ทำอาหารตอนเย็นเสมอด้วยความเต็มใจ วันหนึ่งปาริชาติมาชวนไปเล่นด้วยกัน ถ้านักเรียนเป็นมาลี จะทำอย่างไร
 - ก. ไม่ไปเพราะกำลังช่วยคุณแม่ทำอาหาร
 - ข. ไปเพราะเกรงใจเพื่อนมาหาถึงบ้าน
 - ค. ไปเพราะจะได้พักผ่อน
 - ง. ไม่ไปเพราะกลัวคุณแม่ดุ
2. การกระทำในข้อใด เป็นการกระทำด้วยความเต็มใจ
 - ก. สุ่มจะบ่นทุกครั้งที่คุณแม่ให้ช่วยล้างจาน
 - ข. สนทนารู้สึกหงุดหงิดเสมอเวลาคุณแม่ให้ช่วยเสิร์ฟน้ำ
 - ค. สนทนาช่วยคุณแม่ปิดกวาดตูบ้านด้วยความยินดี
 - ง. สุรียกวาดบ้านด้วยอาการหมดอาลัย
3. อุบลเห็นคุณแม่กำลังกวาดบ้าน จึงเข้าไปช่วยโดยที่คุณแม่ไม่ได้บอก นักเรียนคิดว่าอุบลเป็นเป็นคนเช่นไร
 - ก. หาเรื่องทำให้ตนเองเหนื่อย
 - ข. เต็มใจช่วยคุณแม่ทำงาน
 - ค. กลัวโดนคุณแม่ดุ
 - ง. อยากได้รางวัลจากคุณแม่
4. คุณแม่ต้องกล่อมน้องเล็กให้นอน จานก็ยังไม่ได้ล้าง จึงบอกเจ๊บให้ช่วยล้าง ถ้านักเรียนเป็นเจ๊บ จะตอบคุณแม่ว่าอย่างไร
 - ก. ไม่ใช่หน้าที่ของหนู หนูจะไปเล่นกับเพื่อน
 - ข. หนูกำลังดูทีวีอยู่ ให้พี่ชายล้างสิแม่
 - ค. ได้ค่ะแม่ เดี๋ยวหนูช่วยล้างเก็บเข้าที่ค่ะ
 - ง. แม่ก็ล้างเองสิ

5. ขณะที่คุณแม่กำลังทำอาหารเย็นอยู่ น้องเล็กได้ตื่นขึ้นและร้องไห้ คุณแม่จึงบอกให้เจี๊ยะช่วยอุ้มน้องไปเดินเล่น ถ้านักเรียนเป็นเจี๊ยะ จะทำหรือไม่
- ทำ เพราะได้ช่วยแบ่งเบาภาระของคุณแม่
 - ทำ เพราะตัดรำคาญ
 - ไม่ทำ เพราะไม่ชอบน้อง
 - ไม่ทำ เพราะกำลังติดละครโทรทัศน์อยู่
6. การกระทำของใคร เป็นการช่วยพ่อแม่ทำงานด้วยความเต็มใจ
- ปราโมทย์ช่วยคุณพ่อรดน้ำผักโดยไม่มีบ่น
 - ด้อยเถียงคุณแม่ทุกครั้งที่ถูกใช้ให้กวาดบ้าน
 - สมรไม่พอใจแม่ที่ใช้ให้เลี้ยงน้องจึงแกล้งน้อง
 - ขวัญจะพูด “เดี๋ยวก่อน” เสมอเวลาแม่ใช้ทำงาน
7. การกระทำในข้อใด นักเรียนควรปฏิบัติ
- ทานข้าวเสร็จช่วยเก็บจานไปล้าง
 - ทานข้าวเสร็จออกไปวิ่งเล่น ทั้งจานไว้ให้แม่ล้าง
 - ทานข้าวเสร็จ เก็บจานไปกองไว้ ออกไปวิ่งเล่น
 - ทานข้าวเสร็จ หลบไปดูโทรทัศน์
8. คนที่เต็มใจช่วยทำงานมีลักษณะอย่างไร
- มีความยินดี
 - อาสาเข้าช่วย
 - ไม่บ่น
 - ถูกทุกข้อ
9. คนที่ไม่เต็มใจช่วยทำงานมีลักษณะอย่างไร
- หลบหลีกงาน
 - สมัครใจทำงาน
 - ยินดีช่วยงาน
 - ไม่มีข้อใดถูก
10. ข้อความต่อไปนี ที่นักเรียนควรปฏิบัติ
- แม่ไม่รู้จะใช้อะไรซักหน้า
 - เวลาล้างจานใช้เราทุกที
 - คุณพ่อคุณแม่งานเยอะ เราต้องช่วยทำงานทันท่วงที
 - บ้านอื่นไม่เห็นเขาช่วยพ่อแม่ทำงานเลย

11. ผลดีของการเต็มใจช่วยทำงานคุณพ่อคุณแม่ น่าจะตรงกับข้อใดมากที่สุด
 - ก. ทำให้เป็นที่เคารพของบุคคลอื่น
 - ข. ทำให้มีชื่อเสียง
 - ค. ทำให้มีคนอยากคบด้วย
 - ง. ทำให้คุณพ่อคุณแม่เบาภาระลง
12. สวดยพูดกับพี่ชายว่า “พี่ก้อง พรุ่งนี้คุณพ่อคุณแม่ไม่อยู่ คุณแม่บอกให้พี่ทำกับข้าวนะ” ก้องตอบว่า “ถึงคุณแม่อยู่พี่ก็ช่วยอยู่แล้ว” จากคำตอบของพี่ก้องนักเรียนคิดว่าพี่ก้องเป็นเช่นไร
 - ก. เป็นคนขี้โม้
 - ข. เป็นคนช่วยคุณพ่อคุณแม่ทำงานเป็นประจำ
 - ค. พูดประชดน้องสาว
 - ง. ต้องการพูดข่มน้องสาว
13. “ถึงคุณแม่อยู่พี่ก็ช่วยอยู่แล้ว” จากคำตอบของพี่ก้อง นักเรียนคิดว่าทำไมก้องจึงทำเช่นนั้น
 - ก. เพราะก้องเต็มใจช่วยพ่อแม่ทำงาน
 - ข. เพราะคุณพ่อคุณแม่ดุ ก้องเลยต้องทำ
 - ค. เพราะไม่มีใครช่วยคุณพ่อคุณแม่
 - ง. เพราะไม่อยากให้คุณพ่อคุณแม่เสียใจ
14. นักเรียนช่วยพ่อแม่ทำงาน เพราะเหตุใด
 - ก. เพราะต้องการเป็นลูกดีเด่นแห่งปี
 - ข. เพราะโดนบังคับ
 - ค. เพราะต้องการอวดสาว
 - ง. เพราะต้องการให้คุณพ่อคุณแม่ได้พักบ้าง
15. ข้อใดต่อไปนี้เป็นลักษณะสำคัญในการช่วยพ่อแม่ทำงาน
 - ก. ความซื่อสัตย์สุจริต
 - ข. ความเต็มใจ
 - ค. ความเมตตา กรุณา
 - ง. ความอ่อนน้อมถ่อมตัว

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ครั้งที่ 7

ชื่อเรื่อง	ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ
ชื่อกิจกรรม	เพื่อหมู่บ้านของเรา
เทคนิคที่นำมาใช้	บทบาทสมมติแบบมีบท การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที
วัตถุประสงค์	

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของการไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

สื่อการเรียนรู้

เอกสารบทบาทสมมติแบบมีบท

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้

1) นักเรียนคนใดเคยช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอบ้าง และนักเรียนทำอย่างไร นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นบุคคลอื่น

ไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ผลของการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร และถ้านักเรียนไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอผลที่ได้รับเป็นอย่างไร

จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 สันทนากับนักเรียนเรื่องการแสดงบทบาทสมมติแบบมีบท จากนั้นขออาสาสมัครนักเรียนที่จะออกมาแสดงบทบาทสมมติ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติให้เป็นผู้สังเกตการณ์

3.2 ผู้วิจัยแจกบทบาทสมมติให้นักเรียนแล้วอ่านบทบาทสมมติให้นักเรียนฟัง จากนั้นให้นักเรียนอ่านบทบาทของตนเองอีกครั้งและซักซ้อมเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เมื่อนักเรียนพร้อม ผู้วิจัยจึงให้นักเรียนเริ่มแสดงบทบาทสมมติที่ได้รับ

3.3 เมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติจบ ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสมมติของแต่ละคนทั้งนักเรียนผู้แสดงบทบาทสมมติ และนักเรียนผู้สังเกตการณ์ โดยมีคำถามดังต่อไปนี้

- 1) นักเรียนรู้สึกอย่างไร กับพฤติกรรมที่ได้รับแล้วแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา
- 2) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมาควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 3) ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในบทบาทสมมติ นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างไร
- 4) ผลที่ตามมาจากการทำพฤติกรรมนั้นเป็นอย่างไร

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมไม่ขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากบทบาทสมมติเรื่อง “เพื่อหมู่บ้านของเรา” จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างที่เกี่ยวกับคนที่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ว่าผลที่ตามมาเป็นอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความชำนาญเพื่อร์ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความชำนาญเพื่อร์ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ขั้นตอนประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความชำนาญเพื่อร์ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน
3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาพัฒนาความชำนาญเพื่อร์ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

ใบความรู้ บทบาทสมมติเรื่อง “เพื่อหมู่บ้านของเรา”

ตะวันทอแสงยามเช้า ทอดเงาสวยลงมายังหมู่บ้านทุ่งกลมเกลียว ผู้คนในหมู่บ้านต่างตื่นแต่เช้า

“ป๊อก ๆ ๆ ๆ” เสียงไม้เกราะดังขึ้นจากบ้านของผู้ใหญ่ลี ทั้งน้านิด ลุงเป่ง ป้าน้อย พี่ไข่มุก และคนอื่นๆ ในละแวกบ้านทยอยเดินทำออกจากบ้านพากันมารวมตัวที่บ้านผู้ใหญ่ลี

“แม่จ๋า ๆ ๆ” เสียงเด็กน้อยมาลีได้ดังขึ้น “ผู้คนเค้าเดินไปไหนกันล่ะแม่”

“สายแล้วมาลี เอ๊ย ลูก ๆ รีบตื่นเถอะลูก ลุงผู้ใหญ่บ้านเรียกมาแหละ วันนี้เป็นวันที่เราจะช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านให้ล่ะลูก” แม่ตอบ

หมู่บ้านกลมเกลียว เป็นหมู่บ้านตัวอย่างดีเด่น ที่ได้รางวัลการพัฒนาความสะอาดของหมู่บ้านยอดเยี่ยม ผู้คนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้ต่างมีความภาคภูมิใจในรางวัลที่ตนได้รับ และภาคภูมิใจในวิถีชีวิตที่ดี บ้านตนสะอาด น่าอยู่ นามอง

เป็นประจำของทุก 3 เดือน ผู้ใหญ่บ้าน จะนัดรวมตัวเหล่าลูกบ้านมาประชุม เพื่อช่วยกันคิดหาวิธีจัดการให้หมู่บ้านสะอาด สวยงาม และหลังจากนั้นเหล่าลูกบ้านจะลงมือช่วยกันจัดแต่งหมู่บ้านทำความสะอาดกำลังความสามารถของตน

“มาลี เอ๊ย แม่ออกไปก่อนนะลูก ดูนั่นคนมาเยอะละ แม่จะออกไปช่วยเค้าแล้วนะลูก รีบลูก ๆ อาบน้ำแต่งตัวแล้วลงไปช่วยงานเค้านะลูก” แม่ทัก “จ้แม่” มาลีตอบ

บ้านทุ่งกลมเกลียววันนี้ต่างสนุกสนาน คึกคักไปด้วยผู้คน ที่พร้อมใจกันพัฒนาหมู่บ้านให้น่าอยู่ นามอง ป้าแหม่มเก่งงานกวาดกำลังขะมักเขม้นกวาดถนนเข้าหมู่บ้าน ลุงเป่งถนัดงานไม้ กำลังขะมักเขม้นต่อรั้วกันทางเข้าหมู่บ้าน และทำป้ายหมู่บ้านให้สวยงาม น้านิดถนัดงานถักกำลังขะมักเขม้นถักผืนออกจากม้านั่งจนเงาจับ ส่วนเด็กน้อยต่างพากันส่งเสียงคึกคักๆ หยอกล้อกันเล่นบ้าง แต่ก็ไม่ลืมหน้าที่ที่จะช่วยเหลือพัฒนาหมู่บ้าน โดยช่วยกันเก็บขยะที่เกลื่อนกลาดบ้าง ช่วยกันบริการน้ำให้แก่คนทำงานบ้าง ตามแต่ความสามารถและกำลังของตนเอง

ย่างเข้าบ่ายคล้อย ตะวันเริ่มส่งแสงจ้ำ หนูมาลีเดินมาดูผู้คนทำงาน พร้อมกับคิดในใจว่า “คนก็ทำกันเยอะแล้วนี่นา เราจะช่วยอะไรได้ ไม่ทำซักคนคงไม่มีใครรู้หรอกนา”

ขณะเดียวกันนั่นเอง แม่ของหนูมาลีที่กำลังขะมักเขม้น ในการกวาดเศษใบไม้ เหลือบไปเห็นหนูมาลีเข้า จึงร้องเรียกหนูมาลีมาช่วย “แม่จ๋า คนทำเยอะแล้ว อีกอย่างหนูตัวเล็กนิดเดียว จะช่วยทำอะไรได้ หนูจะไปเล่นตุ๊กตาต่อนะ” มาลีตอบ คุณแม่จึงเรียกหนูมาลีมาใกล้ ๆ แล้วกล่าวว่า “ฟังแม่นะลูก การที่เราอยู่ร่วมกันในหมู่บ้าน เมื่อมีกิจกรรมอะไรที่ต้องการกำลังคนในการทำงาน เราต้องช่วยเหลือทำงานนั้นตามแต่กำลังความสามารถที่ตัวเองจะทำได้ ใครที่มีกำลังหรือความสามารถมากก็ช่วยทำงานที่หนักและยาก ส่วนใครที่มีกำลังหรือความสามารถน้อยก็ช่วยทำงานที่ง่าย เห็นไหมนั้นเพื่อน ๆ ตัวเล็กเท่าหนูมาลี บางคนช่วยเก็บขยะ บางคนช่วยกวาดเศษใบไม้มากองรวมกัน บางคน

ช่วยบริการน้ำให้แก่คนที่ทำงาน ซึ่งเป็นงานที่หนูมาลีก็สามารถทำได้” คุณแม่หยุดนิดหนึ่งแล้วกล่าวต่อไปว่า “หนูมาลี ลองคิดดูสิ ถ้าทุกคนคิดว่ามีคนทำเยอะแล้วไม่ยอมช่วย หนูมาลีคิดว่าผลจะเป็นอย่างไร” หนูมาลีคิดนิดหนึ่ง แล้วตอบแม่ว่า “ก็จะไม่มีคนทำงานค่ะ” ถูกแล้วจ๊ะ แล้วถ้าไม่มีคนทำงาน ผลจะเป็นอย่างไร” หนูมาลีตอบว่า “งานไม่เสร็จค่ะ” แม่จึงกล่าวต่ออีกว่า “ใช่แล้วจ๊ะ แล้วหนูมาลีคิดดูอีกซิว่า ถ้าผู้คนในหมู่บ้านเราไม่ช่วยกันคนละไม้ละมือทำงานอย่างนี้ อะไรจะเกิดขึ้น” “หมู่บ้านเราก็จะสกปรก ไม่สะอาด ไม่น่ามอง ไม่น่าอยู่ค่ะ” หนูมาลีตอบ แม่เอามือลูบศีรษะหนูมาลีเบา ๆ พร้อมกับกล่าวอีกว่า “แล้วหนูมาลีคิดว่า ที่หมู่บ้านเราได้รับรางวัลหมู่บ้านสะอาด น่าอยู่น่ามอง เพราะอะไรจ๊ะ” หนูมาลีตอบว่า “เพราะผู้คนในหมู่บ้านช่วยกันพัฒนาค่ะ” “ถูกแล้วจ๊ะ ที่หมู่บ้านเราได้รับรางวัล เป็นเพราะหมู่บ้านเราสะอาด น่าอยู่ นั่นก็เพราะว่าพวกเราได้ร่วมแรงร่วมใจช่วยทำงานพัฒนากันอย่างวันนี้ไงละ แล้วเราก็จะภูมิใจว่าได้มีส่วนในการทำให้หมู่บ้านเราสะอาด น่าอยู่ด้วย อย่างนี้แล้วหนูมาลีลูกแม่จะไม่ยอมช่วยอะไรบ้างเลยหรือจ๊ะ” คุณแม่กล่าว หนูมาลียิ้มตอบคุณแม่ว่า “ถ้าอย่างนั้นเดี๋ยวหนูจะช่วยเก็บขยะใส่ถุงไปทิ้งลงถังขยะ ค่ะ” ว่าแล้วหนูมาลีก็วิ่งเข้าไปในกลุ่มเด็ก ๆ ในหมู่บ้านที่กำลังช่วยกันคนละไม้คนละมือเก็บขยะใส่ถุง

เป็นอันว่าการพัฒนาหมู่บ้านในครั้งนี้นักคนได้ร่วมแรงร่วมใจช่วยทำงานกันตามความสามารถของตนเองอย่างขยันขันแข็ง แม้กระทั่งหนูมาลี

หลังจากนั้นมา หนูมาลีจะช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตน ทั้งที่โรงเรียน และในหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ

ใบงาน

ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติดังต่อไปนี้

- บทบาทที่ 1 แสดงเป็นแม่
 บทบาทที่ 2 แสดงเป็นหนูมาลี
 บทบาทที่ 3 แสดงเป็นผู้ใหญ่ลี
 บทบาทที่ 4 แสดงเป็นชาวบ้าน (น้านิด ลุงเปล่ง ป้าน้อย พี่ไข่มุก และเด็ก ๆ ในหมู่บ้าน)

- ผู้ใหญ่ลี “ป๊อก ๆ ๆ ๆ” (เคาะไม้เกราะ)
 หนูมาลี “แม่จ๋า ๆ ๆ ผู้คนเค้าเดินไปไหนกันล่ะแม่ “
 แม่ “สายแล้วมาลี เอ้ย ลูก ๆ รีบตื่นเถอะลูก ลุงผู้ใหญ่บ้านเรียกมาแหมะ วันนี้เป็นวันที่เราจะช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านไล่ลูกW
 แม่ “มาลี เอ้ย แม่ออกไปก่อนนะลูก ดูนั่นคนมาเยอะละ แม่จะออกไปช่วยเค้าแล้วนะลูก รีบลุก ๆ อาบน้ำแต่งตัวแล้วลงไปช่วยงานเค้านะลูก”
 หนูมาลี “จ้แม่”
 หนูมาลี “คนก็ทำกันเยอะแล้วนี่นา เราจะช่วยอะไรได้ ไม่ทำซักคนคงไม่มีใครรู้หรอกน่า” (คิดในใจ)
 หนูมาลี “แม่จ๋า คนทำเยอะแล้ว อีกอย่างหนูตัวเล็กนิดเดียว จะช่วยทำอะไรได้ หนูจะไปเล่นตุ๊กตาด่อนะ”
 แม่ “ฟังแม่นะลูก การที่เราอยู่ร่วมกันในหมู่บ้าน เมื่อมีกิจกรรมอะไรที่ต้องการกำลังคนในการทำงาน เราต้องช่วยเหลือทำงานนั้นตามแต่กำลังความสามารถที่ตัวเองจะทำได้ ใครที่มีกำลังหรือความสามารถมากก็ช่วยทำงานที่หนักและยาก ส่วนใครที่มีกำลังหรือความสามารถน้อยก็ช่วยทำงานที่ง่าย เห็นไหมนั้น เพื่อน ๆ ตัวเล็กเท่าหนูมาลี บางคนช่วยเก็บขยะ บางคนช่วยกวาดเศษใบไม้มากองรวมกัน บางคนช่วยบริการน้ำให้แก่คนที่ทำงาน ซึ่งเป็นงานที่หนูมาลีก็สามารถทำได้ หนูมาลี ลองคิดดูซิ ถ้าทุกคนคิดว่ามีคนทำเยอะแล้วไม่ยอมช่วย หนูมาลีคิดว่าผลจะเป็นอย่างไร”
 หนูมาลี “ก็จะมีคนทำงานคะ”
 แม่ “ถูกแล้วจ๊ะ แล้วถ้าไม่มีคนทำงาน ผลจะเป็นอย่างไร”
 หนูมาลี “งานไม่เสร็จคะ”
 แม่ “ใช่แล้วจ๊ะ แล้วหนูมาลีคิดดูอีกซิว่า ถ้าผู้คนในหมู่บ้านเราไม่ช่วยกันคนละไม้ละมือทำงานอย่างนี้ อะไรจะเกิดขึ้น”
 หนูมาลี “หมู่บ้านเราก็จะสกปรก ไม่สะอาด ไม่น่ามอง ไม่น่าอยู่คะ”

- แม่ “แล้วหนูมาลีคิดว่า ที่หมู่บ้านเราได้รับรางวัลหมู่บ้านสะอาด น่าอยู่ นามอง เพราะอะไรจ๊ะ”
- หนูมาลี “เพราะผู้คนในหมู่บ้านช่วยกันพัฒนาค่ะ”
- แม่ “ถูกแล้วจ๊ะ ที่หมู่บ้านเราได้รับรางวัล เป็นเพราะหมู่บ้านเราสะอาด น่าอยู่ นั่นก็ เพราะว่าพวกเราได้ร่วมแรงร่วมใจช่วยทำงานพัฒนากันอย่างวันนี้อย่างไรละ แล้วเราก็คงภูมิใจว่าได้มีส่วนในการทำให้หมู่บ้านเราสะอาด น่าอยู่ด้วย อย่างนี้แล้วหนูมาลี ลูกแม่จะไม่ยอมช่วยอะไรบ้างเลยหรือจ๊ะ”
- หนูมาลี “ถ้าอย่างนั้นเดี๋ยวหนูจะช่วยเก็บขยะใส่ถุงไปทิ้งลงถังขยะ นะคะ”

แบบฝึกหัด

**ความขยันหมั่นเพียร : ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้
ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ**

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็นของ
นักเรียนเพียงข้อเดียว

1. วีระได้รับรางวัลในการประกวดวาดภาพอยู่เสมอ วันหนึ่งเพื่อน ๆ ได้ขอให้ช่วยวาดลายเส้นเพื่อ
จัดบอร์ดงานประจำปีของโรงเรียน ซึ่งเป็นงานที่ง่ายน่าเบื่อ ถ้านักเรียนเป็นวีระจะอย่างไร
 - ก. วาดภาพ เพราะเป็นงานที่เพื่อนขอร้อง
 - ข. ไม่วาดภาพ เพราะรู้สึกเบื่อหน่าย
 - ค. วาดภาพ เพราะเป็นการช่วยเหลืองานของหมู่คณะ
 - ง. ไม่วาด เพราะไม่ได้รับค่าจ้าง
2. นทีเขียนป้ายหรือวาดภาพการ์ตูนอยู่บ่อย ๆ วันหนึ่งทางโรงเรียนจัดงานนิทรรศการและประกาศ
ขออาสาสมัครในการเขียนป้าย ถ้านักเรียนเป็นนที จะอย่างไร
 - ก. อยู่เฉย ๆ ไม่ให้ใครรู้ว่าเขียนป้ายเป็น
 - ข. อาสาสมัครทำ เพราะได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน
 - ค. อาสาสมัครทำ เพราะเป็นการช่วยงานโรงเรียน
 - ง. อาสาสมัครทำ เพราะต้องการรางวัล
3. น้ำฝนเป็นผู้ที่ชอบอ่านบทกลอนจึงได้รับการคัดเลือกส่งไปประกวดระดับจังหวัด ถ้านักเรียนเป็น
น้ำฝนจะเข้าประกวดด้วยหรือไม่
 - ก. เข้าประกวดเพราะเป็นโอกาสที่จะทำชื่อเสียงให้โรงเรียนได้
 - ข. เข้าประกวดเพราะเป็นตัวแทนของเพื่อน
 - ค. ขอดถอนตัวเพราะถ้าอ่านไม่ดีกลัวถูกตำหนิ
 - ง. เข้าประกวด เพราะคุณครูขอร้อง
4. ในฐานะที่นักเรียนยังเด็ก นักเรียนคิดว่าสามารถช่วยเหลือโรงเรียนได้อย่างไร
 - ก. ช่วยรักษาความสะอาดโรงเรียน
 - ข. ชื้ออุปกรณ์กีฬาามอบให้โรงเรียน
 - ค. ชื้อกระเบื้องบริจาคมุงหลังคาอาคารเรียน
 - ง. สร้างห้องน้ำให้โรงเรียน
5. ถ้าโรงเรียนมีโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ นักเรียนจะเข้าร่วมหรือไม่

- ก. เข้าร่วม เพราะกลัวโดนหักคะแนน
 - ข. เข้าร่วม เพราะเป็นการช่วยเหลืองานของโรงเรียน
 - ค. เข้าร่วม เพราะมีสถานที่โทรทัศน์มาทำข่าว
 - ง. ไม่เข้าร่วม เพราะยังเด็ก
6. ในโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ คุณครูให้นักเรียนช่วยขนกล้าไม้ลงจากรถเพื่อนำไปปลูก นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. หลบไปที่อื่น ไม่ให้ครูเห็น
 - ข. ทำทีว่าไม่สบาย
 - ค. ช่วยทันที เพราะไม่เหลือปากว่าแรง
 - ง. ยืนดูเพื่อนอยู่เฉย ๆ
7. ถ้าคุณครูให้นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนเพื่อต้อนรับคณะผ้าป่า นักเรียนจะทำหรือไม่
- ก. ไม่ทำ เพราะเป็นหน้าที่ของภารโรง
 - ข. ไม่ทำ เพราะมีคนทำเยอะแล้ว
 - ค. ทำ เพราะครูเช็คชื่อ
 - ง. ทำ เพราะเป็นการช่วยงานของโรงเรียน
8. ทุกครั้งที่ในหมู่บ้านมีงาน แดงจะมาช่วยทำงานโดยไม่ยอมนั่งเฉย ๆ นักเรียนคิดว่าแดงเป็นคนอย่างไร
- ก. ขยันหมั่นเพียร
 - ข. ทำเอาหน้า
 - ค. ทำอวดสาว
 - ง. ทำหวังรางวัล
9. ทุกครั้งที่มีการร่วมมือพัฒนาหมู่บ้าน ในฐานะที่นักเรียนเป็นเด็ก จะสามารถช่วยงานได้อย่างไร
- ก. ช่วยเก็บขยะเอาไปทิ้ง
 - ข. ช่วยบริการน้ำแก่ผู้ทำงาน
 - ค. ช่วยกวาดใบไม้กองรวมกัน
 - ง. ช่วยได้ทั้งข้อ ก. ข้อ ข. และข้อ ค.
10. “เราตัวแค่นี้ จะช่วยอะไรได้” เป็นคำพูดที่เหมาะสมหรือไม่
- ก. เหมาะสม เพราะเรายังเด็ก
 - ข. เหมาะสม เพราะคนทำมีตั้งเยอะแยะ
 - ค. ไม่เหมาะสม เพราะยังมีงานที่เราสามารถทำได้
 - ง. ไม่เหมาะสม เพราะจะโดนดู

11. การกระทำของบุคคลใด เหมาะกับความสามารถของตนในการช่วยพัฒนาหมู่บ้าน
- ก. ปราณี อาสาป็นขึ้นไปเปลี่ยนหลอดไฟถนนของหมู่บ้าน
 - ข. ราตรี อาสาแบกท่อนไม้ซึ่งหนักมาก
 - ค. วณิดา อาสาปีนต้นไม้สูงเพื่อตัดกิ่ง
 - ง. สมศรี อาสากวาดขยะและไปไม้กองรวมกัน
12. ข้อใด ถือว่า เป็นการช่วยเหลืองานของสังคม
- ก. อัน ไม่เคยมาโรงเรียนสาย
 - ข. น้อง ทำการบ้านด้วยตนเอง
 - ค. จรูญ ดินนอนตีหัวทุกวัน
 - ง. สัม ช่วยบริการน้ำแก่คณะผ้าป่าที่วัด
13. ข้อใดควรปฏิบัติ เมื่อมีงานพัฒนาหมู่บ้าน
- ก. ช่วยทุกอย่างตามใจของตัวเอง
 - ข. ช่วยทำตามเพื่อนด้วยความสนุกสนาน
 - ค. ช่วยเต็มที่ตามความรู้ความสามารถของตน
 - ง. นั่งแฉะเพื่อนเวลาเพื่อนกวาดขยะ
14. ข้อความใดต่อไปนี้เป็นนักเรียนควรปฏิบัติ
- ก. ลุงผู้ใหญ่เรียกประชุมพัฒนาหมู่บ้านอีกแล้ว น่าเบื่อจริง ๆ
 - ข. พรุ่งนี้วันอาทิตย์มีงานพัฒนาหมู่บ้าน เราต้องรีบตื่นแต่เช้าไปช่วยงาน
 - ค. มีคนทำต้งเยาะแล้ว เราไม่ช่วยแค่คนเดียว ไม่เป็นไรหรอก
 - ง. เราตัวแค่นี้ จะไปช่วยอะไรได้ กลับไปดูทีวีดีกว่า
15. ข้อความต่อไปนี้เป็นนักเรียนเห็นด้วยกับข้อใด
- ก. การช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ เป็นลักษณะของคนขยันหมั่นเพียร
 - ข. การช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ เป็นลักษณะของคนที่มีความซื่อสัตย์
 - ค. การช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ไม่มีความจำเป็นสำหรับนักเรียน
 - ง. การช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เสียการเรียน

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ครั้งที่ 8

ชื่อเรื่อง	ปัจฉิมนิเทศ และสรุปความยั่งยืนหมั่นเพียร
ชื่อกิจกรรม	ความยั่งยืนหมั่นเพียร
เทคนิคที่นำมาใช้	เกม การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสรุปบททวนสิ่งที่ได้รับจากการพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่า และความสำคัญของความยั่งยืนหมั่นเพียร

สื่อการเรียนรู้

กระดาศ และปากกา

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังในการทำกิจกรรมเกม ดังนี้
 - 1.1 ให้นักเรียนยืนเป็น 2 แถว ตอนลึก โดยแต่ละแถวให้มีจำนวนเท่ากัน โดยนักเรียนเป็นผู้สมัครใจเองว่าจะยืนแถวไหนก็ได้ แต่เมื่อนับสมาชิกในแถวแล้วต้องมีจำนวนเท่ากันทั้งสองแถว ซึ่งถ้ามีแถวไหนขาด 1 คน ผู้วิจัยจะเป็นผู้เข้าไปยืนแทนให้เท่ากัน
 - 1.2 ให้นักเรียนนับลำดับที่ตนยืนอยู่ที่ละแถวจนครบทุกคน จากนั้นให้นักเรียนที่อยู่ลำดับที่เดียวกันหันหลังชนกันที่ละคู่ โดยเริ่มจากลำดับที่ 1 ก่อน แล้วผู้วิจัยนับ 1-3 นักเรียนที่หันหลังชนกันหันกลับมาเจอหน้ากันแล้วเป่ายิ่ชุปพร้อมกัน ทำแบบนี้จนครบทุกคู่ แล้วจะได้นักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เป่ายิ่ชุปชนะ กับกลุ่มที่เป่ายิ่ชุปแพ้
 - 1.3 ผู้วิจัยแจกกระดาศและปากกาให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด จากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันตั้งชื่อกลุ่ม และเสนอรายชื่อสมาชิกในกลุ่มเพื่อทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม และเป็นเลขานุการกลุ่ม
 - 1.4 ผู้วิจัยชี้แจงบทบาทหน้าที่ของ หัวหน้ากลุ่ม สมาชิกกลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม ให้นักเรียนทราบ เพื่อสามารถปฏิบัติงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลากหัวข้อสำหรับการปฏิบัติงานหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 2 หัวข้อ ซึ่งผู้วิจัยเตรียมไว้ทั้งหมด 4 หัวข้อ ดังนี้

หัวข้อที่ 1 จากที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมความยั่งยืนหมั่นเพียรมีอะไรบ้าง และมีผลดีอย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง

หัวข้อที่ 2 จากที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมไม่ความขยันหมั่นเพียรมีอะไรบ้าง มีผลดีและผลเสียอย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง

หัวข้อที่ 3 นักเรียนคิดว่า ความสำคัญของความขยันหมั่นเพียรมีอะไรบ้าง พร้อมยกตัวอย่างประกอบ 3 ตัวอย่าง

หัวข้อที่ 4 จากที่นักเรียนได้เข้าร่วมการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนคิดว่าสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง

3. เมื่อนักเรียนจับฉลากหัวข้อครบแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านหัวข้อฉลากที่จับได้ให้เพื่อนๆ ฟังหน้าชั้นเรียนอีกครั้ง จากนั้นผู้วิจัยทบทวนบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้นักเรียนฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติงานได้

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม จากนั้นทำสรุปลงในกระดาษที่แจกให้ โดยผู้วิจัยจะให้คำปรึกษาและชี้แนะในกรณีที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้ว ผู้วิจัยขอตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

5. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมหลังจากที่นักเรียนรายงานเสร็จแล้วที่ละกลุ่ม และให้นักเรียนที่ฟังช่วยกันอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ จากนั้นผู้วิจัยสรุปการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรและกล่าวขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

การประเมินผล

3. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
4. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

เฉลยแบบฝึกหัด
ก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

- 7. เฉลยแบบฝึกหัด ครั้งที่ 1 ความขยันหมั่นเพียร : กระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน**

ข้อ 1. ค.	ข้อ 2. ข.	ข้อ 3. ข.	ข้อ 4. ข.	ข้อ 5. ก.
ข้อ 6. ก.	ข้อ 7. ข.	ข้อ 8. ค.	ข้อ 9. ก.	ข้อ 10. ข.
ข้อ 11. ค.	ข้อ 12. ค.	ข้อ 13. ง.	ข้อ 14. ง.	ข้อ 15. ง.

- 8. เฉลยแบบฝึกหัด ครั้งที่ 2 ความขยันหมั่นเพียร : ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน**

ข้อ 1. ง.	ข้อ 2. ก.	ข้อ 3. ข.	ข้อ 4. ค.	ข้อ 5. ง.
ข้อ 6. ง.	ข้อ 7. ก.	ข้อ 8. ข.	ข้อ 9. ค.	ข้อ 10. ค.
ข้อ 11. ง.	ข้อ 12. ค.	ข้อ 13. ค.	ข้อ 14. ก.	ข้อ 15. ง.

- 9. เฉลยแบบฝึกหัด ครั้งที่ 3 ความขยันหมั่นเพียร : ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง**

ข้อ 1. ก.	ข้อ 2. ค.	ข้อ 3. ข.	ข้อ 4. ข.	ข้อ 5. ค.
ข้อ 6. ค.	ข้อ 7. ก.	ข้อ 8. ง.	ข้อ 9. ค.	ข้อ 10. ค.
ข้อ 11. ง.	ข้อ 12. ค.	ข้อ 13. ง.	ข้อ 14. ก.	ข้อ 15. ง.

- 10. เฉลยแบบฝึกหัด ครั้งที่ 4 ความขยันหมั่นเพียร : ใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์**

ข้อ 1. ข.	ข้อ 2. ข.	ข้อ 3. ง.	ข้อ 4. ก.	ข้อ 5. ง.
ข้อ 6. ก.	ข้อ 7. ค.	ข้อ 8. ง.	ข้อ 9. ข.	ข้อ 10. ค.
ข้อ 11. ง.	ข้อ 12. ข.	ข้อ 13. ก.	ข้อ 14. ข.	ข้อ 15. ก.

- 11. เฉลยแบบฝึกหัด ครั้งที่ 5 ความขยันหมั่นเพียร : ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ**

ข้อ 1. ก.	ข้อ 2. ค.	ข้อ 3. ข.	ข้อ 4. ค.	ข้อ 5. ก.
ข้อ 6. ก.	ข้อ 7. ก.	ข้อ 8. ง.	ข้อ 9. ก.	ข้อ 10. ค.

ข้อ 11. ง. ข้อ 12. ข. ข้อ 13. ก. ข้อ 14. ง. ข้อ 15. ข.

**12. เฉลยแบบฝึกหัด ครั้งที่ 6 ความขยันหมั่นเพียร : ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและ
สังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ**

ข้อ 1. ค. ข้อ 2. ค. ข้อ 3. ก. ข้อ 4. ก. ข้อ 5. ข.
ข้อ 6. ค. ข้อ 7. ง. ข้อ 8. ก. ข้อ 9. ง. ข้อ 10. ค.
ข้อ 11. ง. ข้อ 12. ง. ข้อ 13. ค. ข้อ 14. ข. ข้อ 15. ก.

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ครั้งที่ 1

ชื่อเรื่อง	ปฐมนิเทศ
ชื่อกิจกรรม	ความขยันหมั่นเพียรของฉัน
เทคนิคที่นำมาใช้	เกม การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายและความสำคัญของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร
2. เพื่อสร้างบรรยากาศความคุ้นเคย และความเป็นกันเองของนักเรียนกับผู้วิจัย

สื่อการเรียนรู้

กระดาษ ปากกา และเอกสารความขยันหมั่นเพียร

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำตนเอง
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมทำกิจกรรม เพื่อสร้างบรรยากาศความคุ้นเคย และความเป็นกันเองของนักเรียนกับผู้วิจัย โดยให้นักเรียนเล่นเกม ความขยันหมั่นเพียรของฉัน โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกกระดาษและปากกาที่เตรียมไว้ให้นักเรียนคนละ 1 ชุด แล้วให้นักเรียนเขียนชื่อและนามสกุลของตนเอง จากนั้นเขียนคำว่า “ความขยันหมั่นเพียรของฉัน” ไว้กลางหน้ากระดาษแผ่นหน้า และให้เขียนคำว่า “ความไม่ขยันหมั่นเพียรของฉัน” ไว้กลางหน้ากระดาษแผ่นหลัง
 - 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนนำกระดาษของตนเองส่งให้เพื่อนคนถัดไป ให้นักเรียนเขียนพฤติกรรมความความขยันหมั่นเพียรของเพื่อนที่เป็นเจ้าของกระดาษลงในหน้า “ความขยันหมั่นเพียรของฉัน” และเขียนพฤติกรรมความไม่ขยันหมั่นเพียรของเพื่อนที่เป็นเจ้าของกระดาษลงในหน้า “ความไม่ขยันหมั่นเพียรของฉัน” เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้วส่งต่อให้เพื่อนคนถัดไปจนครบทุกคน คนสุดท้ายส่งกระดาษคืนให้เจ้าของ
 - 2.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนออกมาอ่านพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียร และความไม่ขยันหมั่นเพียรเพื่อน ๆ เขียนให้หน้าชั้นเรียนจนครบทุกคน จากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันบอกพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรและความไม่ขยันหมั่นเพียรที่นักเรียนรู้จักหรือเคยพบเห็นในชีวิตประจำวันมีอะไรบ้าง แล้วผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปพฤติกรรมความความขยันหมั่นเพียรและความไม่ขยันหมั่นเพียร
3. ผู้วิจัยแจกเอกสารความขยันหมั่นเพียรให้นักเรียนคนละ 1 ชุด แล้วอธิบายความหมายของความขยันหมั่นเพียร ประเภทของความขยันหมั่นเพียร และความไม่ขยันหมั่นเพียร โดยให้

นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นพร้อมเสนอแนวทางแก้ไขความไม่ยั่งยืนเพื่อน และการนำความยั่งยืนเพื่อนไปใช้ในชีวิตประจำวัน จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมในครั้งนี้

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

ใบความรู้ ความขยันหมั่นเพียร

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่การทำงานด้วยความกระตือรือร้น ตั้งใจ เต็มใจ มุ่งมั่น พยายาม ไม่ย่อท้อ และสม่ำเสมอ เพื่อให้งานที่ทำประสบความสำเร็จ โดยอาศัย คุณธรรมอริยบท 4 ได้แก่

1. ฉันทะ มีใจรัก คือ พอใจที่จะทำสิ่งนั้นและทำด้วยใจรักต้องการให้เป็นผลสำเร็จอย่างดี แห่งกิจหรืองานที่ทำ
2. วิริยะ พากเพียรทำ คือ ขยันหมั่นประกอบ หมั่นกระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดยอ ก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ
3. จิตตะ เอาจิตฝึกฝืน คือ ความมีใจเป็นสมาธิ มีใจจดจ่อ เอาใจใส่ดูแลในสิ่งที่ทำ ไม่ปล่อย จิตใจให้ฟุ้งซ่านเลือนลอย ใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อย ๆ เสมอ ๆ
4. วิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวน คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจหาเหตุผล และ ตรวจสอบข้อที่ยังหย่อนเกินเลยบกพร่องขัดข้องเป็นต้น ในสิ่งที่ทำนั้น โดยรู้จักทดลอง วางแผน วัตถุประสงค์วิธีแก้ไขปรับปรุงเป็นต้น เพื่อจัดการและดำเนินการนั้นให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป

ประเภทของความขยันหมั่นเพียร

1. ความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน โดยมีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้
 - 1.1 กระตือรือร้นมาโรงเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน
 - 1.2 ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูดคุยและเล่นในขณะที่ครูสอน
 - 1.3 บากบั่น พยายามทำงานให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
2. ความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ส่วนตน โดยมีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้
 - 2.1 ใช้เวลาของตนที่เป็นประโยชน์
3. ความขยันหมั่นเพียรในการช่วยเหลืองานของครอบครัว โดยมีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้
 - 3.1 ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ
4. ความขยันหมั่นเพียรในการช่วยงานเพื่อสังคมส่วนรวม โดยมีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้
 - 4.1 ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

แผ่นหลัง

ความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรของฉัน คือ

[illegible]

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ครั้งที่ 2

ชื่อเรื่อง	กระตือรือร้นมาโรงเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน
ชื่อกิจกรรม	ทางออกของวิชัย
เทคนิคที่นำมาใช้	กรณีตัวอย่าง การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที
วัตถุประสงค์	

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

สื่อการเรียนรู้

เอกสารกรณีตัวอย่าง

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเรื่องความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้

1) นักเรียนคนใดมีความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนบ้าง นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่มีความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และผลของความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

2) นักเรียนคนใดเคยไม่มีความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนบ้าง และผลของการไม่กระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความยั่งยืนเพื่อยรด้านความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 ผู้วิจัยนำกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับความยั่งยืนเพื่อยรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน และความไม่ยั่งยืนเพื่อยรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนมาเล่าให้นักเรียนฟัง

3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม จากนั้นแจกเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง “ทางออกของวิชัย” แล้วให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มอ่านแล้วช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเสร็จแล้วให้เขียนลงในกระดาษที่ผู้วิจัยแจกให้ แล้วให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น โดยหัวข้อในการอภิปรายมีดังนี้

- 1) วิชัยเป็นใครอย่างไร
- 2) การกระทำของวิชัยเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2) การกระทำของวิชัยเป็นความยั่งยืนเพื่อยรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน หรือไม่ เพราะเหตุใด
- 3) ทางออกของวิชัยมีอะไรบ้าง
- 4) ผลเสียของการไม่กระตือรือร้นมาเรียนที่วิชัยได้รับเป็นอย่างไร
- 5) ถ้านักเรียนเป็นวิชัย นักเรียนจะกระทำอย่างไร เพราะเหตุใด

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความยั่งยืนเพื่อยรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมไม่ยั่งยืนเพื่อยรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากกรณีตัวอย่างเรื่อง “ทางออกของวิชัย” และให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่าสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไรบ้าง จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความยั่งยืนเพื่อยรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความยั่งยืนเพื่อยรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ชั้นประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความ ขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน
3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

ใบความรู้ กรณีตัวอย่าง เรื่อง “ทางออกของวิชัย”

วิชัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พ่อแม่ดูแลเอาใจใส่อย่างดี จัดเตรียมเสื้อผ้า ถูบเท้า รองเท้า แม้กระทั่งชุดชั้นใน วิชัยไม่เคยได้ช่วยคุณแม่ทำงานบ้านเลย วิชัยอยากได้อะไรคุณแม่ พ่อคุณแม่ก็พยายามหามาให้ แม้บางครั้งพ่อแม่ก็ต้องหยิบยืมคนอื่น ขอเพียงแต่ให้วิชัยไปโรงเรียน แต่แทนที่วิชัยจะรีบตื่นแต่เช้ากระโดดรีร่อนไปโรงเรียน แต่เขากลับตื่นสายเป็นประจำ ทั้งการบ้านและงานทุกอย่างวิชัยจะคอยลอกเพื่อนหรือให้เพื่อนทำให้ ผลการเรียนของวิชัยก็ออกมาต่ำ

ต่อมา พ่อแม่ของวิชัยประสบอุบัติเหตุเสียชีวิตทั้งคู่ วิชัยจึงไปอยู่กับป้า ซึ่งป้ามีลูก 2 คน ยังเล็ก ๆ อยู่ และฐานะไม่ดี แต่วิชัยก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลง ยังคงเกียจคร้าน ตื่นสาย ไม่มีความกระตือรือร้นที่จะไปโรงเรียน แม้กระทั่งเสื้อผ้าของตนเองก็ไม่ยอมซัก ทำให้โดนป้าดุและบังคับให้ไปโรงเรียนทุกครั้ง กว่าวิชัยจะไปโรงเรียนได้ก็สาย ระยะเวลาต่อมาเพื่อนก็ไม่ให้ลอกการบ้าน และไม่มีใครยอมทำงานให้ วิชัยต้องโดนทำโทษอยู่บ่อย ๆ ยิ่งทำให้วิชัยไม่อยากไปโรงเรียน แต่วิชัยก็ยังไม่เคยปรับเปลี่ยนตัวเองให้ดีขึ้น สุดท้ายเพื่อนคนหนึ่งของวิชัยซึ่งมีพ่อเป็นพ่อค้ายาเสพติดชวนวิชัยไปอยู่ด้วย เมื่อวิชัยไปแล้วจึงรู้ว่าตัวเองหลงผิด แล้ววิชัยควรทำอย่างไรดี ?

แบบฝึกหัด

ความขยันหมั่นเพียร : กระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเพียงข้อเดียว

1. ความขยันหมั่นเพียรตรงกับข้อใดมากที่สุด ?
 - ก. ความซื่อสัตย์
 - ข. ความมีวินัย
 - ค. ความกระตือรือร้น
 - ง. ความสามัคคี
2. ใครมีความกระตือรือร้นมากที่สุด
 - ก. หนีต๋นแต่เช้าเพราะแม่ปลุก
 - ข. เหมียวมาทันเช้าแถวหน้าเสาธง
 - ค. อัดอ่านหนังสือการ์ตูนทุกคืน
 - ง. เสริมเข้าห้องเรียนหลังครูสอน
3. คนที่มีความกระตือรือร้นมีลักษณะอย่างไร
 - ก. ตื่นแต่เช้า มาโรงเรียนโดยพ่อแม่คอยเตือนอยู่เสมอ
 - ข. ตื่นแต่เช้า มาโรงเรียนโดยไม่ต้องมีใครเตือนอยู่เสมอ
 - ค. ตื่นแต่เช้า ดูการ์ตูนทางโทรทัศน์อยู่เสมอ
 - ง. ตื่นแต่เช้า ออกไปวิ่งเล่นกับเพื่อน ๆ
4. ข้อความต่อไปนี้ ข้อใดแสดงถึงความไม่กระตือรือร้น
 - ก. ตีห้าครึ่ง ตื่นช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านดีกว่า
 - ข. ตีห้าครึ่ง ยังไม่สว่างเลย นอนต่ออีกนิดดีกว่า
 - ค. ตีห้าครึ่ง ตื่นเตรียมตัวไปโรงเรียนดีกว่า
 - ง. ตีห้าครึ่ง ตื่นอ่านหนังสือดีกว่า
5. ข้อความใดคือประโยชน์ของความกระตือรือร้นมาเรียน
 - ก. ทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียน
 - ข. ทำให้มีเพื่อนมากขึ้น
 - ค. ทำให้คนรู้จักมากขึ้น
 - ง. ทำให้คุณครูจำชื่อได้

6. ขณะที่นักเรียนกำลังเล่นฟุตบอลอยู่กลางสนามของโรงเรียน สัญญาณระฆังบอกเวลาเข้าแถวหน้าเสาธงดังขึ้น นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. เล่นเล่นทันทีแล้วรีบเข้าแถว
 - ข. ทำเป็นไม่ได้ยิน แล้วเล่นต่อไป
 - ค. รอให้เพื่อนมาเรียกก่อน
 - ง. รอให้ครูมาไล่
7. เช้าวันจันทร์ต้องไปโรงเรียน แต่สมชายตื่นขึ้นมามีไข้กำลังตกปรอย ๆ ถ้านักเรียนเป็นสมชาย นักเรียนจะอย่างไร
 - ก. นอนต่อ เพราะบรรยากาศน่านอน
 - ข. ห้ามกินฝนไปโรงเรียน
 - ค. นั่งดูการ์ตูน
 - ง. บอกแม่ว่าไม่สบาย
8. โอ้ เป็นเด็กยากจน ตั้งตั้งแต่ตีห้าช่วยแม่เตรียมของเพื่อทำอาหารไว้ขายเสร็จแล้วจะรีบแต่งตัวมาโรงเรียนให้ทันเวลาทุกวัน แสดงว่าโอ้เป็นคนอย่างไร
 - ก. เป็นคนเสียสละ
 - ข. เป็นคนซื่อสัตย์
 - ค. เป็นคนกระตือรือร้น
 - ง. เป็นคนมีเมตตา
9. การกระทำของบุคคลใด แสดงถึงความไม่กระตือรือร้น
 - ก. สมชาย ไม่มาโรงเรียน เพราะตื่นสาย
 - ข. สมควร ไม่ยอมขาดเรียน แม้จะเป็นไข้
 - ค. สมศรี ไม่มาโรงเรียน เพราะป่วยหนัก
 - ง. สมปอง ไม่ยอมขาดเรียน แม้ฝนจะตก
10. วนิดากำลังเดินไปโรงเรียน ขณะผ่านบ้านของน้อยหน้าซึ่งกำลังนั่งดูการ์ตูนอยู่ น้อยหน้าได้เรียกให้แวะเข้ามาดูด้วยกันก่อน ถ้านักเรียนเป็นวนิดา จะแวะหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - ก. แวะ เพราะยังเข้าอยู่ ดูแป๊บหนึ่งคงไม่เป็นไรหรอกหน้า
 - ข. ไม่แวะ เพราะเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ รีบไปโรงเรียนดีกว่า
 - ค. ไม่แวะ เพราะไม่ชอบน้อยหน้า
 - ง. ไม่แวะ เพราะเคยดูแล้ว
11. ถึงเวลาไปโรงเรียนแล้ว แต่น้อยหน้ายังนั่งดูรายการทีวีอยู่ แสดงว่าน้อยหน้าเป็นคนอย่างไร
 - ก. เป็นคนมีกระตือรือร้น
 - ข. เป็นคนไม่มีความซื่อสัตย์
 - ค. เป็นคนไม่มีความกระตือรือร้น
 - ง. เป็นคนตรงต่อเวลา

12. สรุศักดิ์ โดนคุณพ่อบ่นอยู่เสมอ ว่าตื่นสายและขี้เกียจไปโรงเรียน ถ้านักเรียนเป็นสรุศักดิ์ จะทำอะไร
- ก. เฉย ๆ พ่อจะบ่นก็ช่าง
 - ข. หันไปเล่นกับเพื่อน
 - ค. ปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น
 - ง.เถียงตอบพ่อ
13. ลักษณะของคนไม่มีความกระตือรือร้นเป็นอย่างไร
- ก. เข้าห้องเรียนทันเวลาครูสอน
 - ข. มาเรียนทันเวลาเข้าแถวหน้าเสาธง
 - ค. ตื่นแต่เช้า อ่านหนังสือทบทวนบทเรียน
 - ง. ตื่นสาย ทำอิดออด ไม่อยากมาโรงเรียน
14. ผลของความกระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือนเป็นอย่างไร
- ก. มาโรงเรียนทันเวลา
 - ข. ไม่พลาดบทเรียนที่ครูสอน
 - ค. คุณพ่อคุณแม่ภูมิใจ
 - ง. ถูกทั้ง ข้อ ก. ข้อ ข. และข้อ ค.
15. ผลของความไม่กระตือรือร้นมาเรียน เป็นอย่างไร
- ก. มาโรงเรียนสาย
 - ข. พลาดบทเรียนที่ครูสอนไปแล้ว
 - ค. คุณพ่อคุณแม่หนักใจ
 - ง. ถูกทุกข้อ

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ครั้งที่ 3

ชื่อเรื่อง	ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน
ชื่อกิจกรรม	ตั้งใจฟังหน่อย
เทคนิคที่นำมาใช้	การแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบท การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที
วัตถุประสงค์	

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอน
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน

สื่อการเรียนรู้

เอกสารการแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบท

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเรื่องความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน และการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอน รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้

1) นักเรียนคนใดตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอนบ้าง และนักเรียนทำอย่างไร และผลของการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

2) นักเรียนคนใดเคยไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอนบ้าง และนักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอน หากมีคนไม่

ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูดคุย และเล่นในขณะที่ครูสอน นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร และผลของการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบาย พูดคุย และเล่นในขณะที่ครูสอนที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความเข้มข้นเพียรต้าน การตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

3. ขั้นตอนการพัฒนา

ผู้วิจัยนำเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบท เรื่อง “ตั้งใจฟังครูอธิบาย” และการอภิปราย โดยให้นักเรียนเป็นผู้คิดบทบาทการแสดงด้วยตนเอง

3.1 ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังเรื่องการแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบท เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน และสามารถปฏิบัติได้

3.2 ผู้วิจัยขออาสาสมัครนักเรียนเพื่อออกมาแสดง (คุณครูสงวน สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง) ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้เป็นผู้สังเกตการณ์ แล้วจึงแจกเอกสารบทบาท สมมติแบบไม่มีบทให้นักเรียน

3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่อาสาสมัครออกมาแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทนั่งรวมกลุ่ม เพื่อซักซ้อมการแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทประมาณ 10 นาที เมื่อนักเรียนพร้อมจึงให้เริ่ม แสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทได้

3.4 เมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทจบแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกัน อภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นบทบาทสมมติแบบไม่มีบทเรื่อง “ตั้งใจฟังครูอธิบาย” โดยให้นักเรียน ที่อาสาสมัครแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทเป็นผู้ตอบข้อซักถามก่อน จากนั้นจึงให้นักเรียนที่เป็น ผู้สังเกตการณ์ช่วยกันแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามนั้น ดังต่อไปนี้

คำถามสำหรับนักเรียนที่แสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทที่ละคน

- 1) นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ได้แสดงเป็น คุณครูสงวน สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง
- 2) ทำไมนักเรียนจึงเลือกแสดงพฤติกรรมของ คุณครูสงวน สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง ออกมาอย่างนั้น เพราะเหตุใด
- 3) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 4) ถ้านักเรียนเป็นสมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง นักเรียนจะแสดง พฤติกรรมอย่างไร
- 5) นักเรียนคิดว่า ผลที่ตามมาจากการแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นอย่างไร

คำถามสำหรับนักเรียนผู้สังเกตการณ์

- 1) นักเรียนคิดว่า สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง เป็นคนอย่างไร เพราะเหตุใด
- 2) ถ้านักเรียนเป็น สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง นักเรียนจะแสดง พฤติกรรมออกมาอย่างไร เพราะเหตุใด

3) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นควรทำหรือไม่ควรทำ เพราะเหตุใด

4) นักเรียนคิดว่า ผลที่ตามมาของการแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นอย่างไร

คำถามสำหรับนักเรียนทุกคน

1) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่เหมาะสมควรทำอย่างไร

2) พฤติกรรมที่เหมาะสมที่นักเรียนตอบในข้อ 1) นั้น สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ อย่างไร

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอน ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากเรื่องที่แสดงบทบาทสมมติแล้วให้นักเรียนช่วยกันเล่าประสบการณ์หรือเหตุการณ์เกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน และความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย พูด คุย และเล่นในขณะที่ครูสอนว่า นักเรียนรู้สึกอย่างไร ผลดีและผลเสียที่ตามมาเป็นอย่างไร โดยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็น จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านการตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน

ใบงาน

บทบาทสมมติแบบไม่มีบท เรื่อง “ตั้งใจฟังครูอธิบาย”

ในห้องเรียนชั้น ป.5 ชั่วโมงพระพุทธศาสนา คุณครูสงวนกำลังสอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง อิทธิบาท 4 ว่า การที่นักเรียนจะเรียน หรือทำงานให้สำเร็จได้นั้น ต้องมีหลักธรรมอิทธิบาท 4 ได้แก่การมีฉันทะ มีใจรัก คือ พอใจที่จะทำสิ่งนั้นและทำด้วยใจรักต้องการให้เป็นผลสำเร็จอย่างดีแห่งกิจหรืองานที่ทำ วิริยะ พากเพียรทำ คือ ขยันหมั่นประกอบ หมั่นกระทำสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดยอ ก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ จิตตะ เอาจิตฝึกฝน คือ ความมีใจเป็นสมาธิ มีใจจดจ่อ เอาใจใส่ดูแลในสิ่งที่ทำ ไม่ปล่อยจิตใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย ใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อย ๆ เสมอ ๆ และวิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวน คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญตรวจหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนเกินเลยบกพร่องขัดข้องเป็นต้น ในสิ่งที่ทำนั้น โดยรู้จักทดลอง วางแผน วัตถุประสงค์ วิถีแก้ไขปรับปรุงเป็นต้น เพื่อจัดการและดำเนินการนั้นให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป

ในขณะที่ครูกำลังอธิบายอยู่นั้น สมศักดิ์ และสมชาย นั่งฟังครูอธิบายอย่างตั้งใจ เมื่อครูถามก็จะยกมือลุกขึ้นตอบได้อย่างถูกต้อง คุณครูก็จะชมและให้เพื่อน ๆ ปรบมือให้ แต่ขณะที่สมศักดิ์และสมชายตั้งใจฟังและตอบคำถามคุณครูอยู่นั้น สมศรี กับ สมปอง พุดคุย แหย่เล่นกัน และหยิบของเล่นออกมาเล่น โดยไม่ได้ตั้งใจฟังครูสอน สมปองจึงหันมาบอกให้เจียบหน่อยרבกวนสมาธิ แต่ทั้งสมศรีและสมปองก็ยังไม่สนใจ ยังคงพุดคุยและเล่นกันต่อไป เมื่อถึงเวลาครูถาม ทั้งสมศรีและสมปองจึงตอบไม่ได้ จึงโดนคุณครูดุว่า การที่เราไม่รู้จักกาลเทศะ หรือไม่ตั้งใจฟัง จะทำให้เรียนไม่เข้าใจ และตอบคำถามไม่ได้ ทั้งยังเป็นการรบกวนสมาธิเพื่อน ๆ ที่เขาตั้งใจฟังครูสอนด้วย ทำให้เกิดผลเสียทั้งต่อตัวเองและผู้อื่น เพราะฉะนั้นในขณะที่ครูสอนหรืออธิบาย นักเรียนทุกคนต้องตั้งใจฟัง ไม่พุด ไม่คุย และไม่เล่น ในขณะที่ครูกำลังสอน

(ถ้านักเรียนเป็นคุณครูสงวน สมศักดิ์ สมชาย สมศรี และสมปอง นักเรียนจะทำอย่างไร)

แบบฝึกหัด
ความขยันหมั่นเพียร : ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่น
ในขณะที่ครูสอน

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเพียงข้อเดียว

1. ในขณะที่ครูกำลังสอน เพื่อนได้ชวนชิโก้คุยเรื่องลิเวอร์พูล ซึ่งเป็นทีมฟุตบอลทีมโปรด ถ้านักเรียนเป็นชิโก้ จะทำอย่างไร

- ก. คุยด้วย เพราะเมื่อคืนชมการถ่ายทอดทางโทรทัศน์
- ข. คุยด้วย เพราะนั่งอยู่หลังห้อง ครูคงไม่เห็น
- ค. ไม่คุย เพราะนั่งหลับ
- ง. บอกเพื่อนให้ตั้งใจฟังครูสอน หันหน้ามาฟังแล้วค่อยคุย

2. เอกหยิบสมุดการบ้านวิชาอังกฤษขึ้นมาทำในขณะที่ครูกำลังสอนวิชาภาษาไทย เอกเป็นคนเช่นไร

- ก. ไม่ตั้งใจฟังครูสอน ไม่รู้จักกาลเทศะ
- ข. ขยันหมั่นเพียร น่าชื่นชม
- ค. เท่่มาก น่าเอาเยี่ยงอย่าง
- ง. มีความเคารพ เกรงใจครู

3. มีพุทธภาษิตว่า “สุสฺสํ ลภเต ปัญฺญํ” แปลว่า ฟังด้วยดีย่อมได้ปัญญา หมายความว่าอย่างไร

- ก. ฟังเฉพาะเรื่องที่ดีเท่านั้นปัญญาจึงจะเกิด
- ข. ฟังด้วยความตั้งใจจึงจะเกิดปัญญา
- ค. ฟังบ้างเล่นบ้างปัญญาก็เกิด
- ง. ไม่มีข้อใดถูกต้อง

4. ในช่วงพักวิชาภาษาอังกฤษ ขณะที่ครูกำลังสอนอยู่ เอ้กับโอ้ได้หยิบเอาสมุดสะสมแต้มปีขึ้นมาดูและคุยกันเสียงดัง นักเรียนคิดว่าสมควรหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. สมควร เพราะคุยกันแค่สองคน
- ข. ไม่สมควร เดี่ยวคนอื่นขอยืม
- ค. ไม่สมควร เพราะเป็นการรบกวนคนอื่น
- ง. สมควร เพราะเป็นสิทธิส่วนตัว

5. ข้อความใดกล่าวถูกต้องมากที่สุด

- ก. ป๋อง ตั้งใจฟังครูสอน เพราะนั่งแถวหน้า
 ข. แป้ง ตั้งใจฟังครูสอน เพราะไม่มีเพื่อนเล่นด้วย
 ค. เปิ้ล ตั้งใจฟังครูสอน เพราะกลัวโดนหักคะแนน
 ง. เป้ ตั้งใจฟังครูสอน เพราะจะได้เข้าใจสิ่งที่ครูกำลังอธิบาย
6. แม้ว่าวิชาที่ครูกำลังสอนอยู่ เก่งจะเคยเรียนมาแล้วก็ตาม แต่เก่งก็ตั้งใจฟังครูอธิบายเสมอ ถ้านักเรียนเป็นเก่งจะตั้งใจฟังหรือไม่ เพราะเหตุใด
 ก. ไม่ตั้งใจฟัง เพราะเคยเรียนมาแล้ว
 ข. ไม่ตั้งใจฟัง เพราะเรียนซ้ำซาก น่าเบื่อ
 ค. ตั้งใจฟัง เพราะสงสารครู
 ง. ตั้งใจฟัง เพราะจะได้รู้และเข้าใจยิ่งขึ้นไปอีก
7. ลักษณะใดแสดงอาการของคนที่ไม่ตั้งใจฟังครูสอน
 ก. อุดมนั่งเหม่อคิดถึงเจ้าตัวเล็กสุนัขตัวโปรด
 ข. อ้อยยกมือลุกขึ้นตอบคำถามครู เวลาครูถาม
 ค. อึ้งยกมือถามครูทุกครั้งที่ไม่เข้าใจสิ่งที่ครูกำลังสอน
 ง. อัจฉรียกมือถามครูจากที่ครูอธิบายลงสมุด
8. ขณะครูกำลังสอนอยู่หน้าชั้นซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่สนุกและเดซไม่ชอบ ถ้านักเรียนเป็นเดซ จะทำอย่างไร
 ก. อยู่เฉย ๆ เพราะกลัวถูกหักคะแนน
 ข. ตั้งใจฟังครูสอน แม้ไม่ชอบก็ตาม
 ค. เองานชิ้นอื่นขึ้นมาทำ
 ง. ขออนุญาตครูออกนอกห้องเรียน
9. หนึ่งในมักจะถามคุณครูผู้สอนในห้องเรียนอยู่เสมอเมื่อเขาไม่เข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่เรียน ถ้านักเรียนเป็นหนึ่งในจะทำอย่างนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
 ก. ทำ เพราะอยากให้ครูและเพื่อน ๆ ชม
 ข. ไม่ทำ เพราะกลัวเพื่อน ๆ ไม่พอใจ
 ค. ทำ เพราะจะได้เข้าใจบทเรียน
 ง. ไม่ทำ เพราะอยากเลิกเร็ว ๆ
10. ภาคเรียนที่แล้วปรีชาสอบได้คะแนนไม่ค่อยดีนัก เพราะมัวแต่คุยและเล่นกับเพื่อนเวลาครูสอน มาเทอมนี้เขาจึงตั้งใจฟังครูอธิบายบทเรียน เพราะเขาตั้งใจไว้ว่าจะต้องสอบให้ได้คะแนนดีกว่าเทอมที่แล้ว ถ้านักเรียนเป็นปรีชาจะทำอย่างนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
 ก. ไม่ทำ เพราะยังงี้ก็สอบผ่านอยู่แล้ว
 ข. ไม่ทำ เพราะกลัวเสียเพื่อน
 ค. ทำ เพราะจะได้พัฒนาตนเองให้ดีขึ้น
 ง. ทำ เพราะจะได้รับรางวัลจากคุณพ่อ

11. ผลของการตั้งใจฟังครูอธิบายเป็นอย่างไร
 - ก. ได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยได้ฟัง
 - ข. ได้รู้ในสิ่งที่ยังไม่เคยรู้
 - ค. เข้าใจสิ่งที่รู้แล้วมากยิ่งขึ้น
 - ง. ทั้งข้อ ก. ข้อ ข. และข้อ ค. ถูกต้อง
12. ถ้านักเรียนต้องการสอบได้คะแนนดี ๆ ควรทำอย่างไร
 - ก. ประจบครูมาก ๆ
 - ข. เวลาสอบแอบเปิดดูหนังสือ
 - ค. ตั้งใจฟังครูอธิบายบทเรียน
 - ง. ลอกเพื่อน
13. นักเรียนเห็นด้วยกับข้อใดมากที่สุด
 - ก. นี่เธอ ตั้งใจฟังครูหน่อยสิ เดียวก็โดนครูทำโทษหรอก
 - ข. นี่เดชะ เอาหุ่นยนต์มาดูหน่อยสิ ครูไม่เห็นหรอกน่า
 - ค. นี่หุซ เทอมที่แล้วเราสองคนสอบได้คะแนนไม่ดี เทอมนี้เราตั้งใจฟังครูสอนกันดีกว่านะ
 - ง. วิชานี้น่าเบื่อ สัมเราสองคนเอาวิชาอื่นขึ้นมาทำดีกว่า
14. ความตั้งใจเกี่ยวข้องกับข้อใดมากที่สุด
 - ก. ความสนใจและเอาใจใส่
 - ข. ความเมตตา
 - ค. ความเกรงกลัว
 - ง. ความเคารพ
15. ผลของการไม่ตั้งใจฟังครูอธิบายเป็นอย่างไร
 - ก. พลาดไม่ได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยได้ฟัง
 - ข. พลาดไม่ได้รู้ในสิ่งที่ยังไม่เคยรู้
 - ค. ไม่เข้าใจสิ่งที่ครูสอน
 - ง. ถูกทุกข้อ

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ครั้งที่ 4

ชื่อเรื่อง	ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ทุกครั้ง
ชื่อกิจกรรม	เดซจอมผัดวันประกันพรุ่ง
เทคนิคที่นำมาใช้	กรณีตัวอย่าง การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง

สื่อการเรียนรู้

เอกสารกรณีตัวอย่าง

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง และความไม่ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้

1) นักเรียนคนใดเคยไม่ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งบ้าง นักเรียนทำอะไร ผลของการไม่ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

2) นักเรียนคนใดตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งบ้าง และนักเรียนรู้สึอย่างไรที่ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้

เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง และผลของการตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้งให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 ผู้วิจัยนำเทคนิคกรณีตัวอย่างเรื่อง “เดชจอมผัดวันประกันพรุ่ง” จากนั้นผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่างให้นักเรียนและขออาสาสมัครนักเรียน 1 คน เพื่อออกมาอ่านให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างในเอกสารที่แจกให้ เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้วจึงให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องในกรณีตัวอย่าง โดยผู้วิจัยใช้คำถามนำดังนี้

- 1) นักเรียนคิดว่าเดชเป็นคนอย่างไร เพราะเหตุใด
- 2) นักเรียนคิดว่าการกระทำของเดชเป็นการกระทำที่มีความขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง หรือไม่ เพราะเหตุใด
- 3) นักเรียนคิดว่าการที่เดชกระทำอย่างนั้น ทำให้มีผลที่ตามมาเป็นอย่างไร
- 5) ถ้านักเรียนเป็นเดชเหมือนในกรณีตัวอย่างนี้ นักเรียนจะกระทำอย่างไร เพราะเหตุใด

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความไม่ขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากกรณีตัวอย่างเรื่อง “เดชจอมผัดวันประกันพรุ่ง” จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความไม่ขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ

ภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ชั้นประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความ ขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน
3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรตั้งใจและพยายาม ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง

ใบความรู้ กรณีตัวอย่างเรื่อง “เดชจอมผัดวันประกันพรุ่ง”

เรื่องนี้เป็นเรื่องราวของนักเรียนคนหนึ่งที่มีชื่อว่าเต็กชายเดช เขาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประจำอำเภอแห่งหนึ่ง

วันหนึ่ง ขณะที่เพื่อน ๆ กำลังนั่งทำงานบ้านที่โต๊ะในชั้นเรียน เดชเดินเข้ามาในชั้นเรียนพอดี “อ้าว เดชคนเก่งมาพอดี ตอนอยู่ ป.5 เธอทำเกรดได้ 3 กว่า ปีนี้คงได้เหมือนเดิมนะ พวกเรากำลังทำการบ้านเลขที่ครูให้ บางข้อพวกเรายังคิดไม่ออก เธอมาช่วยคิดกับพวกเราไหม” เสียงเพื่อน ๆ กล่าวชวน “ไม่หรอก เลขง่าย ๆ แค่นั้น ทำแป๊บเดียวก็เสร็จ แต่เรายังไม่ยอมทำในช่วงนี้ ยังเหนื่อยอยู่ อากาศก็ร้อนมากด้วย ว่าง ๆ มีอารมณ์ค่อยทำ” เดชกล่าวปฏิเสธ พร้อมกับเดินออกไปจากห้อง

วันต่อมา ขณะที่เพื่อน ๆ กำลังพรวนดินทำแปลงเกษตรโดยมีเดชยืนดูอยู่ข้าง ๆ เพื่อน ๆ จึงถามขึ้นว่า “อ้าว เดช เธอยังไม่ทำสวนของเธอเหรอ ครูแบ่งให้แล้วนะ ครูบอกว่าทำให้เสร็จเร็ว ๆ ครูจะแบ่งเมล็ดพันธุ์ให้มาปลูก ดินะ เราจะได้มีผักไปทานที่บ้านด้วย” เดชทำท่าเดินออกจากแปลงผักพร้อมกับกล่าวว่า “ยังหรอก ว่างวันหลังค่อยทำก็ได้ ตอนนี้เราเพิ่งเลิกเรียนภาษาอังกฤษมา ยังเหนื่อยอยู่ แปลงผักแค่นี้ขุดเมื่อไรก็ได้หรอก ว่างรอให้ฝนใกล้ตกก็ดี จะได้ไม่ต้องรดน้ำผักให้เหนื่อยแรงอีกด้วย” แล้วก็เดินจากไป

แต่เมื่อถึงวันกำหนดส่งการบ้าน เดชกลับยังไม่ได้ทำการบ้าน ต้องมาขอลอกการบ้านจากเพื่อน แต่กลับโดนปฏิเสธว่า “ก็ไหนเธอบอกว่าการบ้านเลขพวกนี้้ง่ายนิดเดียว ตอนพวกเราชวนเธอมาช่วยคิดช่วยทำ ก็ไม่มา บอกว่าเหนื่อย บอกว่าร้อน ขอผลัดไปก่อนแล้วจะทำเองด้วย ตอนนี้เดี่ยวเดียวครูก็จะเข้าสอนแล้ว ยังไม่ได้ทำเลย เธอต้องแก้ปัญหาของเธอแล้วแหละ” เมื่อคุณครูเข้ามาสอนและให้นักเรียนเอาการบ้านส่ง เดชจึงไม่มีการบ้านส่งเหมือนเพื่อน คุณครูจึงเรียกเข้าไปหา “เกิดอะไรขึ้นกับเธอเดช เพื่อน ๆ ทำการบ้านส่งตรงเวลาทุกคน ยกเว้นเธอ ช่วยเอาใจใส่ ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาทุกครั้งบ้างสิ กลับไปทำมาให้เสร็จ แล้วเอามาส่งครูหน่อย”

เมื่อถึงชั่วโมงวิชาเกษตร นักเรียนกำลังถอนผักบุ้งที่ตัวเองได้พรวนดินและปลูกเมล็ดพันธุ์ดูแลรดน้ำใส่ปุ๋ยจนงอกงามดีเพื่อนากลับไปที่บ้านของตน มีเพียงเดชเท่านั้นที่กำลังปลูกผักในแปลงของตน “เออละ พวกเราปลูกก่อน ก็ได้ผักกลับไปบ้านฝากพ่อแม่ก่อน ส่วนเดชของเขากำลังจะปลูกก็คงจะได้นำกลับไปฝากในวันหลัง” เพื่อน ๆ กล่าว

แต่แล้วในขณะที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ในห้องเรียนในวันต่อมา คุณครูก็กล่าวกับนักเรียนขึ้นว่า “ที่ดินตรงที่พวกเธอปลูกผักอยู่ อาจารย์ใหญ่บอกว่า หลังจากที่ดินเราได้ปลูกผักบุ้งแล้ว จะให้นักเรียนห้องอื่นปลูกคะน้าต่อ ครูไปดูแล้ว ตอนนี้ทุกคนถอนผักไปหมดแล้ว ยกเว้นแปลงของเดช ครูต้องอนุญาตให้นักเรียนห้องอื่นพรวนดินทิ้งไป เพราะบอกให้ปลูกตั้งนานแล้ว เพิ่งจะได้มาปลูก

ตอนเขาจะเลิกปลูกแล้ว สำหรับเดช ต่อไปเธอควรจะต้องมีความตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาทุกครั้ง และให้ดีกว่า มิใช่มีข้ออ้างอยู่ร่ำไปแล้วก็ไม่ทำอะไรเลย แดดออกก็บ่นว่าร้อน ฝนตกก็บ่นกลัวเปียก ไม่มีอะไรอ้าง ก็อ้างว่ายังเหนื่อยอยู่ ไปปรับปรุงตัวเองเสียใหม่ด้วย”

แบบฝึกหัด

ความขยันหมั่นเพียร : ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเพียงข้อเดียว

1. เมื่อคุณครูกำหนดงานให้นักเรียนทำ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร
 - ก. ตั้งใจและพยายามทำให้เสร็จทุกครั้ง
 - ข. ทำให้เพื่อให้ได้ส่งก็พอ
 - ค. วานให้เพื่อนช่วยทำให้
 - ง. ขอลอกงานเพื่อนส่ง
2. ดนัยได้รับมอบหมายให้ทำงานชิ้นหนึ่งที่เขาไม่ถนัด ถ้านักเรียนเป็นดนัย จะทำอย่างไร
 - ก. ลองทำไปก่อน ถ้าทำไม่ได้ก็เลิกทำ
 - ข. ไม่ทำ เพราะว่าไม่ถนัด
 - ค. ตั้งใจและพยายามทำงานให้สำเร็จให้ได้
 - ง. ทำ เพราะกลัวครูไม่รัก
3. คุณครูกำหนดให้นักเรียนแก้โจทย์คณิตศาสตร์ มีอยู่ข้อหนึ่งอนงค์คิดอยู่เป็นเวลาเกือบชั่วโมงแล้ว ก็ยังหาคำตอบไม่ได้ ถ้านักเรียนเป็นอนงค์ จะทำอย่างไร
 - ก. เลิกทำ
 - ข. ทำต่อโดยพยายามคิดทบทวนหาคำตอบให้ได้
 - ค. หยุดพัก แล้วค่อยทำใหม่
 - ง. รอลอกเพื่อน
4. นกตลป้วยจึงไม่ได้มาเรียนหนังสือ พอหายดีแล้วจึงมาเรียน คุณครูบอกให้ทำการบ้านที่ครูมอบหมายให้ในวันที่เขาไม่ได้มาเรียนให้เสร็จแล้วนำส่งครูภายในวันนี้ ซึ่งมีหลายข้อมาก ต้องใช้เวลาหลายชั่วโมง ถ้านักเรียนเป็นนกตลจะอย่างไร
 - ก. รีบทำงานที่ได้รับมอบหมายได้เท่าไรส่งเท่านั้น
 - ข. ตั้งใจและพยายามทำงานให้เสร็จและนำส่งครูให้ครบตามกำหนด
 - ค. ขอลอกงานกับเพื่อน
 - ง. ขอผัดส่งไปวันอื่น

5. เมื่อครูมอบหมายงานให้ทำ ทองมักจะบ่นว่าซีเกียจคิด ปวดหัว และจะคอยลอกเพื่อนเสมอ ถ้านักเรียนเป็นทอง จะทำอย่างนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ทำบ้างบางครั้ง เพราะเพื่อนก็เคยทำ
 - ทำบ่อยครั้ง เพราะไม่ต้องคิดให้ปวดหัว
 - ไม่ทำ เพราะแม้จะยากก็จะตั้งใจและพยายามทำด้วยตัวเอง
 - ไม่ทำ เดียวคราวหลังเพื่อนมาขอลอก
6. ชั่วโมงเกษตรครูกำหนดให้นักเรียนชุดดินทำแปลงปลูกผักให้เสร็จเย็นวันนี้ ขณะทำงานอยู่นั้นสุชาติเห็นเพื่อนเล่นฟุตบอลกันอย่างสนุกสนาน เขาเองก็ชอบเล่นเหมือนกัน ถ้านักเรียนเป็นสุชาติจะทำอย่างไร
- เล่นด้วยเพราะอยากหยุดพักสักหน่อย
 - เล่นเพราะเห็นเพื่อนเล่น อดเล่นไม่ได้
 - ไม่เล่นเพราะจะตั้งใจทำงานให้เสร็จ
 - ไม่เล่น แต่ไปนั่งเชียร์
7. สมพร ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ออกมาดีและเสร็จทันเวลาทุกครั้ง แม้งานนั้นจะมีอุปสรรคหรือยากลำบากเพียงใด แสดงว่าสมพรเป็นคนเช่นไร
- มีความตั้งใจและพยายาม
 - มีความเมตตาและกรุณา
 - มีความหวังและกำลังใจ
 - มีความซื่อสัตย์และยุติธรรม
8. นักเรียนคิดว่าข้อความใดต่อไปนี้ควรปฏิบัติมากที่สุด
- โจทย์เลขยากออกอย่างนี้ รอลอกขวัญดีกว่า
 - อากาศร้อน เก็บงานไว้ทำพรุ่งนี้ดีกว่า
 - ไม่ทำดีกว่า ยอมให้ครูทำโทษ
 - ยากอย่างไร ก็ตั้งใจและพยายามทำให้เสร็จ
9. ชั่วโมงศิลปะ ครูให้นักเรียนวาดภาพจากของจริง ปราณีตั้งใจจะวาดให้สวยที่สุดเท่าที่จะทำได้ ขณะที่เพื่อน ๆ วาดให้เสร็จพอได้ส่งครูจะได้รับไปเล่น ถ้านักเรียนเป็นปราณี จะทำอย่างไร
- รีบส่ง เพราะเพื่อนส่งกันแล้ว
 - รีบส่ง เพราะจะได้ไปเล่นกับเพื่อน
 - วาดต่อไปให้เสร็จอย่างที่ตั้งใจ
 - วาดต่อไป ครูจะได้ชื่นชม
10. วันนี้เป็นเวรของเดชที่จะต้องทำความสะอาดห้องน้ำ ขณะนั้นแดงมาเรียกให้ไปเล่นฟุตบอลด้วยกัน ถ้านักเรียนเป็นเดช จะทำอย่างไร
- รีบออกไปเล่นพร้อมกับแดงทันที
 - รีบล้างห้องน้ำพอให้เสร็จแล้ววิ่งออกไปเล่น

- ค. ล้างห้องน้ำให้สะอาด แล้วค่อยไปเล่น
 - ง. เรียกเพื่อนให้มาล้างแทน แล้วตัวเองออกไปเล่น
11. ใครเป็นคนที่มีความตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมาย
- ก. ป่องรู้สึกเบื่อที่ได้รับมอบหมายให้กวาดห้อง
 - ข. เป๊ยกไม่พอใจเลยที่ได้รับมอบหมายให้อ่านบทกลอน
 - ค. ขวัญร้องไห้ทุกครั้งที่ได้รับมอบหมายให้ทำความสะอาดห้องน้ำ
 - ง. แมวทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาและออกมาดีทุกครั้ง
12. วันนี้เป็นเวรของโชคที่จะต้องทำความสะอาดห้องเรียน ขณะนั้นด้อมาเรียกให้ไปเล่นบิงปองด้วยกัน ถ้านักเรียนเป็นโชค จะทำอย่างไร เพราะเหตุใด
- ก. รีบออกไปเล่นพร้อมกับด้อมทันที
 - ข. รีบทำพอให้เสร็จแล้ววิ่งออกไปเล่น
 - ค. ตั้งใจทำความสะอาดให้เสร็จ แล้วค่อยไปเล่น
 - ง. ปลอมยให้เพื่อนในกลุ่มทำ แล้วตัวเองออกไปเล่น
13. ข้อใด ที่นักเรียนไม่ควรปฏิบัติ
- ก. ทำงานด้วยตั้งใจ
 - ข. พยายามทำงานให้ดีที่สุด
 - ค. แม้จะมีอุปสรรคลำบากเพียงใดก็ไม่ท้อถอย
 - ง. เมื่อเห็นว่างานยาก ก็เลิกกลางคัน
14. ข้อความใดตรงกับความตั้งใจและพยายามทำงาน
- ก. ทำงานให้เสร็จออกมาดีที่สุด
 - ข. ทำงานให้เสร็จเป็นพอ
 - ค. ทำไป เบื่อไป
 - ง. ทำไป บ่นไป
15. ข้อใดคือผลของการตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จทุกครั้ง
- ก. งานเสร็จออกมาดีมีความผิดพลาดน้อย
 - ข. งานไม่ค้างค้ำทับถมเป็นดินพอกหางหมู
 - ค. ภูมิใจในตัวเอง และเป็นที่ชื่นชมของผู้อื่น
 - ง. ถูกทุกข้อ

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ครั้งที่ 5

ชื่อเรื่อง	ใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์
ชื่อกิจกรรม	การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
เทคนิคที่นำมาใช้	การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์

สื่อการเรียนรู้

เอกสารสำหรับการอภิปราย กระดาษและปากกา

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้ และการปล่อยเวลาว่างให้เปล่าประโยชน์ และผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้

- 1) สิ่งที่นักเรียนทำในยามว่าง มีอะไรบ้าง
- 2) เพราะเหตุใดนักเรียนจึงทำเช่นนั้น
- 3) นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ได้ทำเช่นนั้น
- 4) ผลที่นักเรียนได้รับจากสิ่งที่นักเรียนทำนั้นเป็นเช่นไร

จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ได้ ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 ผู้วิจัยนำเทคนิคการอภิปรายมาใช้ในการพัฒนาเรื่อง “การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์” จากนั้นผู้วิจัยแจกเอกสารสำหรับการอภิปรายให้นักเรียนแล้วขออาสาสมัครนักเรียน 1 คนเพื่อออกมาอ่านหน้าชั้นเรียน

3.2 เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่มย่อย เพื่อช่วยกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว โดยมีคำถามดังต่อไปนี้

1) นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง “การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์” อย่างไร

2) นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ได้อย่างไรบ้าง เพราะเหตุใด

3) นักเรียนคิดว่า ผลที่ตามมาของการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ กับการปล่อยเวลาว่างให้เปล่าประโยชน์ เป็นอย่างไร

3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอาสาสมัครออกมานำเสนอความคิดเห็นของกลุ่มหน้าชั้นเรียนจนครบทุกกลุ่ม

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมไม่ขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการอภิปรายเรื่อง “การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์” จากนั้นให้นักเรียนเล่าประสบการณ์หรือเหตุการณ์ความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน
3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านใช้เวลาว่างของตนเอง
ทำงานที่เป็นประโยชน์

ใบความรู้ “การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์”

การใช้เวลาว่างหลังจากที่ได้ปฏิบัติภารกิจประจำ เช่น นักเรียนใช้เวลาว่างจากการเรียนหนังสือ แล้วทำงานอดิเรกที่ก่อให้เกิดประโยชน์ด้วยความพึงพอใจและมีความสุขกับงาน เช่น นักเรียนบางคนใช้เวลาว่างจากการเรียนหนังสือร้อยดอกไม้เพื่อขายเก็บเงินไว้เป็นค่าขนม โดยไม่ต้องขอจากคุณพ่อคุณแม่ เป็นการแบ่งเบาภาระท่านอีกทางหนึ่ง หรือการที่นักเรียนใช้เวลาว่างช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน เช่น ปัดกวาด ถูบ้าน ล้างจาน เป็นต้น นักเรียนบางคนใช้เวลาว่างแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากสิ่งที่ได้เรียนแล้วในห้องเรียน จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น จากห้องสมุด หนังสือพิมพ์ หรือรายการสารคดีจากโทรทัศน์ เป็นต้น ทำให้ได้เรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ มากกว่าคนอื่น นักเรียนบางคนใช้เวลาว่างร่วมปลูกต้นไม้ เป็นการให้ความร่มรื่นและสวยงามแก่โลก เป็นประโยชน์ทั้งแก่คนและสัตว์ เช่น คนได้อาศัยร่มเงา และเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์นานาชนิด ตัวอย่างทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและสังคม

แต่ถ้านักเรียนปล่อยเวลาว่างให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ ผลที่ตามมาอาจก่อให้เกิดโทษได้ เช่น ถ้านักเรียนไม่แสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากสิ่งที่ได้เรียนจากห้องเรียน นักเรียนก็จะไม่มีความรู้ที่กว้างไกล ย่อมเสียเปรียบคนที่ใช้เวลาว่างแสวงหาความรู้เพิ่มเติม หรือถ้านักเรียนใช้เวลาว่างไปในทางที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ เช่น ดิตเล่นเกมหรือหนังสือการ์ตูนมาก ย่อมทำให้เสียการเรียน ยิ่งไปกว่านั้น ถ้านักเรียนเอาเวลาว่างไปคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนที่ชักชวนให้สูบบุหรี่ เสพยาเสพติด และการพนันทั้งหลาย ผลเสียที่ตามมาย่อมร้ายแรงกว่าหลายเท่า

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่า นักเรียนที่ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์จะได้รับประโยชน์ต่าง ๆ จากเวลาว่างที่ได้ใช้นอกจากความสนุกสนานเพลิดเพลินจากกิจกรรมเวลาว่างที่เราสนใจเรายังได้ประโยชน์เพิ่มเติมทางด้านอื่นๆ ตามแต่กิจกรรมที่เราเลือกปฏิบัติ เช่น การอ่านหนังสือ ก็ได้ความรู้เพิ่มขึ้นการรดน้ำต้นไม้ ก็ได้ความร่มเย็นบริเวณนั้นๆ ความสดชื่น ช่วยให้จิตใจผ่องใส เมื่อเราได้ใช้กิจกรรมเวลาว่างไปในทางที่เกิดประโยชน์ ไปในทางที่ถูกที่ควร หนทางที่จะนำไปสู่กิจกรรมที่ไม่ก่อประโยชน์ก็จะน้อยลง

แบบฝึกหัด

ความขยันหมั่นเพียร : ใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเพียงข้อเดียว

1. ฟ้าเป็นคนที่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์มาก เมื่อมีเวลาว่างจึงเข้าห้องสมุดเสมอ ๆ ถ้านักเรียนเป็นฟ้า จะทำอย่างนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ทำ เพราะชอบอ่านข่าวบันเทิงและบทละคร
- ข. ทำ เพราะชอบอ่านข่าว บทความ และสารคดี
- ค. ไม่ทำ เล่นฟุตบอลดีกว่า
- ง. ไม่ทำ รีบพักผ่อนดีกว่า

2. ราตรีเป็นคนที่ชอบสะสมแสตมป์มาก เขาจะมีสมุดสะสมแสตมป์อยู่หลายเล่ม ถ้านักเรียนเป็นราตรี จะสะสมแสตมป์หรือไม่

- ก. ไม่สะสม เพราะไม่มีประโยชน์
- ข. สะสม เพราะสนุก และได้ความรู้
- ค. สะสม เพราะจะได้ไว้หวัดเพื่อน
- ง. สะสม เพราะจะได้เก็บไว้ขาย

3. กล้าเป็นนักเรียนที่ยากจน วันหนึ่งเขาไปพบหนังสือเล่มหนึ่งที่ร้านหนังสือเขาอยากได้มากแต่ไม่มีเงินซื้อ ถ้านักเรียนเป็นกล้า จะทำอย่างไร

- ก. ตัดใจไม่อ่านก็ได้
- ข. ไปร้านหนังสือทุกวันเพื่อนอ่านวันละนิด
- ค. หยิบหนังสือเล่มนั้นมาโดยไม่ให้เจ้าของร้านเห็น
- ง. หางานพิเศษทำเพื่อเก็บเงินไปซื้อ

4. ข้อใดเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

- ก. เดชใช้เวลาหลังเลิกเรียนเพาะเห็ดฟางขาย
- ข. สมพรจับจิ้งหรีดมากัดกันหลังเลิกเรียน
- ค. สมศักดิ์ใช้เวลาว่างตอนพักเที่ยงเล่นหมากรุก
- ง. นารีอ่านหนังสือการ์ตูนทุกครั้งที่มีเวลาว่าง

5. อีวใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนเพาะกล้าไม้ประดับขาย อีวจะได้รับผลอย่างไร
- ได้รับการยกย่องจากผู้อื่น
 - ได้รับคำชมจากผู้อื่น
 - ได้รู้จักคนเยอะ
 - มีรายได้เสริมมาจุนเจือครอบครัว
6. ปราณีใช้เวลาวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์รื้อยมาลัยขาย ปราณีเป็นคนอย่างไร
- ใช้เวลาว่างทำสิ่งที่เป็นประโยชน์
 - ใช้เวลาว่างทำสิ่งที่ไม่ควรทำ
 - ไม่รู้จักใช้เวลาว่างพักผ่อน
 - ไม่รู้จักใช้เวลาว่างสำหรับดูทีวี
7. ดาบตำรวจวิชัยใช้เวลาว่างจากงานราชการ ปลูกต้นไม้บนนาชนิดให้เป็นสมบัติของสาธารณะมาเป็นเวลานานกว่า 20 ปี ถ้านักเรียนเป็นดาบตำรวจวิชัย จะทำอย่างนั้นหรือไม่
- ไม่ทำ เพราะคนมองว่าบ้า
 - ไม่ทำ เพราะแ่งงานราชการตำรวจก็เหนื่อยพอแล้ว
 - ทำ เพราะได้ใช้เวลาว่างของตนทำสิ่งที่เป็นประโยชน์
 - ไม่ทำ เพราะงานตำรวจก็ทำประโยชน์มากแล้ว
8. ข้อใดเป็นประโยชน์จากการที่ดาบตำรวจวิชัยใช้เวลาว่างปลูกต้นไม้บนนาชนิดให้เป็นสมบัติของสาธารณะ
- เป็นแหล่งอาหารของชาวบ้าน
 - เป็นที่อยู่อาศัยของนก
 - ให้ความเขียวสดชื่นแก่โลก
 - ถูกทุกข้อ
9. ข้อใด ไม่ใช่ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ เก่งไปช่วยหลวงตากวาดลานวัดเป็นประจำ
 - วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ เสรีชวนเพื่อนไปตกปลาเสมอ
 - หลังเลิกเรียนเหมียวจะนั่งร้อยดอกไม้ไว้ขาย
 - เวลาพักเที่ยงน้อยจะเข้าห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือเพิ่มเติม
10. หลังจากเลิกเรียนกลับบ้านแล้ว สุริยาจะรีบช่วยงานพ่อแม่ให้เสร็จแล้วขออนุญาตไปอ่านหนังสือพิมพ์ที่ศาลาอ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทุกวัน ๆ ละ 30 นาที ถ้านักเรียนเป็นสุริยา จะทำอย่างนั้นหรือไม่
- ทำ เพราะไปที่นั่นจะได้พบเพื่อนด้วย
 - ไม่ทำ นอนดูทีวีที่บ้านดีกว่า
 - ทำ เพราะได้รู้ข่าวสารเหตุการณ์ที่น่าสนใจทุกวัน
 - ไม่ทำ ขี้เกียจเดิน

11. การใช้เวลาว่างของตนทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ จำเป็นสำหรับใคร

- ก. ครู
- ข. นักเรียน
- ค. หมอ
- ง. ทุกคน

12. สมศักดิ์รู้ว่าพ่อแม่ต้องทำงานหนักเพื่อหาเงินส่งให้สมศักดิ์ได้เรียนหนังสือ พอถึงช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อน สมศักดิ์จึงไปสมัครเป็นลูกมือช่างในร้านซ่อมรถเพื่อหารายได้พิเศษไว้ตอนเปิดเรียน สมศักดิ์ได้เชื่อว่าปฏิบัติตนเช่นไร

- ก. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี
- ข. ใช้เวลาว่างทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์
- ค. ปฏิบัติตนตามหลักพรหมวิหาร 4
- ง. ไม่มีข้อใดถูก

13. ปราณีมีฝีมือในการทำขนม พอถึงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ปราณีจะทำขนมเอาไปขายที่ตลาด ถ้านักเรียนเป็นปราณีจะทำอย่างนั้นหรือไม่

- ก. ทำ เพราะเป็นการหารายได้เสริม
- ข. ไม่ทำ เพราะอายเพื่อน
- ค. ไม่ทำ เพราะกลัวเหนื่อย
- ง. ทำ เพราะจะได้ออกจากบ้าน

14. ข้อความใดต่อไปนี้นักเรียนไม่ควรปฏิบัติ

- ก. ไปชมนิทรรศการสัปดาห์วิทยาศาสตร์ตอนวันเสาร์-อาทิตย์
- ข. วันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ไปดูหนังแก้เซ็ง
- ค. ทำขนมขายในวันหยุด
- ง. ปลูกต้นไม้

15. ข้อความใดต่อไปนี้นักเรียนควรปฏิบัติ

- ก. ปลูกต้นไม้เป็นงานอดิเรก
- ข. วันหยุดนอนดูโทรทัศน์
- ค. กัดจิ้งหรีดหลังเลิกเรียน
- ง. วันอาทิตย์จับกลุ่มเพื่อน ๆ ชิงรถจักรยานยนต์

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ครั้งที่ 6

ชื่อเรื่อง	ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ
ชื่อกิจกรรม	น้ำฝน กับ นที
เทคนิคที่นำมาใช้	กรณีตัวอย่าง การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจได้
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจได้
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ

สื่อการเรียนรู้

เอกสารกรณีตัวอย่าง

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และผลดีและผลเสียที่ตามมาดังนี้

1) นักเรียนคนใดบ้างเคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ นักเรียนรู้สึกละอายใจที่เคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และผลของการช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจนักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

2) นักเรียนคนใดไม่เคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ และผลของการไม่เคยช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจนักเรียนได้รับเป็นอย่างไร

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 ผู้วิจัยนำเทคนิคกรณีตัวอย่างมาใช้ในการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ เรื่อง “น้ำฝน กับ นที” แล้วแจกเอกสารกรณีตัวอย่างให้นักเรียนอ่าน เมื่อนักเรียนจบแล้ว ผู้วิจัยจึงทบทวนกรณีตัวอย่างให้นักเรียนฟังอีกครั้ง

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างเรื่อง “น้ำฝน กับ นที” โดยใช้คำถามดังนี้

- 1) นักเรียนคิดว่า น้ำฝน เป็นคนอย่างไร
- 2) นักเรียนคิดว่าการกระทำของน้ำฝน ควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 3) นักเรียนคิดว่า นที เป็นคนอย่างไร
- 4) นักเรียนคิดว่าการกระทำของนที ควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 5) นักเรียนคิดว่าการกระทำของน้ำฝนกับนทีแตกต่างกันอย่างไร
- 6) การกระทำของน้ำฝนเป็นความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 7) การกระทำของนทีเป็นความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 8) ผลที่ตามมาจากการกระทำของน้ำฝน และนที เป็นอย่างไร
- 9) ให้นักเรียนเลือกเป็นระหว่างน้ำฝนกับนที นักเรียนจะเลือกเป็นใคร เพราะเหตุใด

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความไม่ขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของกรณีตัวอย่างเรื่อง “น้ำฝน กับ นที” จากนั้นให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ความประทับใจของตนเองที่ได้ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจและผลที่ตามมาเป็นอย่างไร เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

5. ขั้นตอนทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้าน เพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ขั้นตอนประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน
3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยทำงานบ้าน เพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ

ใบความรู้ กรณีตัวอย่าง เรื่อง “น้ำฝน กับ นที”

กรณีตัวอย่างที่ 1

น้ำฝน เป็นเด็กหญิง ศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 น้ำฝนเป็นลูกคนโตของครอบครัว กิจวัตรประจำวันของน้ำฝนเป็นที่น่าชื่นใจแก่ผู้พบเห็นยิ่งนัก จนน้ำฝนมักได้รับคำชมจากบิดามารดา และผู้พบเห็นอยู่เสมอๆ น้ำฝนตื่นแต่เช้า หลังจากรับประทานอาหารเช้าเสร็จแล้วน้ำฝนจะช่วยแม่ล้างจาน เป็นการแบ่งเบาภาระของพ่อ แม่ ช่วงเวลาเย็นหลังกลับจากโรงเรียน น้ำฝนจะทำการบ้าน ทบทวนวิชาเรียน และกิจวัตรที่น้ำฝนจะทำอยู่เสมอคือน้ำฝนจะช่วยแม่กวาดบ้าน ถูบ้าน ปิดฝุ่นล้างจาน หรือวันไหนที่แม่ทำความสะอาดบ้านแล้ว น้ำฝนก็จะช่วยแม่ดูแลน้องบ้าง เพื่อแบ่งเบาภาระของแม่ที่ต้องเหนื่อยกับการดูแลน้องอยู่ทั้งวัน แม่จะได้มีเวลาพักผ่อนและสอนการบ้านน้ำฝนอีกด้วย วันเสาร์ อาทิตย์ เป็นเวลาของครอบครัว ทุกคนต่างอยู่พร้อมหน้ากัน น้ำฝนก็ยังช่วยแม่ทำความสะอาดบ้านบ้าง ช่วยดูแลน้องบ้าง และช่วยทำงานอื่นๆ ที่ตัวเองพอจะทำได้ น้ำฝนมีความสุขและสนุกสนานอย่างยิ่งในการช่วยพ่อปลูกผัก รดน้ำต้นไม้ มักได้ยินเสียงหัวเราะกลับมาเสมอๆ เพราะน้ำฝนจะเป็นลูกมือพ่อช่วยขุดดิน เลอะเทอะ มอมแมมอยู่เป็นประจำ แต่น้ำฝนมีความสุขที่ได้ช่วยท่าน

กรณีตัวอย่างที่ 2

นทีเป็นเด็กชาย ศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นทีเป็นลูกคนโตของครอบครัว แต่่นทีมักจะหลบหลังงาน ไม่ชอบช่วยคุณพ่อคุณแม่ทำงาน ทั้ง ๆ ที่คุณพ่อคุณแม่ต้องทำงานหนักเพื่อหาเงินเลี้ยงครอบครัวอยู่แล้ว งานเบา ๆ ที่นทีพอจะช่วยได้ นทีกลับไม่ช่วย แต่กลับเอาเวลาไปเที่ยว เล่น จึงมักได้รับคำบ่นจากคุณพ่อคุณแม่เสมอๆ

ทุกครั้งหลังจากรับประทานอาหารแล้ว นทีรีบวิ่งออกไปเล่น โดยทิ้งงานข้าวไว้ให้คุณแม่ล้างเวลาคุณแม่บอกให้ช่วยเลี้ยงน้องเล็กบ้างเวลาที่ท่านกำลังทำงานอื่นอยู่ แต่่นทีกลับหลบหนีไปเล่นกับเพื่อน ๆ เสีย ทำให้เป็นที่หนักอกหนักใจแก่คุณพ่อคุณแม่ยิ่งนัก

ภาระหน้าที่ของพ่อแม่หรือ ผู้ปกครองในแต่ละวันล้วนหนักทีเดียว ต้องดูแลครอบครัว ต้องหาเงินเลี้ยงชีพ เราซึ่งเป็นลูกที่ดีควรได้ช่วยเหลือท่านแบ่งเบาภาระบ้าง การช่วยเหลืออย่างง่ายที่สุดคือ การทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง และการทำด้วยความเต็มใจจะทำให้เรามีความสุขในทุกๆ ภาระหน้าที่ที่เราทำ ประโยชน์ที่ได้รับจากการช่วยเหลือ มีหลายประการ นอกจากจะได้แบ่งเบาภาระของท่านแล้ว เรายังได้มีโอกาสที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ในครอบครัวร่วมกัน สร้างความผูกพันในครอบครัว มีความภาคภูมิใจในตัวเองที่ได้ช่วยเหลือ อีกทั้งเป็นที่ชื่นชมจากผู้ที่ได้พบเห็นอีกด้วย และเมื่อเราช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือ

ผู้ปกครองด้วยความเต็มใจเป็นประจำจนติดเป็นนิสัย เวลาเราร่วมงานทำงานกับคนอื่นทุกคนก็จะชื่นชมยินดีในความขยันหมั่นเพียร แต่ถ้าเราพยายามหลบหลีกงานที่พอจะช่วยแบ่งเบาภาระของคุณพ่อคุณแม่ได้ แต่เรากลับไม่ทำ นาน ๆ เข้าก็จะติดเป็นนิสัย เวลาเรียนหรือทำงานร่วมกับคนอื่นก็จะถูกคนรังเกียจว่าเป็นเกียจคร้าน ไม่มีความขยันหมั่นเพียร ก็จะอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้ยาก และไม่มีความสุข

แบบฝึกหัด

ความขยันหมั่นเพียร : ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ด้วยความเต็มใจ

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเพียงข้อเดียว

1. มาลีช่วยคุณแม่ทำอาหารตอนเย็นเสมอด้วยความเต็มใจ วันหนึ่งปาริชาติมาชวนไปเล่นด้วยกัน ถ้านักเรียนเป็นมาลี จะทำอย่างไร
 - ก. ไม่ไปเพราะกำลังช่วยคุณแม่ทำอาหาร
 - ข. ไปเพราะเกรงใจเพื่อนมาหาถึงบ้าน
 - ค. ไปเพราะจะได้พักผ่อน
 - ง. ไม่ไปเพราะกลัวคุณแม่ดุ
2. การกระทำในข้อใด เป็นการกระทำด้วยความเต็มใจ
 - ก. สุนจะบ่นทุกครั้งที่คุณแม่ให้ช่วยล้างจาน
 - ข. สุนทรรู้สึกหงุดหงิดเสมอเวลาคุณแม่ให้ช่วยเสียน้อง
 - ค. สุนทรช่วยคุณแม่ปิดกวดดูบ้านด้วยความยินดี
 - ง. สุธีกวาดบ้านด้วยอาการหมดอาลัย
3. อุบลเห็นคุณแม่กำลังกวาดบ้าน จึงเข้าไปช่วยโดยที่คุณแม่ไม่ได้บอก นักเรียนคิดว่าอุบลเป็นเป็นคนเช่นไร
 - ก. หาเรื่องทำให้ตนเองเหนื่อย
 - ข. เต็มใจช่วยคุณแม่ทำงาน
 - ค. กลัวโดนคุณแม่ดุ
 - ง. อยากได้รางวัลจากคุณแม่
4. คุณแม่ต้องกล่อมน้องเล็กให้นอน จานก็ยังไม่ได้อ่าน จึงบอกเจี๊ยะให้ช่วยล้าง ถ้านักเรียนเป็นเจี๊ยะ จะตอบคุณแม่ว่าอย่างไร
 - ก. ไม่ใช่หน้าที่ของหนู หนูจะไปเล่นกับเพื่อน
 - ข. หนูกำลังดูทีวีอยู่ ให้พี่ชายล้างสิแม่
 - ค. ได้ค่ะแม่ เดี๋ยวหนูช่วยล้างเก็บเข้าที่ค่ะ
 - ง. แม่ก็ล้างเองสิ

5. ขณะที่คุณแม่กำลังทำอาหารเย็นอยู่ น้องเล็กได้ตื่นขึ้นและร้องไห้ คุณแม่จึงบอกให้เจี๊ยะช่วยอุ้มน้องไปเดินเล่น ถ้านักเรียนเป็นเจี๊ยะ จะทำหรือไม่
- ทำ เพราะได้ช่วยแบ่งเบาภาระของคุณแม่
 - ทำ เพราะตัดรำคาญ
 - ไม่ทำ เพราะไม่ชอบน้อง
 - ไม่ทำ เพราะกำลังติดละครโทรทัศน์อยู่
6. การกระทำของใคร เป็นการช่วยพ่อแม่ทำงานด้วยความเต็มใจ
- ปาริโมทย์ช่วยคุณพ่อรดน้ำผักโดยไม่มีบ่น
 - ตั๋ยเถียงคุณแม่ทุกครั้งที่ถูกใช้ให้กวาดบ้าน
 - สมรไม่พอใจแม่ที่ใช้ให้เลี้ยงน้องจึงแกล้งน้อง
 - ขวัญจะพูด “เดี๋ยวก่อน” เสมอเวลาแม่ใช้ทำงาน
7. การกระทำในข้อใด นักเรียนควรปฏิบัติ
- ทานข้าวเสร็จช่วยเก็บจานไปล้าง
 - ทานข้าวเสร็จออกไปวิ่งเล่น ทั้งจานไว้ให้แม่ล้าง
 - ทานข้าวเสร็จ เก็บจานไปกองไว้ ออกไปวิ่งเล่น
 - ทานข้าวเสร็จ หลบไปดูโทรทัศน์
8. คนที่เต็มใจช่วยทำงานมีลักษณะอย่างไร
- มีความยินดี
 - อาสาเข้าช่วย
 - ไม่บ่น
 - ถูกทุกข้อ
9. คนที่ไม่เต็มใจช่วยทำงานมีลักษณะอย่างไร
- หลบหลังงาน
 - สมัครใจทำงาน
 - ยินดีช่วยงาน
 - ไม่มีข้อใดถูก
10. ข้อความต่อไปนี้นักเรียนควรปฏิบัติ
- แม่ไม่รู้จะใช้อะไรน้กหนา
 - เวลาล้างจานใช้เราทุกที
 - คุณพ่อคุณแม่งานเยอะ เราต้องช่วยทำงานท้นบ้าง
 - บ้านอื่นไม่เห็นเขาช่วยพ่อแม่ทำงานเลย
11. ผลดีของการเต็มใจช่วยทำงานคุณพ่อคุณแม่ น่าจะตรงกับข้อใดมากที่สุด
- ทำให้เป็นที่เคารพของบุคคลอื่น
 - ทำให้มีชื่อเสียง

- ค. ทำให้มีคนอยากคบด้วย
- ง. ทำให้คุณพ่อคุณแม่เบาภาระลง
12. สวยพูดกับพี่ชายว่า “พี่ก้อง พรุ่งนี้คุณพ่อคุณแม่ไม่อยู่ คุณแม่บอกให้พี่ทำกับข้าวนะ” ก้องตอบว่า “ถึงคุณแม่อยู่พี่ก็ช่วยอยู่แล้ว” จากคำตอบของพี่ก้องนักเรียนคิดว่าพี่ก้องเป็นเช่นไร
- ก. เป็นคนขี้โม้
- ข. เป็นคนช่วยคุณพ่อคุณแม่ทำงานเป็นประจำ
- ค. พูดประชดน้องสาว
- ง. ต้องการพูดข่มน้องสาว
13. “ถึงคุณแม่อยู่พี่ก็ช่วยอยู่แล้ว” จากคำตอบของพี่ก้อง นักเรียนคิดว่าทำไมก้องจึงทำเช่นนั้น
- ก. เพราะก้องเต็มใจช่วยพ่อแม่ทำงาน
- ข. เพราะคุณพ่อคุณแม่ดู ก้องเลยต้องทำ
- ค. เพราะไม่มีใครช่วยคุณพ่อคุณแม่
- ง. เพราะไม่อยากให้คุณพ่อคุณแม่เสียใจ
14. นักเรียนช่วยพ่อแม่ทำงาน เพราะเหตุใด
- ก. เพราะต้องการเป็นลูกดีเด่นแห่งปี
- ข. เพราะโดนบังคับ
- ค. เพราะต้องการอวดสาว
- ง. เพราะต้องการให้คุณพ่อคุณแม่ได้พักบ้าง
15. ข้อใดต่อไปนี้เป็นลักษณะสำคัญในการช่วยพ่อแม่ทำงาน
- ก. ความซื่อสัตย์สุจริต
- ข. ความเต็มใจ
- ค. ความเมตตา กรุณา
- ง. ความอ่อนน้อมถ่อมตัว

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ครั้งที่ 7

ชื่อเรื่อง	ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ
ชื่อกิจกรรม	เพื่อหมู่บ้านของเรา
เทคนิคที่นำมาใช้	บทบาทสมมติแบบมีบท การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที
วัตถุประสงค์	

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลดีของการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกผลเสียของการไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

สื่อการเรียนรู้

เอกสารบทบาทสมมติแบบมีบท

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ขั้นทดสอบความรู้ก่อนพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

2. ขั้นนำเข้าสู่การพัฒนา

ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และความไม่ยั่งยืนหมั่นเพียรด้านการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งผลดีและผลเสียที่ตามมา มีดังนี้

1) นักเรียนคนใดเคยช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอบ้าง และนักเรียนทำอย่างไร นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นบุคคลอื่นไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ผลของการช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอที่นักเรียนได้รับเป็นอย่างไร และถ้านักเรียนไม่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอผลที่ได้รับเป็นอย่างไร

จากนั้นผู้วิจัยชี้แจงและทบทวนวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความยั่งยืนเพื่อนำไปช่วยช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกัน

3. ขั้นตอนการพัฒนา

3.1 สันทนากับนักเรียนเรื่องการแสดงบทบาทสมมติแบบมีบท จากนั้นขออาสาสมัครนักเรียนที่จะออกมาแสดงบทบาทสมมติ ส่วนนักเรียนที่ไม่ได้แสดงบทบาทสมมติให้เป็นผู้สังเกตการณ์

3.2 ผู้วิจัยแจกบทบาทสมมติให้นักเรียนแล้วอ่านบทบาทสมมติให้นักเรียนฟัง จากนั้นให้นักเรียนอ่านบทบาทของตนเองอีกครั้งและซักซ้อมเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เมื่อนักเรียนพร้อม ผู้วิจัยจึงให้นักเรียนเริ่มแสดงบทบาทสมมติที่ได้รับ

3.3 เมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติจบ ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทสมมติของแต่ละคนทั้งนักเรียนผู้แสดงบทบาทสมมติ และนักเรียนผู้สังเกตการณ์ โดยมีคำถามดังต่อไปนี้

- 1) นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับพฤติกรรมที่ได้รับแล้วแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา
- 2) นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมที่แสดงออกมาควรทำหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 3) ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในบทบาทสมมติ นักเรียนจะแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างไร
- 4) ผลที่ตามมาจากการทำพฤติกรรมนั้นเป็นอย่างไร

กรณีที่นักเรียนแสดงพฤติกรรมพึงประสงค์คือ มีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมความยั่งยืนเพื่อนำไปช่วยช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับและกล่าวคำชมเชยทันที แต่ถ้านักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีการแสดงความคิดเห็นที่บ่งบอกว่าเป็นพฤติกรรมไม่ยั่งยืนเพื่อนำไปช่วยช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยจะให้ข้อมูลย้อนกลับทันที

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญจากบทบาทสมมติเรื่อง “เพื่อหมู่บ้านของเรา” จากนั้นให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างที่เกี่ยวกับคนที่ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ว่าผลที่ตามมาเป็นอย่างไร แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง

5. ขั้นทดสอบความรู้หลังพัฒนา

ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้แบบฝึกหัดชุดเดียวกับแบบฝึกหัดก่อนพัฒนาความขยันหมั่นเพียรช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดต่างๆ ในการทำแบบฝึกหัด เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติได้

6. ขั้นประเมินผล

6.1 ผู้วิจัยประเมินผลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนโดยการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก

6.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

การประเมิน

1. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน
3. ผลจากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

ใบความรู้ บทบาทสมมติเรื่อง “เพื่อหมู่บ้านของเรา”

ตะวันทอแสงยามเช้า ทอดเงาสวยลงมายังหมู่บ้านทุ่งกลมเกลียว ผู้คนในหมู่บ้านต่างตื่นแต่เช้า

“ป๊อก ๆ ๆ” เสียงไม้เกราะดังขึ้นจากบ้านของผู้ใหญ่ลี ทั้งน้านิด ลุงเป่ง ป้าน้อย พี่ไข่มุก และคนอื่นในละแวกบ้านต่างทยอยเดินทำออกจากบ้านพากันมารวมตัวที่บ้านผู้ใหญ่ลี

“แม่จ๋า ๆ ๆ” เสียงเด็กน้อยมาลีได้ดังขึ้น “ผู้คนเค้าเดินไปไหนกันล่ะแม่”

“สายแล้วมาลี เอ๊ย ลูก ๆ รีบตื่นเถอะลูก ลุงผู้ใหญ่บ้านเรียกมาแหละ วันนี้เป็นวันที่เราจะช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านให้ล่ะลูก” แม่ตอบ

หมู่บ้านกลมเกลียว เป็นหมู่บ้านตัวอย่างดีเด่น ที่ได้รางวัลการพัฒนาความสะอาดของหมู่บ้านยอดเยี่ยม ผู้คนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้ต่างมีความภาคภูมิใจในรางวัลที่ตนได้รับ และภาคภูมิใจในวิถีชีวิตที่ดี บ้านตนสะอาด น่าอยู่ นามอง

เป็นประจำของทุก 3 เดือน ผู้ใหญ่บ้าน จะนัดรวมตัวเหล่าลูกบ้านมาประชุม เพื่อช่วยกันคิดหาวิธีจัดการให้หมู่บ้านสะอาด สวยงาม และหลังจากนั้นเหล่าลูกบ้านจะลงมือช่วยกันจัดแต่งหมู่บ้านทำความสะอาดกำลังความสามารถของตน

“มาลี เอ๊ย แม่ออกไปก่อนนะลูก ดูนั่นคนมาเยอะละ แม่จะออกไปช่วยเค้าแล้วนะลูก รีบลูก ๆ อาบน้ำแต่งตัวแล้วลงไปช่วยงานเค้านะลูก” แม่ทัก “จ้แม่” มาลีตอบ

บ้านทุ่งกลมเกลียววันนี้ต่างสนุกสนาน คึกคักไปด้วยผู้คน ที่พร้อมใจกันพัฒนาหมู่บ้านให้น่าอยู่ นามอง ป้าแหม่มเก่งงานกวาดกำลังขะมักเขม้นกวาดถนนเข้าหมู่บ้าน ลุงเป่งถนัดงานไม้ กำลังขะมักเขม้นต่อรั้วกันทางเข้าหมู่บ้าน และทำป้ายหมู่บ้านให้สวยงาม น้านิดถนัดงานถักกำลังขะมักเขม้นถักผืนออกจากม้านั่งจนเงาจับ ส่วนเด็กน้อยต่างพากันส่งเสียงคึกคักๆ หยอกล้อกันเล่น บ้าง แต่ก็ไม่ลืมหน้าที่ที่จะช่วยเหลือพัฒนาหมู่บ้าน โดยช่วยกันเก็บขยะที่เกลื่อนกลาดบ้าง ช่วยกันบริการน้ำให้แก่คนทำงานบ้าง ตามแต่ความสามารถและกำลังของตนเอง

ย่างเข้าบ่ายคล้อย ตะวันเริ่มส่งแสงจ้ำ หนูมาลีเดินมาดูผู้คนทำงาน พร้อมกับคิดในใจว่า “คนก็ทำกันเยอะแล้วนี่นา เราจะช่วยอะไรได้ ไม่ทำซักคนคงไม่มีใครรู้หรอกนา”

ขณะเดียวกันนั่นเอง แม่ของหนูมาลีที่กำลังขะมักเขม้น ในการกวาดเศษใบไม้ เหลือบไปเห็นหนูมาลีเข้า จึงร้องเรียกหนูมาลีมาช่วย “แม่จ๋า คนทำเยอะแล้ว อีกอย่างหนูตัวเล็กนิดเดียว จะช่วยทำอะไรได้ หนูจะไปเล่นตุ๊กตาต่อนะ” มาลีตอบ คุณแม่จึงเรียกหนูมาลีมาใกล้ ๆ แล้วกล่าวว่า “ฟังแม่นะลูก การที่เราอยู่ร่วมกันในหมู่บ้าน เมื่อมีกิจกรรมอะไรที่ต้องการกำลังคนในการทำงาน เราต้องช่วยเหลือทำงานนั้นตามแต่กำลังความสามารถที่ตัวเองจะทำได้ ใครที่มีกำลังหรือความสามารถมาก ก็ช่วยทำงานที่หนักและยาก ส่วนใครที่มีกำลังหรือความสามารถน้อยก็ช่วยทำงานที่ง่าย เห็นไหมนั้นเพื่อน ๆ ตัวเล็กเท่าหนูมาลี บางคนช่วยเก็บขยะ บางคนช่วยกวาดเศษใบไม้มากองรวมกัน บางคน

ช่วยบริการน้ำให้แก่คนที่ทำงาน ซึ่งเป็นงานที่หนูมาลีก็สามารถทำได้” คุณแม่หยุดนิดหนึ่งแล้วกล่าวต่อไปว่า “หนูมาลี ลองคิดดูสิ ถ้าทุกคนคิดว่ามีคนทำเยอะแล้วไม่ยอมช่วย หนูมาลีคิดว่าผลจะเป็นอย่างไร” หนูมาลีคิดนิดหนึ่ง แล้วตอบแม่ว่า “ก็จะไม่มีคนทำงานค่ะ” ถูกแล้วจ๊ะ แล้วถ้าไม่มีคนทำงาน ผลจะเป็นอย่างไร” หนูมาลีตอบว่า “งานไม่เสร็จค่ะ” แม่จึงกล่าวต่ออีกว่า “ใช่แล้วจ๊ะ แล้วหนูมาลีคิดดูอีกซิว่า ถ้าผู้คนในหมู่บ้านเราไม่ช่วยกันคนละไม้ละมือทำงานอย่างนี้ อะไรจะเกิดขึ้น” “หมู่บ้านเราก็จะสกปรก ไม่สะอาด ไม่น่ามอง ไม่น่าอยู่ค่ะ” หนูมาลีตอบ แม่เอามือลูบศีรษะหนูมาลีเบา ๆ พร้อมกับกล่าวอีกว่า “แล้วหนูมาลีคิดว่า ที่หมู่บ้านเราได้รับรางวัลหมู่บ้านสะอาด น่าอยู่น่ามอง เพราะอะไรจ๊ะ” หนูมาลีตอบว่า “เพราะผู้คนในหมู่บ้านช่วยกันพัฒนาค่ะ” “ถูกแล้วจ๊ะ ที่หมู่บ้านเราได้รับรางวัล เป็นเพราะหมู่บ้านเราสะอาด น่าอยู่ นั่นก็เพราะว่าพวกเราได้ร่วมแรงร่วมใจช่วยทำงานพัฒนากันอย่างวันนี้ไงล่ะ แล้วเราก็จะภูมิใจว่าได้มีส่วนในการทำให้หมู่บ้านเราสะอาด น่าอยู่ด้วย อย่างนี้แล้วหนูมาลีลูกแม่จะไม่ยอมช่วยอะไรบ้างเลยหรือจ๊ะ” คุณแม่กล่าว หนูมาลียิ้มตอบคุณแม่ว่า “ถ้าอย่างนั้นเดี๋ยวหนูจะช่วยเก็บขยะใส่ถุงไปทิ้งลงถังขยะ ค่ะ” ว่าแล้วหนูมาลีก็วิ่งเข้าไปในกลุ่มเด็ก ๆ ในหมู่บ้านที่กำลังช่วยกันคนละไม้คนละมือเก็บขยะใส่ถุง

เป็นอันว่าการพัฒนาหมู่บ้านในครั้งนี้นักคนได้ร่วมแรงร่วมใจช่วยทำงานกันตามความสามารถของตนเองอย่างขยันขันแข็ง แม้กระทั่งหนูมาลี

หลังจากนั้นมา หนูมาลีจะช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะตามความรู้ความสามารถของตน ทั้งที่โรงเรียน และในหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ

ใบงาน

ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติดังต่อไปนี้

- บทบาทที่ 1 แสดงเป็นแม่
 บทบาทที่ 2 แสดงเป็นหนูมาลี
 บทบาทที่ 3 แสดงเป็นผู้ใหญ่ลี
 บทบาทที่ 4 แสดงเป็นชาวบ้าน (น้านิด ลุงเป่ง ป้าน้อย พี่ไข่มุก และเด็ก ๆ ในหมู่บ้าน)

- ผู้ใหญ่ลี “ป๊อก ๆ ๆ ๆ” (เคาะไม้เกราะ)
 หนูมาลี “แม่จ๋า ๆ ๆ ผู้คนเค้าเดินไปไหนกันล่ะแม่ “
 แม่ “สายแล้วมาลี เอ้ย ลูก ๆ รีบตื่นเถอะลูก ลุงผู้ใหญ่บ้านเรียกมาแหมะ วันนี้เป็นวันที่เราจะช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านใกล้ลูก W
 แม่ “มาลี เอ้ย แม่ออกไปก่อนนะลูก ดูนั่นคนมาเยอะละ แม่จะออกไปช่วยเค้าแล้วนะลูก รีบลุก ๆ อาบน้ำแต่งตัวแล้วลงไปช่วยงานเค้านะลูก”
 หนูมาลี “จ้แม่”
 หนูมาลี “คนก็ทำกันเยอะแล้วนี่นา เราจะช่วยอะไรได้ ไม่ทำซักคนคงไม่มีใครรู้หรอกน่า” (คิดในใจ)
 หนูมาลี “แม่จ๋า คนทำเยอะแล้ว อีกอย่างหนูตัวเล็กนิดเดียว จะช่วยทำอะไรได้ หนูจะไปเล่นตุ๊กตาด่อนะ”
 แม่ “ฟังแม่นะลูก การที่เราอยู่ร่วมกันในหมู่บ้าน เมื่อมีกิจกรรมอะไรที่ต้องการกำลังคนในการทำงาน เราต้องช่วยเหลือทำงานนั้นตามแต่กำลังความสามารถที่ตัวเองจะทำได้ ใครที่มีกำลังหรือความสามารถมากก็ช่วยทำงานที่หนักและยาก ส่วนใครที่มีกำลังหรือความสามารถน้อยก็ช่วยทำงานที่ง่าย เห็นไหมนั้น เพื่อน ๆ ตัวเล็กเท่าหนูมาลี บางคนช่วยเก็บขยะ บางคนช่วยกวาดเศษใบไม้มากองรวมกัน บางคนช่วยบริการน้ำให้แก่คนที่ทำงาน ซึ่งเป็นงานที่หนูมาลีก็สามารถทำได้ หนูมาลี ลองคิดดูซิ ถ้าทุกคนคิดว่ามีคนทำเยอะแล้วไม่ยอมช่วย หนูมาลีคิดว่าผลจะเป็นอย่างไร”
 หนูมาลี “ก็จะมีคนทำงานคะ”
 แม่ “ถูกแล้วจ๊ะ แล้วถ้าไม่มีคนทำงาน ผลจะเป็นอย่างไร”
 หนูมาลี “งานไม่เสร็จคะ”
 แม่ “ใช่แล้วจ๊ะ แล้วหนูมาลีคิดดูอีกซิว่า ถ้าผู้คนในหมู่บ้านเราไม่ช่วยกันคนละไม้ละมือทำงานอย่างนี้ อะไรจะเกิดขึ้น”
 หนูมาลี “หมู่บ้านเราก็จะสกปรก ไม่สะอาด ไม่น่ามอง ไม่น่าอยู่คะ”

- แม่ “แล้วหนูมาลีคิดว่า ที่หมู่บ้านเราได้รับรางวัลหมู่บ้านสะอาด น่าอยู่ นามอง เพราะอะไรจ๊ะ”
- หนูมาลี “เพราะผู้คนในหมู่บ้านช่วยกันพัฒนาค่ะ”
- แม่ “ถูกแล้วจ๊ะ ที่หมู่บ้านเราได้รับรางวัล เป็นเพราะหมู่บ้านเราสะอาด น่าอยู่ นั่นก็ เพราะว่าพวกเราได้ร่วมแรงร่วมใจช่วยทำงานพัฒนากันอย่างวันนี้อย่างไรละ แล้วเราก็คงภูมิใจว่าได้มีส่วนในการทำให้หมู่บ้านเราสะอาด น่าอยู่ด้วย อย่างนี้แล้วหนูมาลี ลูกแม่จะไม่ยอมช่วยอะไรบ้างเลยหรือจ๊ะ”
- หนูมาลี “ถ้าอย่างนั้นเดี๋ยวหนูจะช่วยเก็บขยะใส่ถุงไปทิ้งลงถังขยะ นะคะ”

แบบฝึกหัด

**ความขยันหมั่นเพียร : ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้
ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ**

ชื่อ – สกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ทับตัวอักษร ก. ข. ค. และ ง. ที่ตรงกับความคิดเห็นของ
นักเรียนเพียงข้อเดียว

1. วีระได้รับรางวัลในการประกวดวาดภาพอยู่เสมอ วันหนึ่งเพื่อน ๆ ได้ขอให้ช่วยวาดลายเส้นเพื่อ
จัดบอร์ดงานประจำปีของโรงเรียน ซึ่งเป็นงานที่ยุ่งยากเมื่อ ถ้านักเรียนเป็นวีระจะอย่างไร

- ก. วาดภาพ เพราะเป็นงานที่เพื่อนขอร้อง
- ข. ไม่วาดภาพ เพราะรู้สึกเบื่อหน่าย
- ค. วาดภาพ เพราะเป็นการช่วยเหลืองานของหมู่คณะ
- ง. ไม่วาด เพราะไม่ได้รับค่าจ้าง

2. นทีเขียนป้ายหรือวาดภาพการ์ตูนอยู่บ่อย ๆ วันหนึ่งทางโรงเรียนจัดงานนิทรรศการและประกาศ
ขออาสาสมัครในการเขียนป้าย ถ้านักเรียนเป็นนที จะอย่างไร

- ก. อยู่เฉย ๆ ไม่ให้ใครรู้ว่าเขียนป้ายเป็น
- ข. อาสาสมัครทำ เพราะได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน
- ค. อาสาสมัครทำ เพราะเป็นการช่วยงานโรงเรียน
- ง. อาสาสมัครทำ เพราะต้องการรางวัล

3. น้ำฝนเป็นผู้ที่ชอบอ่านบทกลอนจึงได้รับการคัดเลือกส่งไปประกวดระดับจังหวัด ถ้านักเรียนเป็น
น้ำฝนจะเข้าประกวดด้วยหรือไม่

- ก. เข้าประกวดเพราะเป็นโอกาสที่จะทำชื่อเสียงให้โรงเรียนได้
- ข. เข้าประกวดเพราะเป็นตัวแทนของเพื่อน
- ค. ขอดอนตัวเพราะถ้าอ่านไม่ดีกลัวถูกตำหนิ
- ง. เข้าประกวด เพราะคุณครูขอร้อง

4. ในฐานะที่นักเรียนยังเด็ก นักเรียนคิดว่าสามารถช่วยเหลือโรงเรียนได้อย่างไร

- ก. ช่วยรักษาความสะอาดโรงเรียน
- ข. ชื้ออุปกรณ์กีฬาามอบให้โรงเรียน
- ค. ชื้อกระเบื้องบริจาคมุงหลังคาอาคารเรียน
- ง. สร้างห้องน้ำให้โรงเรียน

5. ถ้าโรงเรียนมีโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ นักเรียนจะเข้าร่วมหรือไม่
 - ก. เข้าร่วม เพราะกลัวโดนหักคะแนน
 - ข. เข้าร่วม เพราะเป็นการช่วยเหลืองานของโรงเรียน
 - ค. เข้าร่วม เพราะมีสถานที่โทรทัศน์มาทำข่าว
 - ง. ไม่เข้าร่วม เพราะยังเด็ก
6. ในโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ คุณครูให้นักเรียนช่วยขนกล้าไม้ลงจากรถเพื่อนำไปปลูก นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. หลบไปที่อื่น ไม่ให้ครูเห็น
 - ข. ทำทีว่าไม่สบาย
 - ค. ช่วยทันที เพราะไม่เหลือปากว่าแรง
 - ง. ยืนดูเพื่อนอยู่เฉย ๆ
7. ถ้าคุณครูให้นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนเพื่อต้อนรับคณะผ้าป่า นักเรียนจะทำหรือไม่
 - ก. ไม่ทำ เพราะเป็นหน้าที่ของภารโรง
 - ข. ไม่ทำ เพราะมีคนทำเยอะแล้ว
 - ค. ทำ เพราะครูเช็คชื่อ
 - ง. ทำ เพราะเป็นการช่วยงานของโรงเรียน
8. ทุกครั้งที่ในหมู่บ้านมีงาน แดงจะมาช่วยทำงานโดยไม่ยอมนั่งเฉย ๆ นักเรียนคิดว่าแดงเป็นคนอย่างไร
 - ก. ขยันหมั่นเพียร
 - ข. ทำเอาหน้า
 - ค. ทำอวดสาว
 - ง. ทำหวังรางวัล
9. ทุกครั้งที่มีการร่วมมือพัฒนาหมู่บ้าน ในฐานะที่นักเรียนเป็นเด็ก จะสามารถช่วยงานได้อย่างไร
 - ก. ช่วยเก็บขยะเอาไปทิ้ง
 - ข. ช่วยบริการน้ำแก่ผู้ทำงาน
 - ค. ช่วยกวาดใบไม้กองรวมกัน
 - ง. ช่วยได้ทั้งข้อ ก. ข้อ ข. และข้อ ค.
10. “เราตัวแค่นี้ จะช่วยอะไรได้” เป็นคำพูดที่เหมาะสมหรือไม่
 - ก. เหมาะสม เพราะเรายังเด็ก
 - ข. เหมาะสม เพราะคนทำมีตั้งเยอะแยะ
 - ค. ไม่เหมาะสม เพราะยังมีงานที่เราสามารถทำได้
 - ง. ไม่เหมาะสม เพราะจะโดนดู

11. การกระทำของบุคคลใด เหมาะกับความสามารถของตนในการช่วยพัฒนาหมู่บ้าน
- ก. ปราณี อาสาป็นขึ้นไปเปลี่ยนหลอดไฟถนนของหมู่บ้าน
 - ข. ราตรี อาสาแบกท่อนไม้ซึ่งหนักมาก
 - ค. วณิดา อาสาปีนต้นไม้สูงเพื่อตัดกิ่ง
 - ง. สมศรี อาสากวาดขยะและไปไม้กองรวมกัน
12. ข้อใด ถือว่า เป็นการช่วยเหลืองานของสังคม
- ก. อัน ไม่เคยมาโรงเรียนสาย
 - ข. น้อง ทำการบ้านด้วยตนเอง
 - ค. จรูญ ดินนอนตีหัวทุกวัน
 - ง. สัม ช่วยบริการน้ำแก่คณะผ้าป่าที่วัด
13. ข้อใดควรปฏิบัติ เมื่อมีงานพัฒนาหมู่บ้าน
- ก. ช่วยทุกอย่างตามใจของตัวเอง
 - ข. ช่วยทำตามเพื่อนด้วยความสนุกสนาน
 - ค. ช่วยเต็มที่ตามความรู้ความสามารถของตน
 - ง. นั่งแฉวเพื่อนเวลาเพื่อนกวาดขยะ
14. ข้อความใดต่อไปนี้เป็นนักเรียนควรปฏิบัติ
- ก. ลุงผู้ใหญ่เรียกประชุมพัฒนาหมู่บ้านอีกแล้ว น่าเบื่อจริง ๆ
 - ข. พรุ่งนี้วันอาทิตย์มีงานพัฒนาหมู่บ้าน เราต้องรีบตื่นแต่เช้าไปช่วยงาน
 - ค. มีคนทำต้งเยาะแล้ว เราไม่ช่วยแค่คนเดียว ไม่เป็นไรหรอก
 - ง. เราตัวแค่นี้ จะไปช่วยอะไรได้ กลับไปดูทีวีดีกว่า
15. ข้อความต่อไปนี้เป็นนักเรียนเห็นด้วยกับข้อใด
- ก. การช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ เป็นลักษณะของคนขยันหมั่นเพียร
 - ข. การช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ เป็นลักษณะของคนที่มีความซื่อสัตย์
 - ค. การช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ไม่มีความจำเป็นสำหรับนักเรียน
 - ง. การช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เสียการเรียน

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ครั้งที่ 8

ชื่อเรื่อง	ปัจฉิมนิเทศ และสรุปความยั่งยืนหมั่นเพียร
ชื่อกิจกรรม	ความยั่งยืนหมั่นเพียร
เทคนิคที่นำมาใช้	เกม การอภิปราย การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการกล่าวคำชมเชย
เวลา	60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสรุปบททวนสิ่งที่ได้รับจากการพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่า และความสำคัญของความยั่งยืนหมั่นเพียร

สื่อการเรียนรู้

กระดาศ และปากกา

ขั้นตอนการจัดกิจกรรม

1. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนฟังในการทำกิจกรรมเกม ดังนี้
 - 1.1 ให้นักเรียนยืนเป็น 2 แถว ตอนลึก โดยแต่ละแถวให้มีจำนวนเท่ากัน โดยนักเรียนเป็นผู้สมัครใจเองว่าจะยืนแถวไหนก็ได้ แต่เมื่อนับสมาชิกในแถวแล้วต้องมีจำนวนเท่ากันทั้งสองแถว ซึ่งถ้ามีแถวไหนขาด 1 คน ผู้วิจัยจะเป็นผู้เข้าไปยืนแทนให้เท่ากัน
 - 1.2 ให้นักเรียนนับลำดับที่ตนยืนอยู่ที่ละแถวจนครบทุกคน จากนั้นให้นักเรียนที่อยู่ลำดับที่เดียวกันหันหลังชนกันที่ละคู่ โดยเริ่มจากลำดับที่ 1 ก่อน แล้วผู้วิจัยนับ 1-3 นักเรียนที่หันหลังชนกันหันกลับมาเจอหน้ากันแล้วเป่ายิ่ชุปพร้อมกัน ทำแบบนี้จนครบทุกคู่ แล้วจะได้นักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เป่ายิ่ชุปชนะ กับกลุ่มที่เป่ายิ่ชุปแพ้
 - 1.3 ผู้วิจัยแจกกระดาศและปากกาให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด จากนั้นผู้วิจัยให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันตั้งชื่อกลุ่ม และเสนอรายชื่อสมาชิกในกลุ่มเพื่อทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม และเป็นเลขานุการกลุ่ม
 - 1.4 ผู้วิจัยชี้แจงบทบาทหน้าที่ของ หัวหน้ากลุ่ม สมาชิกกลุ่ม และเลขานุการกลุ่ม ให้นักเรียนทราบ เพื่อสามารถปฏิบัติงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลากหัวข้อสำหรับการปฏิบัติงานหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 2 หัวข้อ ซึ่งผู้วิจัยเตรียมไว้ทั้งหมด 4 หัวข้อ ดังนี้

หัวข้อที่ 1 จากที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร นักเรียนคิดว่าพฤติกรรมความยั่งยืนหมั่นเพียรมีอะไรบ้าง และมีผลดีอย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง

หัวข้อที่ 2 จากที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร

นักเรียนคิดว่า พฤติกรรมไม่ความขยันหมั่นเพียรมีอะไรบ้าง มีผลดีและผลเสียอย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง

หัวข้อที่ 3 นักเรียนคิดว่า ความสำคัญของความขยันหมั่นเพียรมีอะไรบ้าง พร้อมยกตัวอย่างประกอบ 3 ตัวอย่าง

หัวข้อที่ 4 จากที่นักเรียนได้เข้าร่วมการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนคิดว่าสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบอย่างน้อย 3 ตัวอย่าง

3. เมื่อนักเรียนจับฉลากหัวข้อครบแล้ว ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านหัวข้อฉลากที่จับได้ให้เพื่อนๆ ฟังหน้าชั้นเรียนอีกครั้ง จากนั้นผู้วิจัยทบทวนบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้นักเรียนฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติงานได้

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม จากนั้นทำสรุปลงในกระดาษที่แจกให้ โดยผู้วิจัยจะให้คำปรึกษาและชี้แนะในกรณีที่นักเรียนต้องการความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้ว ผู้วิจัยขอตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

5. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมหลังจากที่นักเรียนรายงานเสร็จแล้วที่ละกลุ่ม และให้นักเรียนที่ฟังช่วยกันอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้ จากนั้นผู้วิจัยสรุปการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรและกล่าวขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

การประเมินผล

5. สังเกตจากความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม
6. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย เสนอความคิดเห็น และการสรุปของนักเรียน

เฉลยแบบฝึกหัด
ก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

13. เฉลยแบบฝึกหัด ครั้งที่ 1 ความขยันหมั่นเพียร : กระตือรือร้นมาเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

ข้อ 1. ค.	ข้อ 2. ข.	ข้อ 3. ข.	ข้อ 4. ข.	ข้อ 5. ก.
ข้อ 6. ก.	ข้อ 7. ข.	ข้อ 8. ค.	ข้อ 9. ก.	ข้อ 10. ข.
ข้อ 11. ค.	ข้อ 12. ค.	ข้อ 13. ง.	ข้อ 14. ง.	ข้อ 15. ง.

14. เฉลยแบบฝึกหัด ครั้งที่ 2 ความขยันหมั่นเพียร : ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน

ข้อ 1. ง.	ข้อ 2. ก.	ข้อ 3. ข.	ข้อ 4. ค.	ข้อ 5. ง.
ข้อ 6. ง.	ข้อ 7. ก.	ข้อ 8. ข.	ข้อ 9. ค.	ข้อ 10. ค.
ข้อ 11. ง.	ข้อ 12. ค.	ข้อ 13. ค.	ข้อ 14. ก.	ข้อ 15. ง.

15. เฉลยแบบฝึกหัด ครั้งที่ 3 ความขยันหมั่นเพียร : ตั้งใจและพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนดทุกครั้ง

ข้อ 1. ก.	ข้อ 2. ค.	ข้อ 3. ข.	ข้อ 4. ข.	ข้อ 5. ค.
ข้อ 6. ค.	ข้อ 7. ก.	ข้อ 8. ง.	ข้อ 9. ค.	ข้อ 10. ค.
ข้อ 11. ง.	ข้อ 12. ค.	ข้อ 13. ง.	ข้อ 14. ก.	ข้อ 15. ง.

16. เฉลยแบบฝึกหัด ครั้งที่ 4 ความขยันหมั่นเพียร : ใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์

ข้อ 1. ข.	ข้อ 2. ข.	ข้อ 3. ง.	ข้อ 4. ก.	ข้อ 5. ง.
ข้อ 6. ก.	ข้อ 7. ค.	ข้อ 8. ง.	ข้อ 9. ข.	ข้อ 10. ค.
ข้อ 11. ง.	ข้อ 12. ข.	ข้อ 13. ก.	ข้อ 14. ข.	ข้อ 15. ก.

17. เฉลยแบบฝึกหัด ครั้งที่ 5 ความขยันหมั่นเพียร : ช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ

ข้อ 1. ก.	ข้อ 2. ค.	ข้อ 3. ข.	ข้อ 4. ค.	ข้อ 5. ก.
ข้อ 6. ก.	ข้อ 7. ก.	ข้อ 8. ง.	ข้อ 9. ก.	ข้อ 10. ค.

ข้อ 11. ง. ข้อ 12. ข. ข้อ 13. ก. ข้อ 14. ง. ข้อ 15. ข.

**18. เฉลยแบบฝึกหัด ครั้งที่ 6 ความขยันหมั่นเพียร : ช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและ
สังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ**

ข้อ 1. ค. ข้อ 2. ค. ข้อ 3. ก. ข้อ 4. ก. ข้อ 5. ข.
ข้อ 6. ค. ข้อ 7. ง. ข้อ 8. ก. ข้อ 9. ง. ข้อ 10. ค.
ข้อ 11. ง. ข้อ 12. ง. ข้อ 13. ค. ข้อ 14. ข. ข้อ 15. ก.

แบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

คำสั่ง : ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่คิดว่าตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงช่องเดียว คำถามมี 60 ข้อ ให้ตอบคำถามทุกข้อ

ข้อ	ข้อความ	เป็นจริงที่สุด	เป็นจริง	เป็นจริงปานกลาง	เป็นจริงน้อย	เป็นจริงน้อยที่สุด
01	ข้าพเจ้านอนนอนแต่เช้า เพื่อไปให้ทันโรงเรียน					
02	ข้าพเจ้ามาโรงเรียนโดยไม่ต้องให้ใครเตือน					
03	ถ้าฝนตกระหว่างทางไปโรงเรียน ข้าพเจ้าจะรีบกลับบ้านทันที					
04	ข้าพเจ้าเข้าชั้นเรียนตรงเวลาเสมอ					
05	ข้าพเจ้าเข้าเรียนทุกวิชา จะไม่ขาดถ้าไม่จำเป็น					
06	ขณะครูสอน ข้าพเจ้าตั้งใจฟังครูอธิบายเสมอ					
07	ข้าพเจ้าไม่พูดในขณะที่ครูสอน					
08	ข้าพเจ้าไม่เล่น ในขณะที่ครูสอน					
09	ข้าพเจ้าตอบคำถามครูเกี่ยวกับบทเรียนเสมอ					
10	ถ้าไม่เข้าใจในบทเรียน ข้าพเจ้าจะยกมือถามครูทุกครั้ง					
11	ข้าพเจ้าไม่นำงานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูสอน					
12	เมื่อครูตักเตือน ข้าพเจ้ายอมรับฟังเพื่อนำไปแก้ไข					
13	ข้าพเจ้าพยายามทำงานที่ครูกำหนดให้เสร็จทันเวลาทุกครั้ง					
14	ข้าพเจ้าทำงานให้สำเร็จ ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง					
15	แม้งานที่ครูกำหนดให้จะยากเพียงใด ข้าพเจ้าตั้งใจและพยายามทำให้เสร็จทันเวลาทุกครั้ง					
16	เวลาว่างข้าพเจ้าอ่านหนังสือเพิ่มเติมความรู้ให้กับตัวเองอยู่เสมอ					
17	เวลาว่างข้าพเจ้าเข้าห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือเสมอ					
18	เวลาว่างข้าพเจ้าชอบดูรายการโทรทัศน์ประเภทสารคดี					
19	เวลาว่างข้าพเจ้าชอบดูรายการโทรทัศน์ประเภทข่าว					
20	เวลาว่างข้าพเจ้าชอบดูรายการโทรทัศน์ประเภทตอบปัญหาการศึกษา					

ข้อ	ข้อคำถาม	เป็นจริงที่สุด	เป็นจริง	เป็นจริงปานกลาง	เป็นจริงน้อย	เป็นจริงน้อยที่สุด
21	ข้าพเจ้าติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเสมอ					
22	ข้าพเจ้ามีความตั้งใจจริงต่อภารกิจของตน					
23	ข้าพเจ้าไม่หลงลืมการงานที่ตนปฏิบัติ					
24	ข้าพเจ้าไม่ละทิ้งหน้าที่ของตน					
25	ข้าพเจ้ามีความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น					
26	ข้าพเจ้ามีความตั้งใจที่จะทำงานของตนให้ดีเสมอ					
27	ข้าพเจ้าเข้าชมนิทรรศการเกี่ยวกับการศึกษาทุกครั้งที่มีโอกาสเพื่อนำมาพัฒนาตนเอง					
28	เวลารว่างข้าพเจ้าทบทวนบทเรียน					
29	ข้าพเจ้าพยายามหาข้อบกพร่องของการงานที่ตนทำ					
30	ข้าพเจ้าจะแก้ไขข้อบกพร่องของงานที่ตนทำเสมอ					
31	ข้าพเจ้าเต็มใจเจ้าช่วยคุณพ่อคุณแม่ล้างจาน					
32	ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยพ่อ แม่ เลี้ยงน้อง					
33	ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยพ่อ แม่ กวาดบ้าน					
34	ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ล้างห้องน้ำ					
35	ข้าพเจ้าอาสาช่วยถือของให้ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง					
36	ข้าพเจ้าช่วยสอนน้องอ่านหนังสือแทน พ่อ แม่					
37	ข้าพเจ้าช่วยสอนน้องทำการบ้าน แทน พ่อ แม่					
38	ข้าพเจ้าช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านเสมอ					
39	ข้าพเจ้าช่วย พ่อ แม่ ซื้ของเล็ก ๆ น้อย ๆ					
40	ข้าพเจ้าช่วย พ่อ แม่ ทำอาหาร					
41	ข้าพเจ้าช่วย พ่อ แม่ เอาขยะไปทิ้งเสมอ					
42	ข้าพเจ้าไม่หลบเลี่ยงเวลา พ่อ แม่ ใช้งาน					
43	ข้าพเจ้าหลบเลี่ยงเสมอเวลาพ่อ แม่ ใช้งาน					
44	ข้าพเจ้าชอบพูด “เดี๋ยวก่อน” เวลา พ่อ แม่ ใช้งาน					
45	ข้าพเจ้าละทิ้งงานไปเล่นเวลาพ่อ แม่ เผลอ					
46	ข้าพเจ้าช่วยทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนเป็นประจำ					

ข้อ	ข้อความ	เป็นจริงที่สุด	เป็นจริง	เป็นจริงปานกลาง	เป็นจริงน้อย	เป็นจริงน้อยที่สุด
47	ข้าพเจ้าช่วยงานของโรงเรียนเต็มความสามารถ					
48	ข้าพเจ้าช่วยเพื่อน ๆ ทำเวรไม่เคยขาด					
49	เมื่อมีกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน ข้าพเจ้าเข้าร่วมอยู่เสมอ					
50	ข้าพเจ้าเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน					
51	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนอยู่เสมอ					
52	การทำความสะอาดโรงเรียนเป็นหน้าที่ของนักการภารโรงเท่านั้น					
53	ข้าพเจ้าช่วยทำความสะอาดชุมชนเสมอ					
54	ทุกครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่าย					
55	ข้าพเจ้ายังเด็กเกินไปที่จะช่วยพัฒนาชุมชน					
56	ข้าพเจ้าคิดว่าไม่มีความจำเป็นต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน					
57	การพัฒนาชุมชนเป็นเรื่องของพวกผู้ใหญ่เท่านั้น					
58	ข้าพเจ้าช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะเต็มความสามารถเสมอ					
59	ข้าพเจ้าช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะเพราะกลัวไม่มีคนคบ					
60	ข้าพเจ้าไม่เคยหลบเลี่ยงงานของหมู่คณะ					

เกณฑ์การให้คะแนน

- เกณฑ์การให้คะแนนจากแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ดังนี้
- ระดับ 5 หมายถึง นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงมากที่สุด
 - ระดับ 4 หมายถึง นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริง
 - ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงปานกลาง
 - ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงน้อย
 - ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การให้คะแนนข้อความเชิงนิมิตนักเรียนที่ตอบจริงมากที่สุดให้ 5 คะแนน เป็นจริง ให้ 4 คะแนน เป็นจริงปานกลางให้ 3 คะแนน เป็นจริงน้อยให้ 2 คะแนน และเป็นจริงน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึงนักเรียนมีความเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.00	หมายถึงนักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริง
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.00	หมายถึงนักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2 .00	หมายถึงนักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึงนักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อความว่าเป็นจริงน้อยที่สุด

**แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ด้าน.....**

ชื่อ-นามสกุล..... ชั้นประถมศึกษาปีที่..... เลขที่.....

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับ
ความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด โดยพิจารณาเป็นรายข้อดังนี้

ระดับ 3 หมายถึง นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง นักเรียนเห็นด้วยปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึง นักเรียนเห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
		3	2	1
		มากที่สุด	ปานกลาง	น้อยที่สุด
1.	ก่อนทำกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจความยั่งยืนหมั่นเพียรด้าน.....			
2.	หลังทำกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียร นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจความยั่งยืนหมั่นเพียรด้าน....			
3.	เนื้อหาในกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้าน.....			
4.	สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรมีความน่าสนใจ และหลากหลาย			
5.	เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรมีความเหมาะสม			
6.	กิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
7.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้			
8.	สรุปภาพรวมการทำกิจกรรมพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรด้าน.....			

ภาคผนวก ข

ภาคผนวก ข

- ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบฝึกหัดความชันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2
- ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบวัดความชันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2
- ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความชันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยการใช้การหาค่า
สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความชันหมั่นเพียรของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2
- คะแนนของแบบวัดความชันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เพื่อนำมาหาค่าอำนาจจำแนก
ประสิทธิภาพของแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความชันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
- ประสิทธิภาพของแบบวัดก่อนและหลังพัฒนาความชันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
- เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความชันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างชั้น
- เปรียบเทียบคะแนนความชันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ได้จากการตอบแบบวัด
ความชันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างชั้น
- เปรียบเทียบคะแนนความชันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัด
- ความชันหมั่นเพียร ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความชันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเฉลี่ย
- หาค่าพหุคูณเปรียบเทียบคะแนนความชันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัด
ความชันหมั่นเพียรก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความชันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 โดยวิธีของเซฟเฟ
- ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนา
ความชันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แยกแต่ละระดับชั้น
- ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคู่มือพัฒนา
ความชันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 รวมทุกระดับชั้น
- แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความชันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดย
ไม่ต้องให้ใครเตือน
- แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความชันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่
เล่นในขณะครูสอน

- แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ
ทันเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
- แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ด้านการใช้เวลาว่างของตนทำงานที่
เป็นประโยชน์
- แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของ
พ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ
- แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและ
สังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ
- แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่
ต้องให้ใครเตือน
- แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และ
ไม่เล่นในขณะครูสอน
- แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ
ทันเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
- แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ด้านการใช้เวลาว่างของตนทำงานที่
เป็นประโยชน์
- แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของ
พ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ
- แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและ
สังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ
- แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่
ต้องให้ใครเตือน

- แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และ
ไม่เล่นในขณะครูสอน
- แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ
ทันเวลาที่กำหนดทุกครั้ง
- แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน ด้านการใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็น
ประโยชน์
- แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของ
พ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ
- แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและ
สังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบฝึกหัดความขยันหมั่นเพียรของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2

แบบฝึกหัด ความขยันหมั่นเพียร	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม $\sum R$	ค่า IOC $IOC = \frac{\sum R}{N}$	ประเมินผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. กระตือรือร้นมาเรียน สม่ำเสมอโดยไม่ ต้องให้ ใครเตือน	1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	10	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2. ตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่น ในขณะที่ครูสอน	16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	18	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	20	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	21	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	22	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	23	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	24	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	25	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง 18 (ต่อ)

แบบฝึกหัด ความขยันหมั่นเพียร	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม $\sum R$	ค่า IOC $IOC = \frac{\sum R}{N}$	ประเมินผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	26	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	28	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	29	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	30	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3. ตั้งใจและพยายามทำ งานที่ได้รับมอบหมาย ให้เสร็จภายในเวลาที่ กำหนด	31	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	32	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	33	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	34	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	35	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	36	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	37	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	38	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	39	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	40	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	41	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	42	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	43	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	44	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	45	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4. ใช้เวลาว่างของตน ทำงานที่เป็นประโยชน์	46	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	47	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	48	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	49	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	50	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	51	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง 18 (ต่อ)

แบบฝึกหัด ความขยันหมั่นเพียร	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม $\sum R$	ค่า IOC $IOC = \frac{\sum R}{N}$	ประเมินผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	52	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	53	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	54	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	55	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	56	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	57	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	58	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	59	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	60	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5. ช่วยทำงานบ้านเพื่อ แบ่งเบาภาระของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองด้วยความ เต็มใจ	61	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	62	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	63	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	64	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	65	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	66	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	67	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	68	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	69	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	70	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	71	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	72	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	73	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	74	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	75	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง 18 (ต่อ)

แบบฝึกหัด ความขยันหมั่นเพียร	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม $\sum R$	ค่า IOC $IOC = \frac{\sum R}{N}$	ประเมินผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
6. ช่วยเหลือกิจกรรมของ หมู่คณะและสังคมตาม ความรู้ความสามารถของ ตนอย่างสม่ำเสมอ	76	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	77	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	78	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	79	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	80	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	81	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	82	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	83	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	84	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	85	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	86	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	87	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	88	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	89	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	90	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2

แบบฝึกหัดความ ขยันหมั่นเพียร	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม $\sum R$	ค่า IOC $IOC = \frac{\sum R}{N}$	ประเมินผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	10	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	18	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	20	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	21	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	22	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	23	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง 19 (ต่อ)

แบบฝึกหัดความ ขยันหมั่นเพียร	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ประเมินผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$	$IOC = \frac{\sum R}{N}$	
	24	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	25	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	26	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	28	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	29	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	30	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	31	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	32	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	33	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	34	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	35	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	36	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	37	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	38	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	39	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	40	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	41	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	42	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	43	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	44	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	45	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	46	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	47	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง 19 (ต่อ)

แบบฝึกหัดความ ขยันหมั่นเพียร	ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	ประเมินผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$	$IOC = \frac{\sum R}{N}$	
	48	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	49	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	50	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	51	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	52	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	53	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	54	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	55	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	56	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	57	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	58	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	59	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	60	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง 20 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient)

ข้อ คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	5	5	5	5	5	4	5	4	5	5	4	5	4	5	4	3	4	5	4
2	5	5	5	4	3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	3	3	2	5	2
3	5	5	5	3	5	4	3	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	2
4	5	5	5	5	5	5	5	5	4	3	3	4	5	5	4	4	4	3	3
5	5	5	5	5	4	3	3	5	5	5	3	5	5	5	5	5	3	5	4
6	5	5	5	4	5	4	5	4	5	5	3	5	5	5	4	5	5	3	4
7	5	5	5	4	4	5	4	5	5	3	4	5	4	3	3	3	3	3	5
8	5	5	5	3	4	4	5	5	3	4	3	4	3	3	4	5	3	5	2
9	5	5	5	5	5	4	4	3	4	3	4	4	3	3	4	3	2	3	3
10	5	5	5	5	5	5	5	5	4	4	3	4	3	3	3	4	3	5	3
11	5	5	5	5	4	4	4	5	3	3	3	5	5	5	5	3	3	3	2
12	5	5	5	4	4	3	3	4	3	3	4	5	4	4	3	3	3	5	5
13	4	5	5	3	5	4	5	5	5	3	5	5	3	5	4	4	5	5	3
14	4	4	5	5	3	5	5	5	4	4	4	5	3	5	3	5	5	3	3
15	5	5	5	4	3	4	3	3	3	5	3	4	3	4	3	3	4	3	4

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
16	4	5	5	4	5	4	3	4	5	4	5	5	3	3	4	4	4	5	3
17	5	3	3	5	5	5	5	3	5	3	3	5	5	4	3	3	3	5	3
18	5	5	5	5	5	3	4	4	3	4	3	5	4	3	3	4	4	3	4
19	4	4	5	4	4	4	4	4	3	3	4	3	3	3	3	4	4	3	4
20	5	5	5	4	5	4	3	4	4	3	4	4	4	4	3	4	4	3	3
21	5	5	5	4	5	3	1	3	3	3	3	5	3	3	3	3	5	4	3
22	5	4	5	4	4	4	3	4	5	5	4	5	4	4	4	4	5	4	4
23	4	5	5	5	5	5	4	4	4	3	4	5	3	3	4	3	4	3	3
24	4	5	5	5	5	4	4	4	3	4	3	4	4	3	3	3	4	3	3
25	4	4	3	3	4	4	4	3	3	3	4	3	3	4	4	3	3	5	3
26	4	5	4	4	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	4
27	4	3	4	5	5	4	3	4	3	3	3	4	5	3	5	4	3	5	4
28	5	4	5	4	5	4	3	3	3	3	4	5	4	3	3	3	5	3	3
29	5	5	3	5	5	3	4	3	3	4	3	4	4	3	3	4	4	3	3
30	5	4	5	4	4	4	3	4	5	5	3	5	5	4	4	4	4	3	4

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
31	5	4	5	4	5	4	3	3	3	4	4	5	4	3	4	4	5	4	4
32	5	5	5	5	5	4	4	4	4	3	4	3	3	4	4	3	3	5	4
33	4	5	5	5	4	4	3	4	3	5	3	4	3	3	3	3	4	4	4
34	5	5	3	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	4	4	4	4	3	3
35	5	4	3	4	4	3	4	3	4	4	4	4	4	3	4	3	4	4	4
36	4	3	4	4	5	3	3	3	4	3	4	5	3	4	3	4	3	3	4
37	3	4	5	4	5	3	4	3	3	4	3	4	4	3	4	4	3	4	4
38	4	5	5	5	5	5	4	4	5	4	4	5	4	4	4	4	4	5	5
39	3	3	4	4	3	4	4	3	4	4	3	3	5	3	4	3	4	5	3
40	4	3	4	4	3	3	3	3	4	3	5	4	4	4	4	3	4	4	3
41	5	5	5	5	5	4	4	4	3	4	3	4	3	3	4	4	3	5	4
42	5	5	3	5	4	4	3	4	3	4	4	5	5	4	3	4	4	3	3
43	3	4	5	3	4	3	3	3	4	4	3	4	4	3	3	4	4	5	4
44	4	5	3	5	4	4	3	3	3	4	4	4	3	4	4	4	3	5	3
45	5	5	4	5	5	4	3	3	3	4	4	5	3	3	4	3	3	5	3

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
46	3	4	5	5	4	3	3	3	4	4	3	5	3	3	3	4	4	4	3
47	4	5	5	4	5	4	3	3	3	3	3	4	4	3	3	3	3	3	3
48	4	4	4	4	4	4	3	4	3	4	3	4	4	3	4	4	3	4	3
49	4	5	4	5	5	3	4	4	4	4	4	5	3	4	3	4	3	5	4
50	4	5	5	4	5	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	4	4	4	3
51	3	4	5	5	3	4	3	4	3	3	4	4	3	4	3	4	4	4	3
52	4	3	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	3	3	3	3	3	4	4
53	4	4	3	5	4	4	4	3	3	3	5	5	4	3	4	5	4	5	3
$\sum X$	235	239	240	232	233	207	195	201	199	199	194	235	201	193	191	196	196	213	181
$\bar{X}$	4.43	4.51	4.53	4.38	4.40	3.91	3.68	3.79	3.75	3.75	3.66	4.43	3.79	3.64	3.60	3.70	3.70	4.02	3.42
S_t^2	0.44	0.49	0.56	0.43	0.51	0.43	0.72	0.55	0.65	0.57	0.49	0.40	0.62	0.58	0.39	0.44	0.59	0.78	0.51

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ คนที่	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
1	3	5	4	4	5	5	5	5	4	3	4	5	4	5	5	4	4	5	5
2	3	3	2	2	2	3	2	4	2	4	2	2	2	2	3	5	5	5	3
3	4	3	3	5	5	5	4	3	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5
4	4	3	4	4	5	5	4	2	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
5	4	2	5	4	5	5	5	5	5	4	5	4	3	3	5	5	5	5	4
6	3	3	5	3	4	5	5	5	5	3	3	5	5	4	4	4	5	5	5
7	5	5	4	4	4	3	5	5	4	5	2	5	5	5	4	4	5	5	5
8	3	3	4	3	4	5	3	4	5	4	5	5	5	5	5	4	5	5	4
9	4	3	3	3	4	4	4	3	3	3	4	4	5	5	4	4	3	3	5
10	4	4	3	3	3	4	3	4	3	4	3	4	5	5	5	5	5	5	5
11	3	2	4	4	4	5	5	2	5	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5
12	4	3	5	4	5	4	4	5	5	5	4	5	3	4	5	5	5	5	4
13	3	4	5	5	5	5	4	5	5	3	3	5	5	5	5	5	5	5	5
14	3	3	5	4	3	5	5	3	4	3	5	4	4	3	5	4	5	4	4
15	3	3	3	4	3	5	3	5	4	5	3	3	5	4	3	4	4	4	3

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ คนที่	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
16	3	4	5	4	4	5	4	4	3	3	3	5	5	5	4	4	5	4	4
17	3	3	5	4	5	4	5	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
18	3	3	5	5	4	5	5	4	3	4	5	5	5	5	4	4	4	3	5
19	3	3	3	4	4	4	4	4	3	5	4	4	3	4	4	4	4	4	4
20	4	3	4	4	4	4	3	3	4	3	4	4	4	4	5	5	5	4	4
21	4	3	3	3	4	5	4	5	3	4	4	4	5	3	4	4	3	3	4
22	4	3	4	4	4	5	5	4	4	4	5	5	5	5	4	5	5	4	4
23	3	3	4	4	5	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4
24	4	3	4	4	4	4	5	3	3	3	4	3	4	3	3	4	3	3	3
25	3	3	4	3	4	4	3	4	3	4	3	5	5	5	5	4	4	4	5
26	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	5	5	5	5	5	4	5	5	4
27	3	3	4	3	3	5	4	4	3	5	5	5	4	5	3	5	3	4	5
28	5	3	4	5	5	4	4	5	3	4	3	5	5	5	4	5	3	5	5
29	3	4	4	3	4	4	5	4	3	3	5	5	3	5	5	5	5	5	5
30	3	3	4	4	5	4	4	5	5	4	5	5	5	5	4	5	5	5	5

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ คนที่	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
31	5	4	3	4	4	5	5	5	3	4	4	5	5	5	5	5	5	4	3
32	5	4	4	4	4	4	5	5	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5
33	4	3	4	4	3	4	4	3	3	4	4	5	3	4	5	4	3	3	4
34	4	4	5	5	5	5	5	4	4	5	4	5	5	5	5	5	4	4	4
35	4	4	4	5	4	4	4	5	5	5	4	4	5	5	4	4	5	4	5
36	4	4	4	4	5	3	4	3	3	4	4	5	4	5	5	5	4	4	4
37	3	3	4	5	4	4	3	4	3	4	3	5	5	5	4	4	4	3	5
38	5	5	5	4	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	4	4	5
39	5	3	4	3	4	3	5	3	4	3	4	5	4	3	4	4	3	5	4
40	3	3	5	3	5	3	3	3	3	4	4	3	5	4	4	4	5	3	4
41	4	4	4	4	4	4	5	5	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5
42	4	3	4	5	5	4	4	3	3	4	3	4	5	3	5	5	3	4	5
43	3	3	3	4	4	4	3	4	4	4	3	3	3	4	3	5	3	4	3
44	4	4	3	3	4	4	3	4	3	3	4	5	4	5	3	5	3	3	3
45	4	3	4	4	5	4	5	5	4	3	4	5	5	5	4	5	3	3	5

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ คนที่	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
46	4	3	3	3	3	4	3	4	3	3	4	5	5	5	4	5	5	4	5
47	3	3	4	3	4	4	4	3	3	3	4	3	5	3	3	4	3	3	3
48	4	3	4	4	3	4	3	3	3	4	4	4	3	3	4	4	4	4	3
49	3	3	4	5	5	4	4	3	3	4	3	5	4	5	4	5	3	4	5
50	4	3	4	3	4	5	4	5	3	4	4	5	4	5	3	4	5	4	4
51	4	3	3	3	4	3	4	3	3	3	4	4	3	4	4	3	4	3	4
52	3	3	3	3	3	4	3	3	3	4	3	4	4	3	5	4	3	3	4
53	4	4	3	3	4	4	3	4	3	3	3	4	4	5	4	5	4	4	3
$\sum X$	195	175	207	201	218	225	214	210	192	205	207	238	233	234	228	239	225	221	228
$\bar{X}$	3.68	3.30	3.91	3.79	4.11	4.25	4.04	3.96	3.62	3.87	3.91	4.49	4.40	4.42	4.30	4.51	4.25	4.17	4.30
S_t^2	0.45	0.41	0.55	0.55	0.56	0.45	0.69	0.80	0.62	0.50	0.62	0.56	0.66	0.70	0.52	0.29	0.72	0.60	0.56

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ คนที่	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57
1	5	3	4	4	5	4	2	5	4	3	4	4	5	5	4	5	3	4	3
2	5	4	5	5	5	5	4	3	4	3	2	4	3	4	2	2	3	2	3
3	5	5	5	5	4	5	4	4	4	4	4	2	4	4	2	3	4	4	3
4	5	5	5	5	5	4	4	5	2	3	5	5	3	5	5	5	4	5	5
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	3	5	5	5	4	5	4
6	5	3	3	3	5	4	5	5	4	5	4	5	5	5	5	3	5	5	5
7	4	4	5	5	4	5	5	3	4	3	5	3	5	5	5	5	5	5	5
8	5	4	4	5	5	5	5	4	5	5	4	3	4	3	5	4	3	4	5
9	4	4	3	5	5	4	3	5	5	5	3	5	5	5	5	5	5	5	5
10	5	5	5	5	5	5	5	5	5	3	5	5	3	5	5	4	4	5	5
11	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	3	3	2	5	5	4	4	3	5
12	3	5	5	3	3	5	5	5	5	5	5	4	3	5	4	4	5	5	5
13	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5
14	3	5	4	4	5	4	5	3	5	5	4	5	3	5	4	5	5	5	5
15	3	4	3	3	5	5	5	5	5	3	4	3	3	5	5	5	5	5	4

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ คนที่	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57
16	3	3	5	4	5	4	5	3	4	3	5	5	4	4	5	5	5	5	5
17	5	5	4	5	5	5	5	5	3	4	5	5	5	5	5	4	4	3	5
18	5	4	5	4	5	4	3	5	4	3	3	5	3	5	4	5	4	5	5
19	4	3	4	3	4	4	4	3	4	4	4	4	3	3	4	4	3	4	3
20	5	4	4	3	4	5	5	5	5	5	4	4	4	4	5	5	4	3	4
21	3	3	3	3	3	3	5	3	5	3	4	4	4	5	4	3	3	3	5
22	4	3	4	4	5	4	5	5	5	3	4	5	3	5	5	5	4	5	5
23	5	3	4	3	3	3	3	3	4	4	4	4	3	4	4	3	4	3	3
24	4	3	3	3	5	4	5	4	4	3	4	5	3	5	4	5	3	5	3
25	5	4	5	5	4	3	3	4	4	3	3	4	3	4	4	4	4	4	4
26	5	4	4	4	5	5	5	3	4	3	3	5	3	4	3	5	4	4	5
27	4	5	4	5	5	4	3	5	4	3	5	3	3	4	3	4	5	5	5
28	4	3	3	5	5	5	5	5	5	3	4	5	3	5	5	5	3	3	3
29	5	4	4	3	5	4	5	5	5	5	4	4	3	5	5	5	3	4	3
30	3	4	4	5	5	4	5	5	5	4	4	5	3	5	5	5	4	5	4

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ คนที่	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57
31	4	3	5	4	5	5	5	5	5	3	4	5	3	5	4	4	3	3	4
32	5	4	5	4	5	5	4	5	5	5	5	5	4	5	4	4	3	4	3
33	3	3	3	3	3	3	3	4	3	5	4	4	3	5	5	3	3	3	3
34	5	4	4	5	5	4	4	5	4	4	3	4	4	5	4	4	4	3	4
35	5	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	5	3	4	4	4	3	4
36	4	5	3	4	5	4	3	3	3	4	3	4	3	3	4	5	3	5	4
37	4	3	4	3	3	4	3	4	3	3	4	4	3	5	4	4	3	4	3
38	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5
39	4	3	4	3	5	3	4	4	4	4	3	4	3	4	5	4	3	4	5
40	4	5	4	3	5	3	4	3	3	3	3	4	3	3	4	3	3	4	4
41	5	4	4	4	5	5	4	5	5	5	5	5	4	5	4	4	3	4	3
42	4	5	3	3	3	4	3	3	4	3	3	4	5	4	3	3	4	3	4
43	4	3	4	3	5	3	3	4	3	4	4	3	4	5	3	4	4	3	4
44	4	4	3	4	4	3	3	5	5	3	3	4	3	4	5	3	3	3	3
45	5	3	5	5	5	4	4	5	5	5	5	5	3	5	5	4	3	4	3

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ คนที่	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57
46	5	4	3	3	3	4	4	5	3	4	4	3	5	3	5	4	4	5	4
47	3	3	3	4	5	3	5	4	3	4	5	5	4	5	4	5	4	3	3
48	4	4	4	3	3	3	3	5	4	4	4	4	3	4	5	4	3	4	4
49	4	4	4	5	5	4	5	5	4	3	3	5	4	5	5	5	4	5	4
50	4	3	4	3	5	4	4	4	4	4	4	3	4	5	5	4	4	5	5
51	3	4	4	3	4	5	4	3	3	3	4	3	3	4	3	3	5	3	4
52	3	3	3	4	4	3	5	5	3	4	4	3	3	4	4	4	4	3	4
53	3	3	3	3	5	4	4	3	4	4	3	4	4	3	3	4	4	4	4
$\sum X$	224	208	214	212	240	220	223	228	221	203	210	221	190	237	228	222	204	215	217
$\bar{X}$	4.23	3.92	4.04	4.00	4.53	4.15	4.21	4.30	4.17	3.83	3.96	4.17	3.58	4.47	4.30	4.19	3.85	4.06	4.09
S_t^2	0.60	0.64	0.57	0.76	0.56	0.55	0.74	0.71	0.64	0.64	0.57	0.64	0.63	0.52	0.67	0.61	0.55	0.78	0.66

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	58	59	60	X	X ²	ข้อ	58	59	60	X	X ²
คนที่						คนที่					
1	4	2	5	257	66049	16	4	5	5	253	64009
2	4	3	3	216	46656	17	5	4	3	262	68644
3	2	3	4	254	64516	18	5	4	3	250	62500
4	5	5	5	268	71824	19	4	3	3	221	48841
5	5	3	5	272	73984	20	3	4	3	242	58564
6	5	5	5	266	70756	21	3	3	3	219	47961
7	4	5	5	261	68121	22	4	3	4	258	66564
8	5	5	5	253	64009	23	3	4	3	232	53824
9	5	5	5	244	59536	24	3	4	3	225	50625
10	5	5	5	260	67600	25	3	3	4	226	51076
11	5	4	2	254	64516	26	3	5	4	228	51984
12	5	5	5	258	66564	27	4	3	5	241	58081
13	3	5	5	274	75076	28	3	5	5	246	60516
14	4	4	3	251	63001	29	3	3	4	242	58564
15	3	2	3	230	52900	30	4	5	4	261	68121

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	58	59	60	X	X ²	ข้อ	58	59	60	X	X ²
คนที่						คนที่					
31	4	5	3	251	63001	45	5	5	4	251	63001
32	5	5	3	261	68121	46	4	4	4	232	53824
33	3	4	3	220	48400	47	3	4	3	218	47524
34	4	4	4	262	68644	48	4	4	4	222	49284
35	4	5	3	246	60516	49	4	4	3	247	61009
36	4	3	5	231	53361	50	4	5	3	236	55696
37	4	3	4	225	50625	51	4	4	4	216	46656
38	5	5	5	284	80656	52	4	4	3	214	45796
39	3	3	3	224	50176	53	3	3	5	226	51076
40	3	4	4	219	47961	$\sum X$	208	214	205	12839	3127611
41	5	5	4	260	67600	$\bar{X}$	3.92	4.04	3.87		
42	4	4	3	230	52900	S_t^2	0.64	0.76	0.77		335.10
43	4	4	4	219	47961						
44	3	4	3	221	48841	$\alpha =$	0.91				

ตาราง 21 ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	n	$\bar{X}$	S.D	Sig.	t	แปลผล
ข้อที่ 1 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.85	0.38	0.054	6.24**	มากที่สุด
ข้อที่ 1 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.85	0.69			มาก
ข้อที่ 2 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.77	0.60	0.377	1.97**	มากที่สุด
ข้อที่ 2 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	4.15	0.80			มาก
ข้อที่ 3 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.69	0.75	0.302	0.48**	มากที่สุด
ข้อที่ 3 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	4.54	0.66			มากที่สุด
ข้อที่ 4 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.54	0.66	0.491	1.80**	มากที่สุด
ข้อที่ 4 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	4.15	0.56			มาก
ข้อที่ 5 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.69	0.48	0.606	3.33**	มากที่สุด
ข้อที่ 5 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.92	0.76			มาก
ข้อที่ 6 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.31	0.75	0.514	1.84**	มาก
ข้อที่ 6 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.77	0.60			มาก
ข้อที่ 7 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.23	0.83	0.979	2.65**	มาก
ข้อที่ 7 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.31	0.95			ปานกลาง
ข้อที่ 8 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.38	0.65	0.846	3.39**	มาก
ข้อที่ 8 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.54	0.66			มาก
ข้อที่ 9 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	3.54	0.66	0.130	-2.51**	มาก
ข้อที่ 9 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	4.38	0.77			มาก
ข้อที่ 10 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	3.85	0.90	0.577	0.51**	มากที่สุด
ข้อที่ 10 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.69	0.75			มากที่สุด
ข้อที่ 11 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	3.62	0.77	0.282	0.22**	มาก
ข้อที่ 11 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.54	0.78			มาก
ข้อที่ 12 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.62	0.65	1.000	2.55**	มากที่สุด
ข้อที่ 12 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	4.00	0.58			มาก
ข้อที่ 13 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.15	0.90	0.056	1.14**	มาก
ข้อที่ 13 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.69	0.75			มาก
ข้อที่ 14 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.08	0.76	0.042	1.99**	มาก
ข้อที่ 14 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.38	0.65			ปานกลาง

ตาราง 21 (ต่อ)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	n	$\bar{X}$	S.D	Sig.	t	แปลผล
ข้อที่ 15 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	3.77	0.60	0.291	2.13**	มาก
ข้อที่ 15 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.38	0.51			ปานกลาง
ข้อที่ 16 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	3.85	0.69	0.010	2.73**	มาก
ข้อที่ 16 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.46	0.52			ปานกลาง
ข้อที่ 16 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	3.85	0.69	0.010	2.73**	มาก
ข้อที่ 16 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.46	0.52			ปานกลาง
ข้อที่ 17 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	3.62	0.77	0.436	0.29**	มาก
ข้อที่ 17 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.54	0.78			มาก
ข้อที่ 18 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.23	1.01	0.858	0.22**	มาก
ข้อที่ 18 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	4.15	0.69			มาก
ข้อที่ 19 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	3.85	0.80	0.378	2.21**	มาก
ข้อที่ 19 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.31	0.63			ปานกลาง
ข้อที่ 20 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	3.92	0.76	0.040	1.10**	มาก
ข้อที่ 20 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.54	0.66			มาก
ข้อที่ 21 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	3.62	0.87	0.486	2.00**	มาก
ข้อที่ 21 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.08	0.28			ปานกลาง
ข้อที่ 22 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.46	0.66	0.223	4.41**	มาก
ข้อที่ 22 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.46	0.78			ปานกลาง
ข้อที่ 23 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.00	0.58	0.539	2.55**	มาก
ข้อที่ 23 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.38	0.77			ปานกลาง
ข้อที่ 24 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.54	0.66	0.526	3.39**	มากที่สุด
ข้อที่ 24 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.69	0.75			มาก
ข้อที่ 25 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.38	0.65	0.113	3.41**	มาก
ข้อที่ 25 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.77	0.60			มาก
ข้อที่ 26 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.54	0.66	0.341	4.50**	มากที่สุด
ข้อที่ 26 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.46	0.78			ปานกลาง
ข้อที่ 27 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.54	0.88	0.177	2.79**	มากที่สุด
ข้อที่ 27 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.54	0.66			มาก
ข้อที่ 28 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.38	0.65	0.011	9.18**	มาก
ข้อที่ 28 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.08	0.49			ปานกลาง

ตาราง 21 (ต่อ)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	n	$\bar{X}$	S.D	Sig.	t	แปลผล
ข้อที่ 29 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.31	0.75	0.005	3.74**	มาก
ข้อที่ 29 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.77	0.60			มาก
ข้อที่ 30 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.00	1.00	1.000	1.16**	มาก
ข้อที่ 30 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.62	0.65			มาก
ข้อที่ 31 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.85	0.38	0.143	3.86**	มากที่สุด
ข้อที่ 31 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.92	0.95			มาก
ข้อที่ 32 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.69	0.75	0.701	2.80**	มากที่สุด
ข้อที่ 32 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.77	1.01			มาก
ข้อที่ 33 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.69	0.63	0.820	3.74**	มากที่สุด
ข้อที่ 33 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.62	0.87			มาก
ข้อที่ 34 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.77	0.44	0.148	5.19**	มากที่สุด
ข้อที่ 34 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.85	0.69			มาก
ข้อที่ 35 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.85	0.38	0.360	3.32**	มากที่สุด
ข้อที่ 35 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	4.15	0.55			มาก
ข้อที่ 36 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.85	0.38	0.829	5.33**	มากที่สุด
ข้อที่ 36 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.62	0.77			มาก
ข้อที่ 37 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.85	0.38	0.306	6.27**	มากที่สุด
ข้อที่ 37 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.54	0.78			มาก
ข้อที่ 38 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.77	0.44	0.940	5.11**	มากที่สุด
ข้อที่ 38 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.69	0.63			มาก
ข้อที่ 39 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.54	0.78	0.932	3.09**	มากที่สุด
ข้อที่ 39 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.69	0.63			มาก
ข้อที่ 40 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.46	0.66	0.258	3.33**	มาก
ข้อที่ 40 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.46	0.66			ปานกลาง
ข้อที่ 41 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.54	0.66	0.141	4.43**	มากที่สุด
ข้อที่ 41 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.69	0.63			มาก
ข้อที่ 42 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.54	0.78	0.128	3.42**	มากที่สุด
ข้อที่ 42 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.38	0.65			ปานกลาง
ข้อที่ 43 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.77	0.60	0.686	2.25**	มากที่สุด
ข้อที่ 43 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	4.08	0.86			มาก

ตาราง 21 (ต่อ)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	n	$\bar{X}$	S.D	Sig.	t	แปลผล
ข้อที่ 44 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.69	0.48	0.536	5.33**	มากที่สุด
ข้อที่ 44 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.46	0.78			ปานกลาง
ข้อที่ 45 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.69	0.48	0.043	2.66**	มาก
ข้อที่ 45 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.85	0.80			มาก
ข้อที่ 46 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.85	0.56	0.290	4.41**	มากที่สุด
ข้อที่ 46 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.85	0.80			มาก
ข้อที่ 47 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.38	0.96	0.440	2.03**	มาก
ข้อที่ 47 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.62	0.77			มาก
ข้อที่ 48 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.15	0.80	0.689	2.00**	มาก
ข้อที่ 48 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.62	0.65			มาก
ข้อที่ 49 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.62	0.65	0.798	3.48**	มากที่สุด
ข้อที่ 49 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.69	0.75			มาก
ข้อที่ 50 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.62	0.65	0.863	3.33**	มากที่สุด
ข้อที่ 50 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.85	0.56			มาก
ข้อที่ 51 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	3.92	0.86	0.580	2.42**	มาก
ข้อที่ 51 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.23	0.44			ปานกลาง
ข้อที่ 52 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	5.00	0.00	.	3.82**	มากที่สุด
ข้อที่ 52 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	4.23	0.73			มาก
ข้อที่ 53 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.69	0.48	0.534	2.63**	มากที่สุด
ข้อที่ 53 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	4.00	0.91			มาก
ข้อที่ 54 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.38	0.65	0.199	3.81**	มาก
ข้อที่ 54 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.54	0.78			มาก
ข้อที่ 55 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.23	0.73	0.048	2.53**	มาก
ข้อที่ 55 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.38	0.65			ปานกลาง
ข้อที่ 56 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.54	0.78	0.296	5.33**	มากที่สุด
ข้อที่ 56 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.31	0.63			ปานกลาง
ข้อที่ 57 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.46	0.78	0.590	2.37**	มาก
ข้อที่ 57 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.69	0.75			มาก
ข้อที่ 58 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.62	0.65	0.155	6.06**	มากที่สุด
ข้อที่ 58 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.54	0.52			มาก

ตาราง 21 (ต่อ)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	n	$\bar{X}$	S.D	Sig.	t	แปลผล
ข้อที่ 59 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.69	0.63	0.647	4.50**	มากที่สุด
ข้อที่ 59 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.62	0.51			มาก
ข้อที่ 60 กลุ่มคะแนนสูง 25 %	13	4.46	0.78	0.632	4.50**	มาก
ข้อที่ 60 กลุ่มคะแนนต่ำ 25 %	13	3.38	0.51			ปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 22 คะแนนของแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เพื่อนำมาหาค่าอำนาจจำแนก

ข้อ	1		2		3		4		5		6	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
1	4	3	5	4	5	5	5	4	5	5	5	3
2	4	3	5	3	5	4	3	4	5	3	4	4
3	5	4	5	4	5	4	5	4	4	4	3	4
4	5	4	5	4	5	5	5	4	5	4	5	4
5	5	4	5	5	5	3	4	5	5	4	4	4
6	5	4	3	5	3	5	5	5	5	4	5	4
7	5	5	5	5	3	5	5	4	5	5	5	3
8	5	4	5	3	5	4	4	4	4	3	5	3
9	5	3	4	4	5	5	4	3	4	4	4	3
10	5	4	5	5	5	5	5	4	5	5	4	4
11	5	5	5	5	5	5	5	4	5	3	5	5
12	5	3	5	4	5	5	5	5	5	3	4	4
13	5	4	5	3	5	4	4	4	4	4	3	4
$\sum X$	63	50	62	54	61	59	59	54	61	51	56	49
$\bar{X}$	4.85	3.85	4.77	4.15	4.69	4.54	4.54	4.15	4.69	3.92	4.31	3.77

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	7		8		9		10		11		12	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
1	4	4	4	3	5	3	4	4	4	3	5	4
2	5	4	5	3	5	4	3	4	5	3	5	3
3	3	3	5	4	5	3	5	4	3	3	5	4
4	5	4	5	4	4	3	3	3	3	4	4	3
5	5	3	4	3	5	3	5	4	3	4	5	4
6	5	3	3	4	5	3	3	5	3	3	5	4
7	5	1	5	3	4	3	5	3	5	3	5	5
8	4	3	5	3	5	4	3	3	4	5	5	4
9	3	3	4	3	5	4	5	4	3	3	5	4
10	4	3	4	3	4	3	3	3	4	3	3	4
11	5	5	5	5	4	5	4	5	3	5	4	5
12	4	3	4	4	3	3	4	3	3	4	4	4
13	3	4	4	4	3	4	3	3	4	3	5	4
$\sum X$	55	43	57	46	57	45	50	48	47	46	60	52
$\bar{X}$	4.23	3.31	4.38	3.54	4.38	3.46	3.85	3.69	3.62	3.54	4.62	4.00

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	13		14		15		16		17		18	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
1	4	4	4	3	4	4	4	4	4	3	5	4
2	3	5	5	3	4	4	4	3	5	4	5	5
3	5	4	5	3	5	4	5	4	3	3	5	4
4	5	3	5	3	4	3	4	4	4	4	3	3
5	5	3	5	4	4	4	5	4	5	3	3	5
6	5	3	4	3	3	3	3	3	3	4	5	4
7	5	3	4	3	4	3	4	3	4	5	3	4
8	4	4	3	4	3	4	3	3	3	4	3	4
9	5	4	4	3	4	3	4	4	4	4	3	5
10	3	4	4	3	4	3	3	3	3	3	5	3
11	3	5	3	5	3	3	4	3	3	2	5	5
12	3	3	3	4	4	3	4	4	3	4	5	4
13	4	3	4	3	3	3	3	3	3	3	5	4
$\sum X$	54	48	53	44	49	44	50	45	47	46	55	54
$\bar{X}$	4.15	3.69	4.08	3.38	3.77	3.38	3.85	3.46	3.62	3.54	4.23	4.15

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	19		20		21		22		23		24	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
1	5	4	5	3	5	3	5	4	4	5	5	4
2	3	3	3	5	4	3	5	4	5	3	5	4
3	4	3	4	4	2	3	5	4	4	4	5	3
4	3	4	4	3	3	3	4	3	4	4	5	4
5	4	3	3	4	3	4	5	3	3	3	4	4
6	3	4	3	4	3	3	5	4	4	4	5	3
7	3	3	4	4	4	3	5	3	5	3	5	4
8	5	3	5	3	5	3	4	5	4	3	4	5
9	4	4	3	3	3	3	4	3	4	4	5	4
10	4	3	5	3	4	3	4	4	4	3	4	4
11	3	2	4	3	4	3	3	2	3	2	3	2
12	4	3	4	4	4	3	4	3	4	3	4	4
13	5	4	4	3	3	3	5	3	4	3	5	3
$\sum X$	50	43	51	46	47	40	58	45	52	44	59	48
$\bar{X}$	3.85	3.31	3.92	3.54	3.62	3.08	4.46	3.46	4.00	3.38	4.54	3.69

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	25		26		27		28		29		30	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
1	5	4	5	3	5	4	4	3	5	4	5	3
2	5	3	4	5	5	3	5	4	3	3	3	4
3	5	4	5	3	5	3	5	3	4	4	5	4
4	5	4	4	4	2	4	5	3	5	5	5	4
5	5	4	5	3	5	4	5	3	3	3	3	4
6	4	4	5	4	4	3	4	3	5	4	5	4
7	5	5	5	4	4	5	4	3	5	4	4	4
8	3	3	5	3	5	3	4	3	5	4	2	4
9	4	4	4	3	5	4	5	4	4	4	5	3
10	4	4	5	4	5	3	4	3	4	3	4	4
11	4	3	3	2	4	4	3	2	4	4	3	2
12	4	3	5	4	5	3	4	3	4	3	4	4
13	4	4	4	3	5	3	5	3	5	4	4	3
$\sum X$	57	49	59	45	59	46	57	40	56	49	52	47
$\bar{X}$	4.38	3.77	4.54	3.46	4.54	3.54	4.38	3.08	4.31	3.77	4.00	3.62

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	31		32		33		34		35		36	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
1	5	5	5	5	5	5	5	4	5	4	4	4
2	5	5	5	4	5	3	5	4	5	4	5	3
3	4	4	3	3	3	3	5	4	5	4	5	4
4	5	4	5	3	5	4	5	4	5	4	5	4
5	5	5	5	4	4	5	4	3	4	5	5	3
6	5	5	5	3	5	4	5	5	5	4	5	3
7	5	4	5	5	5	3	5	4	5	4	4	3
8	5	3	5	5	5	4	4	4	4	4	5	5
9	5	3	5	3	5	4	4	3	5	5	5	3
10	5	3	5	5	5	3	5	3	5	4	5	3
11	4	2	5	2	5	2	5	3	5	5	5	5
12	5	4	5	3	5	4	5	4	5	3	5	4
13	5	4	3	4	4	3	5	5	5	4	5	3
$\sum X$	63	51	61	49	61	47	62	50	63	54	63	47
$\bar{X}$	4.85	3.92	4.69	3.77	4.69	3.62	4.77	3.85	4.85	4.15	4.85	3.62

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	37		38		39		40		41		42	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
1	4	3	5	5	4	4	5	3	5	4	5	3
2	5	5	5	4	5	4	5	3	5	4	5	3
3	5	4	4	3	5	4	5	4	5	4	5	3
4	5	4	5	4	5	4	5	3	5	4	5	3
5	5	3	5	3	5	4	3	4	3	3	3	4
6	5	3	5	4	5	3	5	3	4	3	5	3
7	4	3	4	4	5	3	4	3	4	3	5	3
8	5	3	5	4	4	4	4	5	5	4	5	3
9	5	4	5	3	3	4	4	3	4	4	5	3
10	5	3	5	3	5	3	4	3	5	3	4	4
11	5	5	5	3	5	5	5	4	5	5	5	5
12	5	3	5	4	5	3	4	4	4	4	4	3
13	5	3	4	4	3	3	5	3	5	3	3	4
$\sum X$	63	46	62	48	59	48	58	45	59	48	59	44
$\bar{X}$	4.85	3.54	4.77	3.69	4.54	3.69	4.46	3.46	4.54	3.69	4.54	3.38

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	43		44		45		46		47		48	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
1	5	3	5	4	5	3	5	4	5	3	4	3
2	5	5	5	3	5	4	5	4	5	4	4	4
3	5	3	5	3	5	3	5	5	5	4	5	4
4	5	4	4	4	4	4	5	3	2	4	3	4
5	5	4	4	3	5	3	5	5	4	5	5	3
6	5	3	5	3	5	3	5	4	3	3	4	5
7	5	3	4	3	4	5	5	3	4	5	4	3
8	4	5	5	3	5	4	3	3	4	3	3	3
9	5	5	4	3	5	3	5	4	5	3	4	4
10	5	5	5	3	4	5	5	4	5	3	5	4
11	5	5	5	5	5	4	5	3	5	4	3	3
12	5	4	5	5	4	4	5	3	5	3	5	3
13	3	4	5	3	5	5	5	5	5	3	5	4
$\sum X$	62	53	61	45	61	50	63	50	57	47	54	47
$\bar{X}$	4.77	4.08	4.69	3.46	4.69	3.85	4.85	3.85	4.38	3.62	4.15	3.62

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	49		50		51		52		53		54	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
1	5	4	5	4	5	3	5	5	5	4	5	4
2	4	3	4	4	4	3	5	4	5	5	5	4
3	5	4	5	4	3	3	5	4	5	5	5	4
4	5	4	5	4	3	3	5	3	5	4	5	4
5	4	3	5	4	5	3	5	4	5	5	3	3
6	5	4	5	4	5	3	5	5	5	5	4	3
7	3	4	4	4	4	4	5	5	4	4	4	3
8	5	3	3	4	5	3	5	3	5	4	5	3
9	4	4	5	3	3	4	5	5	5	3	5	4
10	5	5	5	5	4	4	5	5	4	4	4	5
11	5	2	5	4	3	3	5	4	5	2	4	2
12	5	4	5	3	4	3	5	4	4	3	4	3
13	5	4	4	3	3	3	5	4	4	4	4	4
$\sum X$	60	48	60	50	51	42	65	55	61	52	57	46
$\bar{X}$	4.62	3.69	4.62	3.85	3.92	3.23	5.00	4.23	4.69	4.00	4.38	3.54

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อ	55		56		57		58		59		60	
คนที่	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ	กลุ่มสูง	กลุ่มต่ำ
1	5	3	5	4	5	3	5	4	5	3	5	4
2	5	3	5	4	5	5	3	3	5	3	5	3
3	4	3	5	4	4	4	5	4	3	4	5	4
4	4	3	5	4	5	3	5	4	5	3	5	3
5	5	3	5	3	5	3	5	3	5	4	5	3
6	4	3	3	3	5	3	5	3	4	4	3	3
7	4	3	3	3	4	5	4	3	4	3	4	3
8	5	3	5	4	5	4	4	3	5	4	5	4
9	4	4	5	3	4	4	4	4	5	4	4	4
10	3	4	4	3	3	3	5	3	5	4	3	3
11	4	3	5	2	5	3	5	4	5	3	5	3
12	3	5	4	3	3	4	5	4	5	4	4	4
13	5	4	5	3	5	4	5	4	5	4	5	3
$\sum X$	55	44	59	43	58	48	60	46	61	47	58	44
$\bar{X}$	4.23	3.38	4.54	3.31	4.46	3.69	4.62	3.54	4.69	3.62	4.46	3.38

ตาราง 23 ประสิทธิภาพของแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน
 ช่วงชั้นที่ 2

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2	n	Σx	A	E_1	n	ΣF	B	E_2	$E_1 / E_2 \times 100$
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4									
1. ด้านกระตือรือร้นมาเรียน สม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน	18	207	15	76.67	18	253	15	93.70	81.82
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครู สอน	18	221	15	81.85	18	257	15	95.19	85.99
3. ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมาย ให้ เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุก ครั้ง	18	205	15	75.93	18	246	15	91.11	83.33
4. ด้านการใช้เวลาว่างของตน ทำงานที่เป็นประโยชน์	18	207	15	76.67	18	253	15	93.70	81.82
5. ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่ง เบาภาระของ พ่อ แม่ หรือ ผู้ปกครอง	18	197	15	72.96	18	234	15	86.67	84.19
6. ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของ หมู่คณะและสังคมตามความรู้ ความสามารถของตนอย่าง สม่ำเสมอ	18	229	15	84.81	18	262	15	97.04	87.40
รวม	18	1,279	15	473.70	18	1,511	15	559.63	84.65
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5									
1. ด้านกระตือรือร้นมาเรียน สม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน	21	243	15	77.14	21	298	15	94.60	81.54
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครู สอน	21	192	15	60.95	21	297	15	94.29	64.65
3. ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมาย ให้ เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุก ครั้ง	21	279	15	88.57	21	315	15	100.00	88.57

ตาราง 23 (ต่อ)

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนเพื่อนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2	n	Σx	A	E_1	n	ΣF	B	E_2	$E_1/E_2 \times 100$
4. ด้านการใช้เวลาว่างของตนเอง ทำงานที่เป็นประโยชน์	21	269	15	85.40	21	312	15	99.05	86.22
5. ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่ง เบาภาระของพ่อแม่หรือ ผู้ปกครอง	21	251	15	79.68	21	297	15	94.29	84.51
6. ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของ หมู่คณะและสังคมตามความรู้ ความสามารถของตนเองอย่าง สม่ำเสมอ	21	258	15	81.90	21	299	15	94.92	86.29
รวม	21	1,492	15	473.65	21	1,818	15	577.14	82.07
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6									
1. ด้านกระตือรือร้นมาเรียน สม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน	19	195	15	68.42	19	252	15	88.42	77.38
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครู สอน	19	208	15	72.98	19	253	15	88.77	82.21
3. ด้านงานที่ได้รับมอบหมาย ให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุก ครั้ง	19	243	15	85.26	19	280	15	98.25	86.79
4. ด้านการใช้เวลาว่างของตนเอง ทำงานที่เป็นประโยชน์	19	224	15	78.60	19	263	15	92.28	85.17
5. ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่ง เบาภาระของพ่อแม่หรือ ผู้ปกครอง	19	233	15	81.75	19	270	15	94.74	86.30
6. ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของ หมู่คณะและสังคมตามความรู้ ความสามารถของตนเองอย่าง สม่ำเสมอ	19	226	15	79.30	19	279	15	97.89	81.00
รวม	19	1,329	15	466.32	19	1,597	15	560.35	83.22

ตาราง 24 ประสิทธิภาพของแบบวัดก่อนและหลังพัฒนาความยั่งยืนเพื่อน์รของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนเพื่อน์ร ของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2	n	Σx	A	E_1	n	ΣF	B	E_2	$E_1/E_2 \times 100$
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	18	233	300	4.31	18	268	300	4.96	86.87
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	21	232	300	3.67	21	279	300	4.43	82.97
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	19	220	300	3.85	19	239	300	4.19	91.89
รวม	58	684	300	3.93	58	786	300	4.52	87.01

ตาราง 25 เปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียร
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างชั้น

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2	n	$\bar{X}$	S.D	Σx	$(\Sigma d)^2$	t
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4						
1. ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดย ไม่ต้องให้ใครเตือน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	18	11.50	3.22	207	178	5.75**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	18	14.06	1.62	253		
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	18	12.28	1.90	221	104	6.18**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	18	14.28	1.36	257		
3. ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ ทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	18	11.39	3.80	205	191	4.03**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	18	13.67	2.05	246		
4. ด้านการใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็น ประโยชน์						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	18	10.94	3.07	197	111	6.08**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	18	13.00	2.05	234		
5. ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของ พ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	18	12.72	1.07	229	75	8.42**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	18	14.56	0.98	262		
6. ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและ สังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่าง สม่ำเสมอ						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	18	12.22	2.26	220	115	6.86**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	18	14.39	1.46	259		
รวม						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	18	71.06	12.38	1279	774	9.17**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	18	83.94	7.66	1511		

ตาราง 25 (ต่อ)

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2	n	$\bar{X}$	S.D	Σx	$(\Sigma d)^2$	t
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5						
1. ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดย ไม่ต้องให้ใครเตือน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	21	11.57	2.24	243	193	7.67**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	21	14.19	1.25	1.25		
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	21	9.14	3.96	192	743	6.94**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	21	14.14	1.10	297		
3. ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ ทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	21	13.29	1.23	279	92	6.38**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	21	15.00	0.00	315		
4. ด้านการใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็น ประโยชน์						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	21	12.81	1.25	269	113	8.40**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	21	14.86	0.35	312		
5. ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของ พ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	21	11.95	2.50	251	130	8.30**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	21	14.14	1.65	297		
6. ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและ สังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่าง สม่ำเสมอ						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	21	12.29	2.36	258	145	4.96**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	21	14.24	0.99	299		
รวม						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	21	71.05	8.36	1492	1416	12.72**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	21	86.57	3.26	1818		

ตาราง 25 (ต่อ)

คู่มือพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2	n	$\bar{X}$	S.D	Σx	$(\Sigma d)^2$	t
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6						
1. ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดย ไม่ต้องให้ใครเตือน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	19	10.26	3.61	195	233	7.04**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	19	13.26	1.91	252		
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	19	10.95	3.65	208	161	5.93**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	19	13.32	2.08	253		
3. ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ ทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	19	12.79	1.13	243	89	8.74**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	19	14.74	0.45	280		
4. ด้านการใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็น ประโยชน์						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	19	11.79	2.17	224	99	8.72**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	19	13.84	1.46	263		
5. ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของ พ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	19	12.26	2.57	233	103	6.47**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	19	14.21	1.47	270		
6. ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและ สังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่าง สม่ำเสมอ						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	19	11.89	2.40	226	203	6.94**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	19	14.68	0.94	279		
รวม						
คะแนนแบบฝึกหัดก่อนพัฒนา	19	69.95	12.50	1329	888	9.72**
คะแนนแบบฝึกหัดหลังพัฒนา	19	84.05	6.46	1597		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 26 เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระหว่างชั้น

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของ นักเรียน ช่วงชั้นที่ 2	n	$\bar{X}$	S.D	Σx	$(\Sigma d)^2$	t
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4						
คะแนนแบบวัดก่อนเรียน	18	232.78	34.73	4190	33225	5.87**
คะแนนแบบวัดหลังเรียน	18	267.94	24.34	4823		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5						
คะแนนแบบวัดก่อนเรียน	21	201.85	32.20	4239	53024	5.05**
คะแนนแบบวัดหลังเรียน	21	239.47	24.64	5029		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6						
คะแนนแบบวัดก่อนเรียน	19	208.05	29.48	3953	11601	4.83**
คะแนนแบบวัดหลังเรียน	19	226.63	19.74	4306		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 27 เปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัดความขยันหมั่นเพียร ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเฉลี่ย

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของ นักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 – 6)					
	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	16480.77	2	8240.38	15.50	0.000
ภายในกลุ่ม	29240.60	55	531.64		
คะแนนแบบวัดหลังเรียน	45721.37	57			

ตาราง 28 หาค่าพหุคูณเปรียบเทียบคะแนนความขยันหมั่นเพียรที่ได้จากการตอบแบบวัด ความขยันหมั่นเพียร ก่อนและหลังการใช้คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยวิธีของเชฟเฟ

เปรียบเทียบแต่ละระดับชั้น	Mean difference	Std.Error	Sig
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	28.47*	7.406	0.001
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	41.31*	7.584	0.000
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	-28.47*	7.406	0.001
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	12.84	7.301	0.222
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	-41.31*	7.584	0.000
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	-12.84	7.301	0.222

** มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 29 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นที่มีต่อคู่มือพัฒนา
ความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 แยกแต่ละระดับชั้น

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน	18	2.69	0.46	มากที่สุด
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน	18	2.73	0.44	มากที่สุด
3. ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง	18	2.81	0.53	มากที่สุด
4. ด้านการใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์	18	2.67	0.46	มากที่สุด
5. ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ด้วยความเต็มใจ	18	2.73	0.44	มากที่สุด
6. ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ	18	2.67	0.46	มากที่สุด
รวม	18	2.72	0.47	มากที่สุด
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5				
1. ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน	21	2.82	0.38	มากที่สุด
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะที่ครูสอน	21	2.85	0.36	มากที่สุด
3. ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง	21	2.65	0.47	มากที่สุด
4. ด้านการใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์	21	2.82	0.37	มากที่สุด
5. ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง ด้วยความเต็มใจ	21	2.80	0.40	มากที่สุด
6. ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตามความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ	21	2.71	0.45	มากที่สุด
รวม	21	2.78	0.41	มากที่สุด
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6				
1. ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน	19	2.70	0.45	มากที่สุด

ตาราง 29 (ต่อ)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2. ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่น ในขณะที่ครูสอน	19	2.70	0.42	มากที่สุด
3. ด้านทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่ กำหนดให้ทุกครั้ง	19	2.62	0.48	มากที่สุด
4. ด้านการใช้เวลาว่างของตนเองทำงานที่เป็นประโยชน์	19	2.63	0.48	มากที่สุด
5. ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ด้วยความเต็มใจ	19	2.85	0.35	มากที่สุด
6. ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะและสังคมตาม ความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ	19	2.65	0.47	มากที่สุด
รวม	19	2.69	0.40	มากที่สุด
รวมทั้งสิ้น		2.73	0.43	มากที่สุด

ตาราง 30 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อคู่มือพัฒนา
ความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 รวมทุกระดับชั้น

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4				
ก่อนทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความขยันหมั่นเพียรด้าน.....	18	2.14	0.20	ปานกลาง
หลังทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความขยันหมั่นเพียรด้าน.....	18	2.87	0.33	มากที่สุด
เนื้อหาในกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้าน....	18	2.74	0.43	มากที่สุด
สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรมีความน่าสนใจ และหลากหลาย	18	2.77	0.42	มากที่สุด
เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรมีความเหมาะสม	18	2.63	0.50	มากที่สุด
กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	18	2.84	0.41	มากที่สุด
นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	18	2.75	0.43	มากที่สุด
สรุปภาพรวมของการใช้กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้าน.....	18	2.81	0.41	มากที่สุด
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5				
ก่อนทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความขยันหมั่นเพียรด้าน.....	21	1.98	0.20	ปานกลาง
หลังทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความขยันหมั่นเพียรด้าน.....	21	2.98	0.12	มากที่สุด
เนื้อหาในกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้าน....	21	2.88	0.32	มากที่สุด
สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรมีความน่าสนใจ และหลากหลาย	21	2.84	0.37	มากที่สุด
เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรมีความเหมาะสม	21	2.90	0.30	มากที่สุด

ตาราง 30 (ต่อ)

คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียน	n	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	21	2.82	0.39	มากที่สุด
นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	21	2.87	0.33	มากที่สุด
สรุปภาพรวมของการใช้กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้าน.....	21	2.91	0.28	มากที่สุด
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6				
ก่อนทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจความขยันหมั่นเพียรด้าน.....	19	2.04	0.58	ปานกลาง
หลังทำกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจความขยันหมั่นเพียรด้าน.....	19	3.00	0.64	มากที่สุด
เนื้อหาในกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้าน....	19	2.77	0.71	มากที่สุด
สื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรมีความน่าสนใจ และหลากหลาย	19	2.81	0.69	มากที่สุด
เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรมีความเหมาะสม	19	2.70	0.70	มากที่สุด
กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	19	2.78	0.70	มากที่สุด
นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	19	2.72	0.70	มากที่สุด
สรุปภาพรวมของการใช้กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรด้าน.....	19	2.70	0.70	มากที่สุด
รวมทั้งสิ้น		2.73	0.43	มากที่สุด

ตาราง 31 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้คู่มือ X_1	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้คู่มือ X_2	$d (X_2 - X_1)$	d^2
1	14	15	1	1
2	13	15	2	4
3	4	11	7	49
4	14	15	1	1
5	12	15	3	9
6	14	15	1	1
7	14	15	1	1
8	13	15	2	4
9	11	15	4	16
10	13	15	2	4
11	13	15	2	4
12	14	15	1	1
13	7	11	4	16
14	6	11	5	25
15	13	15	2	4
16	14	15	1	1
17	7	13	6	36
18	11	12	1	1
รวม	207	253	$\sum d = 46$	$\sum d^2 = 178$
$\bar{X}$	11.50	14.06		
S.D	3.22	1.62		

ตาราง 32 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความยั่งยืนหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะครูสอน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้คู่มือ X_1	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้คู่มือ X_2	$d (X_2 - X_1)$	d^2
1	13	15	2	4
2	13	15	2	4
3	12	14	2	4
4	13	15	2	4
5	13	15	2	4
6	13	15	2	4
7	13	15	2	4
8	14	15	1	1
9	13	15	2	4
10	13	15	2	4
11	12	14	2	4
12	11	12	1	1
13	7	10	3	9
14	12	13	1	1
15	14	15	1	1
16	14	15	1	1
17	8	15	7	49
18	13	14	1	1
รวม	221	257	$\sum d = 36$	$\sum d^2 = 104$
$\bar{X}$	12.28	14.28		
S.D	1.90	1.36		

ตาราง 33 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความยั่งยืนเพื่อรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ด้านงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้คู่มือ X_1	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้คู่มือ X_2	$d (X_2 - X_1)$	d^2
1	14	15	1	1
2	13	15	2	4
3	2	11	9	81
4	13	14	1	1
5	14	15	1	1
6	14	15	1	1
7	14	15	1	1
8	13	15	2	4
9	14	15	1	1
10	14	15	1	1
11	10	12	2	4
12	14	15	1	1
13	8	12	4	16
14	6	8	2	4
15	9	11	2	4
16	14	15	1	1
17	5	13	8	64
18	14	15	1	1
รวม	205	246	$\sum d = 41$	$\sum d^2 = 191$
$\bar{X}$	11.39	13.67		
S.D	3.80	2.05		

ตาราง 34 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ด้านการใช้เวลาว่างของตนเองที่เป็นประโยชน์

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้คู่มือ X_1	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้คู่มือ X_2	$d (X_2 - X_1)$	d^2
1	13	15	2	4
2	11	12	1	1
3	3	10	7	49
4	13	15	2	4
5	11	14	3	9
6	14	15	1	1
7	13	14	1	1
8	13	14	1	1
9	14	15	1	1
10	12	14	2	4
11	7	10	3	9
12	9	12	3	9
13	11	13	2	4
14	7	9	2	4
15	9	11	2	4
16	14	15	1	1
17	14	15	1	1
18	9	11	2	4
รวม	197	234	$\sum d = 37$	$\sum d^2 = 111$
$\bar{X}$	10.94	13.00		
S.D	3.07	2.05		

ตาราง 35 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้คู่มือ X_1	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้คู่มือ X_2	$d (X_2 - X_1)$	d^2
1	13	15	2	4
2	13	14	1	1
3	10	11	1	1
4	14	15	1	1
5	13	15	2	4
6	14	15	1	1
7	12	15	3	9
8	13	15	2	4
9	12	15	3	9
10	12	15	3	9
11	13	14	1	1
12	13	15	2	4
13	11	15	4	16
14	12	14	2	4
15	13	14	1	1
16	14	15	1	1
17	14	15	1	1
18	13	15	2	4
รวม	229	262	$\sum d = 33$	$\sum d^2 = 75$
$\bar{X}$	12.72	14.56		
S.D	1.07	0.98		

ตาราง 36 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะ และสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้คู่มือ X_1	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้คู่มือ X_2	$d (X_2 - X_1)$	d^2
1	14	15	1	1
2	14	15	1	1
3	7	10	3	9
4	13	15	2	4
5	12	15	3	9
6	14	15	1	1
7	11	15	4	16
8	14	15	1	1
9	14	15	1	1
10	14	15	1	1
11	11	14	3	9
12	14	15	1	1
13	12	15	3	9
14	8	11	3	9
15	10	14	4	16
16	14	15	1	1
17	14	15	1	1
18	10	15	5	25
รวม	220	259	$\sum d = 39$	$\sum d^2 = 115$
$\bar{X}$	12.22	14.39		
S.D	2.26	1.46		

ตาราง 37 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้คู่มือ X_1	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้คู่มือ X_2	$d (X_2 - X_1)$	d^2
1	13	15	2	4
2	7	15	8	64
3	13	15	2	4
4	7	12	5	25
5	13	15	2	4
6	8	11	3	9
7	13	15	2	4
8	13	15	2	4
9	12	15	3	9
10	13	14	1	1
11	13	15	2	4
12	13	15	2	4
13	13	15	2	4
14	11	13	2	4
15	14	15	1	1
16	9	12	3	9
17	11	14	3	9
18	11	14	3	9
19	9	13	4	16
20	13	15	2	4
21	14	15	1	1
รวม	243	298	$\sum d = 55$	$\sum d^2 = 193$
$\bar{X}$	11.57	14.19		
S.D	2.24	1.25		

ตาราง 38 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะครูสอน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้คู่มือ X_1	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้คู่มือ X_2	$d (X_2 - X_1)$	d^2
1	6	12	6	36
2	9	12	3	9
3	13	15	2	4
4	4	13	9	81
5	14	15	1	1
6	6	13	7	49
7	14	15	1	1
8	14	15	1	1
9	7	14	7	49
10	14	15	1	1
11	6	15	9	81
12	14	15	1	1
13	5	14	9	81
14	2	12	10	100
15	8	14	6	36
16	8	15	7	49
17	8	14	6	36
18	5	14	9	81
19	9	15	6	36
20	12	15	3	9
21	14	15	1	1
รวม	192	297	$\sum d = 105$	$\sum d^2 = 743$
$\bar{X}$	9.14	14.14		
S.D	3.96	1.10		

ตาราง 39 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความยั่งยืนเพื่อนำของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ด้านงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ทุกครั้ง

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้คู่มือ X_1	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้คู่มือ X_2	$d (X_2 - X_1)$	d^2
1	14	15	1	1
2	10	15	5	25
3	14	15	1	1
4	14	15	1	1
5	13	15	2	4
6	13	15	2	4
7	14	15	1	1
8	14	15	1	1
9	13	15	2	4
10	14	15	1	1
11	14	15	1	1
12	13	15	2	4
13	13	15	2	4
14	13	15	2	4
15	13	15	2	4
16	14	15	1	1
17	14	15	1	1
18	13	15	2	4
19	10	15	5	25
20	14	15	1	1
21	15	15	0	0
รวม	279	315	$\sum d = 36$	$\sum d^2 = 92$
$\bar{X}$	13.29	15.00		
S.D	1.23	0.00		

ตาราง 40 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ด้านการใช้เวลาว่างของตนทำงานที่เป็นประโยชน์

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้คู่มือ X_1	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้คู่มือ X_2	$d (X_2 - X_1)$	d^2
1	14	15	1	1
2	12	15	3	9
3	11	15	4	16
4	12	14	2	4
5	14	15	1	1
6	13	15	2	4
7	13	15	2	4
8	14	15	1	1
9	13	14	1	1
10	14	15	1	1
11	13	15	2	4
12	12	15	3	9
13	14	15	1	1
14	14	15	1	1
15	13	15	2	4
16	12	15	3	9
17	13	15	2	4
18	12	15	3	9
19	14	15	1	1
20	13	15	2	4
21	9	14	5	25
รวม	269	312	$\sum d = 43$	$\sum d^2 = 113$
$\bar{X}$	12.81	14.86		
S.D	1.25	0.35		

ตาราง 41 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้คู่มือ X_1	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้คู่มือ X_2	$d (X_2 - X_1)$	d^2
1	12	15	3	9
2	13	15	2	4
3	14	15	1	1
4	13	15	2	4
5	13	15	2	4
6	11	14	3	9
7	14	15	1	1
8	14	15	1	1
9	12	14	2	4
10	14	15	1	1
11	14	15	1	1
12	12	15	3	9
13	14	15	1	1
14	9	14	5	25
15	10	12	2	4
16	3	8	5	25
17	11	13	2	4
18	11	13	2	4
19	12	15	3	9
20	13	14	1	1
21	12	15	3	9
รวม	251	297	$\sum d = 46$	$\sum d^2 = 130$
$\bar{X}$	11.95	14.14		
S.D	2.50	1.65		

ตาราง 42 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 21 คน ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะ และสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้คู่มือ X_1	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้คู่มือ X_2	$d (X_2 - X_1)$	d^2
1	14	15	1	1
2	12	14	2	4
3	14	15	1	1
4	12	14	2	4
5	14	15	1	1
6	4	13	9	81
7	14	15	1	1
8	14	15	1	1
9	14	15	1	1
10	11	14	3	9
11	14	15	1	1
12	14	15	1	1
13	12	14	2	4
14	10	12	2	4
15	12	14	2	4
16	12	15	3	9
17	14	14	0	0
18	11	13	2	4
19	14	15	1	1
20	10	12	2	4
21	12	15	3	9
รวม	258	299	$\sum d = 41$	$\sum d^2 = 145$
$\bar{X}$	12.29	14.24		
S.D	2.36	0.99		

ตาราง 43 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความชำนาญเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน ด้านกระตือรือร้นมาเรียนสม่ำเสมอโดยไม่ต้องให้ใครเตือน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้คู่มือ X_1	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้คู่มือ X_2	$d (X_2 - X_1)$	d^2
1	15	15	0	0
2	10	13	3	9
3	9	12	3	9
4	10	13	3	9
5	9	13	4	16
6	14	15	1	1
7	4	10	6	36
8	10	13	3	9
9	12	15	3	9
10	2	9	7	49
11	13	15	2	4
12	10	14	4	16
13	12	15	3	9
14	14	15	1	1
15	14	15	1	1
16	14	15	1	1
17	5	11	6	36
18	10	13	3	9
19	8	11	3	9
รวม	195	252	$\sum d = 57$	$\sum d^2 = 233$
$\bar{X}$	10.26	13.26		
S.D	3.61	1.91		

ตาราง 44 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน ด้านตั้งใจฟังครูอธิบาย ไม่พูด ไม่คุย และไม่เล่นในขณะครูสอน

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้คู่มือ X_1	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้คู่มือ X_2	$d (X_2 - X_1)$	d^2
1	15	15	0	0
2	11	14	3	9
3	13	15	2	4
4	10	12	2	4
5	10	13	3	9
6	14	15	1	1
7	3	8	5	25
8	14	15	1	1
9	12	14	2	4
10	4	10	6	36
11	14	15	1	1
12	9	12	3	9
13	14	15	1	1
14	13	15	2	4
15	15	15	0	0
16	13	15	2	4
17	5	11	6	36
18	9	12	3	9
19	10	12	2	4
รวม	208	253	$\sum d = 45$	$\sum d^2 = 161$
$\bar{X}$	10.95	13.32		
S.D	3.65	2.08		

ตาราง 45 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความยั่งยืนเพื่อรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน ด้านงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลาที่กำหนดทุกครั้ง

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้คู่มือ X_1	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้คู่มือ X_2	$d (X_2 - X_1)$	d^2
1	13	15	2	4
2	14	15	1	1
3	12	15	3	9
4	14	15	1	1
5	10	14	4	16
6	13	15	2	4
7	12	14	2	4
8	13	14	1	1
9	12	14	2	4
10	14	15	1	1
11	14	15	1	1
12	11	15	4	16
13	13	15	2	4
14	14	15	1	1
15	13	15	2	4
16	12	15	3	9
17	14	15	1	1
18	13	15	2	4
19	12	14	2	4
รวม	243	280	$\sum d = 37$	$\sum d^2 = 89$
$\bar{X}$	12.79	14.74		
S.D	1.13	0.45		

ตาราง 46 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความยั่งยืนเพื่อนรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน ด้านการใช้เวลาว่างของนทำงานที่เป็นประโยชน์

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้คู่มือ X_1	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้คู่มือ X_2	$d (X_2 - X_1)$	d^2
1	15	15	0	0
2	9	12	3	9
3	13	15	2	4
4	14	15	1	1
5	12	14	2	4
6	14	15	1	1
7	7	10	3	9
8	12	15	3	9
9	13	15	2	4
10	9	12	3	9
11	12	13	1	1
12	12	15	3	9
13	14	15	1	1
14	12	14	2	4
15	13	15	2	4
16	13	14	1	1
17	9	12	3	9
18	12	14	2	4
19	9	13	4	16
รวม	224	263	$\sum d = 39$	$\sum d^2 = 99$
$\bar{X}$	11.79	13.84		
S.D	2.17	1.46		

ตาราง 47 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน ด้านช่วยทำงานบ้านเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่หรือผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้คู่มือ X_1	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้คู่มือ X_2	$d (X_2 - X_1)$	d^2
1	14	14	0	0
2	14	15	1	1
3	13	15	2	4
4	13	15	2	4
5	12	14	2	4
6	14	15	1	1
7	3	9	6	36
8	13	15	2	4
9	12	14	2	4
10	10	14	4	16
11	12	14	2	4
12	14	15	1	1
13	10	12	2	4
14	14	15	1	1
15	14	15	1	1
16	12	15	3	9
17	13	15	2	4
18	14	15	1	1
19	12	14	2	4
รวม	233	270	$\sum d = 37$	$\sum d^2 = 103$
$\bar{X}$	12.26	14.21		
S.D	2.57	1.47		

ตาราง 48 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความยั่งยืนเพื่อนำของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 19 คน ด้านช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่คณะ และสังคมตามความรู้ความสามารถของตนอย่างสม่ำเสมอ

คนที่	คะแนนแบบฝึกหัด ก่อนใช้คู่มือ X_1	คะแนนแบบฝึกหัด หลังใช้คู่มือ X_2	$d (X_2 - X_1)$	d^2
1	13	15	2	4
2	11	14	3	9
3	14	15	1	1
4	13	15	2	4
5	11	15	4	16
6	12	15	3	9
7	9	15	6	36
8	12	15	3	9
9	13	15	2	4
10	4	11	7	49
11	14	15	1	1
12	13	15	2	4
13	14	15	1	1
14	14	15	1	1
15	11	15	4	16
16	14	15	1	1
17	12	14	2	4
18	10	15	5	25
19	12	15	3	9
รวม	226	279	$\sum d = 53$	$\sum d^2 = 203$
$\bar{X}$	11.89	14.68		
S.D	2.40	0.94		

ภาคผนวก ค

ภาคผนวก ค

- หนังสือราชการ
- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0519.12/๑๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/๕ กุมภาพันธ์ 2549

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพรสวรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โปรแกรม แบบวัด และแบบฝึกหัด

เนื่องด้วย พระมหาพิชิต เชษฐรัมย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2” โดยมี อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อทดลองใช้โปรแกรม กิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 50 คน และเป็นกลุ่มตัวอย่างออกแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียร และแบบวัดความขยันหมั่นเพียร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ พระมหาพิชิต เชษฐรัมย์ ได้เก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-612-1801

ที่ ศธ 0519.12/๒๕๕๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๔ กุมภาพันธ์ 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเขาพนมนาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย โปรแกรม

เนื่องด้วย พระมหาพิชิต เชนฐรัมย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2” โดยมี อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจโปรแกรมกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ พระมหาพิชิต เชนฐรัมย์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-612-1801

ที่ ศธ 0519.12/1059

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

16 กุมภาพันธ์ 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์รวมน้ำใจ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โปรแกรม

เนื่องด้วย พระมหาพิชิต เชษฐรัมย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2” โดยมี อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ประภักดิ์ กันหาจีน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ โปรแกรมกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ พระมหาพิชิต เชษฐรัมย์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-612-1801

ที่ ศธ 0519.12/1030

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/๕ กุมภาพันธ์ 2549

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดเขาพนมนาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย โปรแกรม แบบวัด และแบบฝึกหัด

เนื่องด้วย พระมหาพิชิต เชนฐรัมย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2” โดยมี อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย โดยขอใช้สถานที่เพื่อใช้โปรแกรมกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียร กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 50 คน และตอบแบบฝึกหัดก่อนและหลังพัฒนาความขยันหมั่นเพียร และแบบวัดความขยันหมั่นเพียร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ พระมหาพิชิต เชนฐรัมย์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-612-1801

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731

ที่ ศธ 0519.12/๐๕๐

วันที่ /๕ กุมภาพันธ์ 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย พระมหาพิชิต เชนฐ์รัมย์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “คู่มือพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2” โดยมี อาจารย์อนุสรณ์ อรรถศิริ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจโปรแกรมกิจกรรมพัฒนาความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ พระมหาพิชิต เชนฐ์รัมย์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ	ตำแหน่ง
1. อาจารย์ประสงค์ พวงวรินทร์	ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดเขาพนมนาง สปอ.สองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
2. อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง	อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนคร รินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ประภักดิ์ กันหาชิน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ - ชื่อสกุล	พระมหาพิชิต เชษฐรัมย์ (สุวิทย์)
วันเดือนปีเกิด	28 มิถุนายน 2517
ภูมิลำเนา	กิ่งอำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	969 วัดปทุมวนาราม ถนนพระราม1 เขตปทุมวัน กรุงเทพ ฯ 10330
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	ศน.บ. (การสอนภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พ.ศ. 2549	กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ